

מבחר עלונים

נח
שנת תש"פ

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
06:06	05:44	05:27	04:14	ירושלים
06:03	05:41	05:28	04:29	בני ברק
06:04	05:42	05:27	04:19	חיפה
06:04	05:42	05:29	04:30	אשדוד
06:06	05:44	05:28	04:13	בית שמש
06:06	05:44	05:29	04:31	קרית גת
06:04	05:42	05:25	04:22	נוף הגליל

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

הילד שלכם יכול להמשיך ולהתקדם גם אם נבצר ממנו להגיע ללימודים עקב מחלה באמצעות תוכנית לימוד על ידי מורה פרטי

בסבסוד מלא ללא שום עלות!

התוכנית מיועדת לילדים ובחורים בגילאי 3-21! לתשומת לבכם: הליך הרישום הינו פשוט וקצר מאד, כמו"כ תוכלו לבחור מורה פרטי המתאים לכם (יש גם מורים/ומורות חרדים!).

לפרטים נוספים ולקבלת מסמכים להגשת הבקשה

פנו לארגון מאוחדים: meuchadim.org@gmail.com

או להרב שמואל גנגן- מורה מטעם התוכנית בטל': 05041-21231

דרושיק
אתנדיק
ואתנדיקות
לפעילות
בבתי החולים

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

'מאוחדים' לצידכם ולמענכם בכל עת ובכל זמן:
054-845-8815

הַשְּׁלֵמָה הַסְּדָרָה הַמְּבֻקָּשֶׁת בְּכָל בַּיִת יִשְׂרָאֵל! הַמִּשְׁתַּת כְּרָכִי "שֶׁבֶת טִישׁ" בַּהֲנִיזוֹת הַסְּפָרִים

גיליון מס' 378

פרשת נח, ד' במרחשון תש"פ

שֶׁבֶת טִישׁ

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פְּנִינִים

ותמלא הארץ חיים (ו, יא) - פעמים נאמרה בתורה תבת ותמלא, פעם אחת כאן בדור המבול והשנייה במצרים ותמלא הארץ אתם, כמוכא במגלה עמקות שדור המבול התגלגל בשעבוד מצרים לתקן עונם. (דמשק אליעזר)

מלאה הארץ חיים (ו, יג) - ראשי התבות בגימטריה זה גזל, כדברי רש"י שלא נחתם גזר דינם אלא על הגזל. (מגדנות)

וזה אשר תעשה אתה (ו, טו) - מדות התבה הן לש"נ, ל' אמות קומתה, ש' אמות ארקה ונ' אמות רחבה. האותיות שלפניהן הן פ"ם ואחריהן סת"ם, כדברי חז"ל שנה סתם את תפלתו ולא התפלל על בני דורו, ולכן נצטוו לעשות תבה במדות לש"נ ואחריה נכשל בכרם. (רבי יהונתן אייבשיץ)

צהר תעשה לתבה (ו, טז) - התבות צהר תעשה, בגימטריה אכף ושבעים, כמנין התבות: הוא חלון, אך יש אומרים אכן טובה המאירה, כמוכא ברש"י. (מגדנות)

תהום רבה וארבת השמים (ז, יא) - ראשי תבות תורה, וסמוך לו נאמר ויהי הנשם על-הארץ, רמז לדברי חז"ל במסכת תענית גדול יום הנשמים כיום שנתנה בו תורה. (תורה מסיני)

וישאר אד"נח (ז, כג) - אד"נח בגימטריה עוג, כי גם הוא נכלט מהמבול. (רבי יהודה החסיד)

בראשון באחד לחודש (ח, יג) - התבות בראשון באחד לחודש בגימטריה זה תשרי, כפי שפרש רש"י. (מגדנות)

ויבן נח מזבח ליה' (כ, כ) - המזבח קרמו לנס של נח במבול. מ - ארבעים ימי המבול, ז - שבעה מהבהמות הטהורות, ב - שנים מהבהמות שאינן טהורות, ח - שמונת האנשים שנצלו בתבה, נח, שלשת בניו ונשותיהם. (שערי נסים)

שפה אחת (יא, א) - בגימטריה לשון הקדש, כפי שפרש רש"י. (בעל הטורים)

ואבי יסכה (יא, כט) - יסכה היא שרה כפי שפרש רש"י, ורמז לזה ששרה באת"ש בגימטריה צ"ח כמנין יסכה. (מגדנות)

ספורים בפְּרָשָׁה

אלה תולדות נח נח (ו, ט)

רגיל היה רבי גדליה מליניץ לפרש כך את הפסוק: "אלה תולדות נח - נח", מי שהוא נוח לבירות, זוכה גם להיות נוח למקום.

נח איש צדיק תמים היה בדרתיו (שם)

אחד מחסידיו של רבי יחזקאל מקוזמיר, התמנה לרב בעיר אחת. טרם עלותו על כסא הרבנות, נכנס אל רבו ובקש ממנו ברכה ועצה להצליח להנהיג את עדתו בשלום ושלווה, עד שלא יהיה לאף אחד מבני הקהלה תרעמת נגדו. אמר לו רבי יחזקאל: "על נח נאמר בתורה שהיה איש צדיק תמים, ובכל זאת אמרו חז"ל שיש הדורשים אותו לשבח ויש הדורשים אותו לגנאי. כי כל אדם שמכהן ברבנות ובתפקיד צבורי ואין לו מתנגדים, פרוש הדבר שהוא עושה מלאכתו רמיה, מתנהג בהנפה ומאחז את עיני הבריות כדי לרפש את לבם. אולם איש אמת שהצדק נר לרגליו, אינו נרתע ממתנגדים ואינו חושש מהם, אלא נושא בגאון את תפקידו בדרך התורה."

חסידיו של החוזה מלבלין שאלוהו פעם: "מי גדול ממי, תמים מגדול, או להפך?" השיב להם החוזה: "הרי הלכה פסוקה היא, שאם בא אדם לבצע על הפת ושתי פרות לפניו, גדולה שהיא פרוסה וקטנה שהיא שלמה, בוצע תחלה על השלמה. מכאן אתה למד, שתמים וגדול, תמים עדיף."

והיה לך ולקחם לאכלה (ו, כא)

ישב פעם רבי אברהם מפודקוב בסעודה שלישית עם חסידיו, וקשהלק להם שירים פנהוג, שאל בדרך צחנות: "מה דעתכם גדול יותר, תאנות הפבד או תאנות האכילה?" והמשיך: "דומה לי שתאנות הפבד גדולה יותר, שכן אני עצמי מתאנה לאכל יותר, ואיני עושה זאת מפני הפבד כדי שאוכל לחלק משירי מאכלי, והרי לכם כפה גדולה היא תאנות הפבד..."

וישת מוהי"ו וישכר ויתגל בתוך אהל'ה (ט, טא)

רבי אברהם אביש מפרנקפורט, היה ידוע באוהב ישראל מבהק, בעל לב טוב ונחם לבירות, שמעולם לא דחה אדם מעל פניו. פעם בא אליו אחד מתושבי העיר, שנתפס לטפה המרה והיה משתכר לעתים תכופות, ובקש מהרב מכתב המלצה לעמד לימינו כדי שיוכל להשיא את בנותיו שהגיעו לפרקו. רחם עליו רבי אביש וכתב לו המלצה נרגשת לאחינו בני ישראל, אולם מיד כאשר עלה בידי האיש לאסוף מעט כסף, הלך לבית הפרזח ובזבז את הכסף תמורת משקאות חריפים. פעם אחת, השתכר עד דלא ידע ושהתפכח ראה שכתב ההמלצה נאבד ממנו. פנה האיש שוב אל רבי אביש וספר לו על המכתב שנאבד ממנו ובקש חדש תחתיו. אך מפנין שלאזני הרב הגיעו שמועות על התנהגותו של האיש, סרב לבקשתו ואמר: "תמיהה היתה לי משכבר הימים, מדוע שגור כפי הבריות לומר 'שכור כלוט?' והרי השכור הראשון שבעולם היה נח, ומדוע לא אומרים 'שכור כנח'? אך עקשו התפרר לי הדבר, לנח לא היו בנות ולא היה צריך אפוא לדאג לנדניתו, ולכן יכול היה להתיר לעצמו לשנות. אולם כלוט היו שתי בנות בוגרות והיה עליו להשיאן, ואם כן מה לך שותה'...?"

לרפואת הילדה מרים בת חיה ברכה יהודית תחי' ולרפואת הנער אושר אמיל בן ברטה שיחי'

זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 4.14 צאת השבת 5.27 רבנו תם 6.06

לקבלת הגיליון והנחיות
או"ח: 5806777@gmail.com

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכוי הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו לע"נ ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה שמעון בן ג'מילה ע"ה - למשפחת אוהיון. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה ולע"נ מרת רחל בת אנייה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמי בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט, ולע"נ מסגאו בן יצחק טדלה ולרפואת: הבחור גבריאל זנטי בן חנינה שיחי, חוקיה בן כאפי שיחי' ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי' - בתושח"י

היה היה

ויחל נח איש האדמה ויטע בָרָם

בימי הזהר של יהדות קרקא הגדולה, בתקופה שלפני מלחמת העולם הראשונה, התנוסס בגאון בית חרשת גדול בעיר, ליצור יינות ומשקאות חריפים. היינות מבית היצור של היקב הגדול היו מבקשים ברחבי העולם היהודי, ובעלי גרפון הון רב מהרוחיים. לא רבים ידעו את סוד הצלחת בית החרשת, עד שהסוד התגלה בעת שה"אבני נזר", רבי אברהם מסוכטשוב, ישב פעם והתנעד עם חסידיו וספר באזניהם את הספור דלהלן, כדי להראות להם מהי כחה של אמונת צדיקים איתנה.

שנים רבות קדם לכן, התגורר בקרקא מוזג יהודי בשם ר' שכנא. הלה פתח לו חנות קטנה למכור יינות שונים ברחובה הראשי של קרקא, ומדי שנה היה נוהג לנסע לטוקאי שבצפון-מזרח הונגריה, אזור שהתפרסם בכות זני הענבים היהודיים שבו, ושם רכש מלאי של יינות משבחים אותם יבא לעירו קרקא. שנים רבות מצא ר' שכנא את פרנסתו בכבוד מחנותו הקטנה, אלא שלפתע החל לגלג מזלו להתהפך, ולאחר כמה עסקאות פושלות יצא נקי מכל נכסיו ואבד את כל חסכונוותיו שאגר בשנות השבע. שוב לא עלה בידו לרכוש פמות גדולה של היינות ההונגריים המבוקשים, שכן כסף זמן לא היה בידו לתשלום דמי היין והוצאות הדרך, ותחת זאת היה רוכש חביות מעטות בעזרת הלואות שנטל מידידיו במאמץ רב, וממכירתן התפרנס בדחוק רב.

שנה אחת, טרם צאתו לנסיעתו הרגילה להונגריה, הגיע לאזניו שמעו של ממלא מקומו של רבי מנחם מנדל מרימינוב, הוא רבי צבי הירש הכהן, שבפנה ר' הירש משרת' על היותו מלפנים משמשו בקדש של רבי מנדל, ולאחר פטירתו התמנה על מקומו בהנהגת העדה והתפרסם בפועל ושועות וצדיק נגב. החליט ר' שכנא לפקד את בית הצדיק ולהתברך מפיו לשוב לעשרו במקום. כשעמד לפני רבי הירש, מסר לו ר' שכנא את פתקתו ובה שמו ושמות בני משפחתו, בצרוף כמה מהמטבעות שברשותו, אותם הכין לרכישת חביות היין והוצאות הדרך. עין הרבי בפתק, הרבה מעט ולבסוף אמר: "אם רצונך להתברך בברכה ראויה, עליך להביא לשם כך סכום גדול בהרבה", והרבי נקב בסכום הדרוש. רגיל היה רבי הירש מרימינוב לדרש ממשחרי פניו סכומים גדולים לצרכי צדקה, עד שלעיתים השתאו השומעים לשמע הסכומים המפוזים, אך עקב הפונות הנספרות שהיו לו לצדיק, עמד על שלו ולא זז מדעתו. אף עתה, עמד ר' שכנא בהלוים רעם, שכן הסכום שהרבי דרש היה שוה בערך לכל הסכום שעלה בידו ברב עמל להשיג לרכישת חביות היין, אולם בכח אמונת הצדיקים שבקרבו, לא חשב פעמים ובידים רועדות מסר לצדיק את כל צרור הכסף שהיה באמתחתו. פניו של רבי הירש צהלו למראה הסכום הגדול, והוא הרעיף על ר' שכנא ברכות עד בלי די וברכו בהצלחה מרבה בעסק היין שלו וברכישת החביות בהונגריה.

על אף שפיסו של ר' שכנא היה ריק, החליט להמשיך בדרך להונגריה כשהתפלגו בפיו שיצליח ה' וירכוש למעלה מדרך הטבע. בהגיעו למחוז חפצו, פנה ר' שכנא בדרך אל האכסניה הקבועה, לשם הגיעו סוחרי יין רבים מארצות שונות, ומתחילים ממלחים נכנסו ויצאו עם עסקאות פז בתוכם בין יצרני היין והסוחרים שהגיעו אל המקום. היחיד מבין כל הסוחרים שישב בחסר מעש, היה מידענו ר' שכנא, שלא היה באפשרותו לרכוש מאומה, אך סמוך ובטוח היה על ברכת הצדיק והמתין לראות כיצד יפל דבר. במרוצת הימים, הלך המסחר והתמעט, שכן רב הסוחרים כבר שבו לביתם עם מטען היין שרכשו, עד שהאכסניה התרוקנה כמעט. יום אחד, נכנס אחד ממתוכי היין אל האכסניה ושמח לפגוש את ר' שכנא, הסוחר היחיד ששהה במקום. "יש לי בשבילך הזדמנות שלא תחזור, עסקה נפלאה שרווח גדול בצדה". התישבו השניים ור' שכנא הקשיב לדברי המתנדף: "במחוז זה, עומד יקב רחב ידים שאוצר בקבו חביות יין רבות מעשי ידי בעל היקב המנוח. הלה נפטר לפני למעלה מעשרים שנה, ולאחר פטירתו פרוצה מחלקת קשה בין היורשים. מאחר ולא הצליחו להגיע לעמק השווה, נעלם המקום על פגיעו ועל קרבו וכל חביות היין נותרו בפתחיתן תחת סורג ובריח. אמש, לאחר שנים רבות של דין ודברים, הגיעו הצדדים לידי הסכם שלום ועכשו מחפשים הם סוחר יספכים לרכוש את כל חביות היין בבת אחת. אמןם מדבר בכמות גדולה, אבל מאידך יש כאן הזדמנות פז, שכן המחיר שהיורשים דורשים הוא מחיר נמוך, כמעט חצי חנם".

בעוד ר' שכנא מוחה את אגלי הזעה שבמחצו ולא יודע כיצד להספיר את העבדה הפשוטה שאין בכיסו אפלו פרוטה לשם כך, נחלץ המתנדף לעזרתו ואמר: "משער אני כי מן הסתם כבר אזל הכסף בכיסך, אולם אין ספק בלבי כי היורשים יסכימו למכור לך את היין בהקפה, שכן יודע אתה כאיש נאמן, ובטחם הספיק ר' שכנא להגיב כבר יצא המתנדף במוצא וחוזר עם תשובה חיובית. כשהובאו החביות החתומות לקרקא, הבין ר' שכנא כי הוא עשה את עסקת חייו. היין ששכב בקושף למעלה מעשרים שנה במרתף האפל, השביח בקושף הזמן עד שהפך ליין מבוקר שבמבוקרים, ותוך זמן קצר מכר ר' שכנא את כל החביות במחיר מכלפול. ברוחם הגדולים, הצליח ר' שכנא לשלם את כל התשלום שהתחייב ליורשים ועוד נותר בידו סכום עצום לפתיחת בית חרשת ליצור יין ושווקו בכל רחבי פולין. "זהו כחו של אמונת צדיקים", סיים ה"אבני נזר" את ספורו הנפלא באזני תלמידיו, "ובזכות אמונה זו זכה האיש לעשר הגדול לו ולזרעו אחריו".

מאורות

האמן רבי יואב יהושע וינגרטן מקינצק י"ע ליום ההולולא ד' במרחשון תרפ"ב

מגדולי התורה בדורו, פוסק ובעל סברה ישרה, ומפרסם על שפרו "חלקת יואב" מילדותו התפרסם בשקדנותו ובתפיסתו המהירה, וקבל תורה מפי בעל אגדת אבוב אביו של האבני נזר, וכן היה תלמידם של רבי אברהם מטשכנוב שכנהו אוצר בלום והיה קורא לו בחבה אוצר הספרים שלי, החדושי הרי"מ ורבי הניד מאלפסנדר. את האבני נזר קבל לרפו והיה חותם לו כתלמיד בפני הרב. בשבת האחרונה לחייו, שבת בראשית של שנת תרפ"ב, בשכבו על ערש דיו, אמר: "מפני מה שעשה ה' אל הכל יאל מנחתו, ואלו אל קון לא שעשה? מפני שהכל הביא מבכורות צאנו, הכל זכר את ה' גם בימי נעוריו כשהוא במלא כחו, אך קון הביא רק מפרי האדמה, כשעשה שהזקין ונזכר שסופו לשוב אל האדמה, ולכן לא התקבל קרבנו לרצונו". וכמה נאים הדברים למי שאמרם, שכן מנעוריו היה דבוק בה', וכל ימיו מיום עמדו על דעתו עד יומו האחרון היו מלאים בתורה ומצות. אהבתו לבריות וטוב לבו היו לכל גבול, דלתות ביתו סוכבו כל היום על צריהו, אנשים יצאו ונכנסו, ולא היה אדם שבקש ממנו עזרה ולא נענה ביד רחבה. במלחמת העולם הראשונה, סכן לא פעם את חייו כדי להציל יהודים שנאסרו בפקדת המושב הגרמני, והשתדל למען שהורגם גם כשהדבר היה ברוח בסכנו עצמי. ספרו "חלקת יואב" עשה רשם גדול בעולם התורה, וכן הקנטרס קבא דקשיותא פה ק"ג קשיות כמנין קבא בלא תרוצים, ורבים עמלו כדי לתרגם.

יוסיף דעת

דבר פלא כתב רבי יהונתן אייבשיץ בספרו "תפארת יהונתן" על אנשי דור הפלגה. ראשית הוא מעלה את התמיהה כיצד רצו לבנות מגדל עד השמים, אחר שידעו את המחוק הגדול מהארץ עד הרקיע, ועל פי הכמת הבניין היו צריכים לבנות בניין רחב יותר מכדור הארץ, שהולך ונתיח צד עד השמים, ולא היה באפשרותם להגיע לרקיע. ומסביר שבהיותם חוקרי טבע גילו שהשמים נוצרים מהאדים העולים מן הארץ ומתהווים בעננים כבשמים, והם חשבו לבנות מגדל גבוה יותר מהעננים כדי להניצל מהשמים שעתידיים לרדת לעולם, שכן התייראו שמה שוב יבוא מבול לעולם. מוסרי, שמכיון שבירח לדבריו יש מקום ישוב כמו בכדור הארץ, רצו אנשי דור הפלגה לבנות מגדל גבוה עד מעל העננים עד שייצאו מאטמוספירת העולם, ומשם רצו לעלות אל הירח בכדור פורח כדי להניצל ממבול שעתידי לרדת על העולם. והוא מספר שאנשי מדע ניסו לירות כדורים פורחים בכוח אבק שריפה (חומר נפץ) אל מחוץ לכדור הארץ, וגילו שהכדור ממשך לנסוק כלפי מעלה ולא שב הארצה, וזוה הסיקו שבתחילה עולה הכדור בכוח אבק השריפה שבו ולאחר מכן אין הכדור חוזר ארצה לאחר שיצא מאויר העולם. וזו היתה תוכניתם של אנשי דור הפלגה להגיע עם המגדל אל מעבר לאויר העולם, ומשם יפרחו בספינה! וישונו באוויר עד הירח. מעניין שרבי יהונתן הקדים בדבריו אלו את הניסיון היסטורי הראשון שנעשה בהפחת בלון אוויר מאויש, כאשר בשנת תקמ"ג, כעשרים שנה לאחר פטירת רבי יהונתן, התבצע הניסוי הראשון בשמי פריז. בה חיי שני אנשים שהצליחו לטוס במשך כ-25 דקות למרחק של 9 ק"מ ובגובה של 100 מטר מעל העיר. מן העניין להוסיף את דברי רבנו בחיי שמשכר כי אנשי דור הפלגה ביקשו להשתמש במגדל הראשונה מכת אש מן השמים, כמו כליא ברק, שהומצא על ידי המדען בנג'מין פרנקלין בשנת תקל"ב, ולאמיתו של דבר היה כבר ידוע בזמן חז"ל כמובא בתוספתא.

וישבת מרהיין וישבר

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

אלה תולדת נח וגו' פרוש אלה סדר תולדותיו מה שהוליד מהטובות באמצעותו. א' נח, והוא על דרך אומקם ז"ל בבראשית רבה וזה לשונם קשה שבדא הקב"ה האדם השליטו על הכל. פרה היתה נשמעת לחורש תלם וכו' ומרדו בו וכו', כיון שבא נח נחו וכו'. ריש לקיש אמר, קדם נח היו המים עולים ומציפים אותם מקבריהו, כיון שבא נח נחו וכו', עד כאן. זה הוא שמונה בסדר תולדותיו באומרו פעם ב' נח. תולדת שנית, איש, פרוש היותו איש האדמה והוא על דרך אומקם ז"ל ומעצבונו ידיו עד שלא בא נח לא היה להם כלי מחישה והוא הכין להם וכו', עד כאן. והוא שרמז בתבת איש ג' צדיק, רמז כי הוא יסוד העולם על דרך אומרו וצדיק יסוד עולם, שאילו לא היה הוא לא היה העולם במציאות והיה הכל כלא היה במבול, וכו' וסד ה' עולם ד', תמים, על דרך אומקם ז"ל בחלין דף ו' וזה לשונם צדיק מעשיו תמים בדרךיו, ופרש רש"י וזה לשונם, בדרךיו - ענין וישל רות, עד כאן. זה יגיד ענין אשורו שאפלו בדרותיו הרעים את כלם היה ענין וכו', והוא לפנים משורת הדין, כי שורת הדין נותנת עם חסיד וגו' ועם עקש וגו', והוא לא כן עשה. ועוד שאפלו בעיני דורותיו הבר היותו ענין והוא אומרו תמים בדרךיו. אמר לשון רבים להגיד מעלתו, והנה כל אדם ישיג הכרת ג' דורות, האחד דור אביו וב' דורו וג' דור בניו, והגיד הכתוב כי בכלם היה הוא מקיים: ויהי מקץ וגו' - צריך לדעת מעין ידע זמן שיכול לפתח חלון התבה ולא חש לטביעה במים פן יקראנו אסון. ואולי שהקטח שאין יזמן משנים עשר חדש. עוד ממה שהכין צרכי אכילה ומן הסתם הכין לזמן מובל ומזה ידע שעור אשר יהיה שמו בכתב:

דברי הימים

בד' במרחשוון תקי"ח, לפני כ-250 שנה, נשרפו אלפי ספרים יהודיים בגזירתו של ההגמון של העיר קמניץ פודולסק שבאוקראינה. היה זה כתוצאה מעלילותיהם של הפרנקיסטים, אותה כת ידועה לשמצה בראשותו של המשומד יעקב פרנק, שהמשיכו להאמין במשיח השקר שבני צבי ובסופו של דבר התנצרו ויצאו מכלל ישראל. כתוצאה מעלילותיהם, ציווה ההגמון לשרוף את ספרי התלמוד והמשנה וספרים נוספים, אולם מהשמים תבעו את עלבון התורה וההגמון נתקף ימים ספורים לאחר השריפה במחלה כבדה, ומת ביסורים קשים.

ו' במרחשוון נחשב כיום תענית צדיקים, כי בו התעלל נבוכדנצר מלך בבל במלך יהודה האחרון צדקיהו, שחט את בניו לעיניו ועיוור את עיניו. היה זה בשנת חורבן בית המקדש הראשון, כאשר צדקיהו ניסה להימלט דרך מנהרה עד יריחו, אולם הקב"ה זימן לשם צבי בעל קרניים וכשהכשדים ראוהו רצו אחריו לצודו, ולכדו את צדקיהו שיצא באותה שעה יחד עם בני משפחתו מפתח המנהרה.

ביום זה בשנת ג'תכ"ז, נערך טבח ביהודי בית שאן בידי הצוררים היוונים, וביום זה בשנת ד'קע"ד אירעו פרעות ביהודי אלכסנדריה והם גורשו מהעיר על ידי האספנסוף הנוצרי שהושתת בידי הגוים ושליחי הבישוף קריליוס.

ב' בו שואלים את הגשמים, שהוא ט"ו יום אחר הרגל כדי שיעור אחרון שבארץ ישראל לנהר פרת.

בח' במרחשוון תפ"א, נשרפה חצר רבי יהודה חסיד ובית הכנסת שבו בירושלים העתיקה, בימי הערבים שדרשו את חובם על רכישת החצר.

מיקורי ירושלים היה המחנה הנודע רבי חיים חיקל זאב מילצקי, ששמש רבות בשנים כמשגיח הוהני בתלמוד תורה ושיבת ציון עולם' שבירושלים וחנה תלמידים רבים לתורה ויראה. מסביל גיסורים היה, לאחר שמחלה קשה החלה להתפשט באצבעות רגליו עד שהרופאים גאלצו לכרת את הרגל בלה, לא עלינו. נסח מצבתו שבהר המנוחות מעורר השתאות אל מול ענותנותו של המנוח שלא הרשה להוסיף לו שום תאר, ואף זאת נחרת עליה: "שסבל רב ימיו יסורים, ובעונות הרבים לא הגיע למדרגה שהיה יכול להגיע".

בעת סעדת שבע ברכות לאחד מבניו, נעמד רבי חיקל והחל לספר בנעימה ובחרוזים את ספור חייו המפעים בו תלה את סבת יסוריו, כדי לעורר את השומעים ולהחזיר בלבם אהבת ישראל ומורא מדיון שמים. היה זה בצעירותו בהיותו תלמיד ושיבת סלבודקה, בעת שישב עם חמשת חבריו בבית הכנסת 'הלוית המת' שעמד בפאתי העיר, שבנה כך עקב המנהג ללוות את הנפטרים עד בית כנסת זה, ושם היו עורכים את ההספדים טרם קבורתם בבית הקברות הסמוך. סמוך להם, ישב גם יצחק השבור, איש גלמוד שהיה ידוע כמי שמחבב את הטפה המרה, והבריות בנוהו כך על-שם שכרותו הקבועה. אותו לילה היה ליל חרף כבד, השלג פסה את הארץ וכפור אימים שרר בחוץ, בעוד בבית הכנסת היה התנור מסך הפלכה והשירה סביבו חם נעים. לפתע נכנס עגלון יהודי, מכסה פלו בשלג וכל גופו רועד מקור, והוא פנה אל התלמידים שישבו ועסקו בתורה: "חושבו נא והצילו את סוסי המספן, שהחליק בשלג ואין בכחי להרימו". נבוכו הבחורים והתלבטו אם עליהם להפסיק את המודם לשם כך והדעות נחלקו ביניהם. מעשה שטן הצליח והבחורים השיבו את פני העגלון ויקם בטענה שתלמוד תורה פגד פלם, ויהבן שגם חששו מהקר העז שעלול להפילם למשקב ולספן את חייהם. לבו של העגלון נשבר בקרבו, והוא ידע שבכך נחרץ הגורל על מטה לחמו היחיד ועתיד הוא להפך לעני המחזר על הפתחים. לפתע נשמע קולו של יצחק השבור ששכב על ספסל סמוך לתנור, וקריאתו הדהדה ברחבי בית הכנסת: "האם אינכם רוצים לעשות חסד עם יהודי? זכרו היטב את דבריו: עוד יבואו עליכם ימים שלא תוכלו ללכת ברגליכם!" ר' חיקל, שחק על דברי השבור ושאלו בלעג: "וכי גם יצחק בפוסקים?" אף השבור חזר על דבריו: "עוד תראו שצדקתי". בינתיים יצא העגלון בידים ריקות ובפחי נפש, והבחורים נפו לחזור לתלמודם, אף דבריו של השבור חדרו בכל זאת ללבם. הם החלו שוב להתדין בדבר, ובמחשבה שניה נמנו וגמרו כי עליהם לצאת לעזרת העגלון. התעטפו התלמידים במעיליהם ויצאו לחפש את העגלון ואת סוסו שנפל, אולם בשהגיעו, גלו כי אחרו את המועד. הסוס קפא למות והעגלון ישב ובכה את מר גורלו. הבחורים התמלאו ברגשות אשם, אולם כבר היה מאחר מדי ואין הנעשה אין להשיב.

עברו חדשים מספר מאותו מקרה, וערב אחד פנה יצחק השבור לר' חיקל, והודיע לו כי הפליה עתיד הוא להשיב את נשמתו לבוראה. ר' חיקל חשב שהשבור חומד עמו לצון, ואולי היו מדבר מתוך גרונו, אולם מבט של האיש היה חז וצלו והוא דרש מהתלמיד הבטחה שיבוא לביתו בשעת אחת עשרה בלילה. בשעה היעודה, דפק ר' חיקל על דלתו של השבור, ועיניו חשכו למראה הבית הקטן שספק היה אם הוא חיב כלל במוזחה מחמת קטנו. הדלות והעניות זעקו מכל פנה וזולת מטה וכפא לא היה שם מאומה. יצחק שמח מאד לבואו של תלמיד הישיבה, ובעודו שכוב במטתו הודיע לו על רצונו להקבר בבית הקברות הישן ליד קברו של צדיק פלוני, שהיה אחד הגאונים המפורסמים בדור הקודם. ר' חיקל התמלא תמיהה לשמע בקשתו, שהרי זה עדין ועדינים שכבר הפסיקו לקבר נפטרים בבית הקברות הישן, וודאי שחברי התורה קדישא לא יספיקו לקבר שבור ליד הגאון המפורסם, אלא שיצחק הצביע על ארזו פתבים שעמד בסמוך למטתו ואמר: "את הפתבים הללו תעביר לרב, והכל יבוא על מקומו בשלום". מיד לאחר מכן, קרא השבור 'שמע ישראל' בכונה, ולנגד עיניו הנדהמות של ר' חיקל, השיב האיש את נשמתו לבוראו. ר' חיקל הנדהם החל להרים קול זעקה עד שכל העיר היתה כמרוקחה. הרב שהזעק אל המקום, השתומם למקרא פתביו של המנוח, ולפתע התגלה פי האיש הוליד את כלם שולל ולאמתו של דבר היה צדיק נסתר וגאון עצום בתורת הנגלה והנסתר. בלוייתו השתתפו כל בני העיר שבקשו את סליחתו של הצדיק המנוח, וקברו נכרה בבקשתו במקום המקבד בבית הקברות הישן.

כשפסם ר' חיקל את ספורו המרעיש, אמר שאינו יודע מה ארע עם חמשת חבריו, אבל אצל התקומה קללתו של הצדיק הנסתר, רגלו נחרתה והליכתו הפכה להיות מגבלת. סמוך לפטירתו, התפשטה המחלה גם לרגלו השניה והרופאים רצו לכרת גם אותה, אך רבי אהרן מכלו צוה לו שלא לעשות כן. רבי חיקל התבשא אז, כי הספק מנקר בלבו על פגנת הצדיק הנסתר, אם פגנת היתה שלא יוכל לילך בשתי רגליו ודבר זה התקיים כבר בקטיעת רגלו האחת. נפלאים דרכי ההשגחה, ולאחר פטירתו, חלטה גם אשתו הצדקנית ואף היא נתחה כבעלה. בנוסף, אחד מבניהם נפגע בצעירותו מפגז במארגות תש"ח והדבר גרם לו לצליעה ברגלו. ללמדנו, כמה מדקדק הוא חשבון שמים כמה צריך האדם להזהר בכבוד חברו, ועל כך שעל פגיעה בזולת משלמים גם בעולם הזה. ♦

משבח

מטעים

אלה תולדות נח נח (טו.א)

חבת נח השנייה בטעם רביעי והיא מפקסת מתבת נח הראשונה שהיא בטעם זקוף קטן המפסיק, וגם אינה מהבית לתבות הבאות. רמז יש פאו למיובא בספרים שנה לא היה מתקן את אנשי דורו ולא למדם ללכת בדרכי ה' לעמת אברהם שהיה מתקן את בני דורו ומקרבם לאבינו שבשמים, ולכן התבה מטעמת בטעם בפני עצמו, כי אף הוא עבד את ה' בפני עצמו. (נחלת צבי)

את"שם את"חם ואת"יפת (טו.א)

שם מטעים בטעם טפהא המפסיק מהם ויפת, מפני שהוא עקר תולדות נח, שהרי הוא היה איש צדיק וממנו יצאו האבות הקדושים ועם ישראל כולו, וכל מעשה בריאת שמים וארץ היה רק בשבילם, ושני אחיו הם ויפת ותולדותיהם לא נבראו אלא להיות לצות לזה. (ברכת איש)

צחר | תעשה לתבה (טו.א)

אמרו חז"ל, שהיתה לו לנח מרגלית שהיתה מבהקת ביום ובה בלילה, וממנה ידע להבחין בין יום ובין לילה, כי השמש והירח לא שמשו בשנת המבול, ורמז לזה בטעמים שבתבות אלו שהם מנח רביעי, כי בשנת המבול היו מנחים השמש והירח שנבראו ביום הרביעי לבריאה. (פני יוסף)

מדגש

בש"ס מספר כמה טעמים על אמוראים שהשתמשו לעתים בבטוי עורבא פרח, פאשר נשאלו שאלה מסומת, ובקשו להסב את תשומת לב השואל לעוף הפורח מעליהם. רש"י מבאר, שפאשר לא היה בידו של הנשאל לענות על השאלה, היה מראה לו את העוף הפורח מעליו כדי להעבירו מן הענין. אך רבנו חננאל מבאר, שהנשאל רצה לרמוז לשואל שדבריו אין בהם ממש, ולכן היה משתמש בבטוי עורבא פרח, כמו משחקם של הילדים בעורבים שהם הבלים שאין בהם ממש. בספרים רבים כתבו באור מענין על הבטוי, שהוא על שם העורב שנה שלח מן התבה לראות הקלו המים מעל הארץ, אך העורב הרי לא שב אל נח עם תשובה, אלא יצא יצוא ושוב עדיבשת המים, וזו היתה כוננתם בתשובתם, כמו שהעורב לא השיב לנח כך לא אשיב לך...

ממלח

רבי איזיל הריה, התפרסם בגאונותו בתורה לצד לשונו השנונה, בה היה מצליח ומיסר מרשיני ברית ועוברי גבירה. ביהוד היה מוכיח את הקמאנים בשעה שהיה מתרים אותם לצדקה, ופעמים רבות עלה בידו להוציא מהם סכומים נכבדים לטובת העניים. פעם נכנס לעשיר אחד שהיה מזוקן בקמאן מפלג, ובקש ממנו נדבה הגונה לצדקה. תמה העשיר ואמר: "כלום אינך יודע ש'נח נח' אני ואני פותח את ידי לצדקה?" אמר לו רבי איזיל: "אין מניעה מצדי שתתנה בן נח, אולם לנח הרי היה שלשה בנים, ולמה בחרת לך להיות דוקא השני שבהם, הוא הם?"

ה"אהבת ישראל" מוזיניץ בקר פעם בעיר חוסט, והמזנים יצאו לקראתו והמתינו לבואו בתחנת הרכבת כדי לשחר את פניו. בין הממתנים היה גם איש מספר ואמלל, שבגדיו היו קרועים ובלויים וכל גופו היה מכסה בשחין פורת, עד שכל הסוככים התרחקו ממנו מחמת מאוס. כשהגיע תורו של האיש לפרס בשלום האורח הגדול, חבקו הצדיק ברב אהבה והחל לשוחח עמו בידידות ובחבה יתרה, עד שכל הנאספים התרגשו למראה אהבתו הגדולה של הרבי לכל יהודי באשר הוא. כך היה גם בבקריו בעיר וישוא, שם נמנה בין מקבלי פניו אחד מהושבי העיר ששמש כמנקה ארבות ובגדיו היו מזהמים ומלאים פיה, אך הרבי לא שת לבו לכך וחבקו מתוך אהבה גדולה, הגם שבגדיו התמזו מפיה הכבשן.

ה"חפץ חיים" שקה פעם בקלון בעיר פטרבורג, לרגל התפנסות רבנים שזמנו אל העיר בעניני הכלל. באישון לילה הודקם לגליון ניר, אולם כל החניתי היו סגורות ולא היה באפשרות מלזו לרפס לו גליונות לכתובה. פנה ה"חפץ חיים" אל הרש"ב מליובאוויטש, שאף הוא שקה בקלון, ובקש לרכש דף ניר בקסף מלא. הושיט לו הרבי גליון באדיבות, אולם ה"חפץ חיים" בקש לשלם זמסר לו כמה פרוטות נחשת. סרב הרבי והסביר שהוא מענין לו את הניר ללא מעות, אולם ה"חפץ חיים" עמד על שלו ודרש מהרבי לקבל ממנו את המעות. תמה הגדיב הידוע רבי יהושע זליג פרסיץ ממוסקבה ששקהו שם, ושאל את ה"חפץ חיים": "הרי אצל הרבי מליובאוויטש אין שום ערך לכמה פרוטות נחשת, ומדוע מאנת לקבל ממנו את הגליון כמתנה?" השיב לו ה"חפץ חיים": "אמנם אין ערך לאותן פרוטות, אבל מזול של כמה פרוטות נברא מלאך חבלה שיכול להרס את כל חומותיה של פטרבורג". המשיך רבי זליג והקשה: "והרי אין פאו גזל, שהרי הרבי מסר את הניר כמתנה גמורה?" ונענה: "כשמקבלים מתנה, אין לדעת אם באמת נמסר הדבר כמתנה גמורה, כי יתכן שהאדם הנותן חש בושה ואי נעימות, והוא מוסר את החפץ שלא בלב שלם, ולכן העדפתה לשלם, כדי שלא להכשל באבק גזל".

ספר פעם רבי שמואל רוזובסקי, ראש ישיבת פוניבז', כי בבקריתו למד בישיבת לומז'ה בפתח תקוה, ומדי שבונו היה נוהג לנסע לבני ברק, והיה פוקד את ביתו של ה"חזון אי"ש" ומציע לפניו את חדשיו. פעם הגיע אליו בשעה שישב ולמד עם גיסו רבי יעקב ישראל קנגסקי הס'טפ'לר, והשנים האזינו בקשוב רב לדברי תורתו באחת הסגיות שבש"ס. כשפסיס, אמר לו החזון אי"ש שדבריו אמת מתחלתם ועד סופם, אולם הס'טפ'לר שתק כל העת. לאחר זמן מסים, גלה רבי שמואל כי את כל מהלך הסגיה שחדש, כבר העלה זה מכבר הס'טפ'לר באחד מחבוריו, וכתב שם את כל החדושים שחדש בענין זה. שתיקוהו של הס'טפ'לר וענתונתו, שהצליח להתברר על הרצון הטבעי לנלות כי הוא עצמו כבר חדש דברים אלו, הרי לו לפלא ומזפת.

בערב פסח תרפ"ח, לאחר שהקנים רבי צבי הכהן קופשיץ, שנשא את נכדתו רבי יוסף חיים זוננפלד רבה של ירושלים, את בנו רבי אברהם בכריתו של אברהם אבינו, החלה סעדת המצוה והמספים התפלאו לראות שאבי הבן נעדר ממנה. לאחר שעות מספר התברר, כי אבי הבן כתת את רגליו עד העיר העתיקה, שכן ידע ששם מתגורר אשה שישיה שהיתה מקפידה להתענות בערב פסח תענית בכורים, וגם פאותה שנה בקשה להתענות, אלא אם בן וביא לו בן. אולם מאכל מסעדת הברית של הירך המבול לבית קופשיץ, מפאת הדרך הארוכה עד ביתה של הזקנה, לא היה מי שיטרח להביא לה מאכלים מסעדת הברית, ורבי צבי החליט לעשות זאת בעצמו, למרות הטרדות הגדולות בערב פסח וסעדת המצוה של ברית המילה לבנו, וכך הצליח להשיע עליה לשבר את צומה שספן את בריאותה.

הסדרה המושלמת
עכשיו במחיר מבצע

חדש מרתה

ספר מלא וגדול בספרים, עובדות, פרופארות ופונים מחולק לפי פרסיות השבע והמערדים לעונת רחמי חווייתו ומלכו. חדש! ניתן להשיג בכל תנויות הספרים ברחבי הארץ

הראשון לציון רבי נסים חיים משה מורחא, שעל אף היותו מגדולי דורו היה ענותן ושלל ברה, הלך פעם בצערי היום, והנה רואה הוא אלמנה זקנה נושאת בדיה תבנית כבדה, ובה בצק ערוך לאפיה. באותם ימים, לא היה התנור מצוי בכל בית, וכל עקרת בית היתה מכינה את דברי המאפה שלה על תבנית, ועוזרו של האופה היה נוטל את התבנית אל התנור הגדול שבעיר, ומחזירה לאחר האפיה בשכר מה. הצטער הרב לראות את האלמנה הישישה נושאת תבנית כה כבדה, ושאל אותה מדוע אין היא מפקידה את המגש בידי עוזרו של האופה, שהרי מלאכתו היא זו. נאנחה האשה וספרה, שהעוזר מתעמר בה שכן יודע הוא שהיא אלמנה ואין מי שיעמד לימינה. צנה עליה הרב למסר לו את התבנית, ועל אף אי רצונה נשא את התבנית עד תנורו של האופה. בהגיעו, חרד האופה לקראתו ותהה מדוע היה הרב צריך לטרח בעצמו ולא מסר את התבנית בידי העוזר, אך הרב ספר לו שהתבנית אינה שלו אלא של האלמנה הזקנה, והזכירה בהמרה על זלזולו של העוזר באשה מרת נפש זו, שכל המצערה עובר בלאו מן התורה, והזהיר אותו לכבדה כראוי.

על הפסוק "אלה תולדות נח" מפרש רש"י: "ללמדך שעקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים". לא די להם לתולדותיהם של צדיקים, לאותם המתהדרים ביהוסם אל הצדיקים, אלא עליהם להרבות גם בעשיית מעשים טובים פאבותיהם. (רבי ישראל ממודרז'ין)

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת נח תש"פ

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת.

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

להיות שלם ולא חצי. וזה פירוש [דברים י"ח, י"ג] תמים תהיה עם ה' אלוקיך:

ודומה לכפרי שחתנו היה תלמיד חכם, וקודם סוכות בקש חתנו ממנו כשיסע לעיר שילך להרב ויקנה עבורו אתרוג הדר, וכן היה, וכנסע בחזרה לביתו פגע בכפרי אחר מכפר הסמוך לו, וסיפר שהרב קנה עבור חתנו אתרוג הדר שאין דומה לו, ואמר לו השני גם לי נצרך אתרוג עבור חתני אשר לא פחות הוא במעלות מחתנך, ואמר לו כעת לא תשיג הדר כי האחרון אני קניתי בדמים מרובים, אמר לו איעצך עצה טובה, נחלק האתרוג לשנים ואקח אני החצי, כי שמעתי שיכולין לברך בשותפות על אתרוג אחד, העצה העמוקה נכנסה ללבו ועשה כן, ולקח חצי המחיר אשר שילם בעדו ונתן להכפרי השני החצי, וכשבא לביתו והראה לחתנו חצי האתרוג, מובן השחוק שהיה אז, הכפרי לא הבין מהחסרון אשר עשה, ורק חתנו נתן לו להבין כי יותר טוב אתרוג שלם אף כי אינו הדר כל כך מחצי הדר דפטול:

כן אם אחד מקיים כל המצות, הגם שאינו חסיד לפני משורת הדין, מכל מקום הוא "תמים" אלא שאינו מהודר, אבל המקיים חציו הוא רק חצי יהודי ונקרא חסר. וזהו שאמר נח איש צדיק תמים היה בדורותיו, בין אנשי דורו, אהוב בעיני הבריות יען שנהג אתם בתום ויושר, וגם את האלקים התהלך נח, קיים גם מצות שבינו למקום, ולכן ונח מצא חן בעיני ה':

(פרדס יוסף)

את האלקים התהלך נח (ו, ט)

ברש"י: "ובאברהם הוא אומר (לקמן כד) אשר התהלכתי לפניו נח היה צריך סעד לתומכו אבל אברהם היה מתחזק ומהלך בצדקו מאליו". רבים מתמיהים מדוע לדרוש את נח לגנאי, והנראה, שכוננת חז"ל ללמדנו בזה יסוד גדול. בהקדם דברי הרמב"ם הידועים (הלכות דעות פרק ו הלכה א): "דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר ריעיו וחביריו ונוהג כמנהג אנשי מדינתו, לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמוד ממעשיהם ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך כדי שלא ילמוד ממעשיהם הוא ששלמה אומר הולך את חכמים יחכם ורועה כסילים ירוע" ואינו מובן איך הצליח נח לעמוד בצדקו בדרך שפל ומושחת כזה, שהוא ממש נגד הטבע, כדברי הרמב"ם. אבל, נח, מסר נפשו לעמוד מנגד ושלא להיגרר אחרי רשעות אנשי דורו, ובכך זכה לסייעתא דשמיא "סעד לתומכו", ואינו לגריעותא, כי אם למעלייתא שהרי אין באפשרות האדם לעמוד לבדו כנגד כל הדור ולהשאר בצדקו. ובה למדנו יסוד גדול ש"אין עליך המלאכה לגמור" וכיון שהאדם מצידו מוסר נפשו לקיים רצון השי"ת זוכה לקבל סייעתא דשמיא מיוחדת.

(צינוני תורה)

ותמלא הארץ חמס (ו, יא)

כתב רש"י "לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל" מדוע דוקא בגלל הגזל נחתם גזר דינם? כתב בספר ילקוט הגרשוני, שידוע שאין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחילה, כמו שמוצאים אנו בנגעים שתחילה בא הנגע על ביתו ועל בגדיו ורק לאחר מ"כ בגופו. א"כ מדוע כאן אצל דור המבול לא פגע בממונם תחילה? מדוע נגזר עליהם להיאבד מן העולם? התשובה, כיוון שהממונ לא היה שלהם! הרי כל רכושם היה גזול, לכן לא היה אפשרות להענישם בדבר אחר וזולת בגופם. בזה מובן שלא נחתם גזר דינם אלא על הגזל, שבגלל הגזל נחתם דינם לכליה.

(ילקוט הגרשוני)

בספר "פרחי שושנה" (לגר"א אדלר, תלמיד הח"ח) הביא: שמעתי מפי הגאון הצדיק החפץ חיים זצוק"ל שהקשה הלא דור המבול עברו על עבירות חמורות כעבודה זרה ועריות שהן חמורות יותר מגזל ומפני מה נחתם גזר דינם דווקא על הגזל ותיירץ ע"פ מאמרם ז"ל סאה מלאה עונות מי מקטר בראש כולם גזל. וצריך טעם מדוע דוקא גזל, ואמר הטעם

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו (ו, ט)

כאן מעיד עליו הכתוב "צדיק תמים" ולהלן (פרק ז, א) "ויאמר ה' לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה", וכבר כתב רש"י מהגמרא שמכאן שאומרים רק מקצת שבחו של אדם בפניו. בבית יוסף עה"ת, מבאר את השינוי כך: נח חי משך כמה דורות, היה בדור המבול, וגם בדור הפלגה, בדור המבול היה עיקר הניסיון עוון עריות ובדור הפלגה היה עוון כפירה בה'. מידת "צדיק" היא למי שגדור בעריות כמו שיוסף הצדיק נקרא כן עקב עמידתו בנסיון הקדושה. מידת "תמים" שייכת אצל ההולך בתמימות, - תמים תהיה עם ד' אלוקיך. בזה מבואר היטיב, כאן בתחילת הפרשה אומרת התורה "נח איש צדיק תמים היה בדורותיו" שהרי משך כל הדורות שבהם חי נח היה צדיק בדור המבול כשהיה גדור מעריות ותמים בדור הפלגה כשהיה גדור מכפירה. ואילו להלן בפרק ז' הרי היה כשה' דיבר איתו לפני כניסתו לתיבה בדור המבול, אומר הכתוב "כי אותך ראיתי צדיק בדור הזה" כי בדור הזה - דור המבול - יש לו את התואר של צדיק.

(בית יוסף)

היה בדורותיו (ו, ט)

פירש"י יש דורשין לשבח ויש דורשין לגנאי וכו' כתב בחתם סופר (תורת משה) "ויש לפרש דשניהם אמת ואמר חדא ומר חדא ולא פליגי בוודאי אם ה' נח נשאר במדרגת צדקתו בימי אברהם לא ה' נחשב לכלום אבל מסתמא אם בדור הרע ההוא ה' במדרגה זו של צדקות בוודאי אם ה' בדורו של אברהם ה' נתעלה ויעלה במדרגת תמימותו וצדקותו". הגה"ק ה"חזון איש" ז"ע היה ממעט מאוד בדברי אגדה, וכמעט שלא נמצא ממנו כלל, ופעם שאלו הגאון מהר"ש וואזנער זצ"ל על מה ולמה לא יחבר ספר על התורה שבכתב, והשיב לעומתו הגה"ק החזון"א כי הכוחות של הבן אדם מוגבלים, והיינו שהאיש מוגבל במה שיוכל לעשות, והוא כבר השתמש בכל כוחותיו כפי מה ששייך.

פעם בחוה"מ או שביעי של פסח, בעת שרבינו ה"אמרי חיים" ז"ע גר עדיין בתל אביב, היה קבוצת חסידי וויזניץ שגרו כבר בשיכון וויזניץ אשר בבני ברק, שעלו לביתו נאווה קודש של הגה"ק החזון"א והוא היה אז בדיחא דעתיה טובא, והיה רוקד אז בשמחה רבה, והיה שם אחד מהזקנים אשר אזר עוז והרשה לעצמו לבקש מהחזון"א שיגיד דבר תורה, נענה הגה"ק החזון"א ואמר לפרש את מאחז"ל "מילה בסלע משתוקא בתרי" אשר לכאורה לפי"ז עדיף היה לשתוק ולא להגיד כלום, אולם עדיין יש מקום להעדיף את האמירה מהשתיקה, כי אף שאמנם השתיקה שווה תרי סלעים והמילה אינו שווה כ"א סלע אחד, אך כאשר יגיד כמה וכמה מילים ודברים, הרי סוף כל סוף יעלו לחשבון של כמה וכמה סלעים, משא"כ כאשר ישתוק שאין בידו כל הזמן כ"א ב' סלעים ולא יותר, כך ביאר בקדשו החזון"א לתרץ את האומרים ד"ת, על אף שכאמור הוא ז"ל בעצמו לא היה דרכו בקודש לרבות בזה.

ובכאן על דברי רש"י ז"ל הנ"ל נמצא ביאור מהגה"ק החזון"א והוא מכוון ממש לדברי קדשו של החת"ס הנ"ל ב"תורת משה" דאין הכוונה שאילו היה נח חי בדורו של אברהם לא היה נח נחשב לכלום, רק דכידוע שהאוויר משפיע מאוד על האדם ולכן נח אף שהוא בעצמו היה צדיק גדול, אך באוויר מזוהם כזה שהיה בדורו ותקופתו היה השפעה גם על הצדיק ומנע אותו מלהתעלות ביותר וזהו הפי"י "אילו היה בדורו של אברה לא היה נחשב" אותו המדרגה "לכלום" כי אברהם אבינו ע"ה קידש וטיהר וזיכך את האוויר בדורו, ובאוויר כזה היה ודאי נח נתעלה ביותר ויותר, וזהו שדרשו לגנאי לא על נח, כ"א על המדרגה שבו היה, שזה לא היה חשוב רק בדור ההיא שהיה האוויר מזוהם כ"כ.

(הגרא"ד פרידמאן)

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו (ו, ט)

ובאופן אחר יש לומר, הדנה יש חרדים רק בינם לקונם, ויש להיפך עושים צדקה וחסד, ורק אינם מדקדקים בינם לקונם, אבל יהודי צריך

ע"ד מאמר רובה"ק ז"ל אהא שאחז"ל פסחים נג מה ראו דניאל חנניא מישאל ועזריה ומסרו עצמם על קדושת השם לכבשן האש נשאו ק"ו בעצמן מצפרדעים וכו' הכונה מה ראו איך נראו בעיני עצמם על עובדא גדולה כזו שהפילו עצמן לכבשן האש על קדוש השם ולא היה להם התנשאות כי נשאו ק"ו מצפרדע שאינם טובים יותר ממנה שגם היא נכנסה להתנור בשביל רצונו ית'

וכמו"כ אצל נח אחרי שרק הוא נשאר מכל הדור איך נראה בעיני עצמו לחשוב שהוא הכי גדול וקדוש מכל בני דורו לזה אמרה התורה 'וישאר אך נח' אך' הוא לשון מעוט ואשר אתו בתיבה היה בעיני עצמו שה' השאירו כמו שהשאיר "את כל החי אשר בתיבה" לקיום המין אחרי המבול כמ"כ השאיר גם אותו ולא בשביל צדקתו

(בית אברהם)

ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו: (ט, כה)

חז"ל שואלים (בראשית רבה פל"ז) למה נח קילל את בנו של חם ולא את חם עצמו, מה ההגיון? עונים חז"ל, כי כשנח ובניו יצאו מן התיבה הם קיבלו במתנה ברכה "ויברך אלוקים את נח ואת בניו" ובמקום שהקב"ה מברך לא יכולה לחול קללה. ולמה דוקא את כנען? מפני שחם מנע מנח את הבן הרביעי, ומן היושר לקלל את בנו הרביעי, שהוא כנען.

על בסיס דברים אלו, אומר ה'שיח יצחק' דבר מענין: כתוב בגמרא "כל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה עד ראש השנה חוץ מהוצאות שבת יום טוב והוצאות בניו לתלמוד תורה" (ביצה ט"ז). למה "הוצאות שבת" יצאו מן הכלל? מדוע עליהם לא חלה הקללה של "בזעת אפיך תאכל לחם"? מסביר ה'שיח יצחק' לפי דברי המדרש הנ"ל. כי השבת קיבלה ברכה מהקב"ה, ככתוב "ויברך אלוקים את יום השביעי". ובמקום שיש ברכה לא יכולה לחול הקללה של בזיעת אפיך תאכל לחם.

(להגיד)

את קשתי נתתי בענן. (ט, יג)

העיד תלמיד החת"ם סופר אשר בכל שנה בפרשת נח היה רגיל לומר רמז בפסוק זה: "את קשתי נתתי בענן". "קשתי" ראשי תיבות: קדושת י שמי תורתי ימיני. ולא פירש את כוונת הרמז הלז.

וכתב תלמידו שיגע ומצא בזה דבר נפלא, כי אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות דף לב, ע"ב) מיום שחרב בית במקדש ננעלו שערי תפלה, ולמדו זאת במדרש איכה (פרק ג' סימן ל"ה) מהמקרא קודש (איכה פרק ג', מ"ד) "סכותה בענן לך מעבור תפלה". ובטור (אורח חיים סימן קכ"ד, שולחן ערוך שם סעיף ג) כתב: אתמר בהגדה, אמר שמואל: כל הזרזי לומר ארבעה דברים הללו, זוכה ומקבל פני שכינה, עשה למען שמך, עשה למען ימינך, עשה למען תורתך, עשה למען קדושתך ע"כ. [ועיין בב"ח שכתב טעם לזה שזוכה ומקבל פני שכינה: "לפי שבאותן ארבעה דברים מיוחד רגלי המרכבה, "למען שמך" היא עטרת. "ימינך" חסד, "תורתך" תפארת, "קדושתך" גבורה ע"כ].

אמנם מה שקבעו לומר תפילה זאת אחרי תפילת שמונה עשרה, היא דמחמת ששערי תפלה ננעלו כמו שאמרו חז"ל וכנ"ל, לפיכך מתפללין אנו שיעשה הקדוש ברוך הוא למען שמו ולמען ימינו ולמען קדושתו ולמען תורתו ויקבל את תפילתנו אף בעת נעילת שער.

וזהו שמרמז הקדוש ברוך הוא לנח, בשעה שיש "ענן" והוא רמז על נעילת דלתי התפילה, וכמו שנאמר "סכות בענן לך מעבור תפלה", אזי "את קשתי נתתי בענן" אתן את ארבעת העניינים הרמוזים בתיבת "קשתי" שהם מועילים לקבלת התפילה אפילו "בענן" וכמו שאנו מתפללים באמת אחרי השמונה עשרה: עשה למען שמך, עשה למען ימינך, עשה למען קדושתך, עשה למען תורתך.

(ליקוטי חבר בן חיים)

מאוצרות המגידים

ויחל נח איש האדמה ויטע כרם (ט, כ)

יש בזה שני פירושים לשון 'חולין' עשה עצמו חולין, ולשון 'התחלה', אומר הרב אליהו דיסקין: אפשר ששני הפירושים צדקו יחדיו, שהנה יש להבין למה יצא כזה קלקול גדול ממעשה זה של נטיעת הכרם? שהנה ידוע בספרים הקדושים שכל התחלה של דבר יש להשיגח שיהיה קודש לה' בבחינת "ראשית" לד', וכאן היתה הטענה על נח שעם יציאתו מן התיבה, שהרי המבול עקר את העולם וכאילו נוצר העולם מחדש, כמו שכתוב על מקווה שמטהר את האדם כבריה חדשה, ותחילת עשייתו בעולם החדש היה צריך להתעסק עם דברים שבקדושה ולא עם נטיעת כרמים, אף שגם זה הוא ישובו של עולם, אבל בתחילת עולם צריך להתחיל עם דברים שבקדושה ממש ולא עם חולין, ולכן נעשה עצמו בזה חולין.

דאיתא במסכת אבות "העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד, והעושה עבירה אחת קונה קטגור אחד", והמלאך שנברא מן המצוה או מן העבירה הוא נברא גם כן באותו מצב בו נעשתה הפעולה, כגון מצוה שנעשתה בזריזות נברא על ידה מלאך זריז והעושה בעצלתיים נברא מפעולתו מלאך עצל וכן בכל המצבים.

והנה פעולת הגזל בדרך כלל נעשית בחוצפה, ועל כן הקטגור הנברא מן הגזל אף הוא חצוף, ואפשר שבטאה מלאה עונות אף שיש בה קטגורים מקטגורים שונים בכל זאת אין אחד מהם קופץ בראש כדי לקטר מפני שלא נבראו במידת החוצפה, ורק המלאך החצוף שנברא מן הגזל הוא הקופץ בראש, וכך היה גם בדור המבול שהגזל קטר בראש כולם ועליו נחתם גזר דינם ודפח"ח.

(פרחי שושנה)

צהר תעשה לתבה (ו, טז)

כתב רש"י: יש אומרים חלון ויש אומרים אבן טובה. ולעיל בפסוק צדיק תמים היה בדורותיו, הביא רש"י את המחלוקת הידועה מהגמרא (סנהדרין קח, א), שיש דורשין לשבח ויש דורשין לגנאי.

כתבו המפרשים, (ילקוט האורים, ועוד) ששני המחלוקות הנ"ל הא בהא תליא, לפי היש דורשין לשבח, היה נח צדיק גמור, ואילו לפי היש דורשין לגנאי היה נח צדיק שאינו גמור, והנה כשהקדוש ברוך הוא מציל צדיק גמור מרעה מותר לו לראות במפלת הרשעים כדכתיב (דברים ד' ל"ד) "אשר עשה לכם ה' אלוקיכם במצרים לעיניך", אבל צדיק שאינו גמור אסור לו לראות במפלת הרשעים, כמו שמצינו אצל לוט דאמרו לו "אל תביט אחריך" (בראשית י"ט י"ז) נמצא שהיש דורשים לשבח אומרים שהיה לו חלון בתיבה לראות בו מפלת הרשעים במבול, אבל לדברי היש דורשים לגנאי נמצא שהיה נח צדיק שאינו גמור והם אומרים שהיתה לו אבן טובה לראות לו לעצמו אבל לא להסתכל במפלת דור המבול. ואכן רבי יוחנן הוא דורש לגנאי והוא המ"ד בגמ' (שם) שאבן טובה היה.

(ציוני תורה)

צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלישים תעשה (ו, טז)

צדיקים מהפכים מדה"ד לרחמים נגע - עונג, צרה - צהר, וזה "צהר תעשה לתיבה", מתיבת 'צרה' תעשה 'צהר' והוא באופן זה, אשר 'אל אמה' ר"ת אלקים שזה מדת הדין, תכלנה מלמעלה' שיתהפך לרחמים, ו'פתח התיבה' האות "צ" שהיא בפתח התיבה של "צרה", "בצדה תשים" תנוח על מקומה בצדה, כי באות זה אין שינוי בין צרה לצהר, רק 'תחתים' אותיות "ר" ו"ה" שבתיבת 'צרה', 'שנים ושלישים תעשה', היינו האות "ר" שהיתה עתה אות שניה תבא כעת בתיבת צהר להיות אות שלישית.

(ילקוט הגרשוני)

וישלח את העורב ויצא ושוב עד יבשת המים מעל הארץ וישלח את היונה לראות הקלו המים. (ח, ז-ח)

על ההבדל בין היונה לעורב שכאן כתוב "עד יבשת המים" וכאן "הקלו המים" יש לבאר.

דרך הנדיב לתת לאחרים כמה שיותר, בעוד שמסרב הוא ליטול מהם מאומה. לעומתו, האכזר אינו מוכן לתת משלו כלום וכל חפצו הוא ליהנות מזולתו ולנצל.

היונה רומזת לכנסת ישראל שתארה הוא "בת נדיב" (שיר השירים ו, ב), היא זו שאמרה (רש"י לעיל ח, יא) "יהיו מזונותי מרויחן כזית בידו של הקב"ה ולא מתוקין כדבש בידי בשר ודם". לכן ידע נח כי ברגע שתמצא מנוח לכף רגליה, שוב לא תחזור אליו אל התיבה להתפרנס מאתו. לכן מהיונה יכול הוא רק לדעת "הקלו המים", אבל אין הוא יכול לדעת אם הארץ כבר יבשה. לעומתה העורב האכזר, שכל רצונו הוא ליהנות מאחרים, אפילו ימצא מנוח על האילן, ישוב אל התיבה כל עוד הוא יכול ליהנות מנח. לכן העורב יצא ושוב "עד יבשת המים מעל הארץ" (חתם סופר)

וירא חם אבי כנען וגו' ויגד לשני אחיו בחוץ... וייקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן: ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו: (ט, כב-כה)

נה חם נתקלל ע"י נח "עבד עבדים יהי לאחיו". ובעבד כנעני ידוע שיוצא לחירות בשן ועין. ומדוע? כיוון שכל מה שנתקלל חם אביהם הוא מפני ש"וירא" "ויגד" שחטא בעצם הסתכלותו וגם במה שהגיד לאחרים על כך. ובכך יובן, שעבד זה שלקה בעינו או בשינו הרי כבר לקה בזה ושוב אינו צריך עוד עונש של להיות עבד...

(עפי"י ילקוט האורים בשם ברית אברהם, והוא ממדרש רבה)

וישאר אך נח ואשר אתו בתיבה

מספרים שפעם טייל החזון איש זצ"ל עם רבי חיים קנייבסקי שליט"א. החזון איש היה גדול הדור, ר' חיים היה אז בחור צעיר, והם הלכו יחדיו בפרדס שבפאתי בני ברק (כיום סוף רח' חזון איש).

לפתע נעצר החזון איש ואמר: "כאן למדו תורה!" וחזר על כך בהתרגשות מספר פעמים.

התברר, שכמה שעות קודם לכן עמדו שם שני בחורי ישיבה ודברו בלימוד. בנתיים הם כבר עזבו את המקום, אך השאירו שם אויר קדוש, אויר ספוג בדברי תורה!

(מתוק האור)

ויגברו המים על הארץ חמשים ומאת יום (ז, כד)

התורה מספרת, כי המבול היה על הארץ במשך ארבעים יום (שם יז), באותם ארבעים ימים הופסקו כל החיים על פני האדמה, שנאמר (שם כא-כב): "ויגוע כל בשר הרמש על הארץ... כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו". ולא זו בלבד, אלא (שם, כג) "וימח את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים, וימחו מן הארץ".

ופרש ה"אור החיים": מלבד הגיעה הרמוזה בפסוק שלפני זה, נמחה גם כל מה שנשאר מן המתים, באמצעות רבוי המים החמים והקרים. וכל כל הגופות והפגרים נעשו כמים, ונדמה היה שלא היו כלל בעולם.

לכאורה בכך נסתים תפקיד המבול.

אך בתורה כתוב אחרת: "ויגברו המים על הארץ חמשים ומאת יום" (שם, כד). כלומר, במשך עוד מאה וחמשים ימים נוספים, ממשיכים המים לגבור בארץ. עד אשר "ויזכר אלקים את נח, ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה. ויעבר אלקים רוח על הארץ וישכו המים. ויסכרו מעינת תהום וארבת השמים, ויכלא הגשם מן השמים" (ח, א-ב).

מדוע?!

בהמשך דבריו מבאר ה"אור החיים" את הענין: "הכונה היא להודיע, כי ה' צוה על המים להתגבר. כאשר צוה עליהם בששת ימי בראשית - וישרצו המים" (לעיל א, כ). כמו כן צוה להם כאן לנהוג בתגבורת. ולזה תמצא שאחר שנמחה כל היקום אמר הכתוב "ויגברו המים", והוא ללא צורך כי כבר נמחה אפילו גלמי הנבראים".

"והטעם הוא, כי המים היו עסוקים במצותם אשר גזר עליהם ה', ואין להם לדרוש דרשות למנוע התגברת אחר נמחה כל היקום".

"עד שזכר ה' לנח, ואז צוה למים להיות נחים מתגברתם. והוא אמרו: 'יעבר אלקים רוח' - חסד ורחמים, ונתמתקו גבורות המים. והוא שתרגם אונקלוס וישכו המים - ונחו מיא, שלא התגברו עוד".

כמי המבול, מוטל אף עלינו לקיים את רצון ה' מבלי לערוך חשבונות שונים, ובלי לחפש מהי התועלת שבקיום מצוה זו או אחרת.

בספר "שאל אביך ויגדך" מובא הסיפור הבא, אודות הרב מבריסק, המוכיח כי אדם נחוש לקיים את מצוות ה' כפי שצווה, מבלי לשנות בהן כהוא זה, או להתאימן למציאות החיים, כפי שזו נראית בעינינו, זוכה לסייעתא דשמיא מיוחדת.

בשנה הראשונה לכהונתו של הרב מבריסק, נתפס יהודי בעבירה על החוק ונשפט למוות. על פי תקנות השלטון יש לאפשר לכל מי שיוצא להורג להתוודות לפני מותו, יהודי אומר ודוי עם הרב, ולהבדיל, לא יהודי - עם הכומר.

וכך ארע גם כעת.

במועד שנקבע להוצאת גזר הדין לפועל, בעיצומו של יום השבת, הגיע אל הרב מבריסק שליח מיוחד מטעם מושל המחוז, והגיש לו מסמך ובו פקודיה, כי על הרב להתלוות עמו אל בית האסורים כדי לומר וידוי עם הנדון למוות.

משראה הרב את הפקודה, השיב בקיצור ובצורה נמרצת: "איני הולך". ומפני מה סרב ללכת? טעמו ונמוקו עמו: מאחר שהוא סבור כי בהליכתו ובאמירת הוידוי הוא מזרז את מיתתו של הנדון למוות, שכן בלי וידוי לא הורגים.

סרובו היה תקיף ובלתי מתפשר, וכאשר ניסו לומר לו כי אלמלא יבוא הוא, יזמינו השלטונות רב אחר, אמר: "אם יקחו - יקחו, אולם אני איני עושה כדבר הזה, האסור על פי דיני התורה".

השליח יצא מלפניו ושב אל המושל בידיים ריקות. לשמע השתלשלות האירועים נתמלא המושל בחמה ובזעם, ומיהר לשלוח אל הרב קצין בכיר. הלה בא, ולא רק דרש במגיע שיבוא עמו אל האסיר, אלא הוסיף באזניו אינומים קשים וחמורים, והודיע לו חד משמעית שהוא יסבול על סרובו, שכן בתור רב, עליו לבצע את ההוראה בהתאם לחוק.

אבל גם הוא שב בידיים ריקות, ואמר למושל כי הרב מבריסק איננו משנה את דעתו.

זהו יסוד מוסד, שאת ההתחלה של כל דבר, יש להקדיש קודש לה. ישנם שאינם מדברים קודם התפילה ובוזה מקדישים את תחילת יומם לד', וכן בתחילת שנה ותחילת חודש.

הרה"ק בעל השפע חיים מצאנו זיע"א היה מספר שכשהיה אצל הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זיע"א, ראה שתיכף אחר הבדלה ציווה לסובביו להתיישב וללמוד. זהו גם מאותו עניין, להתחיל ללמוד תיכף בתחילת השבוע.

בספר מועד לכל חי להגר"ח פלאגי" מביא שהיו צדיקים שתיכף אחרי סוכות ושמחת נתיישובו י"ב ימים ולמדו תורה בלי הפסק כנגד י"ב החדשים. להתחיל עם דברים שבקדושה.

סיפר הרב אליהו דיסקין: הגר"ח קנייבסקי שליט"א, לפני כמה שנים היה צריך לעבור ניתוח "קטרקט" על עיניו. סיפר לי גיסי, שניסה לשכנעו רבות שיסכים לעבור את הניתוח אבל הגר"ח לא הסכים, הלך גיסי אל הרב שך וסיפר לו, אמר הרב שך להגר"ח שייך לעשות את הניתוח. כיוון שאמר הרב שך, שוב לא התנגד לזה רבי חיים והלך לעשות את הניתוח. הרופאים שעשו את הניתוח, בדקו את עיניו לפני הניתוח ואמרו שראייתו כל כך חלשה שהם לא מבינים איך יכול היה לכתוב ספרים במצב כזה. אחרי הניתוח, כבדו את רבי חיים בסנדקאות, כמו תמיד, והתבטא רבי חיים, שעד היום לא ראה שיש כל כך הרבה דם בברית... על כל פנים, אחרי הניתוח כשהורידו לו את התחבושות, רצו לבדוק איך רבי חיים רואה על העיניים, הביאו לו עיתון "תנד נאמן" כדי שיראה אם הוא מצליח לקרוא, זרק רבי חיים את העיתון ואמר "קיבלתי עיניים חדשות, ואני רוצה להתחיל עם דף גמרא!" אמרו לו: שהרב יקרא רק כמה שורות, לראות אם רואה, "לא! אני רוצה שההתחלה תהיה עם דף גמרא!" ראשית קודש לד'!!!

כעין זה מפרשים, עפ"י המסופר (מובא באמרי דניאל) על אדם אחד שבא לקבל ברכה מהרב למען יצליח במעשה ידיו כי זה זמן רב שהוא מנסה לעשות דבר ואינו מצליח. ברכו הרב: 'דבר ראשון שתעשה תצליח, שמח הנ"ל ובה לביתו לבשר לאשתו, והנה בבית לא מצא את סעודתו מוכנה, ויקצוף קצף גדול והחל בקללות נמרצות עד אשר הגיעו לתגרת ידים ביניהם. יצא מביתו סר וזועף, והלך לבית הרב, אמר לרב: הזאת ברכתך רבי? א"ל הרב, הרי אני ברכתך שדבר ראשון שתתחיל תצליח, מדוע לא באת לביתך ועסקת בחינוך הבנים או באיזה עסק טוב ובו היית מצליח! אך מאחר ואתה התחלת במחלוקת אזי הצלחת במחלוקת. כך גם נח קיבל ברכות מהשי"ת פרו ורבו ומלאו את הארץ וכו', וכיוון שהתחיל עם הכרם והיין הצליח בזה מאוד...

(ציוני תורה)

"כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ" (ו, יג)

כל הברואים כולם, בני אדם, בעלי חיים, (זולת הדגים) ואפ"י הצמחים נספו במי המבול כיוון שקלקלו מעשיהם.

כיצד יתכן הדבר? הקשה רבי אליהו לופיאן זצ"ל ב'לב אליהו', וכי לבעלי חיים יש בחירה שמכוחה יכולים הם לקלקל?

התשובה היא אומר ה'לב אליהו', שהטומאה שבני האדם יצרו בעולם היתה כה גדולה שהיא גרמה לכולם להתקלקל, הטומאה נדבקה בהם. בלי שהם ירצו, בלי בחירה. עצם הדבר שישנה כ"כ הרבה טומאה בעולם - זה גופא, גורם לכל הברואים להשחית את דרכם.

כדי שיובהר העניין יותר הוסיף מעשה שבדידו הוה עובדא:

היה פעם בית חולים שאנשים שנכנסו לתוכו עם שפעת קלה יצאו עם דלקת ריאות, דלקת אזניים ועוד כמה מחלות. נכנסו בריאים ויצאו כמעט מתים...

כשהדבר קרה פעם ופעמיים עוד ניסו 'לטייח', לחשוב שאך מקרה הוא, אך כשהתופעה חזרה על עצמה שוב ושוב החליטו לחקור את הדבר לעומק. מינו ועדה של רופאים שיבדקו את המתרחש בבית החולים.

התברר דבר מופלא: מבנה בית החולים היה מיושן, כבן מאה שנה, והקירות, שהיו עשויים מעץ, ספגו במשך השנים את כל החיידקים עברו שם. כתוצאה מכך, אדם נכנס לבית החולים עם שפעת קלה, אך נדבקו בו החיידקים שהיו בקירות וגרמו לו למחלות נוספות, קשות יותר.

זה בדיוק מה שקרה בדור המבול. מרוב עוונות יצרו בני האדם 'חיידקים' של טומאה שכביכול רחפו באוויר, הכל היה ספוג טומאה, ואז גם בעלי החיים נדבקו. לבעל חיים אין בחירה, הוא לא היה "חולה במחלה", אך הטומאה נדבקה בו וגרמה גם לו להתקלקל.

אמנם זאת עלינו לדעת, כי עניין זה פועל גם לצד השני, צד הקדושה. כשם שמעשה העבירה משאיר אחריו חיידקי טומאה באוויר - כך מעשה מצווה משאיר אחריו קדושה באוויר המקום.

למשמע הדברים בערה חמתו של המושל בקרבו, והוא קם והלך בעצמו אל הרב.

כשראו בעלי הבתים את מרכבתו של המושל בפתח בית הרב, נתקפו כולם באימה ובחרדה והקיפו את הרב כשהם צועקים: "הרב מחריב את העיר! הרב ממיט סכנה על כולנו!"

אולם הרב עמד על שלו בכל העוז והתוקף, ושוב הבהיר להם כי לא יעלה על הדעת שהוא יעבור על צווי התורה בשל מלוי פקודה זו.

ואכן, גם כאשר עמד המושל לפניו ומסר את פקודתו בתוספת אזהרות ואיומים גלויים על כך שהוא עתיד להעניש על סרובו בכל חומר הדין - לא נרתע הרב מבריסק ולא נעתר לבקשתו.

בחרי אף גדול סב המושל על עקבותיו ועזב את הבית מבלי להוסיף מילה. בני הקהילה נותרו בחדרו של הרב מפוחדים ומצפים לגרוע מכל... תוך זמן קצר רעשה וגעשה העיר בריסק על המעשה, אלו מצדדים בעד החלטת הרב ואלו מגנים אותה, אלו מסכימים עם החלטת הרב שלא לשנות כהוא זה מחוקי התורה, ואלו טוענים בתוקף כי היה עליו לבצע את צווי המושל למרות צו התורה, כדי לא לסכן את חיי כולם.

אולם הללו וגם הללו לא העלו על קצה דעתם את תוכן המברק שיגיע כעבור שעות אחדות, במוצאי שבת, לידי המושל, ובו הבשורה המרעושה כי הוענקה חנינה לאותו יהודי נדון למות!

עתה הבינו כולם, כי אלמלא התעקשותו של הרב מבריסק, לא היה לה לאותו חנינה על מי לחול... ודוקא דבקותו הבלתי מתפשרת בצווי ה', היא שהצילה את חייו!

(ומתוק האור)

יימת הרן על פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים (יא, כח)
מדרש אגדה: על ידי אביו מת, שקבל תרח על אברם בנו לפני נמרוד על שכתת את צלמיו והשליכו לכבשן האש, והרן יושב ואומר בלבו: אם אברם נוצח, אני משלו, ואם נמרוד נוצח, אני משלו. וכשנצל אברם אמרו לו להרן: משל מי אתה? אמר להם הרן: משל אברם אני. השליכוהו לכבשן האש ונשרף, וזהו אור כשדים (רש"י)
ובמדרש (אליהו רבה פרשה ו) מובא ביתר פרוט תיאור הנהגת אברהם עם פסילי אביו:

"בית אביו של אברהם עובדי עבודה זרה היו, עושין עבודות זרות ויוצאין ומוכרין בשוק. יום אחד הגיע לאברהם למכור, בא אחד ואמר לו: בכמה פסל זה? אמר לו: בשלושה מנה. אמר לו: בן כמה שנים אתה? אמר לו: בן שלוש שנה. אמר לו: אתה בן שלוש שנה ותעבוד לזה שעשיתי אותו היום? נסתלק והלך לו. שוב בא אחר, אמר לו: בכמה פסל זה? אמר לו: בחמשה מנה. אמר לו: בן כמה שנים אתה? אמר לו: בן חמישים שנה. אמר לו: אתה בן חמישים שנה ותעבוד לזה שעשיתי היום? נסתלק והלך לו".
כך שם אברהם ללעג ולקלס את האלילים ועובדיהם.

היה פעם יהודי שהצליח גם הוא להביך קשות את עובדי האלילים הנוצרים. וכך מספר ה'בן איש חי':

יהודי אחד ירד מנכסיו ונעשה עני מרוד. הגיע ערב פסח ומצבו החמרי היה קשה ממש: חמץ לא היה בבית כבר שבועים, אבל גם מצות לא היו בו... החליט שאין לו חשק יותר לחיות. אך הרי אסור לאדם לשלוח יד בנפשו. אמר לעצמו: אצא למדבר, שם יתפסוני שודדים ויהרגוני.

אחרי כן נמלך בדעתו וחשב: לשם מה לו לצאת למדבר, מי אמר שיתפסו אותו שודדים? ואם תמצוי לומר שיתפסוהו שודדים, מי אמר שיהרגוהו, שמא ימכרוהו לעבד ואז יהיו לו חיים יותר קשים! במקום זה החליט ללכת לרובע הנוצרי. הנוצרים הרי ידועים ב'אהבת ישראל' שלהם, וודאי יהרגוהו. יצא לרובע הנוצרי, הסתובב ברחובותיו הלך ושוב במשך שעותיים, אבל אף אחד לא שם לב אליו.

אמר: אם כך, אכנס לכנסייה, שם נמצא הכומר, וכשיראה אותי יחשוב שבאתי לגנוב את הלחם הטמא שלהם - עברה שענשה מיתה, וכך אגשים את תקוותי...

הוא נכנס לכנסייה, אך אף אחד לא היה שם.

חשב לעצמו: אכנס פנימה, היכן שעומד הפסל בכבודו ובעצמו, שם בודאי נמצא הכומר, ואז... נכנס פנימה, ובתחילה אחזה בו התפעלות מהפאר ומההדר. הוא נעמד נרעש כולו, כשלנגד עיניו מתנוצצים הפסל והנברשות העשויות זהב. כשראה שגם שם הכומר איננו, חשב אולי אקים רעש ואז יגיע הכומר, נטל סולם, טיפס, תלש את הנברשת מהתקרה וירד. אך שום דבר לא קרה, ואז חשב היהודי: אם הנברשת בידי - והכומר לא נמצא, אם כן בא לציון גואל... הוריד את החליפה, כיסה בה את הנברשת ורוץ הביתה [כמובן, אדם זה פעל שלא על פי ההלכה שאוסרת להנות מעבודה זרה וממשמשיה].

הוא נכנס לכנסיה, אך אף אחד לא היה שם.
חשב לעצמו: אכנס פנימה, היכן שעומד הפסל בכבודו ובעצמו, שם בודאי נמצא הכומר, ואז... נכנס פנימה, ובתחילה אחזה בו התפעלות מהפאר ומההדר. הוא נעמד נרעש כולו, כשלנגד עיניו מתנוצצים הפסל והנברשות העשויות זהב. כשראה שגם שם הכומר איננו, חשב אולי אקים רעש ואז יגיע הכומר, נטל סולם, טיפס, תלש את הנברשת מהתקרה וירד. אך שום דבר לא קרה, ואז חשב היהודי: אם הנברשת בידי - והכומר לא נמצא, אם כן בא לציון גואל... הוריד את החליפה, כיסה בה את הנברשת ורוץ הביתה [כמובן, אדם זה פעל שלא על פי ההלכה שאוסרת להנות מעבודה זרה וממשמשיה].

הוא נכנס לכנסיה, אך אף אחד לא היה שם.
חשב לעצמו: אכנס פנימה, היכן שעומד הפסל בכבודו ובעצמו, שם בודאי נמצא הכומר, ואז... נכנס פנימה, ובתחילה אחזה בו התפעלות מהפאר ומההדר. הוא נעמד נרעש כולו, כשלנגד עיניו מתנוצצים הפסל והנברשות העשויות זהב. כשראה שגם שם הכומר איננו, חשב אולי אקים רעש ואז יגיע הכומר, נטל סולם, טיפס, תלש את הנברשת מהתקרה וירד. אך שום דבר לא קרה, ואז חשב היהודי: אם הנברשת בידי - והכומר לא נמצא, אם כן בא לציון גואל... הוריד את החליפה, כיסה בה את הנברשת ורוץ הביתה [כמובן, אדם זה פעל שלא על פי ההלכה שאוסרת להנות מעבודה זרה וממשמשיה].

כשהגיע לרובע היהודי, נגש לטפל בענין הנברשת. היה בקהילה צורך חרש אילם. כתב לו שיעשה מהנברשת ארבעה מטילי זהב, אחד מתוכם נתן לו בשכרו ואת השלושה הנותרים הטמין מתחת למטתו.

למחרת בבוקר, כשהגיע הכומר לכנסייה, חשכו עיניו: נברשת אחת חסרה! מה עושים? רץ למלך לספר שהיתה גנבה בכנסייה, והמלך הורה להקים ועדת חקירה.

הכומר הרגיש שכסאו מתנדנד, כי בעצם חובת השמירה מוטלת עליו. הוא בא אל המלך ואמר: ברור לי שהגנב יהודי, כי גוי לא יגנוב מהאלהים שלו. יש לקרוא לרב היהודים ולהודיעו כי אם תוך שבוע לא תושב הנברשת למקומה - יגורשו כל היהודים מהעיר, ואת עשרת נכבדי הקהילה יתלו בככר המרכזית. וכך אכן עשה המלך.

כששמע הרב את הדברים [היה זה בערב פסח], כנס את כל היהודים והודיע שהשנה במקום חול המועד יוכרז על צום ותענית צבור. מיודענו הגנב שמע גם הוא את הדברים. נגש אל הרב ואמר: אין צורך לצום ולהתענות, אני גנבתי את הנברשת!"

"מה, באמת?], השתומם הרב.

"כן", ענה היהודי, "הרב יכול לבדוק מתחת למטתי ולראות את מטילי הזהב. אבל אל דאגה, הרב ישאיר לי את הטפול בענין".

הוא הלך למלך. כשהגיע לשער הארמון אמר שרצונו להפגש עם המלך בדחיפות. שאלוהו: "מי אתה שאתה רוצה להפגש עם המלך?" אמר להם: "בקשר לנברשת שנגנבה". נו, טוב, דבר חשוב. הכניסוהו למלך.

אמר לו: "כן, מה אתה יכול לספר לי בקשר לנברשת?"

"אדוני המלך, אני לקחתי אותה!"

"אתה לקחת?! או שמא מתכוון אתה להיות קרובן של כל היהודים?...".
"לא, זה אני שלקחתי את הנברשת, ואם המלך רוצה, יכול הוא לשלוח שליחים ולבדוק מתחת למטתי, שם מונחים שני מטילי זהב שהותכו מהנברשת. במטיל השלישי כבר רכשתי נעלים לילדים ומצות".

"אתה יודע שהתחייבת בנפשך?...".
"אינני סבור שהתחייבתי בנפשי. אספר למלך בדיוק את כל הספור, דברים כהויתם, אבל לשם כך נצרך אני שיבואו לכאן כל ראשי הכמורה: הכומר והבישוף, הארכיבישוף והחשמן - כולם!"

המלך הסכים, וכך, כשכל 'מכובדי' הנצרות והמלך בראשם מקשיבים לכל מילה, פתח האיש וספר את ספורו:

"אני, לא עליכם, ירדתי מנכסי, ומצבי היה קשה ממש. אמרתי, כל הזמן אני מתפלל לאלוקים שלנו ולא עזר לי, פעם אתפלל לאלהים שלכם אולי הוא יעזור... הרי לא יעלה על הדעת שרוב העם מתפללים אליו והוא סתם כלום... אפילו אם נחשוב שרוב העם טפשים, אבל הכמרים ודאי אינם טפשים!... ואפילו אם כן, המלך ודאי אינו טפש, ואם המלך מתפלל אליו - הוא בטח אלהים טוב... אמרתי לעצמו: אכנס פעם אחת לכנסייה ואראה כיצד יפול דבר.

"אומר לכם את האמת, כשנכנסתי לכנסייה וראיתי כזה פאר והדר, הכל עשוי זהב, ובפרט הפסל בעצמו והאש לפניו... כל כך התרגשתי עד שהתחלתי לבכות, לא יכולתי לדבר כלום. בכיתי ובכיתי, והאלהים שלכם יש לו 'לב זהב'... אמר לי: 'בני בני, אל תבכה'... כשמעתי שהוא מדבר אלי, לבי נמס. התמוגגתי מרוב דמעות... כשראה האלהים שלכם שאני בוכה, אמר לי בנימה רכה: 'בני, אני יודע, חסר לך כסף, קח לך את הנברשת'..."

"אני שמעתי זאת והזדעזתי. אמרתי לו: 'איך אני יכול לעשות לך דבר כזה, ליטול ממך את הנברשת שהוצבה כאן לכבודך?'..."

'מה אומר לכם, האלהים שלכם לא רק שהוא בעל לב זהב, הוא גם איש ביצוע. כשראה שאינני זו, ירד בעצמו מהבמה שלו, לקח את הסולם, טיפס למעלה ותלש את המנורה מן התקרה, באמר: 'הנה, קח לך'..."

"זהו זה". סיים היהודים, "כך היה המעשה, ועתה, עשו עמי כהבנתכם, אם ברצונכם להרוג אותי - הרגוני!"

הכומר והארכיבישוף החליפו מבטים. בקשו סליחה מהמלך ויצאו לרגע החוצה. אמר הכומר לארכיבישוף: "מה נעשה אתו? בינינו, הכל שטויות, אבל אם הוא אומר שלא להאשים שלנו יש לב טוב, מה יכולים אנו לומר, שאין לו לב? אין ברירה מוכרחים לומר שדבריו אמת", והארכיבישוף הסכים. נכנסו ואמרו לו: "טוב, אם הוא נתן לך - אתה משוחרר, הכל שלך..."

(ומתוק האור)

יפת אלקים ליפת וישכון באהלי שם (ט, כז).

בדרך דרוש יש לפרש את הפסוק במשל נפלא! מעשה בא' מילידי ירושלים, אני ואביון, אשר בקושי השיג את פרנסתו, וחי בצמצום גדול, ושני בנים היו לו, וכבר בעודם קטנים החליט לחסוך מעט מעט - מתוך המעט שבידו, כדי שיוכל בבא הזמן להשיאם בכבוד, ולקנות להם דירה

ראויה, ביודעו שאם לא ישתדל בזה מעתה, לא יוכל אח"כ לעשות דבר לעת זקנותו.
כך החליט וגם עשה למעשה, קנקן ישן היה לו בביתו, שבו חסך פרוטה לפרוטה, והיה זורק כל שבוע מטבע קטנה שהצטמצם מהוצאות השבוע במשהו, וכך היה שומר את הפרוטות הזעומות בקנקן הישן והמאובק, עד שהתמלא, לאחר שהתמלא, רוקן אותו, סגר בשקית והניח במקום צנוע, ושוב החל למלאו מחדש, וכך עשה כל כמה חודשים, מילא ורוקן סגר והצניע, ומילא מחדש, שנה ועוד שנה, בדלות ואביונות מחרידה, וכך עשה משך עשרים שנה, עד שלבסוף הצטבר לו סכום נאה והגון לחתונת בנו ולחלק מקניית דירה.

סופו של דבר היה שהצליח לקנות לבנו בכורו דירת פאר במרכזה של תל אביב, שעדיין היתה אז עם מרכז רוחני - יותר ממה שיש היום - ת"ת ובתי מדרשות ויהודים יראי ה', וכך זכה הבן הגדול לדירה מפוארת עם כמה חדרים מרווחים, חצר פרטית, דשא וכו' כל הנדרש בפאר והדר לשם עוה"ז, והעיקר שסו"ס הצליח האב השבור מעניונו, להוכיח לכולם שאפשר להשתחרר מהמושגים הגלותיים, ולצאת לעולם הרחב ולהיות בנ"א...!

כמובן, כשהגיע תורו של הבן השני להינשא, לא היו ביד האב אמצעים להשיאו כראוי, ובלית ברירה שכר לו בדמ"פ חדר וחצי בשכונת מאה שערים, ואף נדב לו את שולחנו שקיבל ירושה מאבי סבו... ומתרומות שתרמו ידידיו השיג מטות בדיעבד, וכך הבן השני המשיך את עניות אביו, והראשון יצא "מהגלות המרה"...

כמובן, שהראשון שקיבל טעם בעוה"ז שלח ידו במסחר וראה ברכה בעמלו, ואת תלמודו זנח אט אט, עד שגם כיפתו שעל ראשו הצטמקה ושקעה בתוך שערות ראשו הגדולות, וכמובן שבמשך הזמן קנה אוטו, ואח"כ החליף וקנה וולבו... ונשאר "מסורתי", "מסורתי" מאי משמע? ילד אחד ושתי כלבים לשמירה, לבילוי בשב"ק אינו נוסע... אבל לראות כדור רגל... חייבים... אי אפשר אחרת...

הבן השני לעומתו, מצא את כל אושרו בלימוד התורה וקיום המצוות, כי כשאין עוה"ז בתוך הלב, יש מקום להרגיש קצת רוחניות, והיה שקדן עצום וירא ה', גידל משפחה מרובת ילדים, כששתי מיטות הספיקו לאכלס את כל ילדיו שישנו יחדיו על רוחב המיטה, וכו' וכו' כדרכם הדחוקה של בני ירושלים דאז.

ויהי היום, והאבא המאושר בחציו, הזקין, ונזקק לעזרה וסעד, כמובן שהמקום שיש לו לשהות זהו אצל אחד משני בניו, ומתוכם בודאי העדיף לשהות אצל הבכור, שבעל יכולת הוא, בעוד שהשני בקושי מסתדר עם משפחתו, מה גם שהראשון חייב לאביו הכרת הטוב, ואילו השני אולי עוד כועס בלבו עליו שנתן הכל לראשון.

הלך וארז את מעט חבילותיו, ונסע לתל אביב לבנו בכורו, בחושו שבודאי עתה הוא הזמן לראות באושר הגדול של בנו, בהגיעו לתל אביב, מקום שלפני כמה עשרות שנים קנה דירה לבנו, לא ידע להבחין היכן מקום מגורי בנו, כל פני המקום השתנו, עד שבקושי זיהה היכן גר בנו, בהגיעו מול היולה המפוארת ראה קדילק מפואר סמוך לבית, ושער בתוך שער, שער בתוך שער! האב החל לדפוק ומשלא נשמעו דפיקותיו שעל דלת החצר, ניסה לפתוח, ומשלחץ על הידית, פרצה אזעקה רועשת, והאב הזקן החוויר כולו, כשתיכף לפתוהו שתי אנשים ושאלוהו בעזות "מי אתה?"

הזקן שנחרד ובקושי הצליח להוציא הגה מפיו, ובקושי קלט במה המדובר, ורק באצבעו הצליח להראות שרצונו להיפגש עם בעל הבית שהוא אביו... בינתיים, הבן התעשת והחליט לראות מי הוא זה אשר בעטיו הוזעקה השמירה, ופתח מבפנים את הפרו'קטור, והסתכל בעין החשמלית הגדולה, ושוב נחרד הזקן בחושו, מה זה, אולי טעיית, אך מיד שמע את בנו קורא, אבא זה אתה, בא הכנס! הזקן נרגע מעט ונשם לרוחה, פתח את השער והחל צועד לעבר הדלת, עד שהגיע לדלת כבר חזרה השמחה על פניו מעט, שנמוגה שוב - כשאך נכנס לבית, מיד זינקו עליו שתי כלבים אימתניים... הזקן כמעט שהתעלף, אך בנו צעק שוב, "אבא הם לא נושכים", "הם חלק מהמשפחה!"... הם פשוט מקבלים את פניך, סיים בחיוך!...

כל יום שעבר עליו בבית בנו, איבד את הטעם לשהות אצלו, פעם עשה קפה לעצמו וידיו הרועדות שפכו מעט על השטיחים, וכלתו גערה בו, למה אתה מלכלך את השטיחים, זה עולה הון רב... יום אחד נתקל בעציץ גדול ומעד ונפל, וקרא לעבר בנו שיבוא לעזור לו לקום על רגליו, ופני בנו חפו ועל מה?... שהחמיץ בדיוק את ה"חדשות"... כך הפכה שמחתו לתוגה, ואושרו לאבל, ותקוותו ליאוש, וראה את כל עמלו שהלך לריק, עד שבסוף גמר אומר לעזוב את הבית ולנסות אצל הבן השני, במאה שערים.

אצל הבן השני לא היה קשה בכלל לזהות את הבית, וכבר מרחוק שמע את קול בנו המתנגן בעריבות על הגמרא, וצעד לעבר הבית הדל - כמהסס וחושב מה יהיה כאן, בבואו אל הבית נעצר קמעה, מפני שהיה צריך

לרדת בזהירות בכמה מדרגות שבורות, וגם לא ליפול בכמה מרצפות עתיקות יומיו, ומשדפק על הדלת לא היה צריך שיפתחו לו - מפני שלא היה שם מנעול כלל, ומיד נפתחה הדלת לרוחה ע"י הדפיקה, ותיכף כשנפתח שעטו אליו לא פחות משנים עשר נכדים ולפתוהו מכל צד, סבא, סבא, אני קודם, סבא אני הגדול, סבא, בא תבחון אותי משניות, והפעוטה בת שנתיים צייצה אף היא, סבא תראה מה קיבלתי בגן וכו', ועוד בעומדו בפתח זלגו עיניו דמעות חמות, כשזכר האיך ומי קיבלו בת"א בוילה עם הקדילקא, והיאך נתקבל כאן.

לא עברו דקות ספורות, והזקן החל נושם לרוחה, שתה משקה חם, ובנו סוגר את הגמ' הנה מצות כיבוד אב... וכך חזר למרץ נעורים, שתי הנכדים הגדולים לקחו אותו אל המקוה, אח"כ הלך עם בנו להתפלל מעריב, ואח"כ מצאו לו איזה מקום בתוך הדירה העלובה לישון, ובכל מקום נתקבל בחמימות רבה, וכולו היה טרוד בלבחון את נכדיו המרובים, וללמוד אתם, עם זה משניות ועם זה סידור, את זה ללמד גמ', ואת זה אלף בית, ואט אט חזרה על פניו שמחתו הטבעית, והאושר זרח מפניו, וגמר אומר, פה אשב כי אויטיה!

הוא אשר אמר הכתוב, "יפת אלקים ליפת", - ליפת יש הרבה דברים יפים, שה' חנן אותו ונתן לו, יש לו וילה של שלוש קומות, חצר, קדילק, וכו' וכו', אך "וישכון" - כשהאבא מחפש היכן לגור, יודע הוא שישכון "באהלי שם", באוהל הלומד תורה, שאפי' שהוא רק בקושי אוהל ולא "וילה"... אבל יש מקום לסבא זקן עם עוד שנים עשר ילדים בתוך חדר וחצי, מה שאין בכל הוילה המפוארת אצל יפת! (לב שלום)

איך נפלת בחילול שבת

שמעו נא עוד דברים נוראים הכתובים במדרש תנחומא: "אמרו חכמים בו ביום נטע, בו ביום עשה פירות, בו ביום בצר, בו ביום דרך, בו ביום שתה, בו ביום נשתכר, בו ביום נתגלה קלונו".

אותו היום שנטע את האילן יצא עץ אותו היום יצאו ענפים אותו היום פרחו

העלים. בו ביום יצאו ענבים. ועוד באותו היום בצר את הכרם, סחט, שתה והשתכר. הכל התרחש - בו ביום. הפלא ופלא.

כרגיל, כשמכניסים גרעין או שתיל קטן באדמה, עד שרואים בחביות יין משובח, חולפים חמש או שש שנים. וכאן, פלאי פלאות, נח הכניס גרעין באדמה, ומיד עץ, עלים, ענבים, יין, - "בורא פרי הגפן". ו...שיכור.

נשאלת השאלה למה צריכים כל כך הרבה ניסים - כדי שנח יהיה שיכור, מה ולמי בוער כל כך? וכי לא היה די שנח ישתכר בעוד חמש שנים?

הפשט הוא: אמת, אנו באמת לא מבינים בכלל מי היה נח. קדושתו וגדלותו, אך לפי דרגתו היה לו איזהו שבריר של רצון לשתות יין, "היה לו לעסוק תחילה בנטיעה אחרת" (כתב רש"י), לפי דרגתו הייתה שם נקודה זעירה של "בא לטמא פותחים לו" (שבת ק"ד). וכיון ש"פותחים לו" התגלגלו הדברים במהירות עצומה, נח הצדיק שנטע כרם כלל לא חלם לשתות מיד, הוא חשב

בסך הכל ליטע כרם, כאשר עוד שלוש ארבע שנים יהיה לו יין, אבל כיון ש"הבא לטמא פותחים לו" נפתחה הדרך לרווחה: - גרעין, גזע של אילן, "אוי וי, וי, איזה יופי - הנה ענפים! אוי וי, עלים, אי, ענבים בשלים - סחיטה שתיה, חלאס, אבוד, גמרנו. ואי אפשר למחוק את זה!... נשאר חקוק לעולם.

אין לנו אפשרות להבין בנח ומעשיו, לכן נעסוק להלן רק בעיקרון של דברי חכמים, שאמרו "הבא לטמא פותחים לו":

שאלתי פעם פלוני שיצא לתרבות רעה: "איך הצלחת להיות מחלל שבת, איך קרה? בוודאי שלא רצית במזיד לחלל שבת בדווקא, וא"כ איך הייתה הנפילה הראשונה?"

והוא אמר לי, כשדמעה חמה נפלה על לחייו:

פעם בשבת בעת שהלכתי ברחוב, חשבת, הסתפקתי בתוך עצמי, כן ללכת לכדור רגל או לא להשתתף במשחק הכדור, היו לי ספיקות בתוך תוכי לכאן ולכאן. לפתע חלף לידי רכב שנסע למקום המשחק, עצר לידי בחריקת בלמים, צפצף, הנהג הוציא את ראשו המגולה, והציע לי טרמפ. יאלה, קפצתי בפנים, חלאס, הייתי אחרי זה... אוי איבדתי את החיים שלי!"

כך סיפר - "בא לטמא פותחים לו". נורא. (אגב, אותן דמעות, טיהרו את לבבו המצטער, והחל לשוב בדרכו בתשובה שלימה)

עוברים פעם ליד מקום שרואים כל מיני דברים, סלסל ר' שלום בקול בוכים: "אוהו אוהו, כמה מעניין איך ש..." אומר ראובן לשמעון "תמתין דקה נראה מה הולך כאן, הנה רואים על המסך כדורגל, נמתין לדעת מי ניצח איטליה או הישראלים. "אה, הם ניצחו - הישראלים! אה, בא נעמוד עוד רגע!..."

כשאני הייתי ילד (יתום קטן) אהבתי לראות משחק כדור. הייתה לי משיכה גדולה לענין. ליד שכונת בית ישראל בה התגוררתי, היה מגרש של

צעירים ו... כל כך רציתי להביט שם עוד ועוד, ועד היום הנני אסיר תודה לאחד המלמדים בתלמוד תורה, שידע את מאמר חז"ל דלהלן והציל אותי, לקח אותי משם: "אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד ובמושב לצים לא ישב. אם הלך - סופו לעמוד" דברי המדרש -

שאלם הלך סופו לעמוד, עומדים ועומדים, אחר כך כבר מתיישבים "אם עמד סופו לישוב" אבל אם לא הלך ולא עמד ולא ישב אלא "כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה ויומם ולילה - והיה כעץ שתול על פלגי מים" וכי רק במשחק הכדור כך הוא? לא, בכל דבר! אלא שפעם היצר היה כדור, היום הוא בדברים אחרים, כל אחד יודע. העולם מתגלגל על פי חוק זה שקבע הבורא "הבא לטמא פותחים לו".

אבל "הבא לטהר?" לא רק "פותחים לו" אלא הרבה יותר: "מסייעים אותו" עוזרים לו מן השמים! (וכמעשה שהיה בבת פרעה) אני רואה בעינים שלכם שאתם מחכים לסיפור, נכון? איך אני יכול לראות זאת, מפני שגם אני רוצה לספר, אז אני רואה...

אספר לכם מה שארע לא מזמן, עובדה מעניינת שסיפרו לי שני עדים (בשבוע שעבר ב"זכרון משה", אחרי הדרשה לביל שבת) ומהסיפור נבין, נתבונן ונלמד עד היכן מגיעה סייעתא דשמיא.

ל"סמינירון" של ערכים, שנערך בקיבוץ חפץ חיים, באו זוג, אבא אמא, בת ובן. האבא והאמא והבת האזינו לשיחות והשתתפו בהרצאות, אבל הבן עם השערות הגדולות, לא רצה לשמוע הרצאות. כל השבוע ישב בחדר עם רדיו גדול. תלמיד חכם מהמשתתפים, שהבחין כי הבחור לא בא להרצאות, ניסה לדבר עמו באופן פרטי, אך לא הועיל.

הימים חלפו, המשפחה שבה הביתה. האבא והאמא החלו בדרך חדשה, במתינות. והתקדמו בקיום המצוות. הם ביקשו מהבן שיעלה גם הוא על העגלה וישתפר, לפחות מעט, אך בקשותיהם נפלו על אוזניים ערלות.

יום אחד פנו אליו ההורים, ואמרו: שמע נא! אם תסכים להצטרף לסמינירון הנערך בימים הקרובים, ורק לשמוע הרצאות, בלי להבטיח שתתחיל לקיים מצוות, אנו נעניק לך הוצאות נסיעה לחו"ל - לאיטליה ולקפריסין - כמו שהיית רוצה.

"בסדר, טוב, מסכים". אמר. הוא ארז את מטלטליו ונסע להשתתף בסמינר "חנוכה". שמע את ההרצאות, והמוח שלו, היה, כמובן, כל הזמן באיטליה...

בסוף השבוע, כנהוג בסמינירון, מתקיים סימפוזיון - במוצאי שבת בשעה שתיים לאחר חצות, הכל מתאספים, ואף יש מהמשתתפים העולים על הבמה - לספר רשמים ותחושות לאחר שבוע גדוש ברוחניות, אחרים מספרים הסטוריה אישית, ויש המגלים על התעוררות ומהפך, ועוד. הבחור דנן ישב ליד חבר שלו, הקשיב מעט וחלם הרבה. החבר התכופף אליו ושאל - "נו, מה אתך,

האם אתה יוצא מכאן עם החלטות כל שהן?" "אני? אני יוצא מכאן עם כרטיס לחו"ל..."

"אבל אתה שמעת הרצאות, ואיך נשאת קר כל כך?!"... אותו חבר שהיה אפוף בהתעוררות דיבר על ליבו עד שהבחור צ'יק דנן הראה קצת סימני התרגשות.

חבירו המשיך לטפטף בליבו דברי כיבושיו, עד שלפתע הכריז באוזני החבר, וכה אמר: "אתה יודע מה? שמע! אם יארע נס, עכשיו, שאבא ואמא שלי יהיו פה באמצע הלילה, הם הרי גרים בירושלים, אז אני נעשה בעל תשובה. גמרנו! זהו!".

חלפה שעה שעתיים או אולי חצי שעה (לא אמרו לי את הזמן) ולפתע, הנה, אבא ואמא בפתח המלון!...

הבחור ניגש אליהם והשלושה התנשקו, בסערה. היושבים באולם לא הבינו את משמעות הדבר, אבל ראו כי קורה כאן משהו מיוחד. היו אלו רגעים מרגשים מאד. הבחור דיבר עם הוריו ובכה. אח"כ עזב את הוריו, מיהר ועלה לעבר המיקרופון, בדרך עוד הספיק לשאול ממישהו כיפה, חבש את הכיפה הצמידה בסיכת ראש, ודבר למיקרופון: "מעכשיו כיפה זו לא יורדת מעל ראשי..."

מה היה, ואיך הם הגיעו? זאת סיפר האבא (כפי שהעידו השניים אחד ששמע מהאב עצמו, ואחד שמע מהבן):

האבא חלם לו בשינה, שבא אליו זקן, עם זקן לבן (אולי הסבא שלו) ואומר לו "מה אתה ישן פה סע לקיבוץ חפץ חיים לבן שלך".

הוא התעורר משנתו וסיפר לרעייתו. היא אמרה "או - אה, מעניין, חלום פלאי פלאים! אולי צריך לנסוע".

"לא, אני רוצה לישון" אמר הבעל. ושכב לישון.

והנה שוב הגיע הזקן: "למה אתה לא נוסע לבן שלך? מדוע אתה ישן פה?" הוא התעורר במעט בהלה, וסיפר שנית: חלמתי עוד הפעם על אותו זקן.

"אם כך, אולי ניסע בכל זאת?" הציעה

"אבל אני רוצה לישון".

"תשמע נא, אני מאמינה בחלומות, ואל דאגה, לא תיסע לבד, אצטרף לנסיעה". דירבנה אותו.

השניים התלבשו וירדו לרכב ונכנסו. האוטו לא נדלק. האבא שעמד בחצר הבית בעיניים מכוסות חבלי שינה לא הצליח להתניע את הרכב... (ודאי! הרי ה'שטן' עובד קשה בכאלו רגעים... וכי היצה"ר ישן בשתיים בלילה!...)

"אם האוטו כבר התקלקל, אין לי כח, גמרנו, אני הולך לישון עכשיו". "אם כבר התלבשנו וירדנו - נזמין טקסי מיוחד..." העיזה האשה להצהיר בקול "אם אנו כבר ברחוב, ניקח ספיישל", חזרה ואמרה שוב.

"מה פתאום?" "כן! נוסעים בכל מחיר" האשה ניצחה. הם הזמינו מונית ונסעו מירושלים עד לחפץ חיים. כמובן ששילמו טבין ותקילין, כמו שצריך. ובאו.

ראיתם איזה מופת?

מי שרוצה ללכת בדרך צדיקים - מסוגל לקבל סיעתא דשמיא, מאין כמוה. אנו יודעים שהסטייפולר, למשל, עשה מופתים משום שהקב"ה מתחשב עם הצדיקים. אבל שלבחור פשוט כל כך, תהי' כזו סיעתא דשמיא זה כמעט חידוש. כנראה שזו זכות של סבא או אבי סבא שהתפלל בדמעות, או שאבא ואמא עשו פעם מעשה טוב, מי יודע? אולי זכות פרטית מחמת עשיית איזו מצווה.

ומה שברור ש"הבא לטהר מסייעים אותו". גיוואלדיג - הבא לטהר! הבא לטהר! אשרינו מה טוב.

(להגיד)

כי בצלם אלוקים עשה את האדם" (בראשית ט, ו), בנובהרדוק שאלו שאלה.

בידוע, שאם אפשר להביא ראייה מפרשת בראשית לא מביאים מפרשת נח, ואם אפשר מספר שמות אין מרחיקים לספר דברים. לפיכך, איך יובנו דברי המשנה (אבות פ"ג מ"ד): חביב אדם שנברא בצלם, שנאמר: "כי בצלם אלוקים עשה את האדם" חביבין ישראל שנקראו בנים למקום, שנאמר: "בנים אתם לה' אלקיכם".

וקשה, מדוע הביא רבי עקיבא פסוק מפרשת נח "כי בצלם אלוקים עשה את האדם" (בראשית ט, ו), כשאלו פסוקים מפורשים בפרשת בראשית: "נעשה אדם בצלמנו" (שם א, כו) "ויברא אלוקים את האדם בצלמו, בצלם אלוקים ברא אותו" (שם כז)

ומדוע הביא פסוק מפרשת ראה, "בנים אתם לה' אלקיכם" (דברים יד, א), כשהבורא יתברך מכריז בפרשת שמות: "בני בכורי ישראל" (שמות ד, כב), "שלח את בני ויעבדני" (שם, כג).

ותרצו, שהשמיעונו כאן יסוד - שאין מעלה, בלי תביעה!

בפרשת בראשית כתובה המעלה, "בצלם אלוקים עשה אותו". אז מה? מה זה דורש, למה זה מחייב? בפרשת נח נצמד החיוב: "שופך דם האדם, באדם דמו ישפך, כי בצלם אלוקים עשה את האדם". לפיכך, עליך להזהר מפגיעה בחביריך, נושאי צלם אלוקים!

בפרשת שמות כתובה המעלה: "בני בכורי ישראל" ובכן, מה? בפרשת ראה מבואר מה זה מחייב: "לא תתגודדו, לא תאכל כל תועבה!" ואספר -

כשיסד הגאון רבי ישראל מסלנט זצ"ל את תנועת המוסר, קמו לה מתנגדים גדולי תורה ויראה ונימוקם עמם. סברו שהמוסר הוא חלק מהתורה בכללותה, ומעולם לא שמענו שהקימו תנועה עבור מצוה מסוימת או הנהגה רצויה ככל שתהיה. גם אם "דרך ארץ קדמה לתורה" (ויקרא רבה ט, ג) ואם אין דרך ארץ אין תורה (אבות פ"ג מ"ז), אין מקום לתנועת "תורה עם דרך ארץ" כי היא חלק בלתי נפרד מהנהגת היהודי ומהנהגת התורה. גם כשהיתה מצות התפילין רפויה בידי רבים (שבת קל ע"א), ורבינו משה מקוצי זצ"ל היה מסובב בקהילות ישראל לחזק בידם מצוה זו ודרש בה דרשות נלהבות (כמבואר בסמ"ג מצות עשה ג) לא הקימו "תנועת תפילין". הוא הדין בלימוד המוסר. אין ענין ליחד לו שעה בסדרי הישיבה, ולהקים "בתי מוסר", ולעשות לכך תעמולה.

מובן שרבי ישראל מסלנט חלק עליהם בכל תוקף. לדעתו לימוד המוסר חובה על כל יהודי, ויש להחדירו בכל עוז. כדי שיהיו דבריו נשמעים, שקד לבצר את סמכותו התורנית. הן מגדולי הדור היה. לפיכך סובב בקהילות ליטא, והרעיש את הלומדים בפלפוליו העצומים שנמשכו שלוש וארבע שעות ובללו חצי הש"ס. וכך היתה דרכו: הגיע לעיר, עלה לבית המדרש ותלה דף ובו נאמר: ביום פלוני - בעוד יומים - ידרוש הרב ישראל מסלנט בסוגיא פלונית, ואלו מראי המקומות, עשרים ושלושים מקומות בש"ס בראשונים ובפוסקים. שהרי אין זו חכמה להנחית פלפול בסוגיות שהלומדים אינם מוכנים לקראתן ואינם שולטים בהן. לא יבינו את הקושיות לאשורן ולא יתפעלו כדבעי מהדרך שתחת. במשך יומיים היו

ולכך - גם לכך - מתכון המדרש (בראשית רבה צג, י) באמרו: "אוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום התוכחה, כשיבוא הקב"ה ויכתיב כל אחד ואחד לפי מה שהוא" מהו: "לפי מה שהוא"? אלא, שכעת איננו יודעים כלל מה שאנו בעצמנו, אלו כישורים יש לנו ואלו כוחות מקננים בנו, כי מעולם לא מייצגו את עצמנו -

אבל כה הרבה כוחות חיוביים בנו -

ובמרום לא מחלקים מתנות, במרום קובעים משימות ומעניקים כלים - האם ניצלנו את הכלים שניתנו לנו, הרוחניים והגשמיים?!

(הגדת)

צהר תעשה לתיבה

הגאון רבי אליהו קלצקין זצ"ל גלה כנער מליטא להונגריה ללמוד תורה מפי המהר"ם א"ש זצוק"ל שהיה מתלמידי מרן החתם סופר זצוק"ל היה זה דבר נדיר שבחור יגיע מליטא ללמוד בישיבה בהונגריה ובפרט בשל גילו הצעיר פחות מבן ארבע עשרה סיפר הגאון הגדול רבי שמואל אויערבאך זצ"ל מפי השמועה מתלמידים שליט"א כי כאשר הנער התראה לפני הגאון מהר"ם א"ש והוא הבחין בגילו הצעיר שאלו אינג'לע' נער יקר מה יש לך לומר אולי משהו על פרשת השבוע פרשת נח?

הנער פתח את פיו בדברי תורה ומהר"ם אש התפעל מאד וכה אמר רבי אליהו קלצקין:

ישנה מחלוקת בחז"ל האם "צהר תעשה לתיבה" הכוונה לחלון ממש או לאבנים ומרגליות יש אומרים חלון ויש אומרים אבן טובה המאירה להם כן כתב רש"י, ובגמרא סנהדרין דף קח עמוד ב נאמר: "אמר רבי יוחנן אמר לו הקדוש ברוך הוא לנח קבע בה אבנים טובות ומרגליות כדי שיהיו מאירות לכם כצהרים" והנה יש לומר אמר רבי אליהו קלצקין כי פלוגתא זו אם חלון או אבן טובה תלויה במחלוקת רבי יוחנן וריש לקיש שלר' יוחנן חצי שיעור אסור ולריש לקיש מותר מן התורה הפלא ופלא, איך?

אמר הנער: בסנהדרין דף נ"ח ע"ב מבואר כי גוי ששבת חייב מיתה שנאמר "ויום ולילה לא ישבותו" והנה אמרו חז"ל ביומא דף כ"ח ב' כי קיים אברהם אבינו כל התורה כולה והקשו המפרשים איך שמר אברהם אבינו שבת קודם מתן תורה והרי לא הצטווה עליה מאידך גיסא אברהם הצטווה על הלאו של יום ולילה לא ישבותו שזו אזהרה לבן נח שלא ישבות ואם כן איך שבת?! ויש שתירצו כי הוא עשה בשבת מלאכת חצי שיעור וכיון שלבן נח גם במלאכת חצי שיעור ייחשב לו שלא שבת נמצא שקיים את שתייהן גם את השבת וגם את הציווי יום ולילה לא ישבות (הגאון רע"ק איגר זצ"ל תירץ כך להדיא בהשמטה לתשובות לסימן קכ"א וראה שם מה שהביא את דברי הפנים יפות מה שתיירץ)

אך כל זה רק אם נאמר כריש לקיש שחצי שיעור מותר מן התורה לכן קיים את השבת גם כאשר עשה חצי שיעור אבל מה נאמר לר' יוחנן שחצי שיעור אסור?

על כך יש לתרץ בפלוגתא נוספת בפרשת נח.

במדרש ישנה פלוגתא, האם המזלות שימשו בימי המבול. רש"י על הפסוק "עוד כל ימי הארץ זרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף ויום ולילה לא ישבותו" כותב: מכלל ששבתו כל ימי המבול כותב כי הם לא שימשו במבול ובבראשית רבה פרשת בראשית נאמר: אמר ר' יוחנן לא שימשו המזלות כל אותן י"ב חדש אמר לו ר' יונתן שימשו אלא שלא היה רישומן ניכר". והנה יש לומר, כי מי שסבר שהמזלות לא שימשו במבול לא יוכל לדרוש כפי שדרשו בגמרא סנהדרין נ"ח גוי ששבת חייב מיתה שנאמר ויום ולילה לא ישבותו, כי הפסוק הולך וסובב על גופו של דבר ההבטחה שד' מבטיח כי המזלות לא ישבותו יותר כפי ששבתו במבול, אבל מאן דסבר שהם שימשו בימי המבול א"כ מדוע נאמר "יום ולילה לא ישבותו" לדרשה של גמרא סנהדרין שגוי ששבת חייב מיתה.

ומעתה נאמר, כי ריש לקיש הסובר חצי שיעור מותר מן התורה, הוא אכן דורש "יום ולילה לא ישבותו" לגוי ששבת חייב מיתה, ואברהם אבינו שמר את השבת על ידי חצי שיעור, שמתר ליהודי ואסור לגוי, אבל לר' יוחנן הסובר חצי שיעור אסור לא יכול היה אברהם אבינו ע"ה לעשות מלאכה של חצי שיעור, אלא על כרחך שר' יוחנן סובר כי הדרשה של יום ולילה לא ישבותו לא קאי בכלל על איסור שביתת בן נח ולכן לאברהם אבינו לא היתה בעיה של "יום ולילה לא ישבותו", וכי לא ישבותו מכון להבטחה פשוטה שאע"פ שלא שימשו במבול - יום ולילה לא ישבותו.

א"כ לדעת ר' יוחנן שהמזלות לא שימשו, הרי צוהר לא יכול להתפרש במובן 'חלון' שהרי לא היה אור שמש וירח בימי המבול, והחלון לא היה מאיר להם כלל, אם כן 'צוהר תעשה לתיבה' זו אבן טובה. אבל לריש לקיש הסובר חצי שיעור מותר ממילא המזלות כן שימשו במבול, כך שאפשר לומר כי "צהר תעשה לתיבה" היינו חלון שהאיר מהמזלות שהאירו בחוץ.

הלומדים מעיינים במראי המקומות וקונים בהם ידיעה מקיפה, ואז היה עולה לבימה וחזרו את כל מראי המקומות למקשה אחת, להתפעלות הלומדים ולהשתאונתם. הכירו בגדלותו התורנית העצומה, וקבלו מרותו. כך הכתה תנועת המוסר שורש, למגינת לב מתנגדיה.

פעם הגיע לעיר אחת, תלה את דף מראי המקומות ופרש לאכסניו לשקוד על תלמודו. היו שם שני אברכים, תלמידי המתנגדים לתנועת המוסר. ידעו שעומד הוא לכבוש את לב הלומדים בגאונותו העצומה, ועשו מעשה שלא יעשה. הורידו בחשאי את הדף, והחליפוהו. השאירו את הנושא על כנו, אבל המירו את כל מראי המקומות. המציאו על אתר שלושים 'מראי מקומות' שלא ממין הענין: ברכות דף כ, שבת מג, פסחים נט, סוכה ט, כיד הדמיון הטובה עליהם, ותלו את הדף על דלת הכנסיה לבית המדרש.

נסובו הלומדים והעתיקו לעצמם. השתאו: הסוגיא ידועה מוזכרת בכמה מקומות בש"ס ובפוסקים, ואף אחד מהמקומות לא מוזכר ברשימה. במקומם מוזכרות גמרות שאין להם שום שייכות, ואין ביניהן שום קשר. הפלא ופלא. אולי גאון כה גדול הוא, שהצליח לשייכן לסוגיא. שננו את המקורות המצוינים, והמתינו לפלפול המובטח.

בשעה היעודה היה בית המדרש מלא מפה לפה. רבי ישראל עלה במדרגות ארון הקודש, והעמידו לפניו את הסטנדר. ביקש את הדף התלוי על הדלת, להעזר בו בשזירת הפלפול שהוכן מראש. הדף הובא, העיף בו מבט, וחזרו פניו. ושני אברכים הביטו מהקהל, וחייכו לעצמם. הנה ירד בבשות פנים, ותנועת המוסר תספוג מפלה. בעירם, על כל פנים. שתק דקה ושתים, והציבור תמה.

ואז פתח ואמר: "רבתי, הסוגיא ידועה, לכן לא כתובים כאן מראי המקומות המרכזיים בה. אסקור אותם בקצרה" שטח את הרקע, הפיק ממנו יסוד, והיסוד הזה נסתר מדיוק בדברי הגמרא במסכת ברכות דף כ. אפשר היה לנסות לתרץ כך וכך, אבל זה נסתר מדברי הגמרא במסכת שבת דף מג. כדי ליישב את הדברים נראה לחקור כך וכך, ומפסחים דף נט מוכח כצד הראשון, ונפקא מנה להלכה, בסוכה דף ט. הואיל וכך, מיושבת הקושיא שהוקשה ממסכת ברכות. הכלל, שלוש שעות עמד וחרז את כל שלושים מראי המקומות המחודשים, שלא התכוון להם, ושאינם שייכים כלל לסוגיא. והשומעים יצאו מכליהם, גאונות כזו טרם שמעו. בטוחים היו שזה הפלפול שהכין! ובין השומעים היו שני אברכים המומים. וככל ששזר את הפלפול, הלכו פני השנים והחזירו הבינו שאכן פגעו בכבודו של גאון אדיר, שר התורה, אין להם מחילה!

סיים לארוג את הפלפול במראה המקום האחרון שקשר את כל הקצוות - והתעלף!

נוצרה בהלה, קמה מהומה, נתקפו חרדה. טרחו להקיצו מעלפונו. והשנים ידעו על מה ולמה התעלף, אלו תעצומות נפש גבו ממנו השעות האחרונות, להמציא כזה פלפול על אתר! כשהתעורר מעלפונו חלצו נעליהם ובאו לבקש מחילה.

"על מה" נשאלו.

הודו במעשיהם, בגינם התעלף, ומבקשים סליחתו.

אמר: "על המעשה שעשיתם אכן זקוקים אתם למחילה. מעשה שלא יעשה הוא, ואני סולח.

אבל אם ליבכם מכה אתכם על שבגינכם התעלפתי, הריני להרגיעכם. לא התעלפתי בגללכם!"

ובאמת, העיד תלמידו הגאון רבי איצלה בלזר זצ"ל, שרבו שתק שתי דקות כשראה את הדף המוחלף, לא משום שבאותן שתי דקות הכין את השיעור שארץ שלוש שעות. לא, את השיעור הכין ככהרף עין, תוך שברירי דקה. אבל לאחר מכן התלבט עוד כשתי דקות האם לחשף את גאונותו הכבירה - לומר שיעור בנוי לתלפיות משלושים מראי מקומות שאינם שייכים לענין, לכאורה - או לא. האם יהיה בכך משום שמץ התפארות וגאווה, או שכל כונתו לכבוד שמים, לביצור תנועת המוסר - והחליט לומר!

אם כן, מדוע התעלף? אמר: "דעו, ממרום לא מחלקים מתנות, ממרום קובעים משימות ומעניקים עבורן כלים! אם אדם עשיר, עליו לכבד את ה' מהונו. זמר, יכבד את ה' מגרונו כל כשרון, ניתן כדי לנצלו. ואני ידעתי שיש בי כשרונות כמו אלף אברכים, ונדרש ממני לפעול כאלף אברכים."

ואכן, למד ולימד והדריך והשפיע, בתנופה אדירה ובפעילות בלתי נלאית. "אבל זאת לא ידעתי, מעולם לא נוסיתי בכך, להכין ככהרף עין שיעור יש מאין, לדעת מה כתוב בכל מראי המקומות, ולקשרם לסוגיא, וכסדרם - אלו כוחות שלא ידעתי שמקננים בי, זו מנת כשרון של רבבת אברכים - וכרבתה, איני מנצל את כוחי, לכן התעלפתי!"

כי כאשר אעלה למרום, הן ישאלוני: לשם מה קיבלת כאלו כוחות, ומה אענה? ...

"ומה אתה מציע?"
פתח תיקו, שלף פרוסקט צבעוני מרהיב עין. "הנה, הכל בפנים. אנו מקבלים את כסף, ומעניקים לך במקום כאן ועכשיו - צ'ק מזומן, בסכום כפול!"
"מהמם! תראה, הבנקים נותנים שני אחוזים"
"עוזב, הבנקים הסניינים, מנהלים עסקים בחששנות. אנו נועזים, פועלים בתנופה, והרוחים מידיים!"
"זהו. מידיים, נניח. אבל כדי כך?! מתי תספיקו להרויח, אם עד שאני הולך לבנק?"
"הצחקת אותי! עד שאתה הולך, ואנחנו כבר אחרי העיסקה! תבין כמה אתה מפסיד בכל רגע שאני מדבר איתך!"
"והעריבים? מי העריבים שלך?"

"תשמע, אתה מדבר כמו אחד ששבוי במבט הישן. תפתח את הראש, תפקח את העיניים: ערבים צריך, כשסומכים על המשקיע לאורך זמן, ומי יודע מה קורה עם הכסף. אבל פה, אתה הולך לבנק, מציג את השטר, ומקבל כפליים בו במקום. עבור מזומן אין צורך בערבים, גם לא בעדים. אני ואתה, והרוח בידך! בוא ואומר לך משהו, תקשיב טוב. מחרתים יבוא היצר הטוב, ויבקש שתפקיד אצלו את השלושים מיליון שלך. אין בעיה. אתה נותן לי אותם כעת, לוקח את השטר, מקבל בבנק שישים, שלושים לי ושלושים לו. מוסכם?"
"ומה אעשה עם השלושים שלך?"
"או שתמצא אותי, או שאני אבוא אליך. אנו חותמים שוב, ותוך שעה יש לך עוד שישים. שלושים להשקעה חוזרת, ושלושים מיליון לבזבז. כסף קטן, תאמין לי. אבל אם תרצה, נשקיע שוב בשמחה. וכעת תחליט, חבל על הזמן. אנשים מחכים לי!"

"תכתוב את השטר" הוציא פנקס המחאות, כתב המחאה על סך שישים מיליון - "אבל יש לי פחות משלושים, נתתי מעשר כספים, ושלמתי כמה ערבויות" זה בסדר, מתנה מאתנו, מזל וברכה!"
בעל הבית הנרגש כתב המחאה על סך עשרים וששה מיליון, שמונה מאות חמישים וארבעה אלף. הלה קרן מאושר: "טוב, אני חייב לרוץ ולפדות. עד שתגיע לבנק, כבר ארויח ואפקיד בחשבונך!"
בעל הבית התנהל לאיטו, להעניק למשקיע שהות לערוך סיבוב השקעות בכספו. הגיע לסניף הבנק ועמד בתור. הפעם המנהל לא קם לקראתו, גם לא חייך כשראהו. הביט במבט מזוגג, כאילו היה שקוף.
הגיע תורו, והציג את ההמחאה לפרעון.

"חברת מכשול? חשבון מוגבל. אין שם שקל!"
"אבל התאריך להיום!"
"שיהיה לאתמול, החשבון במינוס"
חושך בעיניים "מה עושים?"
ג.ל.מ.

יש פז'ק ופק"מ, ויש א.כ.מ. ונ.ל.מ. אין כיסוי מספיק, נא לפנות למושך. האם זה זיק רחמים בעינו של המנהל? פרץ החוצה כרוח סערה. איה הנוכל, הוא ינער אותו יוציא ממנו את כספו! אבל איהו, תרדף אחרי הרוח. ולפתע ראהו, עובר ברחוב. רץ אחריו: "אדון מכשול, אדון מכשול!"
הלה אף לא הפנה ראשו.
השיגו ולפת את זרועו: "אדון מכשול, לא תוכל לעשות לי את זה"
הלה הפנה אליו את ראשו: "חוששני שיש לך טעות", אמר בקול קר כקרח "איני מכיר אותך, לא ראיתך מעולם!"
זה היה הוא. אותו אדם, אותו קול.
"שקרן, והרי לפני שעה היית בבית!"
אנשים עצרו להטות אוזן לויכוח המזור.
"אתה הוזה אדוני, כיצד קוראים לי, אמרת?"
אדון מכשול. הנה ההמחאה שלך! ששים מליון, ולא שוה פרוטה! גנבת את כל רכושי, רוששת אותי!"
"ובכן, עליך לפנות לאדון מכשול שלך!"
אז אולי חלה בכל זאת טעות?! "ואיך קוראים לך?"
הלה שלף צרור מוכר מכיסו, פרשו כמניפה ושלף אחד: "חברת אבן להשקעות בע"מ מסר באדיבות: 'אבן, בשבילך - כשיהיה לך מה להשקיע, נדבר'..."
עכשיו אתם מבינים מדוע צריך היצר הרע שבעה שמות!
ומכל השמות, מהותו גלומה בשם שקראו בוראו: רע!
שורש הרע, "יצר לב האדם רע מנעוריו!"

(הגדת)

עד כאן מדברי רבי אליהו קלצקין הלבולניע"ר רב, (דרך אגב, הגאון הנודע הנ"ל רבי אליהו קלצקין המכונה הלבולניע"ר רב' היה מפורסם כבעל זיכרון מופלג מאד וסיפרו מפי תלמידי חכמים כי פעם אחת בהליכתו בסימטאות העיר העתיקה שמע שני ערבים מדברים ביניהם שיחה סוערת אודות היהודים הוא לא הבין את השפה הערבית אבל כיוון זיכרונו המופלא יכול היה לצטט את המילים שנאמרו במבטא שלהם גם ללא הבנת השפה, כך עשה וחזר על דבריהם באזני אחד מיהודי ירושלים שהכיר את השפה, הלה הזדעזע לשמוע כי הערבים מתכננים פוגרום ביהודי העיר מיד החלו בהצלה ובקידום פני הרעה והיהודים ניצלו בסייעתא דשמיא כך סיפר הגאון רבי שמואל הלוי שולזינגר זצ"ל

(מוסף שב"ק יתרו ע"א)
"כי יצר לב האדם רע מנעוריו" (ח, כא)
שנינו בסוכה נב ע"א דרש רבי יהושע בן לוי, שבעה שמות יש לו ליצר הרע. הקב"ה קראו רע, שנאמר "כי יצר לב האדם רע מנעוריו" (בראשית ח, כא) משה קראו ערל, שנאמר: "ומלתם את ערלת לבבכם" (דברים י, טז). דוד קראו טמא, שנאמר "לב טהור ברא לי אלקים" (תהלים נא, יב) הרי שיש טמא. שלמה קראו שונא, שנאמר: "אם רעב שונאך האכילהו לחם כי גחלים אתה חותה על ראשו" (משלי כה כב) ישעיה קראו מכשול, שנאמר: "הרימו מכשול מדרך עמי" (ישעיה נז, יד). יחזקאל קראו אבן, שנאמר: "והסירוני את לב האבן מבשרכם" (יחזקאל לו, כו) יואל קראו צפוני, שנאמר: "ואת הצפוני ארחיק מעליכם" (יואל ב, כ).

ויש להבין ודאי עמד הבורא על מהותו וקבע שמו, כמוזכר בפרשתינו. מדוע נצרך לשמות נוספים.
ולא אחד ושנים, לא שלושה וארבעה, לא פחות משבעה! מדוע?
בנובהרדוק הסבירו זאת במשל. ומה נאמר, הנמשל הרבה יותר מרתק מהמשל!
מעשה באברך איש תם יושב אוהלים, חי משמירת הסדרים והבטחת הכנסה, ולפתע קיבל שיחת טלפון ששנתה את חייו.
מדבר פלוני ממשרד עורכי הדין פלוני ובניו, עם מי אני מדבר, בבקשה. תוכל להקריא לי את מספר הזהות שלך, בבקשה. היה לך קרוב בשם פלוני, קרוב רחוק, נכון. ובכן, ודאי תצטער לשמוע שהוא נפטר. אתה הקרוב הראשון שלו, וירושתו מסתכמת בשלושים מיליון בערך. את הסכום המדויק נדע בשבוע הבא.

האם הצטער? בהלם ודאי היה!
זה ארך עוד שבועיים. לעלל, להעביר לחשבון. מה עושים עם הסכום הזה, לאחר נכוי כספי המעשר והחזרת ההלוואות לגמ"חים? הבנק הציע לו קרן נאמנות והגדלת האשראי. יש גם ערוץ מניות ופק"מ ופק"א א"ת ב"ש וא"ל ב"ם.

ואז זכה לביקור חשוב. היצר הטוב הציע עצמו בכרטיס ביקור.
"כן, מה אתה מציע?" התעניין. "ובכן, אני מציע השקעה ארוכת טווח, נושאת רוחים מאין כמותה, מלווה בבטחונות וערבויות מוצקות"
"נשמע" אמר האברך, נטל דף ניר ועט.
"תרשום: אתה נותן לנו את כל הסכום, ואנו משחררים לך כסף למחיה לא הרבה, כי אנו סוחרים בכסף. הוא מתרבה ומתרבה בקצב מסחרר, ובהגיע המועד אתה מקבל את ההשקעה עם הרווחים העצומים: פי מליון, לפחות! הקרן מתנהלת בפיקוח הקב"ה ומשה רבינו ורבינו הקדוש חותמים כעריבים, הנה הטפסים" -

האברך משחק בעט. "שמעתי" הוא אומר, "תן לי לחשוב יומיים". זהיר, אין מה לומר.
נשמע צלצול בדלת. היצר הטוב נפרד בלחיצת יד איתנה, האברך מלוה אותו אל הדלת ומישהו כבר ממתין מאחריה.
"כן?"
הלה שולף צרור כרטיסי ביקור, פורשם כמניפה ושולף אחד: "מכשול ושות, יועצי השקעות"
"תכנס"

הלה מעיף מבט על השלחן ורואה את הטפסים. מעווה פניו בזלזול: אני רואה שהיצר טוב כבר היה כאן.
"כן, מה אתה אומר על הצעתו?"
"אין מה לומר" הכתפים המורמות שידרו הכל, "תראה, הפיקוח מעולה והעריבים אין כמותם. אם אתה מוכן לחכות עד לפרעון..."

בדרך הדרוש

(מדרש יונת)
ויהל נח איש האדמה וישע כרם: וישת מן היין וישכר (ט, כ כא)
בגמרא (סנהדרין ע, א) "אמר לו הקדוש ברוך הוא לנח, נח, לא היה לך ללמד מאדם הראשון שלא גרם לו אלא יין?! כמאן דאמר אותו אילן שאכל ממנו אדם הראשון גפן היה". יש להבין מה הטענה אל נח ללמוד מאדם הראשון? וכי נח נצטווה שלא לאכול מעץ הדעת? ניתן לבאר עפ"י שאלה נוספת, לכאורה איך שנתה נח מהיין? והרי היה ערלה! ובירושמי (מגילה פ"א ה"א) כתוב שנת שמר את

וישאר אך נח (ז, כג)
פרש"י לפי שאיחר מוונות לארי והכיש ויש לדקדק האין תלי זה בזה דוישאר אך נח, ונראה לתרץ דכתיב נח איש צדיק תמים הי בדורותיו דהיינו ב' מעלות טובות צדיק ותמים וכתב ויבא נח מפני מי המבול פ"י רש"י שאף נח מקטני אמנה הי והא"ש וישאר אך נח קשה למה לא כתיב תמים בשלמא צדיק לא קשה מ"ט לא כתיב מושם שהוא נבי מקטני אמנה הי? אלא תמים מ"ט לא כתיב לכן פ"י רש"י שהי בעל מום שאיחר מוונות לארי והכישו ודו"ק

סיפורי צדיקים

גליון 385
שנה ט' תש"פ

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליימן על האישור לפרסום בתמונה

סיפורי חז"ל

ולא תהדר פני גדול

פעם אחת הורה ריש לקיש, נשיא שחטא מלקין אותו. כאשר יצאו עבדי הנשיא לאסור את ריש לקיש על פגיעתו בכבוד הנשיאות, ברח ריש לקיש לעיר מגדל, למחר כשנתוועד ר' יהודה נשיאה עם רבי יוחנן בבית המדרש, ביקש הנשיא מרבי יוחנן לומר דברי תורה, התחיל רבי יוחנן מטפח ביד אחת אמר לו הנשיא וכי ביד אחת מטפחין? אמר לו רבי יוחנן וכי אני לבדי בלי ריש לקיש אוכל לדרוש? באותה שעה הבטיחו הנשיא לצאת בכבודו ובעצמו לקראת ריש לקיש, כשבא אליו הנשיא קיבל ריש לקיש את פניו ברוב כבוד ואמר לו: דומה אתה לבוראך, שכאשר בא הקדוש ברוך הוא להוציא את ישראל ממצרים לא שלח לא שליח ולא מלאך אלא בא בכבודו ובעצמו. לשאלת הנשיא מה ראה על ככה להורות את ההוראה המשפילה כל כך את כבוד הנשיאות. השיב מה אתם סבורים שמפני היראה אימנע מלהורות תורת ה'?

(ירושלמי סנהדרין פ"ב ה"א)

פרשת השבוע

ויאמר ה' לנח בא אתה וכל ביתך אל התיבה (ו' - א')

אמר הרה"ק רבי משה מקוברין זיע"א: כשאתה אומר מלה קדושה, דיבור של תורה ושל תפילה, היכנס אתה וכל רמ"ח אבריך ושס"ה גידך אל התיבה, היא המלה. עמד לידו אחד ושאל: איך אפשר לו לאדם גדול להיכנס לתיבה קטנה? השיב הצדיק ואמר: אדם הרואה את עצמו גדול מתיבה אין אנו מדברים ממנו כלל.

כי יצר לב האדם רע מנעוריו (ח' - כ"א)

פעם אחת נכנס הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זיע"א מפוניבז' ובא אצל ה"חפץ חיים" הקדוש במעונו, ומצאו שעומד ומאכיל את אהרן הפעוט ילד זקוניו מזיוו"ש, שישב באותה שעה על כיסא גבוה המיוחד לתינוקות. ה"חפץ חיים" ריצה את הילד פעם אחרי פעם בקול מתחנן: אהר'לה אכול, אהר'לה אכול, ומהמאן לאכול. לפתע הסב ה"חפץ חיים" את פניו אל רבי יוסף שלמה אחרי שהבחין בהיכנסו ואמר:

היודע מר מדוע הילד איננו אוכל? זה יצר הרע שמפתה אותו לבל יאכל. והוסיף מניה וביה הלא מקרא מלא הוא בפרשתינו (ח כא) "כי יצר לב האדם רע מנעוריו" ופירש רש"י, מנעוריו, 'משננער לצאת ממעי אמו ניתן בו יצר הרע', וכי מה מסוגל יצר הרע לומר לילד כה פעוט, אם לא, אל תאכל, תהיה חלש, לא יהיה לך כח, תהיה ילד חולני ולא תלך ללמוד בחדר, וכי משהו אחר יכול יצה"ר להסית ילד רך בשנים, שעוד לא מחויב בשום מצוה ופטור מעונשין? למשמע הדברים נתחייך רבי יוסף שלמה ועל פניו ריחפה בת שחוק קלילה מקורת רוח. ראהו ה"חפץ חיים" בחיובו, ופנה שוב אליו ואמר: רוצה מר להיווכח באמיתות הדבר, ילך נא לראות איך שהגוי השכן זולל וסובא, כי אותו יצר הרע המניא את אהר'לה שלנו מאכילה, הוא גופו אומר אל הגוי, אכול זולל, יהיה לך הרבה כח, תוכל להרביץ ולהרוג יהודים, חלילה.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 5:29 ת"א: 5:28 ר"ת: 6:03

פרשת נח

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:14 ת"א: 4:29

לב מלכים ורוזנים הוא בידי השם

נפוליאון בונפרטה שליט צרפת לפני למעלה ממאתיים שנים. רצה לכבוש את כל העולם ולהפוך את אירופה ואיזור הים התיכון למרכז ענקי של התרבות הצרפתית, צבאותיו האדירים כבשו מדינה אחר מדינה, וכמו אלכסנדר הגדול בשעתו האמין הגנרל הצרפתי נמוך הקומה, כי הדרך אל השלטון המוחלט בארצו ובעולם כולו עוברת במזרח התיכון, ואחרי ששטף וכבש את מצרים, המשיך בראש גייסותיו לארץ ישראל. בעת ההיא ביקר בארץ ישראל אברך צעיר בשם רבי נחמן מברסלב, שהיה נין ונכד להבעש"ט הקדוש זיע"א, הוא שהה בצפת והתעמק בלימוד הקבלה, במגמה לשאוב לתוכו מרוחם הגדולה של האר"י הקדוש ושאר מקובלים תלמידי חכמים וקדושי עליון שחיו בערים העתיקות צפת וטבריה. רבי נחמן שעתיד היה להיות רבם של חסידי ברסלב, שהה שעות רבות בעיון והתבוננות כשהוא מתמסר לעבודת הבורא ברוח האר"י ז"ל ותלמידיו. אחד המקומות החביבים על רבי נחמן בו הרבה להתגודד היה בית העלמין של צפת, כאן בין המצבות השקועות למחצה, שחלאת הזמן ומוג האויר עשו בהם שפטים, ובקושי אפשר היה לקרוא את החרות עליהן, כאן הוא הרגיש את עצמו הכי קרוב אל אותם אנשים קדושים שהקדישו את כל חייהם ללימוד התורה ולחקר אלוקי וסודות הבריאה.

באחד הערבים אחרי שהוא התפלל בדבקות, הניח את ראשו לרגעים אחדים על האבנים העתיקות מכוסות האוב, ונרדם. בחלומו הוא ראה אדם זקן עומד לפניו וכולו עטוף לבן, הזר ביקש ממנו להפסיק את תפילתו, וללכת תיכף ומיד לים כינרת אשר בטבריה, שם יטיל עליו ה' תפקיד חשוב מאוד. רבי נחמן התעורר משנתו ונוכר בחלום שראה. ללא כל היסוס הלך מיד לאכסניה שלו, נטל את מטלטליו המעטים, ועזב את צפת כדי ללכת לטבריה, בעקבות הקריאה השמימית. בהגיעו לטבריה, הוא שכר חדר קטן קרוב לכינרת וירד אל החוף כדי לראות מה יתרחש. בינתיים הוא המשיך באורח חייו הקבוע, היינו לימוד תפילה והתבוננות, בקרב הכוחות הצרפתיים שחנו בארץ ישראל, הורגש אותה שעה אי שקט שהיה תוצאה של חוסר המעש, חוסר המעש שנכפתה עליהם, התברר כי לורד נלטון נחל ניצחון גדול על הצי הצרפתי בקרבת שפך הנילוס, וקטע בכך את קווי האספקה החיוניים של צבאות נפוליאון. למנהיגה הצרפתי שיחק מזלו והוא הצליח להימלט מהכוחות האנגליים המנצחים, ולקבוע את המטה שלו בארץ ישראל על חופי הכנרת, בדיוק מול המקום שבו ישב רבי נחמן מברסלב ולמד תורה ויומם ולילה. נפוליאון היה מודאג מאוד, מלבד התבוסה בקרב הוסיפו שמועות על מרידות ואי סדרים בצרפת צרות על צרותיו. המורל של צבאותיו היה ירוד למדי והם החלו להטריד את תושבי הכפרים והעיירות הסמוכות.

יום אחד התפרצה קבוצה של חיילים צרפתיים לבתי הדייגים אשר על שפת האגם. האיש אשר אצלו שכר רבי נחמן את חדרו היה דייג זקן ועני, שבילה את מרבית זמנו באמירת תהילים, הוא התפרנס ממה שבניו הרוויחו במלאכת הדייג, כאשר הצרפתים התפרצו לבקתתו ותבעו את כספו, אמר להם הוקן כי אין לו מאומה בבית. אולם החיילים המשחרים לטרף לא האמינו לו, וערכו בבית חיפוש מדוקדק

מן המסד ועד הטפחות. משלא מצאו מאומה הרגיו אותם הדבר מאוד, והם תפשו את הוקן טלטלו אותו באוויר, הרביצו לו, קללו אותו ודרשו ממנו בקול מאיים, שיגלה להם תיכף ומיד היכן הוא החביא את כספו. לחינם אמר להם הוקן כשקולו נשבר מבכי שאין לו כל אוצרות, זה רק העלה את חמת החיילים עוד יותר והם הוסיפו להרביץ לו ללא רחם. צעקותיו של הוקן הגיעו אל רבי נחמן שישב בחדרו, מבלי להפסיד רגע של זמן הוא זינק החוצה ורץ כדי להציל את הדייג הוקן.

כאשר נכנס אל החדר וראה את הדייג העני נתון בידיהם של החיילים האכזריים לשבט ולחסד, קרא רבי נחמן בקול גדול: "סלקו ידיכם מהוקן תכף ומיד" החיילים הקשוחים שתאוות רצח ניבטה מעיניהם, הופתעו לראות לפנייהם אדם צעיר שהיה מוכן להתייצב נגדם, אם כי בידיו לא היה כל נשק. הם התפלאו כיצד העיז איש זה להתקומם נגדם ולדבר אתם בסגנון זה. ככה, אתה רוצה לקבל מכות נכון? אמר אחד מהם לרבי נחמן כשחיוך רחב משתפך על פניו, בוא הנה חביבי ותטעם את טעמם של החגורות שלנו, מנהיגם של החיילים המתפרעים שהיה בעל פרצוף של גוי מגושם, צעד קדימה כדי לתפוס את רבי נחמן, אולם כאשר הוא הביט לתוך עינו היוקדות של הרבי הצעיר, נעצרו ידיו המורמות והוא לא היה מסוגל לזוז יותר ממקומו. שניים מחבריו שביקשו לחוש לעזרתו מצאו את עצמם אף הם מסומרים אל מקומותיהם בלי יכולת לנוע. "עתה תנו את כל הכסף שיש אצלכם לדייג הוקן, בתור פיצוי על אשר עוללתם לו" פקד עליהם רבי נחמן. והשלשה פעלו כמהופנטים, רוקנו את כיסיהם והניחו את המעות לפני הוקן, אולם ההוא היה חלש ונפחד מדי, ולא היה יכול לאסוף אותם. "קחו את הוקן והניחו אותו במיטה" פקד עתה רבי נחמן על החיילים, והללו מלאו אחר הוראותיו ללא ערעור, "עכשיו תלכו מכאן ואל תעזו להטריד יותר את תושבי הסביבה" נפרד מהם רבי נחמן. החיילים הסתלקו כל עוד נפשם בם מבלי להוציא הגה.

סיפורו של הרב הצעיר, אומץ ליבו והכח הנפשי הבלתי רגיל, שבעזרתו הוא הכריע קבוצה של חיילים מוזוינים. נפוץ חיש מהר במחנה הצרפתי, והפך לשיחת היום בקרב החיילים, אלה שהיו מעורבים בתקרית אף נפחו את הסיפור והוסיפו לו גוונים ופרטי פרטים, עד כי כל הצבא הצרפתי שחנה על חוף הכנרת היה מספר סיפורים על כוחו המופלא של הרב הצעיר. הסיפור הגיע גם לאזני נפוליאון שלא היה מאושר מכך שיהודי העיז להתנגד לחייליו ואף לתת להם הוראות, הוא פקד איפוא על אחד מקציניו שיחקור את המקרה וידווח לו מה בדיוק קרה, מאז המקרה לא העיזו חיילים צרפתיים להתקרב אל מגורי היהודים בטבריה, לכן התפלאו עתה היהודים בראותם קצין צרפתי בעל דרגה גבוהה, עושה את דרכו ברחובותיה הצרים של העיר במגמה להגיע אל שכונת הדייגים אשר על שפת הכנרת. הקצין היה מלווה ע"י שני חיילים, ושלושתם נעצרו כאשר הגיעו אל בקתת הדייג הוקן.

שני החיילים שהיו בין אלה שהתקיפו בשעתו את הוקן לא העיזו עתה לעבור את דלתה של הבקתה, הקצין הבין לרוחם ונכנס לבדו, הדייג הוקן שכב במיטה ולידו אדם צעיר שטיפל בפצעיו, הקצין שיער שצעיר זה מוכרח להיות אותו רב שעל אודותיו מספרים במחנה את הסיפורים המופלאים, אולם ליתר בטחון שאל האם אתה זה הצעיר שהעז להתנגד לחיילי צרפת?

משל ונמשל

זה דרכו של היצר

משל לאדם שדר בעיר הסמוכה לגבול, והיה עובר בכל יום כשהוא רכוב על אופניו אל המדינה השכנה לצורך פרנסתו. יום אחד הבחינו שומרי הגבול שבחזרתו לפנות ערב, הוא נושא עמו על האופניים דלי מלא חול, כאשר שאלוהו לפשר הדבר, אמר להם שהוא מתכוון לבנות בית. הואיל ומחיר החול במדינה הסמוכה הינו זול ביותר, הוא מתכוון להעביר מדי יום כמות שיוכל לשאת עמו. סיפורו לא שכנע את אנשי המכס אשר חשדו שתוך החול הוא מטמין חפצי ערך מוברחים, אי-לכך שפכו את החול לתוך מסננת כדי לבדוק את הענין. אחרי שהוברר להם שהחול "נקי", הורשה האיש להמשיך בדרכו עם מטענו. כך נמשך הענין ימים רבים. בבוקר היה חוצה את הגבול כאשר על אופניו תלוי דלי ריק, ובערב היה שב ועמו דלי מלא חול. במשך תקופה ארוכה היו אנשי המכס מסננים את החול, אך כיון שבכל פעם יצאה צדקתו של האיש לאור, חדלו מלבדוק אותו, והסתפקו בבדיקות פתע מפעם לפעם. יום אחד הודיע האיש לשומרים: "היום הוא היום האחרון להובלת החול, מלאכת הבניה נסתיימה, ושוב איני זקוק לחול". ליתר בטחון נגשו השומרים לסנן את החול, אך גם הפעם לא מצאו בו מאומה, לפני שהמשיך האיש בדרכו, ניגש אליו אחד השומרים ולחש אל אוזנו: "הבה נדבר גלויות. הסיפור שלך לא נראה לי אמיתי. אני מבין שהשכלת להערים עלינו. אנא ספק את סקרנותי וגלה לי את האמת, ואני מבטיחך שלא יאונה לך כל רע, ולא תיענש על מעשיך". האיש חייך ואמר לשומר: "אכן צדקת, וכיון שהבטחת לי שלא יטילו עלי עונש או קנס אגלה לך את האמת. דליי החול שהייתי מעביר לא היו נחוצים לי כלל, הם נועדו אך ורק להטעות אתכם ולהסית את דעתכם מלהבחין בסחורה היקרה שהייתי מבריח".

"אילו הייתם מתבוננים היטב, הייתם רואים שבבוקר הייתי רוכב על אופניים ישנים ובערב הייתי שב רכוב על אופניים חדשים. במדינה השכנה, מחירם של אופניים הינו זול במיוחד. אי-לכך הייתי יוצא לדרך רכוב על אופניים ישנים, ומחליף אותם מעבר לגבול באופניים חדשים. את החדשים הייתי קונה שם במחיר מוזל, ומוכרם במדינתנו ביוקר רב. אתם נתתם לבכם לחול, לפיכך יכולתי להעביר באין מפריע את האופניים ולהתעשר מהברחתם".

והנמשל: זה דרכו של היצר. הוא מסיח את דעתנו מחובותינו ומתפקידנו האמיתיים, על ידי פיתוי לעשות דברים שלעתים הם טובים לכשעצמם, אך אינם צריכים לעמוד בראש סולם העדיפויות.

"אני רק אמרתי לאנשיך שיפסיקו להכות זקן חף מפשע" השיב רבי נחמן בקול שקט. מי שמך לשופט על מעשיהם של החיילים הצרפתיים? תבע הקצין הצרפתי לדעת. "לא יכולה להיות סיבה שתצדיק את האכזריות אותה ראו עיניי" השיב רבי נחמן והוסיף, כי נסיבות המקרה היו גלויות וברורות והוא רמו בכך על נסיון השוד שהחיילים בקשו לבצע. הקצין הצרפתי התרשם מאוד מהצורה הכנה והתקיפה בה דיבר רבי נחמן, והחלה שיחה ארוכה בה באה לידי ביטוי הבנתו העמוקה של רבי נחמן בבעיות שהטרידו את נפוליאון ומטהו, ידיעותיו הרחבות בפוליטיקה העולמית ובאסטרטגיה הפליאו את הקצין שהפך מבלי משים למעריץ נלהב של הרב הצעיר. בשובו למטה הצרפתי דיווח הקצין את רשמיו לנפוליאון.

באחד מלילות הירח היה רבי נחמן יושב על שפת הים שקוע בלימודיו, כאשר לפתע הבחין בסירה המתקרבת אל החוף, נראה היה כי בסירה חיילים אחדים. כאשר יצאו האנשים מהסירה והתקרבו אליו, קם רבי נחמן וקרא "ברוך בואך הוד מלכותך" כיצד זה ידעת מי אני? שאל נפוליאון. התורה נותנת חכמה ללומדיה, השיב רבי נחמן. נפוליאון עמד על כך חיש מהר כי לפניו אדם בלתי רגיל, אחרי שיחה קצרה הוא התרשם ממנו מאוד, ולאחר שהשתכנע כי לרבי נחמן הבנה עמוקה ושיפוט בהיר בענייני העולם, ביקש ממנו עצה אם להמשיך את מסעו לאסיה בנסיון לכבוש את העולם, או לחזור לצרפת ולנסות לפתור את בעיותיה הפנימיות. אחרי שחשב שעה קלה, השיב לו רבי נחמן: אני רואה שצפוי לך עתיד גדול אולם לא בכיבוש העולם, לך הביתה לצרפת ותשתמש בכישורונותיך לטובת ארצך, אולם אל תשלח את עצמך, כי לאיזה גובה שלא ידרוך כוכבך, דע כי קריירה שהחלה בדם מסתיימת בדם, התוצאה של קרבות ומלחמות היא מלחמה חדשה ולא שלום, וההיסטוריה לא נעשית בידי אדם כי אם בידי ההשגחה העליונה. נפוליאון התרשם מאוד מדעה זו שכמותה עדיין לא הושמעה באזניו, אולם תשוקתו העזה לתהילת גיבורים המושגת בשדה הקרב הכריעה את הכף, והוא החליט ללכת בדרכו, מוטב חיים קצרים אך רבי תהילה וכבוד, מאשר חיים ארוכים משעממים של שלום, אמר בתוקף. רבי נחמן החווה קידה והשיב: כל אדם חייב לבחור לו את דרכו בחיים, אולם אל נא ישכח הוד מעלתו כי אפילו לב מלכים ורוזנים הוא בידי ה'. לפני שעזב ניסה נפוליאון לשכנע את רבי נחמן שישכים להימנות על יועציו. אולם הרב אמר לו כי גם הוא כבר בחר את דרכו בחיים, אני מחפש לעצמי לא תהילה ולא כבוד אלא לעבוד את ה' בכל לבי ובכל נפשי.

הרה"ק רבי נחמן זיע"א ונפוליאון הלכו איש איש לדרכו, נפוליאון הפך להיות האדם הגדול ביותר בעולם אולם רק לתקופה קצרה, חייו נסתיימו בבדידות מזהירה בגלות על אי בודד. רבי נחמן נפטר בגיל צעיר, אולם בחייו הקצרים הוא הגיע לפסגת האמונה וההשראה הרוחנית ונהיה מנהיגם הנערץ של אלפי יהודים בכל העולם.

צ"ן אדם לחברו

בכל תורתו לא היה בה היכולת להצילו מעונשו החמור של איסור לשון הרע

פעם נסע הגה"ק הגר"א מוילנא זיע"א בעגלה בשנות גלותו, ולפתע סתה העגלה והסוסים משכו אותו אל עבר גינתו של אחד הגויים, העגלון כשראה זאת קפץ והתחבא מפני הגוי בעל הגינה, אבל הגאון היה שקוע בלימודו. והנה כשראה הגוי בעל הגינה שהסוסים מכרסמים את גינתו, רץ אל העגלה בחמת זעם וראה את הגר"א יושב וקורא בספר, הדבר העלה את חמתו יותר והחל להפליא את מכותיו בגאון, והגאון לא הבין על מה ולמה, ורק לאחר דקות אחדות הבין מה קורה, ורצה לומר לגוי שהוא לא בעל עגלה ושיפסיק להרביץ לו, והנה בעל העגלה מתחבא באחד השיחים, אבל נזכר שזה "לשון הרע" ושתק והמשיך לספוג את המכות בלי לפצות פה. לימים כשהיה הגר"א נזכר במאורע זה הודה תמיד לה' על שהציל אותו ברגע הנכון מהעוון החמור של לשון הרע, והיה אומר שאילו חלילה וחס היה נכשל בו, אפילו בכל תורתו לא היה בה היכולת להצילו מעונשו החמור של איסור לשון הרע.

אהבת ישראל

הרה"ק ה"סבא" משפולא זיע"א פעל בשמים, שיהיו לו בנים

פשוטים, כדי שיהיה לו פתחון פה להמליץ על בני ישראל עם קדושים לפני השם יתברך ולהוכיח לו, שאף על פי שבני הם פשוטים, אוהב אני אותם כנפשי.

להרנין לב אלמנה

מסופר: פעם שלח הרה"ק רבי שלומ'קה מזווייהעל זיע"א כסף ביד בתו לאלמנה אחת שהיה תומך בה לפרנסת בני ביתה. חזרה הבת וסיפרה שפגשה את האלמנה בעת ארוחתה, ונוכחה לראות שהרחמנות עליה אינה כל כך גדולה, מאחר שראתה שמרשה לעצמה לקנות מצרכי אוכל יקרים, (כידוע רבנו לעצמו ולמשפחתו צמצם בתכלית הצמצום באופן מדהים). נענה לה הרבי, אדרבה מעתה יש להגדיל את סכום התמיכה, מאחר והיא זקוקה לדברי אוכל יקרים.

כל יהודי הוא אות בספר תורה

פעם אמר הרה"ק רבי יוסף יצחק מליובאוויטש (הרי"צ) זיע"א, "כל יהודי הוא אות בספר תורה, אך לא כאותיות הכתובות על גבי הקלף העלולות להיקלף, אלא כאותיות החקוקות באבן אשר אין אפשרות שהאות תימחק, אלא לפעמים מצטבר עליהן אבק ואינם נראים, כל מה שצריכים לעשות הוא לנגבן ושוב תתגלנה האותיות כבתחילה".

חילולא דצדקיא

שבת קודש ד' מרחשון הרה"ק רבי קלונימוס קלמיש מפיאסעצנא הי"ד ב"ר אלימלך (חובת התלמידים - תש"ד)

יום שני ו' מרחשון

הרה"ק רבי שלמה דוד יהושע הי"ד מסלונים ב"ר אברהם (תש"ד)

יום שלישי ז' מרחשון

הרה"ק רבי שמעון אשכנזי אב"ד דאבראמיל ב"ר אברהם (נחלת שמעון - תלמיד ה"חווה" - תקס"ד)

הרה"ק רבי יהודה צבי אייכנשטיין מראזאלא ב"ר משה מסאמבור (תר"ח) הרה"ק רבי נתן דוד משידלאבצי ב"ר ירחמיאל (תרכ"ו)

יום רביעי ח' מרחשון

הרה"ק רבי דוד מיאגליניצא ב"ר נתן (תקנ"א) הרה"ק רבי מרדכי טווערסקי מסקווירא ב"ר דוד (תר"פ)

יום חמישי ט' מרחשון

רבי אשר בן יחיאל (הרא"ש - ה"א פ"ח)

הרה"ק רבי אברהם משה ב"ר צבי מפשעווארסק (תקנ"ג)

הרה"ק רבי יוסף הלוי אוטנברג אב"ד קאזיווע (חתן העט"צ - תרי"ד)

הרה"ק רבי שמואל טייטלבוים מגורליץ ב"ר אלעזר ניסן (תרמ"ט)

יום שישי י' מרחשון

גד בן יעקב משבטי יה (ב' אלפים - שכ"א) הרה"ק רבי אריה לייב אייערבראך מסטאניסלוב ב"ר מרדכי (תק"י)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטיבין שליט"א מ"ס "גם אני אודר" ר"פ ר"ס יוסף ה"ר"ם על המעשים.

האוכל בשוק (ב')

א) לדעת רבנו חננאל אינו נפסל לעדות אלא כשחוטף משל אחרים בשוק ואוכל [תוס' קידושין שם], (ומיירי בגזול פחות משהו פרוטה, או דבר שאינו מקפיד עליו) (שלמי חיים, להג"ר חיים מלין שליט"א)

ב) לדעת הר"ר אליהו בתוס' אינו נפסל לעדות אלא כשטועם מכל המוכרים מעט מעט כאילו רוצה לקנות מהם. ולדעת שניהם - תלמיד חכם צריך להקפיד גם באופן רגיל שאינו חטיפה או טעימה משל כולם, שלא לאכול בשוק, (ונחלק הפוסקים אם נפסל בכהאי גוונא, אם עשה כן [עי' דבר"מ קידושין נ עו]). (שם)

ג) יש אומרים שאינו נפסל לעדות באכילתו בשוק אלא כשהולך תוך כדי אכילתו, ואינו יושב במקום אחד, דהוי גנאי גדול, אבל ביושב במקום אחד ואוכל, אינו נפסל [ב"ח חו"מ שם]. ורק תלמיד חכם יחמיר על עצמו גם בזה. ולהלכה למעשה אין חילוק [מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א]. (שם)

לע"נ

הרה"צ ר' יצחק ראזענבוים זצ"ל בן הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף זיע"א נלב"ע א' מרחשון תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פני עין חמד

יוצא לאור 701 בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרָשַׁת נֹחַ - נִסְיוֹנוֹ שֶׁל נֹחַ

הצלחה בגור'

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב
 שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי
 מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים
 ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי
 יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה
 רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב
 רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית
 נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב
 יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים
 שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב
 י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה
 שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי
 תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה
 נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט
 אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית
 מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו
 טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה
 שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית
 אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי
 שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה
 סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה
 אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דזרי בן ימנה
 אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי
 סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית
 נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל
 דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה
 נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא
 ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים
 מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים
 מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה
 סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה
 אורן בן אסתר דינה בת מזל
 נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל
 שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה
 לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה
 מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה
 יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה
 יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה
 שאול בן סילביה משה בן נדימה
 עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט
 רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה
 רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה
 רונית בת סבריה קסנש בת דגטו
 יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה
 אליהו בן רחל נעמה בת שרה
 בנימין בן ברכה
 יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

"וַיַּעַשׂ נֹחַ כָּכָל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹקִים כִּן עָשָׂה" (בראשית ו, כב)

כלל לא פשוט.

לכן משבחת אותו התורה ואומרת: "וַיַּעַשׂ נֹחַ כָּכָל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹקִים כִּן עָשָׂה" (בראשית ו, כב), כלומר, נח עמד בניסיון גדול.

הרב הצדיק אלחנן וסרמן הי"ד בספרו 'קובץ מאמרים ואגרות' מתרץ זאת בדרך אחרת:

נח רצה להכניס לתיבה פירות ושאר מיני תבואה, מכיוון שידע שאחרי המבול לא יהיו עוד מאכלים אלו.

ואם כן, היה עולה על הדעת להציל כל מה שאפשר, ולאגור ליום שאחרי המבול, כמו שעשה יוסף בשני השובע.

אבל ה' אמר לו לקחת "מִכָּל מַאֲכָל אֲשֶׁר יֵאָכֵל" (בראשית ו, כא) בלבד, ולא הותר לו להכניס לתיבה שום דבר מאכל, אלא רק לצורך האכילה בשנה זו.

וכפי שכתוב בתורה הקדושה: "וְהָיָה לְךָ וּלְהֵם לְאֶכְלָה" (בראשית ו, כא). התורה מדגישה את המילה- לאוכלה. כלומר לצורך אכילה בלבד הותר להם, אבל לא לשום עניין אחר.

התורה מעידה על נח שעמד בניסיון עצום זה: "וַיַּעַשׂ נֹחַ כָּכָל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹקִים כִּן עָשָׂה" (בראשית ו, כב).

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

שעה	כניסת לכת	צאת לכת	יציאת חס
18:02	17:26	16:15	י-מ
17:58	17:23	16:32	ת"א
17:58	17:23	16:32	מיספ
18:01	17:26	16:35	ב"ל

יש להבין, מדוע התורה מציינת לשבח את נח, שעשה ככל אשר ציווה אותו אלוקים, וכי היינו מצפים ממנו שינהג באופן אחר?

והלא נצטווה להיכנס מפני מי המבול, הוא וכל החיות האמורות להגיע אליו, ולצייד את התיבה במזון לכל הנמצאים בה - לזמן ממושך, האם באמת היתה אפשרות שנח לא יעשה זאת?

ועוד, בפסוק שלפניו מסופר על צווי ה' לנח בנוגע למזון בתיבה:

"וְאֵתָהּ קַח לְךָ מִכָּל מַאֲכָל אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְאֶסְפַּתְּ אֵלֶיךָ, וְהָיָה לְךָ וּלְהֵם לְאֶכְלָה" (בראשית ו, כא). מדוע נאמר לנח "קַח לְךָ", הרי משמעות הדברים היא, שיקח רק לו לעצמו, ואין זה מתיישב עם הנאמר בסוף הפסוק: "וְהָיָה לְךָ וּלְהֵם לְאֶכְלָה"?

מכוח זה דייק בספר ליקוטי ריזב"א, שה' יתברך הורה לנח להצטייד במזון שיספיק לבני האדם הנמצאים בתיבה, והוא בעצמו, ה' יתברך ידאג לכך שהמזון שהוכנס עבור נח ובני משפחתו, יספיק גם עבור כל בעלי החיים שבתיה.

עתה נתבונן, נח מצווה להכניס לתיבה כל כך הרבה חיות טורפות ומסוכנות כגון: דובים, אריות, נמרים, טיגרסים וכו'. ועליו לקחת אוכל רק עבורו ועבור משפחתו- האין זה ניסיון גדול ונורא?

הלא אם יחסר מזון לחיות, נקל לשער מה תהיה תגובתם המהירה, ובכל זאת נח התגבר על כל החששות, ואולי גם הרגיע את אשתו ובניו וכלותיו. הוא עמד במבחן

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאלהיו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת
וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

הצלחת ורפואת כל עם ישראל

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בו גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה
לנוריאל בו אסתר

לרפואה שלמה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בו שלי

שואל ומשיב בהלכה - תרומות ומעשרות - חלק ט'

כיצד תיחשב אכילת עראי שהאוכלה לא יצטרך להפריש עבורה תרומות ומעשרות? ומה הדין של המתארח אצל חברו וחושש שהמאכלים המוגשים לו אינם מעושרים?

שאלה: **?**

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

תשובה: **!**

תפוחים אגסים ושאר פירות, שהם מקשה אחת, אף שיש רגילות לאכול אותם חתיכות קטנות או בכמה נגיסות, יכול לתלוש פרי בעודו שלם ולאכול. **מקורות:** משפטי ארץ- (עמוד 110), קדושת הארץ (עמוד צה).

אולם פירות - שהדרך לחלקם לפלחים קודם אכילתם - כגון, קלמנטינה או תפוז שאין דרך לאוכלו כמות שהוא, אם מקלפו בעודו על העץ וחותר ממנו פלח כל אחד לחוד - פטור. **מקורות:** משנה מעשרות (פ"ג משנה ח), רמב"ם (פ"ד מהל" מעשר הט"ו). ולדעת החזו"א (דמאי סימן ז ס"ק כד) תפוז קובע בחצר, כיוון שמתחלק לפלחים.

ענבים הגדלים בגינה, לא יקטוף את כל האשכול ויאכל, אלא תולש ממנו כל פעם גרגר אחד כשהאשכול עדיין מחובר לעץ. וכן ברימון לא יקטוף את כולו אלא פותח את קליפת הרימון כשעדיין מחובר לעץ ואוכל משם גרגיר-גרגיר. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן שלא סעיף צא).

אבטיח או מלון הגדלים בחצר, יחתוך ממנו חתיכה כשעדיין מחובר ויאכל, ואם תלש את כולו, מתחייב במעשר. **מקורות:** שו"ע שם.

המתארח אצל חבירו בימות החול, וחושש, שמא המאכלים המוגשים לו אינם מעושרים, ואינו רוצה לפגוע בבעל הבית, יכול להפריש מהאוכל, שהניחו לפניו, בצנעא מבלי שבעל הבית ישים לב מכיוון שכבר זכה בו ונחשב לבעליו. **מקורות:** ירושלמי (פ"ז מדמאי ה"א) שבעל הבית רוצה שיהיה לאורח נחת רוח. ונראה שאף אם המארח אינו שומר תורה ומצוות, מועילה הפרשת האורח. והאורח יכול להפריש אף במחשבה בלבד.

אם בעל הבית מתנגד להפרשת האורח, בספק מעושר, מותר לאורח להפריש כנגד רצון בעל הבית. אולם בטבל ודאי, ימנע מלאכול, עד שיתן לו בעל הבית רשות לעשר. **מקורות:** קונטרס הליכות שדה (גליון 54 עמוד כא) בשם הגרי"ש אלישיב זצ"ל. וכן פסק בספר קדושת הארץ (עמוד קלג).

חובות צריכים לשלם

להלן סיפור, המעובד מתוך גליון 'ממשנתה של תורה' מתוך מכתב שנשלח אליהם, ויש בו כדי ללמדנו עד כמה עלינו להיזהר מלהשאיר חובות בעולם הזה. סיפר יהודי מנכבד אחת הקהילות בצפון הארץ: "היה זה מספר חודשים אחרי פטירת אבי זצ"ל, והנה אחותי מצלצלת אלי ושחה לי בעצב ודאגה את אשר על ליבה:

'אבינו זצ"ל נגלה אלי בחלום, מראהו עצוב והוא עומד ונשען על העמוד בבית הכנסת אל מול ארון הקודש'. שאלה אותי אחותי: 'אולי לא כיבדנו אותו מספיק? אולי אירע משהו בהספדים בביה"כ? אולי הבנים מתרשלים בחובתם לגשת אל העמוד לכבוד אבינו? אולי דבר מה אירע?'. היינו מאוד מהורהרים, ונפרדנו, תוך כדי שסיכמנו שנחשוב על הדברים היטב".

"בימים אחרי השיחה הזו, כולנו השתדלנו מאוד: כל המשפחה התחזקה כדי לשמח את אבינו זצ"ל, הרבינו במשניות ובדברי חיזוק והוספנו לחשוב מה ניתן לתקן, על מה נעצב אבינו. אף אני הרהרתי הרבה בימים אלו: נזכרתי בחודשיו האחרונים של אבא זצ"ל, בייסורים שתכפו עליו, בדרך שבה טיפלנו בו, בכבוד שכיבדנו אותו. נזכרתי בנסיעות התכופות לבית הרפואה, באשפוזים הרבים".

"ופתאום הבזיקה בי המחשבה: נזכרתי! הן בפעם האחרונה, בה נסענו אבי ואני לבית הרפואה, אבי ביקש ממני, היות שהוא לא יכול כרגע למלא את חובותיו, שאני אמלא חובותיו במקומו ואשלם את התשלומים הקבועים לבית הכנסת במקומו, בחודשים בהם הוא לא יכול היה לתפקד כראוי. כיצד שכחתי?".

"בקשה זו היתה כל-כך חשובה לאבי, כיצד מרוב טרדות ודאגות שכחתי את בקשתו? מאוד התביישתי, לא סיפרתי לאיש על טעותי. מיד שמתו פעמי ומיהרתי אל בית הכנסת בו התפלל אבי ושילמתי את כל חובותיו כפי הראוי באופן המושלם, ובזה הבנתי, כי שב אבי אל מנוחתו".

"לא חלפו ימים מספר, והנה הטלפון מצלצל: אחותי על הקו מבשרת לי בעליצות: 'הלילה אבינו הופיע שוב בחלומי, והנה הוא צועד מעדנות בשמחה כלשהי ופניו צהלות ורגועות!!'. עד כמה עלינו להשתדל כמיטב יכולתנו לפרוע את חובותינו, לבל נמצא את עצמנו חלילה במצב שכזה.

מינויים

לקבלת העלון חייגו במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PNineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א.ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כְּמִלְאָכִים - הַגָּאוֹן הָרַב חַיִּים מְרַדְכֵי רוֹלֵר זצ"ל

הגאון הרב חיים מרדכי רולר זצ"ל - נולד ב-כ"ח אדר ה'תרכ"ח (1868) בדימינשט (עיירה ליד העיר רומאן בחבל מולדובה ברומניה). עוד בצעירותו נודע בלמדנותו ובשקידתו. בשנת ה'תרמ"ח (1887) נבחר להיות מו"צ בבוהוש. בשנת ה'תרנ"ו (1895) בהיותו כבן עשרים ושמונה! שנים בלבד נבחר לכהן כרב העיר טרגו-ניאמץ (לאחר פטירת הדיין הגאון רבי ליב אתרוג). רוב היום עסק בתורה עטוף בטלית ועטור בתפילין בבית הכנסת 'בוסלבר'. הקפיד במיוחד על תפילה במניין. שהה בקלויז', בעת שבוצעו פרעות נגד היהודים, ובכל זאת יצא לחפש מניין. הוא נתקל בכנופיה, שהתנפלה עליו, ובדרך נס ניצל מהם.

נהג ללמוד עד חצות היום, כשהוא מעוטר בתפילין של רבינו תם. לאחר מכן קיים מצוות ביקור חולים (לפני שאכל דבר מה). לאחר פת שחרית ענה לשאלות שנשלחו אליו. **גאון בנגלה ובנסתר**. **פיזור ממון רב לעניים**. **הירבה בגמילות חסדים**. בשנת ה'תרס"ג (1902) השתתף בכינוס רבנים מרחבי העולם היהודי, שהתקיים בקרקא נגד עלילות הדם ושם נבחר להיות יו"ר אגודת הרבנים ברומניה. שימש כרבה של טרגו-ניאמץ כיוכל שנים. בשנת ה'תש"ד (1943) עבר לבוקרשט (בשל גירוש יהודי טרגו-ניאמץ). בתמוז ה'תש"ו עלה לארץ והתיישב בירושלים. נודע כמומחה בהתרת עגונות בפרט לאחר מלחמת העולם הראשונה והשניה. נפטר ב-ט' חשוון ה'תש"ז (1946). חי כ-78 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים.

אביו: ר' יצחק אייזיק יהודה לייב רולר (שימש כראב"ד פונזשט. צאצא לרב נפתלי כ"ץ ולמהר"ל מפראג). **אימו:** מרת דבורה (בת ר' שבתי סג"ל שניהן כרבה של בוהוש). **אשתו:** מרת ציפורה (בת ר' אברהם חיים סאריף - משמש האדמו"ר הראשון מבוהוש. נישא בשנת ה'תרמ"ה). **מרבותיו:** אביו, ר' יצחק אייזיק יהודה לייב, ר' יצחק פרידמן מבוהוש, ר' שלום יוסף מרוז'ין. **מתלמידיו:** ר' שמואל טוביאס (רבה של פיאטרא ניאמץ). **ילדיו:** ר' מנחם מנדל (כיהן לפני השואה ברבנות ווסלוי ואקרמן בבסרביה. לאחר המלחמה שימש כרב בלודז'. בסוף ימיו כיהן כרב הקהילה במלבורן שבאוסטרליה). הבחור שמשון נפתלי (נפטר בדמי ימיו בשנת ה'תרפ"ב), מרת חנה-שרה הי"ד (נספתה בשואה. אשת ר' יעקב חיים בן ר' יחזקאל רוטר 'המגיד מקלויזנבורג'), מרת רייזל (נישאה לר' ניסן גולדשטיין מקלויזנבורג), מרת חיה טובה (נישאה לר' אברהם צוויבל). מרת אסתר (נישאה לר' גוטליב האדמו"ר מניאמץ), בת נוספת (נישאה לר' לוי שטרנברג הי"ד ראב"ד דומברבני. נספה בשואה). **מספריו:** **ישו"ת באר חיים מרדכי** - שלושה חלקים **יחידושי בן יאיר** - על הש"ס **ביאור באר מים חיים** - על הגדה של פסח **יאמרי באר חיים מרדכי** - כולל קונטרסים: שלוש עשרה עיקרים, גדול השלום וביאור להפטרות שבת הגדול.

○ יפר האדמו"ר רבי אליעזר זוסיא פורטוגל מסקולן, שפעם רבינו חיפש ביום חורפי בערב מניין לתפילת ערבית, וכשלא מצא, שכר בממון רב עגלה ונסע עשרה קילומטרים לסקולן לביתו של רבי אליעזר זוסיא כדי לאסוף מניין לאמירת ברכו. לאחר מכן חזר שוב בעגלה למקום מוצאו.

מעולם לא ראו את רבינו מתפלל ביחידות, וכדי להתפלל בציבור לא חסך מעצמו טרחה רבה והוצאה יתירה. פעם שלח מברק ללידו הגאון מהר"ל צירלסזון אב"ד קישינב, שיגיע אליו בערב וימתין לו עם מניין למעריב. הרב צירלסזון מילא את בקשתו ורבינו הגיע מאוחר בערב עם כרכה מתחנת הרכבת. אחרי תפלת ערבית, כשהסבו השניים שאלו בפשטות: "אחרי מי יש למר יארציט?". והרב צירלסזון נדהם לשמוע, שאין לרבינו שום יארציט - ורק כדי להתפלל עם מניין הפסיק רבינו את הנסיעה והטריח את עצמו עם הכרכה מהתחנה העירה - מדובר במרחק עצום.

כאשר התפלל - דומה היה, ששום דבר בעולם לא יכול להסיח אותו מדבקותו בתפילה. באחת משנות האימה (ת"ש-תש"ד) ביו"ט אחד בשעת אמירת לדוד מזמור, שאחרי מעריב נדמה היה, כי מתנפלים על ביהמ"ד. היתה מהומה גדולה וכל המתפללים נמלטו על נפשם. לאחר כמה דקות התברר, שמדובר בפחד שווא ולכן חזרו לביהמ"ד, שם מצאו את רבינו, **שמרוב דבקותו לא הבחין בכל מה שקרה והמשיך בתפילתו וכבר עמד בסוף 'לדוד מזמור'!** (האברך ר' א. א. סיגלר שנכח באותו מאורע)

○ יפר נכדו הרה"ח ר' ברוך סגל, שכאשר עלה רבינו ארצה זכה אחיו ר' שמואל לשמשו מספר פעמים. כשבוע, אחרי שהסתדר קצת בירושלים, התאונן לפניו, שאין לו הזדמנות לקיים מצוות צדקה (רבינו בתחילה התגורר במלון באב"ד ברחוב יפו) **ועל כן ביקש ממנו שיביא לפניו כל יום עני כדי לקיים את מצוות הצדקה**. פיזר כספים מרובים לצדקה ובפרוס הפסח ובפרוס הסוכות הלך עם משמשו לקבץ מעות בעד עניי העיר. כאשר חזר בסוף שנת ה'תש"ד לניאמץ, והמקווה היה שבור - ומוצא לכסף אין, קרא לר' ישראל יחזקאל סיגלר, שהיה בן בית אצלו, ומסר לו צרור תכשיטים, שהיו בביתו, וביקש ממנו למכרם לצורך, כדי שיוכלו לתקן את המקווה.

מצוות ביקור חולים הייתה בראש מעייניו. כשחזר מביהמ"ד לביתו מתפילת שחרית בחצות, המתין לו עגלון במרכבה, ועוד לפני שטעם פת שחרית, נסע לבקר חולים. גם כאשר החולה היה יהודי פשוט, שלא היה לו קשר כמעט עם הרב, נסע לבקרו, היה שואל בשלומו, ואם לא חסר לו משהו ואם היה נצרך - תמך בו או שעודדו בדברים בירכו ברפואה שלימה ונסע לביתו. היה זה דבר קבוע מדי יום ביומו.

○ מוך לזמן הדלקת נרות בערב שבת פרשת לך-לך, ז' חשוון ה'תש"ז (1946), צילצל לר' יצחק אייזיק הלוי הרצוג ואמר לו, שהוא מצטרף להיתר עגונה שדנו בה אז. הרב הרצוג שאלו מדוע צילצל בשעה כזו, ורבינו ענה: "מי יודע מה ילד יום". **במוצאי אותה שבת התבקש רבינו לעולם שכולו טוב**.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחס שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

זְהִירוֹת מִפְּנֵי חוֹבוֹת

הותיר. ליתר ביטחון, תרמתי סכום מסויים לקופת בית- הכנסת בתקווה, שזה יפתור את הבעיה ויביא למנוחתו".

"אבל לא כך היה. לילה לאחר מכן, הוא שוב הופיע בחלום, כשהוא תובע ודורש: 'תחזירו בבקשה כבר את החוב, אין לי מנוחה – לא נותנים לי להיכנס למחיצתי!'".

"נבהלתי עד מאוד. לא ידעתי מה לעשות. חשבתי על עוד מקומות, בהם עלול להיווצר חוב שלא שולם. פניתי לברר במכולת הסמוכה לביתנו".

"אך לשווא. גם שם לא ידעו על חובות שהותיר הנפטר. בעלי זכרוננו לברכה, היה ישר ונאמן, ירא שמים וחרד, ומעולם לא הותיר חובות שלא דאג לסלקם! אלא מיד היה פורע את החוב".

"בפעם השלישית שהוא הופיע אצלי בחלום, כבר הייתי אובדת עצות, ולא ידעתי לאן לפנות. כבר מיציתי את כל המקומות בהם עלול להישאר חוב כלשהו. בשלב זה, לא ידעתי מה לעשות והייתי אובדת עצות, ועל כן לא עשיתי דבר".

"והנה הופיע בעלי בחלום פעם נוספת, אבל לא אצלי. הוא הופיע בחלום אצל קרובת משפחתי, שהיא ובעלה היו הלויים. הוא אמר לה ברורות: 'תחזירו בבקשה את החוב שלקחתם – אין לי אפשרות להיכנס למחיצתי!!!!'".

"זה קרה אתמול בלילה. קרובת משפחתי התקשרה וסיפרה על החלום ועל החוב שלהם לגמ"ח, ועל העובדה שבעלי חתם ערבות על ההלוואה".

"עכשיו, כשהדברים הובררו בצורה חד משמעית, מיהרתי לגמ"ח כדי לפרוע את הערבות עליה חתם, כדי שיזכה להגיע למנוחתו בשלום תחת כנפי השכינה", סיימה ופרצה שוב בבכי מרטיט.

כפי שאנו רואים הנפטר זצ"ל לא היה הלווה, וגם הוא לא היה הערב היחיד. הוא היה ערב אחד מתוך שלושה - אך אי פירעון החוב, שהוא חתם ערבות עליו, מנע את כניסתו למקומו הראוי לו.

גזל מקטרג בראש! ולא יעזור מאומה! למעלה לא מוותרים על חובות, שאנו מותירים בעולם. וכן צריכים אנו לדעת, כי העובדה שניתנה לנפטר לבוא בחלום לאשתו ולקרובי משפחתו, אפשרות זו אינה מובנת מאליה כלל ועיקר.

רק בזכות שכל ימיו היה זהיר בממון הזולת, זכה ונתנו לו רשות להופיע בחלום ולנסות לפתור את הבעיה גם לאחר הסתלקותו. אך רוב האנשים לא זוכים לזאת. והחי ייתן אל ליבו.

להלן סיפור מצמרר ומרגש המעובד מתוך 'איש לרעהו', אותו שלח ר' יחזקאל מ. מירושלים, ממנו ניתן ללמוד, עד כמה עלינו להיזהר, לבל נותיר אחרינו חוב כלשהו, שכן למעלה אין מנוחה לנפטר, החייב חוב כלשהו, ואינו יכול להיכנס למחיצתו. ולהלן סיפור המעשה:

לפני מספר שנים, הגיעה אל בעל גמ"ח אישה, וביקשה לפרוע את יתרת החוב של הלוואה מסוימת. בעל הגמ"ח בדק את הסכום שנותר לחוב, והאישה שילמה.

לאחר שסיימה את החזרת החוב, ביקשה האישה לקבל את שטר ההלוואה לידה. לאחר שנמסר לה שטר ההלוואה, העיפה בו מבט.

מיד כשזיהתה את החתום על שטר ההלוואה, פרצה בבכי סוער! בעל הגמ"ח לא ידע על מה ולמה, וכיצד יוכל להרגיע את סערת רוחה.

לאחר מספר דקות ארוכות נרגעה קמעה, ואז סיפרה לבעל הגמ"ח דברים כהווייתם: "לפני תקופה קצרה התאלמנתי מבעלי שהיה ת"ח חשוב וירא שמיים".

"בעלי חתום כערב על שטר הלוואה זה לטובת קרובת משפחתי, יחד עם עוד שני ערבים נוספים - וזאת כמילוי אחד מהתנאים בגמ"ח שלכם כדי לקבל את ההלוואה".

"הלווה סילק את רוב התשלומים, אבל לקראת סוף ההלוואה נותרו מספר תשלומים שהגיע זמנם, ולא הצליח לפרוע את החוב".

"הגמ"ח שלכם עדיין לא פנה לערבים לבקש מהם למלא את התחייבותם ולשלם את יתרת ההלוואה כמתחייב במקרים מעין אלו".

(יש לציין כי בעל הגמ"ח הכיר את שלושת הערבים שחתמו על ההלוואה כאנשים נאמנים, ולכן המתין מעט כדי לראות, האם הלווה יוכל בכל זאת לשלם את חובו ותכנן לפנות בהמשך לערבים ולדרוש, שישלמו את יתרת ההלוואה, שלא שולמה).

"בינתיים נפטר בעלי. זמן קצר לאחר הסתלקותו לבית- עולמו הוא הופיע אצלי בחלום ואמר: 'לא נותנים לי להיכנס - תחזירו את החוב!'".

"קמתי בבעתה מהחלום, וניסיתי לחשוב למה הוא מתכוון? על איזה חוב מדובר? מחתימתו כערב על שטר זה - כלל לא ידעתי".

"דבר ראשון פניתי אל גבאי בית הכנסת, בו הוא היה מתפלל. שאלתי, דרשתי וחקרתי, האם בעלי הותיר חוב שלא שולם?"

"הגבאי בדק, אך לא היה ידוע להם כלל על חוב, שהוא

לע"נ	הרב שמואל בן שמחה דרז"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה צ"ל
	הרב יעקב בן מרגלית צ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו צ"ל
	שמואל בן רבקה ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
	משה בן רוזה ז"ל	ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין צ"ל
	אביחי בן אסתר ז"ל	דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
	נעימה בת גורג'ה ע"ה	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
	דוד בר חטיבה ז"ל	שני בת אסתר ע"ה
	חוה בת יעקב צבי ע"ה	מסודי בת חביבה ע"ה
	רפאל בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה
	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל
	אורה בת נעימה ע"ה	יעקב בן נעמה ז"ל
	שמעון בן חנה ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
	גורג'ה בת נעימה ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל

**נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!**

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "נח"

"וירח את ריח הניחוח ויאמר ה' אל ליבו לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם, כי יצר לב האדם רע מנעוריו ולא אוסיף עוד להכות את כל חי כאשר עשיתי" [ח, כא].

בפרשה זו מספרת לנו התורה עד כמה קילקלו בני האדם את מעשיהם וכמו שנאמר: "ותישחת הארץ לפני האלוהים ותימלא הארץ חמס" מלמד שנכשלו בגילוי עריות, עבודה זרה (סנהדרין נו) וגזל. כי השחית כל בשר, לא נאמר 'כל אדם', אלא 'כל בשר' ללמד שלא רק האדם חטא אלא אפילו בהמה, חיה ועוף נשחת טיבעם ונתקלקל, והיו נזקקין לבעלי חיים אחרים שאינם בני מינן. ולא רק בהמות קילקלו אלא אף האדמה קילקלה, היו זורעים דבר מסויים והאדמה היתה מצמיחה דבר אחר. הקב"ה ראה שאין העולם יכול להתקיים בצורה זאת, החליט להביא מבול לעולם כדי לשטוף את העולם מכל הזוהמה שהיתה כדוגמת המקווה המטוהר מהטומאה, כך המבול שטף את העולם מכל הטומאה.

לכן ציווה את נח לעשות תיבה, כדי להציל את עצמו ואת בני משפחתו מפני המבול ובאמת כך היה, הקב"ה המטיר על הארץ מטר ארבעים יום וארבעים לילה ומחה את כל היקום אשר מעל פני האדמה.

רואים מכאן עד כמה יצר הרע יכול להכשיל את האדם ולהוריד אותו עד שאול תחתיות ולעשות את המעשים אשר לא יעשו. יצר הרע נקרא בשלושה שמות: 1. יצר הרע. 2. שטן. 3. מלאך המוות.

ולמה נקרא בשלושה כינויים אלו? אלא הגמרא מכנה אותו כל פעם לפי תפקידו ומעללו: 'יצר הרע' – שמפתה ומשדל את האדם לעבירה או להניאו ממצווה.

'שטן' – אחרי שפיתה אותו הוא עולה למעלה משטין ומקטרג עליו: פלוני עשה כך וכך...

'מלאך המוות' – שאם חס ושלום גדשה הסאה והקיסטרוג גדל, הוא גם פורע את החוב ונוטל את הכל – את הנשמה.

כל רצונו ושאיפתו, לקחת לאדם גם את חיי חיותו בעולם הזה וגם את העולם הבא. לא בחינם כינה הקב"ה אותו בשם יצר הרע שהוא רע. וצריך לזכור את דברי בעל "חובת הלבבות" שאמר: היצר הרע הוא האויב הגדול של האדם, אתה ישן לו והוא ער לך, אתה מתעלם ממנו והוא אינו מתעלם ממך. הוא עובד שעות נוספות, לא מתיימשך עד יום מותו של האדם להכשילו ולהחטיאו.

יצר הרע נברא ביום השלישי שעליו נאמר פעמיים "טוב מאוד", אז אם כן למה נקרא "רע"?

התשובה – כי דווקא בזכותו האדם נהיה בעל בחירה בין טוב לרע ועי"י כך מקבל שכר לעתיד לבוא. וכמו שכותב "הפלא-יועץ": אלמלא יצר הרע לא היה לאדם שכר טוב, כי היה כמלאכי השרת ולא היה צורך בביאתו לעולם, אבל הקב"ה יצר את האדם לכבודו שכבוד שמיים יתרבה וכאשר האדם כופה את יצרו ועושה את רצון קונו, זה עושה נחת רוח גדול ליוצרו.

אדם שמשדל ללכת בדרכים טובות ולעשות מעשים טובים, הקב"ה משלם לו שכרו כבר כאן בעולם הזה, כי מידותיו של הקב"ה הם מידה כנגד מידה, הוא תשלום מהתנהגותו כלפי הבורא ובריותיו, כמאמר רבותינו: "במידה שאדם מודד – בה מודדין לו".

אדם שתמיד מחפש לעזור לאחרים – הקב"ה תמיד עוזר לו! אדם שמתאכזר לאחרים, גם אליו מתאכזרים!

בירושלים מול הכותל המערבי ישנה ישיבה קדושה הנקראת בשם "אש התורה" הקיימת עד ימינו, אחד מרבני הישיבה הוא הרב מ. ש. הידוע לכולם כמחזיר בתשובה גדול, מלבד גדולתו בתורה. כיצד הוא עושה זאת? במשך שנים הוא יורד להתפלל בכותל המערבי, וכאשר הוא רואה איזה נער או סטודנט בכותל הוא ניגש אליו בחום ומזמין אותו לבקר בישיבה, לאכול, לישון וללמוד.

עשרות בחורים הוא כבר משך ככה לישיבה שנעשו אברכים!

והנה, לפני זמן מה, יורד הרב מ. ש. אל הכותל ומחפש לו נשמה יהודית כדי לקרב אותה אל אור האלוקים. והנה הוא רואה סטודנט שלפי דיבורו ניכר שהוא גר בחו"ל. הרב ניגש אליו בחיבה ומציע לו לבוא עמו לביקור בישיבה. הסטודנט מוקסם מהיחס ומההצעה ומגיע עם הרב לישיבה. בדרך דיבר הרב עם הבחור וגילה שמדובר בגאון גדול אוניברסיטת 'אוקספורד' שבאנגליה. הרב קפץ על המציאה והחליט שהוא משקיע בו את נפשו, הוא דאג לו לארוחות בישיבה, לינה ואף למד איתו מידי יום גמרא.

עובר יום ועוד יום, שבוע, שבועיים, חודש חודשיים, בהם הרב משקיע בבחור את כל כוחותיו... לאחר חצי שנה, דפק הבחור בחדרו של הרב ואמר לו: "רבי יקר, תודה רבה לך על הכל, ממש תודה, אך כעת הגיע זמני לשוב ללימודי באוניברסיטה בחו"ל".

הרב הזדעזע, כיצד ייתכן שלאחר שנהנה בבחור כל כך מלימוד התורה והיה שקוע בה, מחליט לעזוב אותה. "מדוע לא תישאר ללמוד את התורה הקדושה"? שאלו הרב. ואז הוא אמר דבר שזעזע את הרב: "רבי אינני יהודי, אני גוי..." הרב עמד להתעלף וחשב לעצמו: חצי שנה השקעתי בגוי! חצי שנה מסרתי מחיי למענו ודאגתי לו לארוחות ושינה, למדתי עימו ובסוף מתברר שהוא גוי!

הם נפרדו לשלום, כשהרב היה שבור ומרוסק במשך חודשיים מהדבר, אך לפני בורא עולם שום פעולה לא הולכת לריק.

וגם אם השקעת בגוי בלי ידיעה, לא יחסר משכרך!

הסטודנט חזר לאוניברסיטה ונעשה לפרופסור גדול ותמיד כשהיה רואה סטודנטים יהודים, היה אומר להם: "אינכם יודעים יהודים, כמה אתם מפסידים כשיש לכם ישיבה בשם 'אש-התורה' בירושלים, ואינכם מבקרים בה". ומאז אותו פרופסור שלח 5 סטודנטים יהודים לישיבה שהתאהבו בתורה והפכו לאברכים, תלמידי חכמים!

הקב"ה הראה לרב: "אתה השקעת בגוי כי חשבת שהוא יהודי, טירחנת לא הולכת לריק אני אגרום שכעת כל סטודנט יהודי שיגיע הוא ישלח אותו אל ישיבתך ויעשה כבר את העבודה שבילדך".

כל מאמץ שיהודי עושה לכבוד ה' הקב"ה יחזיר לו מידה כנגד מידה, כי הקב"ה לא מסתכל על התוצאות, הוא מסתכל על המאמץ והלב שהשקעת. שימחת יהודי – ה' יחזיר לך שמחה ברגע שגם אתה תצטרך. עשית מעשה טוב – זרעת לעצמך טובה שעתידיה לצמוח לך באחד מן הימים. אל תסתכל על התוצאה המיידית – הקב"ה משלם לפי העמל והטירחה (ויוציא עמו בששון).

"ואך את דמכם לנפשותיכם אדרש" [ט, ה].

"עליכם להימנע בכל מחיר מליפול בשבי האויב, גם אם לשם כך תצטרכו ליטול את חייכם במו ידיכם... לא לשכוח - את הרימון האחרון כל אחד שומר בשביל עצמו!!!!", כך, בציווי זה, סיים מפקד אחת היחידות הקרביות, את התדריך הסופי לקראת יציאת חייליו לקרב במלחמה בעזה בחודש טבת תשס"ט.

הנה לאחר מלחמת 'עופרת יצוקה' נחשף, כי כמה ממפקדי הצבא הורו לחייליהם, שבמקרה ויפלו חלילה בשבי האויב, עליהם לפוצץ את עצמם. כוונתם כנראה היתה להציל את החטוף מייסורי השבי הנוראים. מה עוד, שיתכן ויכניס הדבר מורך ובהלה בקרב שאר החיילים. כמו כן, חששו כי לאחר חטיפתם יביא הדבר לעסקת החלפת שבויים, שהיא עצמה מהווה סכנה לאזרחי ישראל (ע"י שחרור מתבלים וכו', כנודע. וגם 'פעולה צבאית' לחילוץ השבויים כרוכה בסיכון רב לחיילים רבים).

ופנו בשעתו חיילים רבים לחכמי ישראל בשאלה הגורלית: האם לפי ההלכה מותר לחייל שנפל בשבי לפוצץ את עצמו?

נאמר בפרשת נח (ט', ה'): וְאֵת דַּמְכֵם לַנְּפֹשׁוֹתֵיכֶם אֲדַרְשׁ, וְדֹרַשְׁתָּ הַגּוֹמֵרָא בְּבָבָא קַמָּא (צ"א): מִיַּד נְפֹשׁוֹתֵיכֶם אֲדַרְשׁ אֶת דַּמְכֵם (כאילו היה כתוב ואך את דמכם מ-נפשותיכם, מיד עצמכם, אדרוש). כך גם פסק הרמב"ם (הלכות רוצח ושמירת הנפש ב', ב'-ג'): "ההורג את עצמו, שופך דמים הוא, ועוון הריגה בידו, וחייב מיתה לשמים. ומנין שכן הוא הדין, שהרי הוא אומר 'את דמכם לנפשותיכם אדרוש' - זה ההורג עצמו". כמו כן, דרשו רבותינו בפסיקתא רבתי (שמות פרשה כ"ד): "לא תרצח" - "לא תרצח", לא תעשה את הדם צורח עליך. דהיינו, המאבד עצמו נחשב לרוצח - רוצח עצמו. וכתב הרמב"ם (הלכות סנהדרין י"ח, ח'): "אין ממתין בית דין ולא מלקין את האדם בהודאת פיו, אלא על פי שניים עדים", ובטעם הדבר ביאר הרדב"ז: "לפי שאין נפשו של אדם קניינו אלא קניין הקב"ה, שנאמר (יחזקאל י"ח, ד'): 'הנפשות לי הנה'. וכמו שאין אדם רשאי להרוג את עצמו, כך אין אדם רשאי להודות על עצמו שעשה עבירה שחייב עליה מיתה, לפי שאין נפשו קניינו".

מספר הנביא בספר שמואל (שמואל א' פרק ל"א): "ופלשתים נלחמים בישראל וינוסו אנשי ישראל מפני פלשתים ויפלו חללים בהר הגלבו. וידבקו פלשתים את שאול ואת בניו ויכו פלשתים את יהונתן ואת אבינדב ואת מלכי-שוע בני שאול. ותכבד המלחמה אל שאול וימצאוה המורים אנשים בקשת, ויחל (מלשון החלה ופחד) מאד מהמורים. ויאמר שאול לנושא כליו שלוף חרבך ודקרני בה פן יבואו הערלים האלה ודקרונני והתעללו בי. ולא אבה נושא כליו כי ירא מאד, ויקח שאול את החרב ויפול עליה. וירא נושא כליו כי מת שאול ויפול גם הוא על חרבו וימות עמו. וימות שאול ושלת בניו ונושא כליו גם כל אנשיו ביום ההוא יחדיו".

ומצינו במדרש רבה (בראשית ל"ד, י"ג), שדרשו חז"ל: "אך את דמכם לנפשותיכם אדרוש" - יכול כשאל המלך? תלמוד לומר "אך" (כלומר: בכל מקום שנכתבה בתורה המילה "אך", בא הדבר למעט, ומפסוק זה האוסר על האדם לאבד את נפשו, המילה אך באה למעט איבוד נפש הדומה לאיבוד נפשו של שאול המלך). ויש להבין, מה הביאור בדברי רבותינו: היאך אפוא הותר לשאול המלך לאבד את עצמו לדעת בניגוד לציווי התורה? ובכן, מצינו חמישה פירושים בביאור הדברים:

(א) ייסורים קשים - בבית יוסף (יו"ד סימן קנ"ז בידק הבית) כתב בשם הארחות חיים: "אזהרה לחונק את עצמו... יכול אפילו כשאלו בן קיש, שאם ירא שמא יעשו לו ייסורים קשים שיכול למסור עצמו למיתה, תלמוד לומר "אך"... לפי פירוש זה, אדם הירא מיסורי מוות קשים, יכול הוא למסור עצמו למיתה.

(ב) שלא ברצון חכמים - השיטה השניה המובאת בארחות חיים (בדק הבית שם), חולקת על השיטה הראשונה: "ויש אוסרים, ומפרשים 'תלמוד לומר אך', שאינו יכול (-רשאי) להרוג את עצמו. וחנניה מישאל ועזריה מסרו עצמם ביד אחרים, אבל הם לא פגעו בעצמם. ושאלו בן קיש שהרג עצמו, שלא ברצון חכמים עשה".

(ג) הצלת יהודים אחרים - חיים של שלמה' (בבא קמא פ"ח ס"י ט"ט) כתב: "אולי שאול עליו השלום, נפל על חרבו, משום שסבר שאם יפול חי בידם יתעללו בו, ויענו אותו, ומסתמא בני ישראל לא יוכלו לראות ולשמעו בצרת המלך, ולא יעמדו על נפשם מלנקום נקמתו ולהצילו, ויפלו כמה רבבות מישראל. והוא כבר ידע שנגורה עליו הגזירה, שלא ימלט מהם. ועל זה אמר קרא, פן יבואו הערלים ודקרני, כלומר, שבסוף ידקרונני, וממיתים אותי, ויתעללו בי קודם מיתה, ולפקוח נפש אחרים מותר לחבול בעצמו".

(ד) ידיעה על פי נביא - בספר 'שיירי כנסת הגדולה' (הגב"י שם אות כ"א) מסביר, כי שאול הרג את עצמו, משום שידע על פי נבואה שבין כך הגיע זמנו ליהרג, וזה לשונו: "מה שכתב בספר 'בדק הבית' בשם 'ארחות חיים', ששאול בן קיש שלא ברצון חכמים עבד, אינו נח לי, שהרי שאול הוא בחיר ה', שאמר לו הקב"ה על ידי שמואל: "מחר אתה ובניך עמי", היינו במחיצתי, ואיך יתכן שפיגע עצמו שלא כדין? ולכן נראה שמשאלו אין ראייה, שכבר היה יודע שלא יחיה עוד, שאמר לו שמואל: "מחר אתה ובניך עמי", ומוטב שיהרוג עצמו ולא יתעללו בו פלשתים. אבל מי שהוא ספק, שאם לא יהרוג עצמו אולי ינצל, אין לפגוע בעצמו".

(ה) חילול ה' - ה'מתנות כהונה' פירש את דברי המדרש כך: "יכול כשאלו שהפיל עצמו בחרב בעבור שלא יתעללו בו פלשתים, והיה חילול כבוד שמים בדבר". וכך פירש מהרז"ו (שם), שאם שאול נפל ביד פלשתים, שבאו להרוג והיו מתעללים בו, ומטמאים אותו, היה בזה חילול שמו יתברך יותר, ועל כן בחר שיהרוג עצמו. וכעין זה כתב חיים של שלמה' (שם): "וגם אפשר משום כבוד מלך משוח ה', שאין ראוי שימות ביד הערלים, ויעשו בו מיתה עינוי ובזיון, והוא חילול ה' בדת אמונתנו".

נמצא לסיכום: לשיטה א': מותר לאדם החושש מייסורים קשים למסור עצמו למיתה. לשיטה ב': אסור, ושאלו שלא ברצון חכמים עשה. לשיטה ג': מותר דוקא כשיש חשש לפיקוח נפש של אחרים. לשיטה ד': מותר היה לשאול להרוג עצמו, מאחר והנביא הודיעו שלמחרת כבר לא יחיה. לשיטה ה': אסור לחולה ליטול את חייו, אלא אם כן יש בזה חילול שם שמים.

מעתה, כאשר נבוא לדון בנידון דנן, לכאורה נוכל להבחין כי תלוייה שאלתנו בדרכי ההבנה הנ"ל: דהיינו, לפי השיטה הראשונה, לכאורה רשאי החייל לאבד עצמו, כאשר ברור שייסרוהו מרות. אמנם, לפי שאר הביאורים בהנהגתו של שאול המלך, לכאורה אין היתר בשאלתנו לציית להוראות המפקד. דהיינו, לפי השיטה השניה ששאול לא נהג כהוגן, פשוט שאף בעניינינו אסור. וכן ההיתר המוזכר בשיטה הרביעית אינו שייך כאן. ובנוגע להיתר המוזכר בשיטה החמישית, שבמקום חילול ה' מותר לאבד עצמו, נראה שקשה לדון מכאן אף לעניינינו, שכן יתכן שאין הדברים אמורים אלא בנוגע למלך ישראל ומשיח ה'. ולפי השיטה השלישית (שבמקום פיקוח נפשם של הציבור מותר לאדם לאבד עצמו), ניתן למצוא היתר בנידוננו לאבד עצמו לדעת, שהרי גם כאן, הנפילה בשבי כרוכה לכאורה בסיכון לאזרחים וחיילים רבים, כאמור לעיל. (ויש מקום לטעון כי אין השיטות הנ"ל חולקות על עצם ההיתר שמוזכר בסעיף ג', שבפיקוח נפשם של ישראל מותר לאדם לאבד עצמו, שהרי כך מצינו בפסוק ולוינוס ומסרו את עצמם למיתה על מנת להציל את חייהם של תושבי העיר לוד כולה, ואין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתן, יעויין במסכת תענית דף י"ח ע"ב וברש"י שם, אלא, ששיטות אלו סוברות שהיתר זה לא התקיים אצל שאול המלך, דהיינו, שלא היה שם חשש של פיקוח נפשם של ישראל, אילו היה נופל ביד האויבים. מה שאין כן בנידון שאלתנו, שכלאורה קיים חשש לחייהם של יהודים אחרים). העולה מכל האמור: לכאורה נראה כי שאלתנו שנויה במחלוקת הפוסקים. והנה, כאשר באו הדברים לפני מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א, השיב כדלהלן:

אינני רואה היתר להתאבד, משום שההיתר קיים לכאורה רק לפי השיטה הראשונה, ושאר השיטות חולקות על היתר זה, כמבואר לעיל, ואמנם אמרו רבותינו (במסכת בבא בתרא דף ח' ע"ב) "שבי קשה מכולם, דכולהו איתנהו ביה" (שהוא ביד העכו"ם לעשות בו כל חפצם, אם למות אם לחרב אם לרעב. רש"י), אך מכל מקום אין זה מוסכם שמותר להתאבד כדי לא ליפול בשבי. וגם בגלל העסקאות שאויבנו חפצים לעשות על ידי הנופלים בשבי, גם זה לא סכנה ברורה לפנינו, ולה' הישועה.

אך אילו היה קורה שחייל היה מתאבד, אין הוא מאבד חלקו לעולם-הבא, ויש לקברו בכל הכבוד הראוי, וכעין דברי המהרש"ם (ח"ו סימן קכ"ט), שדן בדבר 'אנשים רמי המעלה, אשר בכדי להפטר מצער ויסורים ועוני ובזיון, איבדו את עצמם לדעת, רחמנא ליצלן', אם מתאבלים עליהם, וכתב: אם עשה כן מפני יסורים וכדומה, איננו בכלל מאבד את עצמו לדעת... שאמנם אסור הדבר על פי הדין, מכל מקום נחשבים אם כ'אומר מותר', שהרי לא כל אחד בקי בדין, ולכן שוגגים הם. (והערב נא).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ אור בת יפה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בת פרי ז"ל, לע"נ אסתר בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם דוד בן תמר ז"ל, ולע"נ כל נפשות עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

התפלה מחיבת נקיון פנים

ו'תמלא הארץ חמס' (י"א)

במדבר (שמי"ד ל"ג) מובא שרצה הקדוש ברוך הוא לתת לדור המבול ארבעה דברים ולא רצו: תורה, יסורים, קרבנות ותפלה.

תמה רבי שלום שבדרון:

בשלמא יסורים - מובן מפני מה לא רצו, ואף תורה וקרבנות מובן, שכן כרוך בהם עמל וחסרון כיס, אך מדוע סרבו לקבל את מתנת התפלה שבאמצעותה יכולים היו לזכות לרב טובה?

ותרץ: המתפלל מכרח לעמד במצב שיתאמת אצלו בברור שרק ה' יתברך יכול לעזור, ואלו בני דור המבול - זיהוה מלאו חמס מפני שפברו כי מבקשים יספק להם אף ורק בכח הירוע, ולכך לא היו מסגלים לקבל את מתנת התפלה.

קול דודי דופק אהל עמי רב

הנהגה מהארץ בלא ברכה - חומס

כי מלאה הארץ חמס מפניהם" (י"ג)

פרש האהוב ישראל מאפסא:

אמרו חכמים (ברכות לה א): "כל הנהגה מן העולם הזה בלא ברכה - מעל". לפי שלפני הברכה נחשב המאכל כ'הקדש' האסור בהנאה, שנאמר: "לה' הארץ ומלוואה" (תהלים כד א), אנשי דור המבול שחטאו בגזל בודאי נהנו מהעולם הזה בלא ברכה, ולפיכך: "מלאה הארץ חמס מפניהם" - שכל פעם שנהנו מ'הארץ' בלא ברכה, נחשב להם הדבר לגול ולחמס.

מגיד תהלות

אסור חמס בתפלה ובתוכחה

כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם" (י"ג)

בזהר הקדוש (נח ט"ז) מברך, שלפי שלא בקש נח רחמים על בני דורו, לפיכך נקרא המבול על שמו, ככתוב: "כי מי נח זאת לך" (ישעיה ד"ט).

דרש החתם סופר:

כאשר יכול האדם להתפלל על חברו או להוכיחו כדי שיחדל מלחטא ואינו עושה זאת, נחשב לו הדבר כ'חמס' - ש'חומס' מחברו את האפשרות להנצל מן הדיו. וכדמצינו שאמרה שרה לאברהם (בראשית ט"ז), ראה רש"י (ס'): "חמס עליך" לפי שלא התפלל עליה שתלד. ואף כאן, טענת: "כי מלאה הארץ חמס" מפני אף כלפי נח, שבהפניעתו מלהתפלל על בני דורו ולהוכיחם, 'חמס' מהם את האפשרות להנצל. ורמז לדבר: "מי נח" בגימטריה: 'חמס'.

תורת משה השלם הפטרת נח עמי לד

צדיק שמר אמינים

"אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלקים התהלך נח" (י"ט)

הרמ"ע מפאנו הביא בשם הזר הקדוש (ראה תקוני זכר י"ח דף קלב א) שהטעם שישאל מכנים: "גוי צדיק" (ישעיה כ"ב) היא בשל היותם מקפידים בכל יום על מכסת הדברים שבקדשה שגרמו במלה 'צדיק' - צ' אמינים, ד' קדשות, י' קדושים וק' ברכות.

ואולם רבנו בחיי כתב שדי בענית 'אמן' כדי להקרא 'צדיק', זה לשונו: "בשביל המדה הזאת של ענית אמן נקראו ישראל צדיקים, שנאמר (ישעיה כ"ב): '... ויבא גוי צדיק שמר אמינים'."

הוסף וחדד רבי שמואל לניאדו 'בעל הכלים', שאף מי שאין בידו אלא זכות ענית 'אמן' בלבד נקרא 'צדיק', ולכך נקט הכתוב לשון: "גוי צדיק"; "שאפלו הוא כגוי לכל דבריו, ואין לו זכות אלא שהוא צדיק בדבר הזה לבד שאומר אמן בכל כחו, די שיפתחו לו שערי גן עדן" (ראה שבת ק"ט ב).

כ'ד הקמח' ערך אמונה; ש"ת הרמ"ע מפאנו קט; 'קלי פז' ישעיה כ"ב

ראשי התבות: 'איש צדיק', הם בגימטריה צ"א בגימטריה של 'אמן', לפי שהמקפיד על ענית אמן נקרא 'צדיק' (קדברי רבנו בחיי ב'כ"ד הקמח' ערך אמונה).

כך נתן לדרש אף את המשך הפתוב: "את האלקים התהלך נח" - הא-להים בגימטריה 'אמן', ללמדך כי מחשבתו של נח הצדיק היתה נתונה תמיד על ענית אמן, כדי שיצבר מידי יום תשעים אמינים על ברכות.

נשיא 'בני אמונים' רבי יעקב דב מרמורשטיין

מדות התבה כנגד הלשון

"שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה" (י"ט)

דרש רבנו יהונתן איגשיו:

מדות התבה: ל' אמה קומתה, ט' אמה ארפה ונ' אמה רחבה - הם ראשי תבות 'לשון', רמז לכך שחטא נח בלשונו, בכך שנמנע מלהתפלל על בני דורו.

תפארת יהונתן

להאיר את תבות התפלה

"צעה תעשה לתבה" (י"ט)

דרש המגיד ממעזריטש:

כאשר תבות התפלה נאמרות ללא פונה, הרי הן חסוכות

ואטומות. מורה לנו התורה: "צעה תעשה לתבה" - הקפידו לכוון בתפלתכם, ובכך תגרמו שכל מלה בה תהיה בהירה ומוארת באור 'קרות'.

תורי ז'הב'

יונה מצאה בו מנוח

"ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה... וייחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה ולא יספה שוב אליו עוד" (ח י"א-י"ב)

כתב רבי יוסף שאול נתנזון:

בפיוט 'יום שבתון אין לשכח' המושר בפנינו בבקר יום השבת, אנו אומרים: "יונה מצאה בו מנוח". כלומר: ביום השבת עזבה היונה את התבה לצמיתות כאשר מצאה מנוח לכך רגלה. וכבר כתב העיב"ץ (מגדל ע"י בית מדרש עליה כה) שרשם קדשת השבת הטבע ביונה עד עצם היום הזה, ועל כן לעולם אינה אוכלת מצחם שנתלש בשבת.

בכך יסבר הכתוב שלפנינו: "ותבא אליו היונה לעת ערב" - במוצאי שבת, "והנה עלה זית טרף בפיה..." - לפי שנמנעה מלתלש אותו בשבת. ואז המתין נח "עוד שבעת ימים אחרים" ושלחה בשנית בשבת הבאה, שבה אכן מצאה מנוח' "ולא יספה שוב אליו עוד".

דברי שאול

כאן המקום לציין את שהעיד רבי יוסף תלמיד ה'תריומת הדשן', כי בכל שנה בשבת פרשת נח נהג רבו לומר את הפיוט 'יום שבתון' הנוגע במיוחד לשבת זו.

לקט ישר עמי לו

היונה רמזה לנח שיתפלל

"ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה" (ח י"א)

"אמרה יהיו מזונתי מרויך כזית בידו של הקדוש ברוך הוא ולא מתקין כדבש בידו בשר ודם" (רש"י).

המפרשים דנו למי פונה היונה בדבריה; האם פתובה לנח, או שמא כתפלה לקדוש ברוך הוא?

רבי אליהו מורחיי נקט כי נחלקו בכך חכמי הגמרא והמדרש; הגמרא (ערוגין י"ח ב) נקטה לשון: "אמרה יונה לפני הקדוש ברוך הוא..." ואלו במדרש (כ"ד ל"ג) נאמר: "רמז רמזה לו; אמרה לו לנח: 'מוטב מר מה ולא מתק מתחת ידי'."

אף לדעת הר"י אין מחלוקת בדבר; אף חכמי המדרש סברו שדברי היונה נאמרו כתפלה, אף התקשו: מפני מה הוסיפה לתפלתה רמז בעלה היות שנטלה בפיה, וכי נצרך ה' לרמז? ולפיכך פרשו כי דבריה היו מכוננים אף כלפי נח, ובעלה היות שנטלה בפיה, רמזה לו שמוטב שלף הוא יתפלל כמוה על מזונתיו.

'בני אליהו מורחיי'; דברי דוד'

כתב רבנו בחיי: "בשביל המדה הזאת של ענית אמן נקראו ישראל צדיקים, שנאמר (ישעיה כ"ב): 'פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמינים'."

(כ'ד הקמח' ערך אמונה)

"ועמך כלם צדיקים" ברכות השחר: בקול, בכונה, בחברותא.

איש צדיק תמים

ברכת המזון - הטוב והמטיב (א)

לאחר הפסקה ארקה עקב סדרת המאמרים שנכתבו במסגרת זו בענין השקמת הבקר, הגנו שבים לסדרת המאמרים על אודות באור ברכת המזון, וממשיכים במקום שבו הפסקנו, בברכת הטוב והמטיב.

ברכת הטוב והמטיב, האחרונה מארבע ברכות המזון, והיחידה מביניהן שחיבו אינו מדאורייתא, נתקנה בידי חכמי ישראל שישבו בבניה לאחר החרבון, כהודאה על הנס המפלא שארע עם קדושי ביתר.

בימי אדריגוס קיסר מרדו ישראל במלכות רומי גראשות בר כוכבא, ראשי המורדים ישבו בעיר ביתר, שהיתה עיר גדולה מאד. כשכבאו הרומאים את המרד והרגו את תושבי העיר, לא נתנו להביאם לקבר ישראל. על פי צויו של אדריגוס העמידו את גופותיהם זה לצד זה בבזיון נורא, כדי שישמשו כגדר לכרם העצום שהיה לו. ורבו גמליאל וביית דינו הרבו בתעניות, ורבו גמליאל אף שלם הון רב מאוצרות אבותיו, עד שנתן השלטון הרומאי רשות לקבורם.

לזכר זאת תקנו לומר באופן קבוע בברכת המזון ברכה מיחדת, כדי להודות לה' על כך שבכל אותן השנים שהיה גופם מוטל בבזיון לא הסריחו, ועל כך שלבסוף נתנו לקבורה. ותקנוה בלשון 'הטוב והמטיב' - 'הטוב' על שלא הסריחו, ו'המטיב' על שזכו לקבורה. (ברכות מח ב ד; אבאורחם סוד ברכת המזון).

בימי אדריגוס קיסר מרדו ישראל במלכות רומי גראשות בר כוכבא, ראשי המורדים ישבו בעיר ביתר, שהיתה עיר גדולה מאד. כשכבאו הרומאים את המרד והרגו את תושבי העיר, לא נתנו להביאם לקבר ישראל. על פי צויו של אדריגוס העמידו את גופותיהם זה לצד זה בבזיון נורא, כדי שישמשו כגדר לכרם העצום שהיה לו. ורבו גמליאל וביית דינו הרבו בתעניות, ורבו גמליאל אף שלם הון רב מאוצרות אבותיו, עד שנתן השלטון הרומאי רשות לקבורם.

לזכר זאת תקנו לומר באופן קבוע בברכת המזון ברכה מיחדת, כדי להודות לה' על כך שבכל אותן השנים שהיה גופם מוטל בבזיון לא הסריחו, ועל כך שלבסוף נתנו לקבורה. ותקנוה בלשון 'הטוב והמטיב' - 'הטוב' על שלא הסריחו, ו'המטיב' על שזכו לקבורה. (ברכות מח ב ד; אבאורחם סוד ברכת המזון).

לזכר זאת תקנו לומר באופן קבוע בברכת המזון ברכה מיחדת, כדי להודות לה' על כך שבכל אותן השנים שהיה גופם מוטל בבזיון לא הסריחו, ועל כך שלבסוף נתנו לקבורה. ותקנוה בלשון 'הטוב והמטיב' - 'הטוב' על שלא הסריחו, ו'המטיב' על שזכו לקבורה. (ברכות מח ב ד; אבאורחם סוד ברכת המזון).

הטעם שתקנו לברך דוקא על נס זה
 ה'צ"ח (ברכות פס) מבאר שלשם כך תקנו לברך 'הטוב והמטיב' דוקא על נס זה, לבל נטעה לחשב שהעבדה שנתנו קדושי ביתר לקבורה אינה נס גדול כל כך, שהרי סוף כל סוף לא הסריחו אף שלא נקברו. משום שבסבורה היא צדק הנפש, ואף שהגוף קיים, יש מעלה עצומה בכך שנקברו. שכל זמן שלא ישבו הקפר אל הארץ לא תשוב הרוח אל האלקים (ראה קהלת י ב ז), ולפיכך תקנו 'המטיב' על שנתנו לקבורה.

באר גפלא לדברים אמר רבי מאיר שמחה הכהן מדוינסק:
 ברכת המזון נתקנה כלה כדי להודות לה' על ההשגחה הפרטית שלווה את בנין אמתנו, החל מהיותנו במדבר, כאשר אין אונתנו ה' ברחמינו במן שירד משמים, ובהמשך בכניסתנו לארץ ישראל ובבנין בית המקדש שבו נפרד ברור השגחת ה' על עמו. לאחר שנהרבה יושלם נתן ה' חלילה לטעות ולסבור כי הסי' ה' השגחתו מאתנו, ואולם נס הרגוי ביתר שהתרחש בשיאו של החרבון, כשעם ישראל היו בשפל המדרגה, הראה לכל כי השגחתו יתברך לא סרה מאתנו לרגע. ואף כשהצדק ליסוגו במדת הדין וגרשנו מנחלתו, ועמה הגנו כשהאחז בן שבעים וארבעים, לא ירד כל שנות הגלות הקשה עד לימינו אנו, תמיד הוא משגיח עלינו ברחמינו. לפיכך תקנו חכמים ברכה מיחדת על נס זה, ושבויה בברכת המזון להשלמת ההודאה (משנה הקה"ה דברים ח ט).

באר גפלא לדברים אמר רבי מאיר שמחה הכהן מדוינסק:
 ברכת המזון נתקנה כלה כדי להודות לה' על ההשגחה הפרטית שלווה את בנין אמתנו, החל מהיותנו במדבר, כאשר אין אונתנו ה' ברחמינו במן שירד משמים, ובהמשך בכניסתנו לארץ ישראל ובבנין בית המקדש שבו נפרד ברור השגחת ה' על עמו. לאחר שנהרבה יושלם נתן ה' חלילה לטעות ולסבור כי הסי' ה' השגחתו מאתנו, ואולם נס הרגוי ביתר שהתרחש בשיאו של החרבון, כשעם ישראל היו בשפל המדרגה, הראה לכל כי השגחתו יתברך לא סרה מאתנו לרגע. ואף כשהצדק ליסוגו במדת הדין וגרשנו מנחלתו, ועמה הגנו כשהאחז בן שבעים וארבעים, לא ירד כל שנות הגלות הקשה עד לימינו אנו, תמיד הוא משגיח עלינו ברחמינו. לפיכך תקנו חכמים ברכה מיחדת על נס זה, ושבויה בברכת המזון להשלמת ההודאה (משנה הקה"ה דברים ח ט).

לפי שברכת המזון כלה הודאה, קבעו חכמים אף את ברכת הטוב והמטיב שבה מודים על הנס שארע עם קדושי ביתר, בברכת המזון (רא"ש ברכות ז ב), ועוד, שרצו לסומכה לברכת 'בונה ירושלים', לפי שמחורבן ביתר ואילך נגדעה קרן ישראל ואינה עתידה לחזור.

שלושים שנים של תפלות

אל אחת מהמדרשות לבעלי תשובה בירושלים עיר הקדש נכנס בחור בעל הזות חלונית לחלוטין. הרב אחז באותה עת בעצומו של שעור גמרא, בתחלתה של מסכת מגילה. הכחור התישב, הביט סביבו בעינים גדולות, ומיד פצח בסדרת שאלות; "מה הפרוש מגילה?" שאל. "מגילה היא קלף", השיב הרב.

"ומהו קלף?" התענין הבחור, והרב הסביר: "קלף הוא עור של בהמה שעבד כדי שיוכלו לכתב עליו." וכיצד הקלף קשור לכאן?" לא ותר הבחור, "על הקלף כותבים את ספור השתלשלות נס פורים שעל אודותיו נכתבה מסכת זו", השיב הרב בסבלנות.

כך, במשך כל השעור לא חדל הבחור מלשאל ולהתענין. הוא לא ידע כלום, אך תאותו לידע ולהבנה לא ידעה שבע. לאחר שהסתיים השעור הפתע הרב לראותו נשאר במקומו וחזר על הנלמד. הדבר היה נראה כספירה מחלטה לחזותו החלונית. והרב הבין כי ספור מענין עומד מאחורי הדברים. הוא קנה שבהמשך יבין זאת, ובינתיים המתין בסבלנות.

בימים שלאחר מכן המשיך הבחור להגיע בהתמדה לשעור, תוך שמיים ליום הוא מקדים את שעת הגעתו ומאחר את שעת יציאתו, ובכל רגע פגוי חוזר על הנלמד בחשק רב. בד בבד הוא השיל אט אט את חזונו החלונית ולבש חזות חרדית, ושביעות מספר לאחר מכן כבר היה נראה כבן ישיבה. חלצתו הלבנה היתה תחובה במכנסיו, על ראשו כבר חבש כפה שחורה, ועל צדעיו החלו לצמוח פאות קטנות.

כעבר הדש וחצי צלצל הטלפון בביתו של הרב, ומעבר לקו הזמן אותו הבחור לסעדת מצוה שהוא מתעתד לערוך בבית הוריו, לכבוד סיום מסכת... מגילה. לא יאמן, אך לפני הדש וחצי הוא לא ידע צורת אות, וכעת הוא כבר מסיים את המסכת.

כמה גדול הוא כח הרצון, הרהר הרב לעצמו ואשר בשמחה את הגעוהו.
 בזמן הפיעד הופיע הרב בבית הבחור ושמוח לראות כי צבור גדול למדי מבחורי המדרשה ומתושבי האזור מלא את החדר. אחריו נכנס האבא, ראשו גלוי ומבע פניו מנפר למדי, והתישב אף הוא לצד השלון.

הבחור, חבוש מגבעת ולבוש בחליפה, החל לקרוא את השורות המסימות את המסכת, לאחר מכן אמר את הבקשות הנהוגות לאומרו בליווי מסכת, ולאחר אמירת הקדש פנהו, פתח בדרשה שנמשכה כארבעים דקות תמימות.

היה זה לא פחות מנס. בחור שלפני פחות מחודשים היה רחוק ומתקמ מעולמה של תורה, וכעת מצליח לרתק בדרשתו צבור גדול של לומדי תורה, וביניהם תלמידי חכמים של ממש.

לאחר שסיים הבחור את דבריו כבד את זודו, אחי אביו, לשאת דברים. הידו פתח בדבריו:
 "הורי היו בצולי שואה אשר נשאו בגיל מבגר, ונולדו להם שני בנים: בנימין אחי היושב כאן, וגנאי."

בנימין היה ילד מיחד במינו, מראשית שנותיו בחייו, ובהמשך גם בישיבה הקטנה ובראשית שנותיו בישיבה הגדולה, היה גאותם של הורי. הוא הצליח בלמודיו באופן מיחד והרהו אותם ינת.

הנה כי כן, שלושים שנה של תפלות פעלו לבסוף את פעלתן והחזירו בן אובד לכור מחצבתו.

דורש טוב ספוט עמי תרטו

shay עוצבים

אֵלֶּזְנֹת

לְשִׁמּוֹן עֶפֶת

פֶּרֶשׁת נח

בס"ד, אֵלִיוֹן כ"א

הרבים וחומס כספיים עניים. ויהי לימים מת עליו בחטף בנו בעודו עולל קטן. נכנס הלה אל הרב הקדוש בעל התפארת שלמה זי"ע והתאונו מדוע כך ארע לבנו שלא טעם טעם חטא? ענה לו הרב הקדוש, הרי אמרו חז"ל 'בעוון גזל בניס מתים'.

טען העשירי, הלא נאמר 'אין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחלה'?

ענה הרב הקדוש, אכן בעל הרחמים פוגע קדם בממונו של הגוזל, אולם זאת רק במקומו השני, לו, אולם מכיון והממונו שברשותו אינו שלק כי אם של אחרים, על כן פגעה יד הדין בתינוקה.

וראיה לכה מדור המבול, שעליהם נאמר פי' מלאה הארץ חמס', שהממונו שבידם לא היה שיהי להם, ומכיון שפך היה, ממשיך הפסוק 'והנני משחיתם את הארץ'.

מה הענין בחלוקת השירים משלחנו של צדיק

והיה לה ולהם לאכלה (ו, כא)

תמה ושאל הגאון הקדוש רבי שמעון סופר מקראקא זצ"ל את הרב הקדוש הדברי חיים זי"ע, מה הענין בחלוקת וחטיפת השירים משלחנו של צדיק, מה גם שלפעמים לא עולה ביד המקבל כי אם פרוורים בודדים.

ענה הדברי חיים, בכל דבר יש חלק הטוב וחלק הפסלת, והצדיקים באכילתו מקדשין אף את חלק הפסלת, ועל כן מתאווים החסידים לאכל משירי הצדיק אשר זאת משפיע אף עליהם לטוב, אף בפרוריו.

נענה רבי שמעון סופר ופתח פיו לומר בחכמה, כי אם כך נתן להבין אף אצל נח שאגר אכל עבור החיות שבתבה, ולכאורה האיר הספיק מקום התבה להחזיק אכל למשך שנה, והרי צרכי אכילת הבעלי חיים רבים הן בכל יום.

אלא שעל ידי שנח אכל, תקן הוא את כל חלקי האכל. ועל כן הספיק לכלם אף מעט בכדי להשביע את נפשם. ובזה יובנו מאד מלות הפסוק: ויהי 'לה' ו'להם' לאכלה.

(ניצוצי התורה)

מי עדיף ממי, 'תמים' או 'גדול'

איש צדיק תמים... (ו, ט).

שאלו חסידים את הרב הקדוש החוזה מלובלין זי"ע, מי גדול ועדיף ממי, 'תמים' או 'גדול'.

אמר להם: אף אתם צאו וראו, הבא לבצע על הפת ושתי כפרות לפניו, אחת כפר לחם גדולה, אבל פרוסה, בלתי שלמה, ואחת קטנה אבל שלמה - על איזו משתיהן מברך ברכת "המוציא", האם על הגדולה הפרושה או על הקטנה השלמה? - הלא נפסק בהלכה לברך על הקטנה והשלמה. הרי לכם שתמים או גדול - תמים עדיף.

איש אמת שהצדק נר לרגליו, אינו נרתע

ממתנגדים ואינו חושש מהם

נח איש צדיק תמים היה בדרתיו (ו, ט)

אחד מחסידיו של הרב הקדוש רבי יחזקאל מקוזמיר זי"ע, התמנה לרב בעיר פלונית.

טרם עלותו על כסא הרבנות, נכנס אל רבו ובקש ממנו ברכה ועצה להצליח להנהיג את עדתו בשלום ושלווה, עד שלא יהיה לאף אחד מבני הקהלה תרעמת נגדו.

אמר לו רבי יחזקאל: "על נח נאמר בתורה שהיה איש צדיק תמים, ובכל זאת אמרו חז"ל שיש הדורשים אותו לשבח ויש הדורשים אותו לגנאי. כי כל אדם שמכהו ברבנות או בעסקי צבור ואין לו מתנגדים, פרוש הדבר שהוא עושה מלאכתו רמיה, מתנהג בחנפה ומאחז את עיני הבריות כדי לרכש את לבם. אולם איש אמת שהצדק נר לרגליו, אינו נרתע ממתנגדים ואינו חושש מהם, אלא נושא בגאון את תפקידו בדרך התורה".

בעל הרחמים פוגע קדם בממונו, רק בממונו השני

לו

פי מלאה הארץ חמס... (ו, יג).

איש עשיר ותקיף היה בעיר ראדומסק אשר בקשריו עם המלכות היה גוזל את כספיה

אברה, אמת הדבר!

מכל אשר בחברה מתו (ז, כב) ולא דגים שבים (סנהדרין סח).

כאשר היה הרב הקדוש רבי יוסף מראדוויל זי"ע בשבת קדש פעם ראשונה אצל הרב הקדוש רבי ישראל מרוז'ין זי"ע, עמד הוא מאחורי כסאו ושם לב שכשהגישו לרבי את הדג התחיל הרבי באכילתו, מהעין של הדג.

ושם אל לבו לחשב מדוע כך נוהג הרבי, ועלה בדעתו שהרי בכך שהדגים לא השחיתו את דרכם בדור המבול, על פן הם המבחרים שבבעלי החיים, ומשום כך אוכלים אותם בשבת שהוא היום המבחר, והרי ענין החטאים והשחתת הדרך מתחיל מהעין כמו שכתוב העין רואה והלב חומד... והדגים שלא השחיתו הוא משום שלא פגמו בעין כשאר בעלי החיים, וזה הענין באכילת העין, ראשונה.

כאשר נגמר הדבר במחשבתו, הפנה הרב הקדוש מרוז'ין את פניו לאחור ואמר לו: אברה, אמת הדבר!

וכי אני עושה את עצמי? לצערי ולדאבוני זוהי המציאות...

ושם אחי יקטן (י, כה) רש"י: שהיה ענו ומקטין עצמו לכהן זכה להעמיד כל המשפחות האלה.

על ענותם של צדיקים שמרבים לדבר משפלות עצמם ומעוט עבודתם, ונראה הדבר לחלק מהעם כביכול כענוה שמהשפה ולחוץ אמר הרב הקדוש הצמח צדיק זי"ע אסביר לכם זאת במשל:

אדם בעל עסק התקשה לעמד בפני נושיו אשר באו ללא הרף לתבע ממנו את חובותיו אליהם. יעץ לו ידידו: לך והכרז כי נשארתי מחסר כל, כל רכושך ירד לטמיון. ואז לא רק שיעזבו אותך בעלי החובות, אלא אף יחלצו חוששים הם וכל מקריה לאסוף ולתת לה כספים רבים למען תעמד כביכול חזרה על רגליך.

השיב לו האיש בשלילה גמורה: וכי אלה ואמר דברים אשר לא היו ולא נבראו? הס מלהזכיר!

לא עברו ימים מועטים, וגנבים באישון ליל פרצו אל בית עסקו, הוציאו ולקחו הכל לעגלותיהם, ולא השאירו בחנות אף כלי בודד מכל סחורותיו. כשהאיר הבקר ונוכח בעל העסק לראות את האסון אשר פקדו. יצא והודע בקול גדול, אוי לי כי מחסר כל נשארתי, רכוש ירד לטמיון, ואני אנה אני בא...?

שמעו זאת העוברים ושבים והתגודדו סביבו תוך שהם מלאים רגשות רחמים ומטפסים ביניהם עצות איה להושיעו.

עבר שם ידידו ולחש לו, טוב עשית שהשפלת לשמע לעצתי, ולהעמיד פניך כביכול הדבר התרחש במציאות. השיב לו בעל העסק בפנים עגומות, וכי אני עושה את עצמי? לצערי ולדאבוני זוהי המציאות כפי שהיא.

סיים הרבי. אף הצדיקים שמרבים לדבר על עצמם כי שפלים וריקים הם, אומרים זאת מתוך ידיעה עצמית כאמת לאמתה וכמציאות קיימת.

(אוהלי צדיקים)

חידון אֶלְפָּנוֹת - נושא פרסים מהן 6 הפרשיות שקרויות על שם אנשים (מכל חמשה חמשי תורה)?

הפותרים נכונה ינסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידות:

פרשת עקב:

ש. אילו שניים מבניו של יעקב מזוכרים בפרשה זו?

ת. פרשה זו מזכירה את שמותיהם של ראובן (דברים יא, ו) ולוי (דברים י, ח-ט).

פרשת ראה:

ש. איזו מצות לא תעשה מוזכרת בפרשה זו ופעמיים נוספות בספר שמות, באותן חמש מילים בדיוק?

ת. האיסור לבשל בשר בחלב נאמר במילים: "לא תבשל גדי בחלב אמו" (דברים יד, כא). אותן מילים בדיוק מופיעות בפרשת משפטים (שמות כג, יט) ובפרשת כי תשא (שמות לד, כו).

שמות הזוכים בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת עקב:

מאיר בוסקילה מאופקים.

פרשת ראה:

ראובן אייזנבך מאשדוד.

שווקי קטר

נאה דורש

פנינים על פרשת שבוע מספרי הרב יעקב פוזן על התורה

הכירורג הראשון בעולם

כי אתה ראייתי צדיק לפני (א.ו.)

מי היה הרופא הכירורג הראשון בעולם?

רבי יצחק זילברשטיין שליט"א מביא מהמדרש (בראשית רבתי) מיסודו של רבי משה הדרשן:

נאמר על נח: "כי אתה ראייתי צדיק לפני", למה צדיק? לפי שהיה עושה צדקות עם כל אשר היו בתבה.

אמר: בתחלה, בימי אדם הראשון, היו החתול והעכבר בביתו של אדם הראשון שתפים זה עם זה. יום אחד נכנסה תחריה בלבו של העכבר על החתול, והלך אצל אדם, אמר לו: 'אדוני, תן לי רשות על החתול להרגו, שהוא גנב'. אמר לו אדם: 'הואיל וספרת עליו לשון הרע - תהיה לו למאכל', מיד קפץ החתול על העכבר והרגו. כיון שראו בניו של העכבר כן, ברחו לסעיפי ההרים ולקמיו הסלעים ולחורי העפר.

[אגב בפרק שירה נאמר: "חתול אומר: 'ארדוף אויבי ואשיגם ולא אשוב עד כלותם' (תהלים יח, לח)... עכבר אומר: 'אתה צדיק על כל הבא עלי, כי אמת עשית ואני הרשעתי'". כלומר, החתול מודיע כי רודף הוא את אויבו, העכבר ומבקש להרגו, והעכבר מצדו מתנדה ואומר כי הסבה שבאה עליו גורה זו, שיהיה נרדף על ידי החתול היא, כי התנהג שלא כשורה, בכך שהיה לו קנאה בחתול].

לשפא נח להכניסו לתבה, יום אחד היו החתול ונמכתו עומדין זה אצל זה. אמר החתול לנמכתו: 'זכורני כשהייתי תינוק, הביא לי אבא ממשפחתו של זה ואכלתי, והיה טוב למאכל, עכשיו ארדף אחריי ואשיגני ואכלני, כיון ששמע עכבר נס מפניו, ורדף החתול אחריו ונעשה לו נס, ונדדמן לו חור אחר ונכנס לשם. הכניס החתול פיו בחור ונשכו העכבר, והחתול קרע בצפרו שפתו.

אחר שעה הלך העכבר אצל נח אמר לו: 'איש צדיק, עשה לי צדקה, ותפר לי מה שקרע חתול אויבי'. אמר לו: 'לך והבא לי נימת שער, ומצאו ישו ותפס משערו והביא לגח ותפר קרעו.

עד כאן דברי המדרש.

יש בזה מוסר השכל, עד כמה גדול עניו של מדבר לשון הרע, כי הרי העכבר אמר את האמת וקבל את עניו, שעד סוף כל הדורות יהיו צאצאיו רדפים!

(רבי שלמה לוינשטיין שליט"א - ומתוך האור שבת קדש)

דברים טובים באים בקשי

מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו ומן הבהמה אשר לא טהרה הוא שנים איש ואשתו (א.ו.)

הדבר תמוה, מה שיש אישות אצל בהמה - "שבעה שבעה איש ואשתו", שנים איש ואשתו?

אמרת הגמרא (סנהדרין קח ע"ב): "מאתם שלא נעבדה בהם עברה".

ומהיכן הוא ידע איזו בהמה נעבדה בה עברה ואיזו לא?

"אמר רב חסדא: שהעביר לפני התבה, כל שהתבה קולטתו - בידוע שלא נעבדה בהם עברה, וכל שאין התבה קולטתו - בידוע שנעבדה בה עברה" (שם). התבה בורה את הבהמות. בהמה שנעבדה בה עברה, התבה לא היתה קולטת אותה.

ומוסיף על כך רבי יונתן איבשיץ: למרות הכל, אצל הבהמה הטהורה נאמר: "מכל הבהמה הטהורה תקח לך", הבהמה הטהורה לא תפגס מצומה, עליו לקחת אותה.

מכאן אנו למדים יסוד חשוב בחיי האדם: בדברים טובים תמיד יש קשי. דבר טוב קשה להשיגו, קשה לעשותו. בכל פעם שרוצים לקדם איזו

מצוה, נתקלים בקשיים. זה לא הולך בקלות, תמיד יש מניעות ועכובים וכל מיני מכשולים בדרך.

אל תרפה את ידך! דע לך כי זה חלק בלתי נפרד מהתהליך. אם הכל הולך בקלות, בלי קשי, תבדוק למה. כנראה משהו כאן לא תקין.

ספר הרב יעקב שיש: היה בחור צעיר שנפטר מהמחלה לא עליו. שברון הלב של בני המשפחה היה נורא. אביו לא החזיק מעמד, וכעבור כמה חודשים התמוטט ונפטר. העליות הרבות שהיו כרוכות בספול במחלה רוששו את המשפחה. כשנפטר האב לא היה כסף לקבור, ובלית ברירה נאלצו לקבור אותו בקבורת קומות.

אחד הבנים היה תלמיד בישיבה קטנה בירושלים. הוא היה שבור ורצוף. בתוך שנה לאבד אבא ואח. איזה אסון! אולם הוא הצליח לשרד בזכות החלטה נחושה שלו להשקיע את עצמו בלמוד התורה. "לולי תורתך שעשעי או אבדתי בעיני" - כפשוטו.

יום אחד הוא נגש לר"מ שלו ובקש ממנו הלאה של חמשים שקלים. שאל הרב: "לשם מה?"

השיב בחור: "לראשונה אני זוכה לערף סיום מסכת, אני עושה זאת לעלוי נשמותיהם של אבי ואחי. אני צריך כסף לקנות כבוד - עוגיות ושתייה".

אמר הרב: "סיום מסכת עם עוגיות ושתייה? לא בא בחשבון. אתה תערך את הסיום בבית, עם סעודה כד המקלה. אשתי תבשל ותכין את האכל, תזמין את בני המשפחה והחברים שלך".

הבחור הודה לרב בהתרגשות רבה, ואמר: "יש לי בקשה. אני רוצה להזמין לסיום אדם שלא קשור לא לישיבה ולא למשפחה".

שאל הרב: "את מי?"

- "את משה ליאון".

היה זה בתקופה שלאחר ההתמודדות הראשונה של משה ליאון שלא צלחה.

הרב תהה: "מה לך ולזו?"

ספר הבחור שנוצר ביניהם קשר והוא ישמח אם משה ליאון ישתתף בסיום שלו. ואכן משה ליאון הגיע להשתתף בסיום. הוא נשאר עד סוף הסעודה, שמע את כל הדרשות. בסוף הערב הוא קם לדבר: "ברואי אתם מתפלאים, שואלים את עצמכם: למה באתי לכאן? מה אני קשור לענין? אספר לכם".

וכך ספר:

בתקופת מערכת הבחירות לראשות עיריית ירושלים, הסתובבתי במקומות צבוריים ונמנמנתי עם התושבים. מכיון שהיה זה לפני חג הסופות, בפרתי גם בשוק ארבעת המינים. התלוו אלי עתונאים וצלמים שתעדו את הבחור.

הסתובבתי בין הדוכנים, הצלמים עבדו במלא המרץ... באחד הדוכנים ראיתי בחור ישיבה שהיה עסוק בבדיקת לולב. הוא משך את תשומת לבי. נגשתי אליו והתחלתי להציק אותו בשאלות הלכתיות על פשרתו של הלולב. הבחור גלה בקיאות מרשימה. על כל שאלה היתה לו תשובה ברורה וסדורה, והכל במאור פנים מיוחד. נהייתי ממנו מאד. שאלתי אותו: "אתה בחור צעיר, איך הספקת לרכוש ידע הלכתי רב כל כך?"

הוא השיב לי בנימה של עצב: "אין לי אבא, אין מי שיקנה לי ארבעת המינים. למדתי את כל ההלכות, כדי שאוכל לקנות בעצמי".

שאלתי אותו: "מה המצב במשפחה?" הוא השיב: "קשה, אבל ה' יעזר".

התרגשתי מאד. שלפתי כרטיס בקור שלי ואמרתי לו: "אם יום אחד תערך סיום מסכת, אל תשכח להזמין אותי". היום הזה הגיע והנה אני כאן.

משה ליאון המשיך את דבריו: "אמר לכם משהו בגלוי לב. אחרי שהתמודדתי לראשות העיר ולא נבחרתי, שאלתי את עצמי: מה הייתי צריך את כל זה? מה לי ולצורה הזאת? כסף? כבוד? לא חסר לי. ואז הגעתי למסקנה שמו

השמים גלגלו את כל הענן רק כדי שאסתובב בשוק ארבעת המינים כחלק ממסע הבחירות ואקבל שם את הבחור המיוחד הזה... ואז הוא פנה אל 'חתן השמחה' ואמר לו: 'הבאתי לו מתנה; שלחן ערוך של מכוון ירושלים, שלושים ושנים כרכים. לא יכלתי להרים את הספרים, הם כבדים...' והוסיף: 'אני מביא לך' מ שארגן את הסינים בביתו צ'ק בסך שלשת אלפים שקל, שקנה לבחור את כל צרכיו. אל דאגה, בעוד כמה חודשים הוא יקבל עוד. ואני מבטיח הבטחה נוספת: כשיגיע זמנו להקים בית בישראל - בעזרת ה' הוא יקבל את כל צרכיו, לא יחסר לו כלום.

בחור צעיר שקרה לו אסון נורא, ישב מהרהר וחשב לעצמו: צריך להתכונן לחג הסוכות. מי יקנה לי ארבעת המינים? מי יעזר לי למצוא ארבעת המינים מהדרים? הוא היה יכול לשקוע בדכדוך עמוק. אבל הוא החליט שהוא לא יתן לצער להשתלט עליו. הוא אסף את כל כחות הנפש והחל ללמד בעיון את הלכות ארבעת המינים. הוא התעלם מכל הקשיים ושקד על התורה.

הקדוש ברוך הוא רואה הכל. הוא ראה שהוא עומד בקושי, ואם כך מגיעה לו סיעתא דשמיא. וכך מן השמים גלגלו שאיש צבור שקלע למקום, כבכול באקראי, ויפתח לו את הלב ואת הכיס.

(רבי גואל אלקריף שליט"א - דורש טוב)

מסר חנוכי ברוך ונחרץ

מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהרה (ה, ט)

לשון התורה כאן באה ללמדנו על נקיון הפה - התורה הארית: "מן הבהמה אשר איננה טהרה", ולא אמרה: "מן הבהמה הטמאה", על אף שהיא תמיד מקצרת. אומרת על כך הגמרא (פסחים ג ע"א): "אמר רבי יהושע בן לוי: לעולם אל יוציא אדם דבר מגנה מפיו, שהרי עקם הפתוב שמונה אותיות, ולא הוציא דבר מגנה מפיו, שאמר: 'מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהרה'". מאותה סבה נקטה המשנה בתחלת מסכת פסחים: "אור לארבעה עשר בודקין את החמץ". אור לארבעה עשר הפונה בליל ארבעה עשר, אך המשנה נקטה 'אור' ולא 'ליל', כדי לדבר בלשון נקייה.

מקשה על כך המגיד מדובנא: אם התורה מקפידה כל כך על לשון נקייה, מפני מה בפרשת שמיי ובפרשת ראה, כשהיא מתארת את הבהמות והחיות המתרות והאסורות לאכילה, היא אומרת כמה וכמה פעמים "טמא הוא לכם", "טמאים הם לכם", "שקץ הוא לכם"? איך פאן היא כותבת במפרש את המלה "טמא"? האם מתרץ זאת על פי מעשה שהיה בפולין, באחד מגדולי ישראל. עגלו פשוט התגורר בעיר, ויש שמו. אך רק פשוט היה יוס'לה, אלא אף בזוי בשל שפת הרחוב שהייתה שגורה על פיו, ולכן כנו אותו כל אנשי העיר "יוס'לה בור", על שם המאמר: "אין בור ירא חטא".

ביום מן הימים, כשישב הרב בתורת בני קהלתו בבית המדרש, בא אדם וספר מעשה שארע עמו, ובתוך הדברים הזכיר את יוס'לה בור. כששמע זאת הרב, קם ממקומו בצועע והחל לגער ולהוכיח את הצבור על כנוי הגנאי שנתנו ליהודי. "אם רוצים אתם להבדילו משאר היוסלאך בעיר, קראו לו יוסל העגלון או על שם אביו, אך בשום אופן אין לקרא לו 'בור'!" - הורה הרב.

חלפה שנה, והנה מדפס שדכן בדלתו של הרב. בתו בגרה דיה, וחפץ הוא להציע לה הצעת שדוך של בחור טוב, שגם הוא הגיע לפרקו - בנו של יוס'לה העגלון. מיד הודיע הרב: "מה זה עלה בדעתך? שאני אתם את בתי לבנו של יוס'לה בור? בשום פנים ואופן לא!"

שמעה הרבנית את השרוב הנחרץ והעיר: "מדוע תדחה אותו מבלי לבדוק את ההצעה לעמקה? יתכן שיוס'לה יציע הרבה כסף כדי לזכות להיות מתתן עם הרב". אולם הרב לא היה מוכן לשמע שום מלה בנושא יוס'לה בור ויהי מה.

כשאצא השליח, פנתה הרבנית ואמרה לו: "תורה היא, וללמד אנו צריכים. לפני כשנה כשהזכירו לפניך את יוס'לה בור, צעקת מיד שאסור לזכות אותו כך, והנה היום - אתה עצמך קורא לו כן!"

ענה ואמר לה: "הבדל גדול יש בין הענן כעת לבין מה שהיה לפני כשנה. כשדברו בבית המדרש וכנו אותו יוס'לה בור ללא שום סבה, גערתי, שכן אין שום הטר לבאות יהודי. אבל כעת, כשמציעים אותו לבתי, ואני חושש שמעשה אבות סימן לבנים, ואותו בן שגורא טוב, יראה אחרת לגמרי בעוד שנה או שנתיים, אחרי שאביו יקח אותו לעבודה, וילמד אותו את סודות המקצוע ועוד כמה דברים... כעת עלי להכריז ולהזכיר מפני שדוך עם אותו יוס'לה דוקא בשל היותו בור, ולכן עכשיו צריך להדגיש שהוא יוס'לה בור!"

כך גם בנדון שלפנינו - סיס המגיד מדובנא - כשצריך להביא את החיות לתבה, אין שום נפקא מינה אם החיות טמאות או טהורות, לכן משתמשת התורה בלשון נקייה וכותבת: "ומן הבהמה אשר איננה טהרה", אבל כשהתורה מזוהרת שלא לאכל טרפות, היא מחדדת את הדברים

ורושמת באפון הברור ביותר "טמאים הם לכם". כאן צריך לצעק ולומר: טמאים הם! שקץ הם!

כדי לחדד את הדברים ולהחדיר אותם עמוק באפון הברור ביותר, שאינו משתמע לשני פנים, יש לפעמים ענין לצעק ולהדגיש.

משקר לא מרויחים!

שנים שנים באו אל נח אל התבה (ו, ט)

השקר והפחמא - בני זוג

במדרש (ילקוט ש תהלים רמז תרלח) מובא על פסוק זה: "בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לנח שיכניס שנים מכל מין ומין לתבה ובאו כלם ונכנסו לתבה, אתא שיקרא בעא למיעל" - בא השקר ורצה אף הוא להכנס לתבה.

"אמר ליה נח: אין את יכיל למיעל אלא אם כן נסבת לך זוג" - אינך יכול להכניס אלא אם כן תהיה לך בת זוג.

"אזל פגע בפחמא" - הלך השקר ופגש את המדה של פחמא (פחת והזק), שגם הוא רצה להכנס לתבה ונח לא הכניסו כי לא היה לו בן זוג. השקר הציע לו: גם אני כמוך מחפש בן זוג, הבה נהיה בני זוג ונוכל להכנס לתבה. שאל אותו הפחמא: מה אתה משלם לי על כך? השיב לו השקר: אשלם לך שכל מה שאני ארויח בבזונט שלי שאעשה - אתה לוקח אותו. הם חתמו על הסכם ונכנסו לתבה, ומני אז ועד היום, מה שמרויחים משקר - הולך לפחמא.

מבאר ה"חפץ חיים" את משמעות המשל של המדרש: עד דורו של נח אדם היה מרויח עם שקר והונאה ולא היה מפסיד. מאות שנים נכלו אנשי העולם לעשות בזונט עם שקר וכזב והרויחו, עד שהתקיים בהם: "כי מלאה הארץ חמס".

רב הגולות אינו חיבות להיות גולה וישרה, אלא נסילת קמון של הולדת על ידי שקר. לדגמא, אחד נכנס לסוחר מסות ומבקש ממנו: "תמכר לי את המשה הזו בשבע מאות שקל". אומר לו הסוחר: "וכי אמכר בשבע מאות, הרי אני לבד קניתי אותה בארבע שקלים, ואיך אמכר בשבע מאות?!"... והוא משקר, לא קנה בארבע, לא היה ולא נברא!

עד ימי המבול, הרויחו עם הכזבים והשקרים, אולם אחרי המבול התחילה הנגה אחרת: אם תראה שפלוני עשה עסק עם שקר, והעסק שלו פורח - דע לך שמדבר ברויחים זמנים וד"ע עשר שמור לבעליו לרעתו", תהייה לו מכך צרות צרורות, הפחמא מתתן בצד בסבלנות, כמי שאומר: בבקשה, תהיה עשיר, אבל תסבל... ולא זו בלבד שישב המכספים שהגיעו לכיסו במרמה, אלא הפחמא זייק לו גם את החלקים הכשרים שבכסף, הינו עסקא שחלקה שקר - לא יצא ממנה טוב בכל חלקיה, גם באחוזים הכשרים, כי אמרו חז"ל: "אם אתה נוטל שאינו שלך, את שלך נוטלים ממך" (משכמת דרד ארז).

כזה חרבו נהיה לו - למי שמרויח על ידי כזב.

(רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל - יחי ראובן)

אולים מדרך פשעם

ובחדש השני בשבעה ועשרים יום לחדש יבשה הארץ (ה, י)

בזמן רבי חיים מברסק זצ"ל היה משכיל אחד שהתקשה להבין איך עד דור המבול אנשים היו שמונה מאות ותשע מאות שנה, ומחמת קושיה זו הוא המציא תיאוריה אולית מאד, שלפני מתן תורה היו החדשים מונים רק עשרים וחמשה ימים.

ואמר על כך רבי חיים זצ"ל, שאפלו פסוק הוא לא קרא, שהרי נאמר במרש בפסוק: "ובחדש השני בשבעה ועשרים יום לחדש", הרי שהיו יותר מעשרים וחמשה ימים בחדש...

היה משכיל אחר שרצה לומר, שלפני המבול כל שנה היתה חדש, וכך יוצא שתוחלת החיים הממצעת היתה של שבעים או שמונים שנה.

ועליו אמר רבי חיים, שאפלו לוח הכפל אינו יודע, שהרי כתוב: "ויחי קינן שבעים שנה ויולד את מהלאל" (ה, ט), ולפי דבריו, "שבעים שנה" הינו שבעים חדשים, ונמצא שעדוין לא היה אפלו בן שש... אם כן, מה הרויח אותו משכיל ברעיונו? הרי בין זה וזה העולם אין לא היה כמו העולם שאנו מכירים...

הדבר היחיד שהם למדו זה תנ"ך, ואפלו אותו הם לא ידעו. עליהם נתן להמליץ את דברי הפתוב בתהלים (קמ, י): "אולים מדרך פשעם".

(רבי אליהו דיסקין שליט"א - דורש טוב)

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: כח התפילה

פרשת נח

בס"ד | גיליון מס' 253

מדוע הגיע כהן בהפתעה לקהילה נידחת בהונג קונג?

בא אתה וכל ביתך אל התיבה... (ז, א)

אבל כדי שהתיבה תגן עלינו, כדי שהמילים שבתפילה ישמשו לנו כמקור הגנה, עלינו לבוא אל תיבת התפילה, להיכנס אליה, להתחבר אליה בכל הלב והנשמה. זו ההוראה שנתן ה' לנח, וזו ההוראה לכל יהודי: ההגנה מהמבול היא רק כאשר אדם מחבר את גופו ונפשו, נשמתו ומחשבותיו - אל התיבה, אל התפילה. התיבה נכונה להעניק הגנה, אי יציב בעיצומו של ים סוער - אבל רק אם נכנסים אליה לגמרי, אם נותנים לה להיכנס אלינו במלוא העוצמה...

ובמסגרת העולם השוצף של היום, זה כמובן קשה שבעתיים. כי להיכנס לתיבות

התפילה ולהתמסר אליהן זה להתנתק מהסלולרי, זה להשקיע מחשבה בהבנת התפילה, זה להעניק לתפילה פרק זמן ראוי, שיאפשר לנו להתפלל ברוע, בכוונה, ללא דילוגים, בציבור, באופן ההלכתי והנפשי הרצוי והראוי. אז כן, זה דורש מאמץ, אבל המאמץ הזה כדאי:

כי ככל שניתן לתפילה את המקום הראוי לה, ככל שנקדיש לה זמן, מחשבה, כוחות וחיבור רגשי עמוק - כך היא תגן עלינו, כך היא תהיה 'תיבת נח' שלנו. ככל שנבין מה אנו אומרים, ככל שניתן למילות התפילה לכבוש את ליבנו - כך נגלה שהתפילה היא עוגן יציב בעיצומו של אוקיינוס החיים הסוער. ככל שתפילתנו תינשא בשלמות, בציבור, באופן נעלה - כך היא תהפוך למשהו שמקנה לנו חיי רועה ושלווה, לאורך ימים ושנים!

\$70,000 בארבע שעות!

מפעל החיים של הרב י. ס. הוא ללא ספק הכולל שהוא עומד בראשו. לפני שנים אחדות, פתח אותו והוא חש זכות עצומה לסייע לאברכי הכולל לשקוד באוהלה של תורה. מעת לעת המריא לחו"ל כדי להתרים נדיבי עם להחזקת התורה, והכולל שבראשותו פרח ועלה, ואף הצמיח כמה גאונים נודעים...

אולם, לפני כמה שנים, חש ראש הכולל כי מפעל החיים שלו עומד לקרוס, פשוט כך. היה זה בתקופה בה הממשלה קיצצה בתקציבי עולם התורה, ובד בבד משבר פיננסי עולמי גרם לצמצום התרומות. הרב י. ס. יצא לחו"ל כמנהגו מימים ימימה, אך דלת אחר דלת, פגישה אחר פגישה - נכונה לו אכזבה קשה...

לראשונה, חלוקת המילגות החודשיות נדחתה מהמועד הקבוע, והרב י. ס. חש דאגה לופתת את לבו. הלא הוא אחראי לגורל פרנסתן של משפחות רבות, הוא לא באמת יכול לעכב להן מילגות. מצד שני, הרי אין כסף בקופה, ולמרבה הצער, כשסיכם ביקור של חודשיים בחו"ל, גילה כי בידי סכום אותו הוא מגייס בדרך כלל במשך שבועיים...

העולם מסביב הומה וסוער, גלים רודפים גלים, מערבולת נהדפת במערבולת שאחריה. במקרים כה רבים, החיים בעידן הנוכחי, הם שילוב של מרדף יומיומי, דאגות בלתי פוסקות, חתירה מתמדת להישגיות שאינה מגיעה בקלות. ככה זה ברוב התחומים וברוב הנושאים, והאדם, כספינה רעועה בלב ים, מתמודד בין הגלים הסוערים עליו...

זה בכל נושא, רוחני כגשמי. לא נאריך בתיאור התמודדויות היום יום, אולם היצר ופיתוייו חזקים מאי פעם, בעיות הבריאות גדלו עד מאוד, קשיים בגידול הילדים

הם מחזה נפוץ, וגם הפרנסה אינה מגיעה בקלות. לפיכך, אין פלא כי הרועה והשלווה הם מוצר נדיר במחוזותינו, האושר - או למצער האדישות - אבדו מרבים מאיתנו. כמעט כל אדם מחזיק במטען של דאגות מטרידות, והדבר ניכר היטב על פניו. עיניים שקועות, קמטים במצח, זקן מלבין - הם הם ההוכחה...

ואחרי ככלות כל התיאור הלא כל כך מלוב הזה, נשאלת שאלה בוערת, יוקדת: אז מה עושים? איך משיבים את הרועה לחיים, איך מחזירים את השלווה למחוזותינו? מה יכול יהודי לעשות כדי לחזור לחיי רועה, איך אפשר לזנוח את הדאגות בצד, ולהתחבר, באמת, חזק, למשהו שיאפשר רגעים של אושר, חיים של מנוחה?!

את התשובה לכך גילה הבעל שם טוב הקדוש ז"ע, והובאו הדברים בשמו בספר הק' 'חסד לאברהם'. פרשת השבוע שלנו עוסקת במבול, הצפת העולם ממעל ומתחת, גלים סוערים ונחשולים שוצפים. כדי להתמודד עם המבול הגואה והמערבולת המטביעה, מורה הקדוש ברוך הוא לנח לבוא אל התיבה, להיכנס אל חיקה החמים של תיבת נח.

יש בכך גילוי שמימי: לנוכח מבול, אל מול סערה, כשגלים גבוהים מתרגשים ובאים, כשסערה שוררת בחוץ - העצה היעוצה היא לברוח אל התיבה, והתיבה, כידוע, היא מילה נרדפת ל'מילה'. מילות התפילה החביבות, המילים אותן אנו אומרים מדי יום, המילים באמצעותן אנו מביעים ומתבטאים לפני אבינו שבשמים - הם 'תיבת נח' שחיה וקיימת ועומדת לדורות עולם לכל יהודי באשר הוא, הן מפלטו ביום סגריר ומקלטו מול המבול האישי שהוא חווה בחייו.

התיבה - המילה, היא העומדת לנו למשען ומשענה, בחיקה אנו נחים ובאמצעותה אנו אוגרים כוחות, שומרים על רועה, נותרים שלווים ורעננים. מילות התפילה, אלו הן מילים שאם ניתן להן לכבוש אותנו, אם נתחבר אליהן באמת, אם נתקשר עימן בחיבור אמיץ, אם נבנין אל נכון ונכוון באמירתן - מובטח לנו שנחוש בידיים טובות ובטוחות, ונעמוד בגבורה מול הסערות והמבול הקמים עלינו מעת לעת.

מה לא צריך 'להספיק'?

הגה"צ רבי זונדל קרויזר זצ"ל, מיקירי קרית דשופריא ומנקהי הדעת שבירושלים, נהג להתפלל מדי יום תפילת שחרית כוונתיין. הוא השכים קום מבעוד מועד, נערך לתפילה ביישוב הדעת, והתפלל במתינות כראוי עם הנוץ החמה. אלא שבאחד הימים, בעודו עושה את דרכו לבית הכנסת, נפל ונחבל קלות, והוצרך לנוח זמן מה.

בינתיים התאחרה מעט השעה עד שחזר לאיתנו, וכששבו אליו כוחותיו, אחד ממקורביו שידע עד כמה חשובה לו התפילה כוונתיין, אמר: 'אם נדרזו, עדיין אפשר להספיק להתפלל תפילת ותיקין בזמנה!', אלא שרבי זונדל, רוח אחרת היתה עמו: 'להספיק להתפלל? לא ולא, את התפילה אני לא 'מספיק'. כשיש לי משימה פשוטה - אני מתאמץ 'להספיק'. אולם התפילה - אינה משימה שעושים מתוך לחץ כדי 'להספיק' עד השעה היעודה!'

דבריו אלו של רבי זונדל, שפורסמו בגיליון 'נועם שיח', מאירים בפנינו: כשמבינים את חשיבות התפילה וערכה, התפילה אינה משימה שיש להספיק... כשיהודי מבקש להימלט מדאגותיו וטרדותיו, התמודדותיו וצרותיו אל שיחה משתפכת לפני אביו שבשמים - הוא עושה זאת במתינות, בסבלנות, ככוונה ראויה, מתוך רועה ואושר. וכשמתפללים בצורה הזו - זוכים באמת לראות בחסד ה' ובישועתו, כי קרוב ה' לכל קוראיו!

אין לתאר את הדכדוך שאפף אותו באותם ימים מלחיצים. הוא נשאר בחו"ל הרבה מעבר לפרק הזמן הרגיל, אולם ההצלחה עדיין לא האירה לו פנים. בינתיים החלו להגיע שיחות טלפון מישראל, אברכים מבקשים מילגה חודשית, עולליהם שואלים לחם, ואין - פשוט אין! הוא הוסיף לנסות, אולם פעם אחר פעם עזב בתים הדורים במפח לב ונפש, והוא חש כי קרוב הרגע בו מפעל חייו יקרס, חלילה וחס...

ביום מן הימים, התעורר הרב ס. ליום שהוא חש שאין לו את הכח להמשיך יותר. הוא כבר לא מסוגל להמשיך לנסות, אין לו את כוחות הנפש הדרושים. הוא ישב בבית מארחיו ושקע בהרהורים נוגים, ואז, ברגע של התעוררות פנימית, החליט כי יפנה ללידד נפש אב הרחמן, לאבא האוהב שבשמים. הוא הוציא ספר תהלים מהארון, והחל קורא מילה אחר מילה, פסוק אחר פסוק, בכוונה גדולה ובהשתכחות הנפש.

דומע ונגרש עמד בבקשתו ותחינתו למען מפעל חייו. במשך ארבע שעות תמימות זעק מקירות לבו את מזמוריו המרגשים של דוד המלך, כשהוא משקיע בכל מילה ואות את תמצית חלבו ודמו. 'אבי שבשמים, הרי בוודאי אין רצונך שהכולל ייסגר', התחנן בדמע, 'אז אנא, עזור לי לזכות להמשיך הלאה, להיות צינור ראוי וטוב להחזיק עמלי תורה'. כטובע נאחז בקש נתלה בכל כוחו בתיבות התפילה, שפרצו מנהמת לבו כנהמת לביאה פצועה על נפש גוריה...

לאחר ששפך לבו כמים במשך שעות ארוכות, חש שרווח לו מעט. הוא התחזק בה' אלוהיו וחש תקווה ממלאת את לבו. הוא הוסיף לנסות ולפעול כמיטב יכולתו, עד למחרת בבוקר...

למחרת בבוקר גילה הודעה בתא הקולי, המבשרת כי ממתנה לו מעטפה בכתובת מסוימת, לאחר תיאום עם יהודי פלוני. הוא התקשר, וגילה כי השולח הוא גביר עמו כבר נפגש בסיבוב הנוכחי, וכבר העניק לו 1000 דולר. מעטפה נוספת מאותו גביר? מה כבר יכול להיות שם?!

ובכל זאת, הוא יצא אל הכתובת, נטל את המעטפה, פתח אותה לרווחה, ולפתע - גבותיו נזקפו, עיניו אורו, לבו קיפץ, וידיו רטטו. הסכום שהיה רשום בהמחאה היה לא פחות משבעים אלף דולר! - סכום שהגביר הזה מעולם לא נתן לו ולשכמותו, סכום שבדמיונותיו הפוריים ביותר לא דמיין שהוא יכול לקבל כדי עשירית ממנו ביום בהיר!

אבל השיק אינו מותר מקום לספק, הוא רשום, חתום, והסכום המתנוסס עליו הוא עובדה: \$70,000 נפלו לידיו, חיים חדשים לכולל שבראשותו, סילוק כל החובות והעמדת אופק כלכלי חדש ויציב לכולל לתקופה הקרובה!

עד עצם היום הזה אינו יודע את הסיבה שהניעה את לב הגביר, אולי בעצם כן. התפילה. אותן שעות בהן לא השקיע בגיוס כסף - אלא בתפילה מעומק הלב. למפרע התברר, שאלו הן השעות בהן גייס את הסכום הגדול ביותר אי פעם, בפנותו למלך מלכי המלכים, אשר לו הכסף ולו הזהב, והוא ששלח לו המחאה כה נדירה ואדירה...

סיפור מופלא זה, אשר סיפר ראש הכולל בעצמו ופורסם בגליונות 'דרשו', יש בו חשיפה מרגשת ונוגעת ללב על הכח העצום של התפילה. הנה כי כן, דווקא בשעה בה היה נראה שהשערים נעולים, כשמכל הכיוונים נראה היה שאין סיכוי, בתקופה בה הגבירים קיצצו את תרומותיהם - דווקא אז זוכה מיועדנו ראש הכולל להמחאה כה גדולה, שהצילה את מפעל חייו.

כי לעולם הזה יש מגבלות, דרכים טבעיות, השתדלויות רגילות. אבל התפילה - לה יש כח אחר, חזק ועוצמתי פי מיליון. לתפילה יש כח ליצור הנהגה שמימית ניסית, שמביאה בכנפיה ובפלאיה הצלחות נדירות ומפתיעות. ככל שנתחבר ללח התפילה, ככל שנשקיע בה כוחות, ככל שנחוש אותה בכל ליבנו - כך נרגיש שהיא נוסכת בנו כוחות ומפיחה בנו תקווה, מעניקה לנו אושר ויוצרת לנו חיי שלווה, וגם מביאה בכנפיה ישועות גלויות וניסים נפלאים!

מתח במפעל כל השבוע!

הונג קונג הגדולה, קידמה את פני משגיחי הכשרות בפקקי התנועה המוכרים שלה. מכוניות צפצפו, טורים ארוכים של פנסים מהבהבים, צפירות צפופות ומגדלי ענק. זהו נוף שקידם גם הפעם את משגיחי הכשרות שהגיעו לאחד ממפעליה לפקח על ייצור חומר משמר כשר לפסח - לקראת חג הפסח תש"פ הבעל"ט, אלא שהפעם לא היה להם זמן לעמוד בפקקי הענק.

ממהרים הם, מאוד. ייצור החומר המשמר אורך ימים ארוכים, זהו תהליך אותו לא ניתן להפסיק באמצע, ויש לפקח עליו באופן רציף, במשמרות לאורך 24

שעות היממה, כדי להבטיח שכל חמץ לא נכנס לסביבת הייצור. אם יצליחו - ייצור החומר יסתיים לפני כניסת השבת, ואז יספיקו לשבות בקהילה יהודית בקרבת מקום. אם יהיו עיכובים - נגזר דינם להעביר את השבת בטבורו של מפעל תמציות ענק, בין גויים מלוכסני עיניים ופועלים ערלים...

נכון, חלילה וחס הם לא נדרשים לחלל שבת, רק לפקוח עין. כל עוד עיניהם פקוחות - הפועלים לא יעזו להכניס גרגר חמץ למפעל. הם רק צריכים להישאר כאן, בתוככי המפעל, לעשות את השבת בין המכוונות ופסי הייצור, לקדש על היין ולהתפלל 'נשמת' לצד מכוונת הקיסוד וחביות הענק... - חוויה לא נעימה!

הם עשו את שלהם, המפעל את שלו, ובשעה טובה ומצלחת, כשלוש שעות לפני כניסת השבת, הסתיים הייצור. משגיחי הכשרות היו מאושרים, חיך גדול נסוך על פניהם, הם חשו הקלה גדולה ותחושת שחרור מילאה אותם. הם מיהרו לחתום את חביות החומר בחותמת המיוחדת השמורה עימם, והעומד בראשם - הלא הוא הגאון רבי אשר אנשיל כץ שליט"א, גאב"ד בד"ץ 'חרדים', שסיפר לנו את הסיפור - מיהר לחייג לביתו של רב מקומי, לבקש להתארח בשבת הקרובה...

הוא רק מרים את השפופרת ומוציא מפיו את המילים 'להתארח בשבת', ומיד הוא שומע את קולו של הרב נרגש: 'אני לא מאמין, אני לא מאמין... בטח, בטח, תבואו...!' - הוא אומר בשמחה גלויה, והרב כץ ביקש להבין לשמחה מה זו עושה...

ואז, סיפר לו הרב המקומי סיפור מדהים: כחודש לפני כן, נולד בן בכור למשפחה בקהילה. במוצאי שבת ימלאו 30 יום ללידתו, וזהו המועד לערוך לו שמחת 'פדיון הבן'. אלא שכדי לקיים את מצוות 'פדיון הבן' נדרש כהן, ובקהילה יהודית נידחת זו - אשר רוב רובה יהודים ששבו לכור מחצבתם בשנים האחרונות - אין כהן בנמצא...

'מזה כשבוע ימים', הוסיף הרב וסיפר, 'אני עושה מאמצים עילאיים כדי להביא לכאן כהן, אולם ללא הצלחה. חיפשתי בין היהודים המתארחים כאן, ניסיתי לברר בערים שכנות - קרובות ורחוקות, אולם לא השגתי כהן שמוכן לבוא לשבות כאן, ולשמש ככהן ב'פדיון הבן'. עשיתי עשרות טלפונים לידידים ומכרים, התחננתי לרבים וטובים שסייעו לי, אבל ללא הצלחה...

עמדתי חסר אונים, לא ידעתי מה לעשות. יש כאן משפחה שרוצה לקיים מצוות 'פדיון הבן', התאריך קרוב מאוד, ואין כהן לביצוע המצוה. הרמתי ידי לבורא עולם, ופשוט ביקשתי ממנו. אמרתי לו שעשיתי כל שביכולתי, ניסיתי להשיג כהן בכל דרך, ומשלא הצלחתי - אני מבקש ממנו לשלוח אליי כהן, פשוט מתחנן אליו שהוא ימצא את הדרך להביא לכאן כהן עד השבת המתקרבת...

עודי עומד בתפילתי - וצלצל הטלפון שלך קוטע את תפילתי. והלא אתה כהן! - בורא עולם שלח אותך אליי, שמע את תפילתי וסידר לי כהן! אז בוודאי, תבוא לשבת, ובמוצאי שבת נערוך את ה'פדיון הבן', כשתשמש ככהן. הנה כי כן, אתה הוא הכהן שבורא עולם ששמע את תפילתי שלח לי!' - סיים הרב המקומי את דבריו הנרגשים, והרב כץ וקבוצת המשגיחים יצאו לשבות אצלו את השבת...

במוצאי שבת נערכה שמחת 'פדיון הבן', כשהרב כץ פודה את התינוק בן החודש, ועצם נוכחותו מוכיח עד כמה גדול כוחה של תפילה, כיצד היא מצליחה להביא כהן לקהילה יהודית נידחת, כיצד נגד כל הסיכויים היא 'מצמיחה' את הכהן בדיוק במקום הרצוי בזמן הרצוי, כי יש לה כח שאין חזק ממנו!

יהודים יקרים, הכח הזה - כוחה העוצמתי של התפילה, שייך לכולנו. כל אחד מאיתנו, מול כל מה שעובר עליו, יכול פשוט ליטול את הסידור או התהלים, או אפילו להשתמש במילים שלו. כמה כדאי לפנות לאבא שבשמים, לשפוך אליו שיח, לדבר אתו ולבקש ממנו.

יש לנו את שלוש ההזדמנויות הקבועות מדי יום, ולצד זאת - כל רגע יכול להפוך לרגע תפילה מרומם. הבה ננצל את שעות התפילה כראוי, נתפלל בכוונה, ברגש, נאמר כל מילה, נקדיש לתפילה את הזמן והפנאי כדי שהיא תמלא אותנו ותכבוש את ליבנו. וככל שנעשה כך, ככל שנתפלל כראוי, ככל שנשפוך שיח מכל הלב - כך נזכה לראות כי בורא עולם שומע תפילת כל פה ברחמים, וימלא משאלותינו במידה טובה ישועה ורחמים!

קבלת שבת

שנה ארבע עשרה - עלון דו שבועי ■ מופץ ב-15,000 עותקים בארץ ובעולם

בסיעתא דשמיא, ג' בחשוון התש"פ

העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!

ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו
בברכה בטל': 052-7620219

פרשת נח

"אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צְדִיק תְּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו" (ו, ט).

מִן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן הַגָּאוֹן רַבִּי עֹבֵדְיָה יוֹסֵף זצ"ל (שיום פטירתו השישי חל בערב שבת זו, זיע"א), פירש פסוק זה באופן נפלא בשם הגאון הרב יהודה צדקה זצ"ל: דלכאורה קשה, שבפסוק זה נאמר 'צדיק תמים', ואילו לקמן (ז, א) נאמר "כי אותך ראיתי צדיק לפני וכו'", מדוע לא נאמר גם "תמים". וקושיא זו כבר נתקשה רש"י ופירש, 'מכאן שאומרים מקצת שבחו של אדם בפניו, וכולו שלא בפניו'.

באופן אחר תיירץ הרב צדקה זצ"ל, דהנה, המעלה של 'צדיק' היא, אדם ששלם במידות ומצוות ואינו בעל עבירות. לעומת זאת, מעלתו של 'תמים' - היא אדם השלם באמונת ה' ולא ח"ו כאותם הכופרים ועובדים עבודה זרה. והנה, נח חי בשני דורות: גם בדור המבול - שהיו מושחתים במידות וכו', וגם בדור הפלגה - שהיו חסרי אמונה וכופרים בה'.

לפי זה, הפסוקים מתיישרים נפלא: בתחילת הפרשה נאמר שנח היה צדיק תמים "בדורותיו" - בעבודת דבור הכתוב, גם דור המבול וגם דור הפלגה. לכן נאמר 'צדיק תמים': צדיק - כנגד דור המבול, תמים - כנגד דור הפלגה. אמנם בפסוק השני שנאמר: "כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה". שהקב"ה דיבר עם נח שעדיין היה בדור המבול, לכן נאמר רק צדיק, כנגד דור המבול, ולא תמים - כיון שעדיין לא היה בדור הפלגה. (נפלאות מתורתך - אדרי)

"קָץ כָּל בָּשָׂר בָּא לִפְנֵי מִי מַלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם" (ו, יא).

מפרש רש"י: "לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל". לכאורה יש להבין את דברי רש"י האומר כי "לא נחתם דינם אלא על הגזל", בעוד שבפסוק נאמר "כי מלאה הארץ חמס", והרי יש הבדל בין 'חמס' לבין 'גזל', כדברי חז"ל במדרש רבה (לא, ה): "איזהו חמס ואיזהו גזל? אמר רבי חנינא: חמס אינו שווה פרוטה, גזל - שווה פרוטה".

רבי העשיל מקראקא זצ"ל בספרו 'חונות התורה', ביאר זאת באופן נפלא:
הגמרא במסכת בבא מציעא (נה). אומרת, שאין בית דין נזקקים לפחות משווה פרוטה, היינו שאין הם דנים בתביעה ממונית שהיא פחותה משווה פרוטה, וכן נפסק להלכה. והנה בדור המבול היו גזלים פחות פחות משווה פרוטה כפי שמובא במדרש (ב"ר לא, ה): "וכך היו אנשי המבול עושים, היה אחד מהם מוציא קופתו מליאה תורמוסים והיה זה בא ונוטל פחות משה פרוטה וזה בא ונוטל פחות משה פרוטה, עד מקום שאינו יכול להוציא ממנו בדין". ואם כן צריך להבין את לשון הפסוק שסיבת עונש דור המבול הייתה "כי מלאה הארץ חמס", והרי 'חמס' הוא פחות משווה פרוטה, והכיצד זה דן חמס בית דין של מעלה על גזל ממון פחות משווה פרוטה?

ברם, אמרו בגמרא (שם, עמוד ב): "אם הוזקקו בית דין לטוה פרוטה גומרין אפילו לפחות משה פרוטה", דהיינו, אם באו בית דין לדון בתביעה שיש בה שווה פרוטה, אגב כך דנים גם על תביעה של פחות משווה פרוטה. ולפי זה יש לומר כי בדור המבול לא ניתן היה לדונם על 'החמס' בפני עצמו, שהרי אין דנים על פחות משווה פרוטה, אבל מאחר שדנו אותם על 'הגזל' שהוא בשווה פרוטה, אפשר היה לדונם גם על 'החמס'.

זהו שפירש רש"י: "לא נחתם דינם אלא על הגזל" - דהיינו, שלא נחתם דינם על 'החמס' גרידא, אלא רק בשל 'הגזל' שגזלו.

"צִהָר תַּעֲשֶׂה לְתֵבְהָ" (ו, טז).

מפרש רש"י: "יש אומרים חלון, ויש אומרים אבן טובה המאירה להם". פעם אחת דרש הגאון בעל 'הקול אריה' זצ"ל שיחת מוסר בבית הכנסת, והוכיח את הציבור בענין שהיה טעון חיזוק, והיו שם אנשי בליעל שהלכו ושברו את חלונות ביתו.

ביאר 'הקול אריה' על פי זה בדרך הלצה, את מה שנחלקו האם 'צהר תעשה לתיבה' פירושו חלון או אבן טובה; שהרי מובאות במדרש שתי דעות, האם נח היה מוכיח את בני דורו או לא, חד אמר שמה שנאמר 'את האלוקים התהלך נח' שהיה צדיק רק בינו לבין קונו ולא היה מוכיח אותם, ואדרבה שלום היה ביניהם - תמים היה בדורותיו, א"כ זו לגנאי. וחד אמר שהיה מוכיחם אך לא שמעו לו, וזו לשבת.

וא"כ יש לומר, שמי שסובר שהיה 'חלון' על כורחך סבר שלא הוכיחם, כי אם הוכיחם - היה ירא לעשות חלון שלא ישברו אותו, וכן מי שסבר שהוכיחם על כורחך אחז שהיה זה אבן טובה ולא חלון, מהסיבה הזו... (במשנת רש"י)

"כִּי מַלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם" (ו, יא).

מביאר רש"י (ומקורו בגמרא בסנהדרין, דף קח, ט), ש'לא נחתם דינם אלא על הגזל'. המהרא"ל צינץ זצ"ל בספרו 'מלוא העומר', הקשה ב' קושיות בפסוקינו: הרי בתחילת הדברים אומר השי"ת "קץ כל בשר בא לפני", וזאת מכיון שחטאו בעריות, וכדברי רש"י "כל מקום שאתה מוצא זנות ועבודה זרה, אנדרלמוסאי באה לעולם והורגת טובים ורעים". אם כן מדוע אומר רש"י מיד לאחר מכן, שלא נחתם דינם אלא על הגזל?

זאת ועוד, הרי כידוע אין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחילה, אלא ראשית לכל פוגע בממונו של החוטא, כדברי הכתוב: "כופר נפש איש עושרו" (משלי יג, ח). ואם כן מדוע בדור המבול הקב"ה לא נהג כן ולא פגע תחילה בממונם אלא מיד פגע בהם עצמם, כאומרו: "אמחה את האדם וכו' מאדם ועד בהמה ועד רמש ועד עוף השמים"?

ברם, שתי השאלות מיושבות האחת בחברתה. אימתי מידת הרחמים מועילה לפגוע בממונו האדם תחילה - רק כאשר הממון שייך לו, אבל כאשר הממון שתחת ידו אינו שלו אלא ממון גזול הוא בידו, אזי לא שייך לומר שיפרעו תחילה מרכושו ומממונו. נמצא לפי זה כי אכן עיקר החטא שבעטיו הגיע מבול לעולם, היה חטא של עריות ועבודה זרה כדברי רש"י, ואם היה ניתן לפגוע בממונם תחילה, לא היה מגיע מבול לעולם, אך מכיון שממונם גזול היה, לכן לא היתה כל ברירה אלא - "קץ כל בשר בא לפני". הרי שלא נחתם גזר דינם להביא מבול לעולם - אלא בגלל הגזל! (שניים מקרא)

"עַד כָּל יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקִצִּיר וְקָר וְחֹם וְקִיץ וְחֹרֶף וַיּוֹם וַלֵּילָה לֹא יִשְׁבְּתוּ" (ח, כב).

מובא בגמרא בסנהדרין (נה): 'אמר ריש לקיש, גוי ששבת חייב מיתה, שנאמר: 'יום ולילה לא ישבותו'.

רבים מהמפרשים נתחבטו בקושיה, היאך קיים אברהם אבינו את כל התורה עוד לפני שניתנה (יומא כה): הרי ממה נפשך - אם שמר שבת, נאסר הוא בכך מימי נח, כיון שלא נצטוו על כך ודינו לכאורה הוא כבן נח שחייב מיתה על זה כמבואר לעיל, ואם לא שמר את השבת - ממילא לא קיים את כל התורה כולה (וכבר דן ה'פרשת דרכים' בדנים של האבות קודם מתן-תורה, ואכמ"ל).

וביאר רבי פנחס הורביץ זצ"ל, בעל 'הפלאה' בספרו 'פנים יפות': דהנה, קודם מתן-תורה, היה הלילה נמשך אחר היום, עד שציוה הקב"ה לישראל (עיין ר"ה טו) 'מערב עד ערב תשבתו שבתכם' (ויקרא כג, לב), ומאז הדין הוא שהיום הולך אחר הלילה.

ואם כן, **מבאר ה'פנים יפות'**, אברהם אבינו ודאי שמר את כל השבת מבואה ועד צאתה, אך ביום שישי, וכן במוצאי-שבת - ודאי שעשה מלאכה, וממה נפשך: אם נדונו כבן-נח, הרי גם הלילה הולך אחר היום, וליל שבת הוא כהמך ליום שישי, וכיון שעשה מלאכה ביום שישי נחשב שלא שבת בלילה. כך גם לגבי יום השבת: כיון שעשה מלאכה במוצאי-שבת, ולפי דין בן נח נחשב כעשה בשבת, שהרי יום אחד הוא. ומאידך, ודאי שלפי דין התורה נחשב ששבת, שהרי ציוה הקב"ה במתן-תורה שהיום הולך אחר הלילה, ונמצא ששמר את השבת כהלכתה...

"וְשֵׁם אָחִיו יֶקְטָן" (י, כה).

פירש רש"י: 'יקטן - שהיה עניו ומקטין עצמו, לכך זכה להעמיד כל המשפחות הללו'.

פעם אחת אמר הצדיק רבי שמחה בונים מפשיסחא זיע"א לחסידיו: לכל יהודי צריך שיהיו שני כיסים. בכיס אחד עליו להחזיק את הפסוק: **"בצלם אלוקים עשה את האדם"**, ובכיס השני עליו להחזיק את הפסוק: **"ואנכי עפר ואפר"**. כאשר מבקשים מן האדם לקיים מצוות, ללמוד תורה או לעסוק במגילות חסדים, אל יחשוב בלבו: מי אני? אדם פשוט, אין אני יכול וראוי לגדולות כגון אלו... אל לו לחשוב כן, אלא מיד עליו להוציא מכיסו הראשון את הפסוק: **"בצלם אלוקים עשה את האדם"** ולזכור, שכיון שכך, יכול וראוי הוא לכל דבר שבקדושה!

אולם, אם פוגעים בו ומעליבים אותו, מיד יוציא מכיסו השני את הפסוק: **"ואנכי עפר ואפר"**, ויחשוב בלבו: וכי ראוי לעפר ואפר כמוני להיפגע? אולם - סיים הרבי - בדרך כלל רואים אנו עולם הפוך... כאשר מבקשים מאדם לקיים מצוות, אומר הוא: **"ואנכי עפר ואפר"**, איני ראוי לכך!... אולם אם פוגעים בו ומעליבים אותו, מיד טוען וצועק: **"בצלם אלוקים עשה את האדם"**. ראו גם ראו במי פגעתם...

שנחתמה העיסקה כדת וכדין, פתחה את סגור לבה וסיפרה:

"האמת, שבדאי הייתי שמחה להתווכח על המחיר, לחסוך לי כמה עשרות אלפי שקלים, אלא שאין לי ברירה - אני סובלת ממחלה נדירה, וחשיפה לאור השמש מסכנת את חיי. ראיתי מאות דירות, אך בכל אחת מהן יש שטח חשוף לשמש, וזה מסוכן עבורי. עד שראיתי את הדירה שלכם, ואיני יכולה לוותר על ההזדמנות לקנות את דירת חלומותיי - דירה מקסימה שאין בה שמש!" כך אמרה, ולא הוסיפה מילה...

בני הזוג כהן נותרו המומים, נטועים במקומם, ואינם מאמינים. לא רק שלא הפסידו מהוויתור, לא רק שמחיר הדירה לא ירד - אלא הוא עלה והתעלה בעיניו זו שקנתה את הדירה, עד שמיהרה לחתום לפני שדירת חלומותיה יתחטף לה מבין האצבעות, ובמחיר יקר מהמקובל, כי העיקר - שזו דירה שאין בה שמש. אותה שמש, שוויתרו עליה בבורה, לא ידעו כמה ירויחו מהוויתור הזה...

את הסיפור סיפר הרב משה טולדינו שליט"א מרכסים, כפי ששמע מפי מקור-גאמן, וממנו אנו רק למדים: מוויתור לעולם לא מפסידים! לפעמים רואים זאת בעיניים מיד, לפעמים חולפות שנים עד שמתבהרים הדברים; רק בורא העולם, המשנה ומסדר סדרי עולם כרצונו, קובע כיצד זה באמת יקרה, אבל תמיד תמיד - מוויתור לא מפסידים, רק מרויחים!

הבה נאמץ את המסר הזה וניקח אותו עמנו כמסר לחיים: כשהשאת מבקש או החבר, כשילד בבית הספר או החברותא בישיבה - לפעמים קשה לוותר, זה נראה כהפסד, אבל אין דבר כזה, מוויתור רק מרויחים, רק מרויחים!!

(102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים - יש"כ לרב צבי נקר)

לתאורת חשמל בכל שעות היום. במרפסת שוב לא פיזזה השמש, ולהשתזף בשמש אפשר רק בגינה השכונתית. כל אימת שחלפו במוחה של גב' כהן הרהורים וערעורים על הצעד שעשתה, נזכרה בכך שרווח לשכניה, ביתם התרחב, חייהם מאושרים יותר, והיא השתדלה להתרכז להיות שמחה בשמחתם.

חלפה תקופה לא קצרה, ועקב שינויים שונים נאלצו בני משפחת כהן למכור את ביתם ולעבור לעיר אחרת. בני הזוג קיוו כי בעיית חוסר השמש בדירה תפגע כמה שפחות במחירה והתייעצו במתווך שקבע להם מחיר. כמנהגם של מוכרים, היודעים שיצטרכו להוריד את מחיר הדירה במהלך המשא ומתן, הוסיפה משפחת כהן עוד מאה אלף שקלים על המחיר שקבע המתווך, כדי שיהיה ממה להוריד...

לאחר כמה ימים התקשרה אשה וביקשה לראות את הדירה, כשהיא מדגישה שהיא רוצה לבוא בשעה שהשמש בראש הרקיע, כי היא צריכה לבחון את הנקודה הזו בדיוק. נקבעה שעה מוארת בעיצומו של יום למרות הספקנות הרבה. הרי אם האשה רוצה לבחון את עניין השמש - מה הסיכוי שתחתום על דירה חשוכה ונטולת שמש?!

למחרת, בשעת בוקר צחה מעננים, הופיעה האשה המתעניינת. היא נכנסה לבית, בחנה את כל פרטיו ודקדקו, והחלה לבחון את עניין השמש. הסתכלה בחלון, בדקה את המרפסת - ועיניה מפיקות קורת רוח. היא מתייחסת והולכת... היא שבה ונכנסה למרפסת, מביטה ובוחרת כל העת את השמש שאיננה, ונראית יותר ויותר מרוצה...

"סגרנו!" קמה לפתע המתעניינת והפכה לקונה בכהרף עין, בלי להתמקח על המחיר, בלי לדון בהסדרי התשלום. "מה שנוח לכם" אמרה, והחלה לשרבט את "זכרון הדברים" על הכתב. ולאחר

היתה זו שעת ערב מוקדמת כאשר נקשה שכנה על דלתה של משפחת כהן, ובידה אוגדנית המכילה דפים משורטטים של תוכניות בנייה והרחבה, מפורטות ומוכנות. השכנה פירטה בקצרה את בקשתה, ולא הסתירה את הקושי:

"את יודעת, ב"ה המשפחה גדלה, ונוצר הצורך להרחיב את הדירה. שרטטנו תוכניות בנייה, ואנחנו זקוקים לאישור השכנים כמקובל". אני חייבת לציין - הודתה השכנה בגילוי לב - "שכשאנו נרחיב בצד מזרח, בהחלט נחסום לכם את השמש, החודרת מחלון הסלון ומהמרפסת בסלון, ועדיין אני מבקשת שתבדקו אם תוכלו להסכים לחתום לנו..." כך סיימה את בקשתה במבוכה קלה.

בשעת ערב מאוחרת החלה ההתייעצות בין הגב' כהן לבעלה.

אין ספק - קבעו השניים לאחר בדיקה מעמיקה - שמרפסת השמש בסלון תהפוך למרפסת האין-שמש, והסלון יוחשף משמעותית, לפיכך רשאים אנו להתנגד לתוכניות הללו, שהרי נגרם לנו נזק של ממש מהן. אך מצד שני, יש לנו הזדמנות לוותר - ויתור איכותי ואצילי, ויתור אמיתי מכל הלב לשכנים שלנו כדי שירווח להם! אז נכון שההרחבה תחשיך לנו את הבית, אבל אולי כדאי שהנשמה שלנו תאיר מוויתור זך וטהור לשכנים? - - -

לאחר התייעצות, שנמשכה כמה ימים וכמה לילות, התקבלה ההחלטה הגורלית והאמיצה. בכוחות משותפים החליטו בני הזוג כהן לוותר על השמש למען השכנים. הם הגישו את התוכניות החתומות לשכנים, ובתוך תקופה קצרה החלו הטרקטורים במלאכתם, והרחבת השכנים קרמה עור וגידים, יציקות ובלוקים, טיח חיצוני וחיפוי פנימי...

התקופה הראשונה היתה כרוכה בהסתגלות. הסלון, שהואר עד עתה באור טבעי, הוצרך

פנינה לשבת
בעיני הלכה ואגדה

האם יש ענין לקנות קבר כבר מחיים? חלק א'

רבים נתחבטו, מה המקור למה שיש הנוהגים לקנות קבר עוד בחייהם, באומרים שהוא סגולה לאריכות ימים.

ובאמת, בספר 'ארחות רבנו' (ח"ד, בנד"מ עמ' קח) הביא ממרן הסטייפלער זיע"א, שאמר שאינו יודע היכן זה כתוב שזה סגולה לאריכות ימים. גם מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א אמר על זה, ש"כך אומרים ואין לזה מקור' (דולה ומשקה, עמ' שע).

הגאון הצדיק רבי שמעון חירארי זצ"ל מתל-אביב, כתב בספרו 'ישמח לב', שבזוהר הקדוש ובכתבי האר"ז כתוב שסגולה לקנות קבר בדמים, אבל אין זה סגולה לאריכות ימים אלא לינצל ממוזיקין וממלאכי חבלה. כע"ז כתב גם הגר"מ שטרנבוך שליט"א, בשר"ת תשובות והנהגות (י"ד, ח"ב, ס"י תרי, עמ' תפג), שהוא סגולה נפלאה, "סוד נפלא שכתב רשות למשחיתים להוציא אותו מקברו".

ועיין בקבל הישר' (פרק ו) שכתב כן, ובדבריו מבואר מה האופן הראוי לקנות קבר מחיים, וז"ל: 'החסידיים הראשונים שבא"י היו נוהגים לקנות להם קבר בבית החיים בהיותם בחיים, אצל אנשים ששרים הידועים להם שהיו צדיקים, וגם היו נוהגים שהיו מתפללים שם באותו מקום והיו אומרים עליו דברי תורה, והיו נודרין שם ליתן לצדקה וזוהר היו מטהרין ומקדשין המקום שיהיה מוכן להם שם להיקבר, ומחמת קדושה היא היו גורמין שלא להתקרב הסיטרא-אחרא אחרי מותם שם'. ומצינו לעוד כמה מהפוסקים שכתבו שניתן לקנות קבר בחיים, רק שלא הזכירו

משולחנו של העורך

את ענין הסגולה: הרי"ב ש"ש (ש"ת, ס"י קיד) כתב 'הבריאים העושין קבריהן ותכריכיהן לעצמם לכבודם, אין חשש בזה. כדאמרין במנחות (מא.) גבי 'כלי קופסא חייבין בציצית, אמר רבא: ומודה שמואל בזקן שעשאה לכבודו שהיא פטורה וכו', מוכח שאפשר לזקן לעשות לו טלית (לתכריכין) לכבודו, ועומד בקופסא עד שימות ונקבר עמו'.

בשדי חמד (אסיפת דינים, אבילות, אות קסח) כתב שהמנהג פשוט בירושלים ת"ו לקנות קבר בחיי האדם. ע"כ. וכע"ז כתב גם הגאון רבי עובדיה הדאיה זצ"ל בשו"ת ישכיל עבדי (ח"ח, י"ד, ס"י לב) כתב, שהמנהג בארץ ישראל לקנות קבר בחיים, ואין פוצה פה ומצפצף, ואין חוששין לפתיחת פה לשטן (ברכות יט. ועוד), וביאר, שהאדם מעדיף ליקבר על יד קרוביו או ליד רבנים ואנשי שם, וחושש שמו יקברוהו במקום נידח על יד אנשים פשוטים וכד' (ע' ברכות ה, שלאחת מהדעות 'לעת מצא - זו קבורה').

הגאון רבי יהושע מנחם מנדל אהרנברג זצ"ל, בשו"ת דברי יהושע (ח"ג, ס"י נה; שימש כאב"ד בת"א לפני עשרות שנים, וחיבר סדרת שאלות ותשובות המעוטרת בהסכמות גדולי הדור דאז, כדוגמת רבי צבי פסח פראנק זצ"ל ועוד) ביאר באופן אחר, על פי דברי רבינו לוי בן גרשום ז"ל - הרלב"ג (סוף ספר יהושע) שכתב, 'ראוי לאדם שישתדל שיהא נקבר בגבול משפחתו כדי להשאיר שמו'. וביאר, שכונת הרלב"ג שראוי לאדם שישאר שמו בעולם על איזו קרקע, ולפיכך כאשר האדם נקבר בקרקע שאינו נקרא על שמו, אע"פ שהיא שלו - נמצא שאין שמו קיים בעוה"ז, וזה גנאי הוא לאדם שאבד שמו וזכרו, ואפילו על רגע אחד יש גנאי, ולפיכך צריך להקפיד על זה. עכת"ז.

העלון מוקדש לעילוי נשמתו הטהורה של מרן הראשון לציון הגר"ע יוסף זצוק"ל שבגערב שבת זו חל יום פטירתו השישי. זכינו לפרסם בעלון במשך כמה שנים הלכות מספריו, וגם כיום - להביא מדי פעם מתורתו הרחבה מני-ים במדור 'פנינים'; פעמים רבות קורה, שכשבים אנו לכתוב 'פנינה' בעלון, מוצאים שמרן זצ"ל כבר התייחס לאותו ענין באחד מעשרות ספריו, עד כדי כך שלפעמים כבר אין מה להוסיף עוד, לאחר שמיצה את אותו נושא עד תומו... לפני קרוב לעשור שנים, זכינו גם להיכנס לקודש פנימה לקבלת ברכה. הצגנו בפניו את העלון, הוא קרא את הנכתב אז בעלון והאציל עלינו מברכותיו, בתוספת שתי סטירות חיבה (ההסרטה שמורה במערכת)...

יהי רצון שיהיה מלא יושר עבור כל קוראי העלון ועבור כל עם ישראל, אמן.

לעילוי נשמת דניאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, שלמה בן יוסף, דרור בן אביבה יצחק בן מסעודה ז"ל, הרה"צ אליעזר בן מנוור זצוק"ל, שושנה פורן בת טאוס, יעל בת רבקה, חנה יונה בת רומיה, פרבץ נמכי בת עוסניגאן, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל.

לזיווג הגון שרה בת אילה, אליהו בן אביגיל

לרפואת איתמר שריה בן עדיה, ראוון בן שרה, הראל עמישדי בן אורה אביגיל, נסים בן חורם, מוניה בת פרבץ נמכי, אביעד מאיר יהודה בן עדיה, בתושחי

העלון מוקדש-הצלחת ברו"ג יש בן אילה, רחמים בן מוניה, יעזר וליך בני מרים, משה בן מנוור וכל התורמים והמסייעים בהפצה. יהודה בן מרגו, משה מאיר. אליהו בן אילה

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות נח - לך לך תש"פ ♦ עלון מס': 28

השגחה שבועית

יום אחד היא רואה את התיבה היקרה מנופצת. התכשיטים אינם!

"אני לא צריכה כלום", הודיעה עטל לארבעת אחיה. "הירושה... תתחלקו ביניכם. רק דבר אחד תשאירו לי", הורתה על שקיק הבד היקר, המונח במגרת האיציטבא. "את זה!"

היא שפכה את תכולת השקיק על השולחן הכבד. הפנינים המאורכות של מאמא, הרבנית ע"ה, סיכת הזהב מבאבע, והנהגה השרשרת מהעלטער באבע. "אין לכם מושג מה הם בשבילי", התרגשה עטל.

האחים הבינו לליבה, והשקית היקרה עברה לרשותה של עטל.

בביתה עלתה על האח, פינתה זרדים שהצטברו בעלית הגג, והטמינה את השקיק בתוך תיבה מיוחדת. התכשיטים שמשו אותה רק לבילי הסדר, ובימי הכלולות של צאצאיה. מפעם לפעם היה לוטפת בערגה את התכשיטים העדינים, כאילו חשה בהם את פעימות ליבן של אמה וסבתותיה למעלה בקדש.

כך עד שהרבנית עטל הגיעה לגיל 82.

יום אחד היא רואה את התיבה היקרה מנופצת. התכשיטים אינם! מי יודע איזה שיינץ גנב אותם!!! המזכרת היקרה שליותה אותה בנאמנות, הירושה שהיתה בטוחה כי תעבור גם הלאה, איננה!!!

"אהרן, בנה, הגיעה לבקרה כבכל יום, והשבר מול עיניו. "מאמא!!! התכשיטים... איפה הם???" לאובדן כזה אין מחיר! איך אמו יכולה לשאת זאת? שמא יש להזעיק רופא? אבל עטל חיכה את חיוכה הטוב. "הם במקום שהשם יתברך רוצה שהם יהיו".

"בבית?"

"לא. עד עכשיו קיבלתי מתנה מהבורא, מזכרת מבית אמא, ועכשיו, נלקחה ממני".

"אהרן הקשיב כאינו מאמין. הוא היה בטוח שמאמא תזדקק לתמיכתו, והנה, היא מחזקת אותו!

זו אינה רבנית מלפני 200 שנה. זו אשה צדקת המתגוררת בבני ברק, ואת הסיפור שמעתי מ"ר אהרן בשמחת תורה תש"פ. "ומה אמי שתחיי אומרת לי?" הוא ממשק, "בשביל מה אני מקשיבה לקו השגחה פרטית, אם לא לעת הזאת? אחרי שאני שומעת כל הזמן שהכל בהשגחה והכל לטובה, איך אפשר לחשוב אחרת?"

אז אתה מבין איך הקו הציל אותנו? - שואל ר" אהרן - חשבתי שאצטרך לקחת את אמי לרופא, לבדיקה של תפקודי לב. אלו תכשיטים שהגיעו מהונגריה לארץ עוד מלפני המלחמה, ושמרה עליהם מכל משמר. וככה, ברגע אחד לאבד אותם... ואני, במקום לחזק אותה התחזקתי ממנה, וקבלתי שיעור מאלף לכל החיים.

למה רק שיעור אחד? קחו קביעות להאזין לקו, ותראו שגם לכם יקרו דברים טובים שלא האמנתם שיכולים להיות.

שבת שלום ומבורך
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים שנמסרים ב"קו השגחה פרטית" במהלך השבוע בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

מרויח ביום אלפיים דולר, אבל אפילו לשמוע את זה אי אפשר

מתלהב שהוא מרויח ביום אלפיים דולר, אבל האנשים לא יכולים לשמוע את זה. הם כואבים ומצטערים. כולם, לא רק רבנים ואדמו"רים, גם אנשים פשוטים ואפילו ילדים קטנים בגיל שבע - שמונה, שולפים ברגע משפטים של אמונה: למה אתה עושה את זה? למה לקחת לך פרנסה מלוכלכת כזאת, נגד אבינו שבשמים? וכי הקב"ה לא יכול לפרנס אותך בלי למכור חמץ בפסח? תעזוב, תפסיק עם זה. אל תתחכם עם התורה תעמוד בניסיון, והשם ישלח לך כל מה שאתה צריך.

ואם פוגשים ביהודי שעומד בקיבוץ ומוכר בשר טריפה רחילי. זה נוח לו, כי הבשר הכשר הרבה יותר יקר, ואת הטרף הוא קונה בגרושים ומוכר במחיר טוב, לא נסכים לזה. כולם יוצאו מהגנזים את כל דבורי האמונה, שה' זן ומפרנס לכל, ולא עושים דבר נגד רצון הבורא בשביל פרנסה, ויש לו הרבה מקורות כשרים לפרנס את כל הברואים.

אה? את זה מבינים, כי זה קיצוני. שום יהודי חרדי לא ילך ויעשה כאלו דברים גוראים,

אבל יש דברים יותר עדינים. יש עבודות שיש שם רמיזות גניבות גזילות כעסים ומכשולים, יש עבודות עם משכורת של חמש ספרות, אבל בשבילם צריכים להסתכל היכן שאסור ועוברים על "לא תתורו". כאן המקום לשלוף את כל מה שהיינו אומרים לזה שמכשיל יהודים בחמץ בפסח. את כל דברי האמונה שכל כך יפה אומרים לזה שמכשיל אחרים במאכלות אסורות, אותם נגיד לעצמנו, כשנתקלים בעבודה שהקב"ה אינו מרוצה ממנה.

מלאכה שהשולחן ערוך אינו מאשר - אינה מלאכה עבורי. היא לא הפרנסה שהבורא זימן לי! היא אינה מביאה ברכה אלא צרות. וכמו שכותב רבינו בפרק ה' - בהבדל החמישי: **שאם בהשתדלות לפרנסה, יש הפסד בקיום התורה, איננו מתעסק בו כדי שלא יהיא על עצמו מחלה במקום רפואה.**

זהו התנאי הראשון, לעסוק במה שהבורא מזמן לנו. רק במלאכה שהקב"ה מסכים עמה. אנחנו עדיין בתחילת שנת תש"פ, מרחשוון, השפתיים מרחשות תפילה, **תהא שינת פרינסה**, והקב"ה ישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו אמן.

(מתוך שיעור 105)

כדי לחיות כאן מאה עשרים שנה. צריכים לאכול ולשתות ולהתלבש, מקום לגור, וכל זה גם בשביל המשפחה והצאצאים, ובשביל כל זה צריך כסף. אין כזה דבר בעולם, שכן אדם יסתדר בלי כסף! אמנם שמענו על צדיקים שלא ראו צורת מטבע, אך אין זה מפני שהם לא היו צריכים כסף, אלא מפני שהיו פרושים מענייני העולם, ואנשים אחרים התעסקו עם הכסף בשבילם, גבאים, משרתים, או אנשי חסד. בעולם שאנו חיים בו, אי אפשר אחרת. זו הדרך שהקב"ה סידר את עולמו.

הבעיה בכסף שהוא לא יורד ישירות מהשמים. גשם יורד משמים, כוח רוחני יורד משמים, וגם היתה תקופה שבמשך ארבעים שנה במדבר ירד מן מהשמים. אבל כסף? מעולם לא נחתו שקלים או דולרים מהעננים. אפילו בזמן הנביאים, לא ארע מצב שכסף נפל מהשמים. את המטבעות והשטרות מייצרים כאן, המסחר בהם נעשה כאן, וכדי שאדם יוכל להסתדר ולקנות כל מה שהוא צריך הוא חייב להכניס כסף מבחוץ.

אז איך עושים את זה? צריך לעשות השתדלות. איזו פעולה שתגרום לכסף לבוא אלי. בפרק ד' - תחילת חלק שני רבינו מונה כל מיני סוגי פעולות, פקידות, מלאכה, אומנות, ספרות, מסחר ועוד ועוד, כפי שהיה מצוי בימינו, לפני אלף שנים, ואחר כך הוא מתחיל לתת את ההדרכה, **אופני יושר הבטחון בזה על האלוקים.** איך צריך יהודי להתעסק בענייני הפרנסה.

ובכן מה הדבר הראשון שצריך להתבונן? **שיתעסק במה שזימן לו הבורא.**

יהודי צריך לעסוק בעבודה כזאת, שה' יתברך זימן לו והוא מסכים עם השתדלות זו, ויש על זה אישור מהשולחן ערוך.

לשם דוגמא, יהודי אחד, שלצערו עדיין אינו שומר מצוות, יש לו מאפיה, ואפילו שהוא עצמו נזהר מחמץ בפסח, כי משהו מהמסורת נשאר לו, הוא מנצל את ההזדמנות שכל המאפיות סגורות ופותח את המאפיה בחג הפסח. כיון שהוא היחיד באזור, כולם באים לקנות אצלו, גויים ור"ל יהודים. היהודי הזה מגיע בין חרדים לדבר השם, ומספר על מה שהוא עושה,

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

שלולית של ישועה

שמי מנחם. הסיפור שלי התרחש בחורף האחרון, שהתברך בגשמים, תודה לקל. בשלהי חודש שבט, צעדתי ברחובה של עיר בשעה עשר בלילה. זו השעה שבחורי הישיבה קטנה מסיימים את חוק לימודם והולכים הביתה. קבוצה של כשלושים בחורים יצאה במרוצה מבנין הישיבה קטנה, ואני עברתי על פניהם. משהו בהבעתם של הבחורים, ובשיח השקט שלהם, היה נראה לי קצת אחר. מין מתח עמד באוויר. המשכתי ללכת, ופתאום שמעתי צעקה. התברר לי שכל הבחורים חיכו לבחור האחרון שיצא, ואחד מהם שם לו רגל. הבחור שיצא במרוצה נתקל ברגלו של חברו, והשתטח אפיים ארצה. הוא נפל לתוך שלולית מים עכורה, וספג מכה חזקה מאד. הוא התרומם לאט, כשהוא נראה נורא. כל החולצה שלו שחורה, נוטפת, הפנים שלו רטובות, וטיפות מים ניתזים ממנו, החליפה סחוסה, הכובע מעוקם, כל כולו מזכיר את התיאור על המן שהלך אבל וחפוי ראש, אחרי שזרקו עליו דלי של ספונגיה.

וכל זה - מול שלושים בחורים שעומדים ומתסכלים.

הרגשתי שאני לא מסוגל להכיל את זה. התביישתי בשבילו. ריחמתי עליו, ריחמתי על הבחורים שאין להם מושג איזה עוול הם עשו עכשיו לחבר שלהם. ריח של סכנה עלה באפי. זהו אירוע רב נפגעים! הבחור האומלל, הבחור שפגע, כל אלה שנתנו יד למעשה הזה, כולם נמצאים בסיכון עכשיו.

הפחד מהדין וחשבון שעושה המעשה יצטרך לתת, והרחמים על הבחור הנפגע לא נתנו לי מנוח. ראיתי שהבחור עלה חזרה לבנין הישיבה, והחלטתי - אני נכנס אחריו, לעודד אותו, לתת לו הרגשה שהוא לא לבד, ולנסות לרכך לו את ההשפלה הנוראה שהוא חש.

כשהגעתי לישיבה ראיתי אותו יושב ובוכה בכי מטלטל. זה לא סתם שכתוב על משה רבינו בתיבה שקול בכיו היה כקול של נער, שהוא יותר מעורר רחמים. תינוק בוכה - זה דבר גיל, אבל בחור שיושב ובוכה, זה מראה שאתה לא יכול להכיל. ההשפלה שהוא חש היתה כל כך עמוקה.

תבינו, הסיפור הזה הרי לא היה המערכה הראשונה. הבחורים נקמו כאן על איזה מעשה מצדו של הבחור. בהמשך הבנתי שהוא העביר שולחן משיעור אחד לשיעור אחר. איני נכנס לפרטי העניין, ובהחלט יתכן שלא היה צדק עם הבחור, אבל כבר אז, כשראה כמה חבריו כועסים עליו, הוא סבל. הוא יצא אחרון, לבד, בעוד כל חבריו יוצאים יחד, בחבורה. הנפילה האיזומה שלו היתה רק המכה בפטיש לסבל ולעלבון שהיו היום מנת חלקו.

נעמדתי לידו, ליטפתי אותו, כמה בחורים עדיני נפש חזרו גם כן לישיבה, כשהבעה של חרטה ורחמים על פניהם, אבל הוא לא התייחס אליהם. גם אני לא. אולי היה עלי להעמיד אותם על חומרת העניין, אך למעשה לא שוחחתי איתם כלל. מעייני היו נתונים רק לבחור הסחוט, תרתי משמע.

אמרתי לו, לבחור, "עברת עכשיו חוויה משפילה. זה דבר מאד מאד קשה, אני לא מקנא במי שפגע בך ועבר על 'המלבין' פני חברו ברבים', לא מאחל לאף אחד להיות במקום הזה, אבל אתה, שאתה כבר נמצא כאן, תדע לך שזה זמן מאד מאד גדול. קיבלת עכשיו רגעים גדולים וחשובים. תחשוב מה אתה רוצה לבקש, שתצליח במבחנים לישיבה גדולה,

רגע לפני שנועלים

סיימתי את תפילתי בהושענא רבה, ומיד לאחר שיצאתי מבית המדרש, מיהרתי לחנות סמוכה כדי לקנות כמה מוצרים דחופים לכבוד יום טוב. אני עורך קניה, ובסופה אני שם לב ששכחתי משהו חשוב. הלולב! ארבעת המינים נשארו על השולחן בבית הכנסת, ועלי עוד להביאם לבני בית, שיוכלו לברך על הלולב.

תמהתי על עצמי, איך שכחתי דבר כזה? ואיך לא הבחנתי שידי ריקניות? הבנתי שעלי למהר מאד, כי בבית מדרש זה שהתפללתי בו, לא מקיימים מניין בשמחת תורה, והוא נעל אחרי התפילה. כשסיפורתי לאברך ממתפללי המנין שלי על התקלה שקרתה לי, הוא זירז אותי, "רוץ מה. קודם הייתי שם וראיתי שהגבאים מסובבים את ספרי התורה ומארגנים את הכל. יכול להיות שנעלו כבר".

מיהרתי לכיוון בית המדרש, ואכן, הגבאי כבר עמד ונעל את שער החצר. "סליחה, סליחה", התנצלתי, "שכחתי את הלולב שלי. תוכל לאפשר לי לעלות ולקחת אותו?"

הגבאי נאנח אנחה עמוקה, אבל הוא הבין למצוקתי ואפשר לי לעלות לבית המדרש. עליתי, מצאתי את הלולב במקום שהנחתי אותו, ושמתי לב שהמזגן עובד. כשירדתי, שאלתי את הגבאי, "המזגנים פה נכבים מעצמם?" "למה אתה שואל?" תמה הגבאי.

"פשוט, כשעליתי לקחת את הלולב, ראיתי שהמזגן עובד".

"מה אתה אומר???" הגבאי תפס את הראש בשתי ידיו, "אתה רוצה לומר לי ששכחתי לכבות את המזגנים? אתה יודע מה פירוש הדבר? אם לא היית מגיע לכאן, היה המזגן ממשיך לדלוק בשמחת תורה ובאסרו חג, ורק בערב שבת, כאשר הייתי ניגש לפתוח את שערי בית המדרש, הייתי מגלה זאת". הגבאי עלה לכבות את המזגנים, ואילו בלבי נדלק אור. הבנתי כי הייתי שליח משמים, לשמור על רכוש בית המדרש, ולחסוך את ההפסד הכרוך בפעולת מזגנים זמן רב כל כך ללא תועלת. עכשיו כבר ברור למה שכחתי את הלולב.

(אסרו חג סוכות תשע"ט, צהריים, סיפור 2, אידיש)

החברותא שהציל

סדר יומי מתחלק בין סדרים של לימוד, לבין עבודה שאני עוסק בה לפרנסתי - גם היא, בחסדי השם, עבודה תורנית. כך שגם כאשר אני במלאכתי, ראשי ורובי נתונים בדברי אלוקים חיים. אני עובד על מחשב (כמובן, ללא כל קשר לדברים שאינם כשרים, חלילה) וברוך השם רואה ברכה.

מידי יום ביומו אני נפגש עם החברותא שלי לשעה של לימוד גמרא, וקביעת עתים זו מחזיקה מעמד כבר תקופה ארוכה. החברותא שלי הוא אב למשפחה ברוכה, בלי עין הרע, הוא משמש כגבאי בבית מדרש שיש בו הרבה מתפללים, וחוף מזה הוא איש חסד במלוא מובן המילה. כשהוא רק יכול, הוא מיד נרתם לסייע, כך שהוא אדם עמוס מאד, הולך מחיל אל חיל, ומעניין לעניין. מסיבה זו אני מעריך אותו עוד יותר על כך שאת השעה שלנו הוא אינו מוכן להפסיד, ובכל מצב שלא יהיה, הוא מתייצב ללימוד המשותף.

לקראת חול המועד שוחחנו על קביעות הלימוד שלנו, והגענו למסקנה, שלא נוכל ללמוד יחד. הוא יהיה עסוק מאד בכל ענייני המשפחה והקהילה, ויתקשה מאד למצוא זמן ללימוד בחברותא.

בשנה שעברה הצטרפו כמה סיבות, שבגללן ניגשתי למורה הרואה בערב סוכות, ושאלתי אם אוכל לעבוד על המחשב בעבודה התורנית בימי חול המועד. הרב שמע את כל צדדי השאלה ופסק כי אמנם יש צד להיתר, אבל עדיף שלא אעבוד בחול

שיהיה לך חברותא טוב, אם משהו במשפחה שלכם צריך ישועה, רפואה, זוג שעוד לא נפקד בילדים - תתפלל עליהם. זה זמן גדול".

הבחור המשיך ובכה, הוא היה נסער מאד, ובכל זאת הקשיב לי.

"יש לי אחות בשידוכים", אמרתי לו, "כבר תקופה ארוכה. תברך אותה שתמצא את הזיווג שלה. יש לי קרובת משפחה מאושפזת בבית חולים. אנא, תברך אותה ברפואה שלמה".

הבחור השתנק, אבל הצליח לעצור, ולברך את האנשים שהזכרתי לפניו לטובה. הוא בירך את אחותי בזיווג הגון ואת קרובת משפחתי ברפואה שלמה.

עמדתי שם עוד קצת, עד שהיה נראה לי שהוא נרגע מעט, והלכתי לדרכי.

יומיים אחר כך עלתה הצעת שידוך הגונה לאחותי, ושבוועיים מאז המפגש שלי עם הבחור היא התארסה למזל טוב!

מצבה של קרובת משפחתי שבבית החולים השתפר פלאים. היא שוחררה תוך שבוע, וזמן קצר אחר כך חזרה ללימודים סדירים בבית הספר. הברכות התקיימו באופן מפתיע ובמהירות. לא היה כל ספק שהישועות שראינו בעינינו הן מכוח ברכתו של הבחור בעת הביזיון.

חזרתי אל הבחור, סיפרתי לו על הישועות שלנו, הזמנתי אותו לזורט ולאירוסין, והוא השתתף גם בחתונה. כל בחורי הישיבה נודעו מהברכות שהתקיימו, ונוצר מזה חיזוק גדול. הבחור עצמו קלט איזו טובה עשו עמו מן השמים, והוא הצליח למחול לחבר שלו. באותם רגעים שהיה מהנעלבים ואינם עולבים, פשוט הקפיצו אותו בכמה דרגות. הוא היה כמו גדול בישראל שברכותיו מתקיימות!

הסיפור התפרסם ברבים, אני עצמי סיפרתי אותו לכל החפץ לשמוע, ביניהם רב של קהילה, מורה הוראה. הוא סיפר לי כמה הסיפור השפיע עליו. תקופה לאחר מכן, בערב פסח, הוא קיבל טלפון מאחד מבני קהילתו, יהודי שהיו לו טענות על החלוקה של קמחא דפסחא. הוא לא הבין מדוע נתנו לו מעט כל כך, וכך, בתוך הערב פסח, בין שאלה אחת לשניה, בין מכירת חמץ אחת לחברתה, בדיוק בתקופה שהרב מתמסר באופן מיוחד לבני קהילתו, הן ברוחניות והן בגשמיות, הוא מקבל קיתון של רותחין. היהודי פשוט הרים את קולו בצעקות, והטיח ברב את כל תכולתו.

הרב סיפר לי אחר כך, "זכרתי את הסיפור שסיפרת לי, ולמרות שהיה לי מה להסבי, שתקתי. נתתי לו לפרוק הכל, ולא אמרתי מילה. סיימתי את הטלפון בכמה מילות הרגעה וזהו. הטלפון הזה היה לי כמו מכה על הפנים, בדיוק בתקופה שאני כל כך מתאמץ בשביל כולם".

הרב סיפר לי שאחרי כמה שעות התברר לו איזו טובה אדירה היתה טמונה בטלפון הזה. כלתו שהתה בחדר לידה, כאשר לפתע נכנסה למצב חרום. התקשרו אל הרב שיתפלל עליה, והוא התפלל שהכל יעבור בשלום. אכן, באורח פלא, הכל הסתדר, נולד תינוק בריא ושלם, ושלום לאם ולילד.

"ואני יודע שהישועה שהגיעה אלינו היא מכוח אותו ביזיון שהיה מנת חלקי באותו יום".

וזה - הגם שלא היה ברבים. עצם השתיקה, ההבלגה, עצם המעמד של להיות מהנעלבים ואינם עולבים, יש בו כוח אדיר! אנחנו צריכים להיות מוכנים למצבים כאלו, כי הזדמנויות כאלו אי אפשר להזמין, הן באות בפתע פתאום, אבל אם כשזה קורה זוכרים שהם מתנה גדולה מן השמים - אפשר לפעול גדולות ונצורות.

אני מאחל לכל בית ישראל שכולם יחיו בשלום זה עם זה, יזהרו זה בכבוד זה, תרבה סליחה ומחילה, וכולנו כאחד ניכתב וניחתם בספרם של צדיקים גמורים לשנה טובה ומתוקה!!!

(ערב שבת קודש פרשת כי תצא תשע"ט, סיפור מס' 1 - ראיון עם בעל המעשה)

המועד, ולא אגש למחשב כלל.

אכן, כך עשיתי. יו"ט עבר, וגם חלק מימי

המועד כבר חלפו, ואני מקיים את הוראת

הרב: לא לפתוח את המחשב. באחד מימי חול

המועד היה הבית ריק, וחשבת, הנה, עכשיו יש לי

הזדמנות להתקדם בעבודה. ניגשתי לפתוח את המחשב,

ובאותו הרגע בדיוק, נשמע צלצול טלפון. על הקו - החברותא

שלי. "יש לי זמן עכשיו", אומר לי החבר, "רוצה לבוא ללמוד?"

"רוצה? בטח שאני רוצה!" עניתי בשמחה.

התארגנתי לצאת לבית המדרש, כאשר תחושה מתוקה ומרגשת עוטפת אותי, כאילו אני מקבל מסר מאבי שבשמים, "עד עכשיו השתדלת, הצלחת, עמדת בניסיון. עכשיו, כשכבר קשה לך מדי, אני שולח לך עזרה, ומזמן את החבר שיקרא לך".

תורה מגינה ומצילה.

(ג) דחול המועד סוכות תשע"ט, סיפור 9

אתרוג יקר

בסוף השנה שעברה לא היה לי כל כך קל. ברוך השם, הצלחתי להכניס את החגים ולקנות מה צריך, אבל זה היה קשה. שאלתי את עצמי במה אני יכול לחסוך, וכך נפל הפור על האתרוג. בשנים עברו נהגתי לקנות אתרוג מהודר, שופרא דשופרא, בלי להסתכל על כסף. הוצאתי את כל הסכום שדרשו ממני בלי להניד עפעף, ובלבד שיהיה לי אתרוג שגידולו נאה, פניו חלקים ומאירים, וכל כולו אומר "זה קלי ואנווהו".

השנה, כך החלטתי בצער, לא אלך בכלל אל מוכר האתרוגים היקרים, זה שכבר מכיר אותי היטב משנים עברו, ומוציא לי מיד את היהלום שבכתר. אם אכנס לשם, רק יצאו לי העיניים, והרי איני יכול להרשות לעצמי הוצאה גדולה כזאת. לכן, מלכתחילה אכנס לחנות שמוכרת בזול, ומשם אבחר לי את היפה יותר, יחסית.

רק החלטתי, וחבר מבקש ממני לעשות לו טובה, להיכנס לבית המדרש ביאלא בלונדון, ולהביא לו מעיל שבנו שכח שם. נענית לבקשתו, נכנסתי לבית המדרש, ומצאתי על השולחן ספר קודש. פתחתי אותו, והנה הוא נפתח לי בדיוק בעמוד שמביא ציטוט מהאר"י הקדוש על גודל העניין של קניית ארבעה מינים ביוקר.

זה היה סימן די ברור משמים, שעלי לחשוב שוב על החלטתי בקשר לאתרוג, אבל משעברו יומיים ועדיין לא קניתי אתרוג, חזר היצר הרע וטען בפני, שבשלב זה של השנה, כל ספר שאמצא יעסוק בענייני חג הסוכות, ואך טבעי הדבר שהוא יפתח בענייני ארבעת המינים. הרי הספר נמצא בבית מדרש שהרבה אנשים לומדים בו, ומה ילמדו אם לא את ענייני החג? בכלל, ההחלטה להוריד את מחיר האתרוג באה לי על כורחי שלא בטובתי, בגלל המצב הכלכלי, אז מי אמר שמובאה בספר תהיה זו שתכריע, מה המעשה שעלי לעשות?

כעבור יומיים עשיתי את דרכי לחנות הזולה, ובדרך נכנסתי לבית מדרש. שם נקרה לפני ספר של אוסף עלוני "יגדיל תורה" שעל ידי חסידי בעלזא. פתחתי אותו, ומיד נתקלו עיני בציטוט מהמשנה ברורה, על המעלה הגדולה של קניית ארבעה מינים בדמים יקרים. כאן כבר הבנתי כי אין זה מקרה, אלא ד' הקרה לפני את הספרים הללו, ובהשגחה מיוחדת נפתחו לפני במקומות אלו בדיוק. באותו רגע החלטתי כי אני עוזב את תכניתי לגשת לחנות הזולה, ועושה את דרכי אל מוכר האתרוגים מימים ימימה.

סגרתי את הספר בהחלטה נחושה, והנה, שם, בבית המדרש פוגש בי יהודי שבנו עובד אתי. הוא שמח לפגוש בי, ואז הוא מוציא משהו מכיסו, ותוקע לי בכף ידי, "קח לך משהו לכבוד יום טוב". אני מתבונן באותו 'משהו', ורואה שהוא הניח בידי שמונים פונט. "כזה סכום גדול?" אני שואל בתמיהה.

"שיהיה לך לאתרוג" - - -

מה אומר לכם? באותה שנה קניתי אתרוג מופלא ומהודר, כאשר אני מייסר את עצמי, איך לא ידעתי כמה האתרוג שלי חשוב בשמים. איך סיבבה ההשגחה העליונה שאראה את הכתובים ואקבל את התמיכה, ובלבד שאגיע לאתרוג מהודר, כשאיפתי הכמוסה.

הו, הלואי שיהיה לבי נקי וזך, כמו האתרוג שקניתי באותה שנה.

(ב) דחול המועד סוכות תשע"ט, סיפור 2, אידיש

הנצחה פרטית

הכולל העולמי לאמונה ובטחון

'קו השגחה פרטית'

- פטרון חודש חשוון -

הרה"ח ר' דוד גרינבוים שליטי"א

לנחת מהצאצאים והצלחה בכל מעשי ידיו

עלונים ל- 280 בתי כנסת

נתרמו לזכר הרה"ק

רבי שלמה בן יוסטא צוק"ל הי"ד מקרלין

לזכר הרה"ק רבי ישעיה ב"ר משה צוק"ל

מקערסטיר

לזכות עידן ישראל בן טרוז

וזוגי איריס בת סוליקה ויוצ"ח שיחיו

לעי"ב הילדה מרים חנה הי"ד

בת יבלחטי"א הרב יעקב שליטי"א

נרצחה עי"ב בני עוולה בצרפת כ"ה אדר תשע"ג

לזכות עובדי מרים פיניסיס

עלונים ל- 100 בתי כנסת

נתרמו לעילוי נשמת

הרה"ג ר' מאיר בן הרה"ג ר' ישראל צ"ל

לרבים השואלים

לחג הסוכות לא הוצאנו עלון

עקב התחשבות במאות המתנדבים,

מפיצי העלון באלפי בתי כנסיות,

שלא להטריחם בימים העמוסים

שעברו עלינו לטובה.

המעוניינים להפיץ את העלון

בבתי כנסיות, חנויות וכדומה

מזומנים להתקשר למשרד ההפצה

בטלפון 02-372-1801

משלוח היליונות הינה ללא תשלום

למפיצים 250 עלונים ומעלה.

מענה אנשי בין השעות 11:00 ל-13:15

ניתן להשאיר הודעה בכל שעות היממה ומחזור אליכם בס"ד

לקבלת העלון במייל הרשום בכתובת

PO23011300@GMAIL.COM

להגדיל שמו הגדול

100,000 עלונים ב-3400 בתי כנסיות

הופצו השבוע בארץ הקודש.

בכוחכם ובזכותכם, תורמי הקבע להפצת האמונה

חסוף ותזכה גם אתה להבטחת הזוהר למזכי הרבים:

בנים ובני בנים יראים ושולמים.

התקשר עכשיו לקו השותפות 02.6313.742

וקח את חלקך בזיכוי הרבים העולמי.

ברוך השם! זכיתי לשמש כראש ישיבה למאות תלמידים, ועם זאת שהנני יושב באוהל תורה, אודה ולא אבוש שמא

שאני קורא את העלון, החיים שלי השתנו לטובה!!! למדתי לקבל את הכיסינות שהקב"ה ממך לי, באופן הרבה

יותר רגוע, יותר טוב, יותר שמח. יישר סח!!!

ז. נתן - ירושלים

משני צדי הקו

אני מאזין לקו מאז חודש אב. הבטחתי שאם עד ראש השנה אתארס, אתרום לקו,

ואכן, חמישה שבועות אחר כך, ברוך ה', התארסתי. עכשיו, לפני ראש השנה,

אני שמח לקיים את הבטחתי, נא פרטי האשראי.....

שיחה שהגיעה למערכת

להשארת סיפורים למחר זה

פקס 02-5745888 | במייל PO23011300@gmail.com | בהודעה קולית במשרד המכון 02-3721801

שיחו בכל נפלאותיו

רב שיח תורני רעיוני בין משתתפי "קו השגחה פרטית"

הוורטים שאתם פוגשים כאן נאמרו בחבורה העולמית, בקו השגחה פרטית, ונערכו כאן ב'חבורה אחת, בתוספת שמות וערים להנעים את הקריאה.

הנכם מזומנים לקחת חלק, לשמוע וכן להשפיע על החבורה, ולשתף אותנו בהגיגי לבכם. (בשלושה מס' 2)

אם הנחיתה היתה בים, היינו נשארים שם עד היום הזה

נוח הוא גילוי מופלא ביותר של השגחה פרטית, שאין לו אח ורע בכל התורה. אפילו מהתבוננות בפסוקים ללא מפרשים עולה תמונה מרגשת של דיוק מקסימלי בכל פרט ופרט. כתוב בתורה שבמשך 150 יום ירד המבול, והמים גברו מאד מאד, עד שהגיעו לגובה של חמש עשרה אמות מעל ההרים הגבוהים ביותר בעולם. התיבה היתה שקועה 11 אמות בתוך המים, כך שהיא היתה גבוהה יותר מההר הגבוה ביותר בעולם 4 אמות. כל העולם כולו ים אחד גדול.

זאת עד שהקב"ה הנחית חזרה את התיבה על הארץ. המים הלכו הלוך וחסור, והתיבה נחה על הרי אררט. העולם מחולק לשלוש - ים, מדבריות ומקום ישוב. אם התיבה היתה נוחתת בים, היינו נשארים בתיבה עד היום. אם היתה נוחתת במדבר, לא היתה אפשרות של קיום, והנה, הקב"ה כיוון את התיבה כך שתנחת בשליש הראוי לישוב.

בתוך השליש הזה, הרוב הוא מישור, והמיעות, הרים ובקעות. ניתן לומר שרבע מהשליש הראוי לישוב הוא הרים. אם התיבה היתה נוחתת במישור, היה עליה להמתין זמן רב עד שתוכל לנוח על האדמה, כיון שכאשר המים נחסרים, הם נחסרים קודם ממקום גבוה למקום נמוך. אם היתה נוחתת בבקעה, היו עוברים צער רב עד שהיו נחלצים מהמקום העמוק אליו הגיעו. הקב"ה כיוון כך שהתיבה תנוח על הר, ודווקא על ההר הגבוה ביותר! אם היתה נוחתת על הר נמוך יותר, היתה עלולה להיתקע בהר גבוה יותר, ולהישבר. ראו איזו השגחה פלאית, שהתיבה נחה על פסגת ההר, שהוא מקום מישורי קטן, ולא על צלע ההר שהוא אלכסוני. אם התיבה היתה נחה באלכסון, או שהיתה מתהפכת או שהיתה מאבדת שיווי משקל, וכולם היו נופלים זה על זה. כמה רחמים וחסדים וגילוי מופלא של השגחה יש באופן נחיתה של התיבה על אדמת הרי אררט!

בנימין מאנטוורפן: זה מה שנאמר "ויזכור אלוקים את נח", שכל זמן שהותו בתיבה, הקב"ה זכר אותו וכיוון את התיבה כך שתנחת באופן הטוב ביותר. גם אנו, בעודנו בגלות, אם בגלות הפרטית, ואם בגלות הכללית - הקב"ה זוכר אותנו כל הזמן. להכין את גאולתנו.

(הווארטים השבוע נאמרו

בחודש חשוון תשע"ט)

שמואל מנתניה: קיבלתי על עצמי קבלות יפות לפני ראש השנה, ועכשיו, בתחילת חשוון, לא נשאר לי שום זכר מהם.

רחמים מירושלים: הסיבה שאנשים כל כך ממהרים ליפול היא כי הם לא מאמינים שהם מטהרים ונקיים. הרי הרמב"ם אומר שרק מי שמאמין בכפרה של יום הכיפורים, מתכפר לו. אם ברור ליהודי שהוא זך ונקי, הוא יתאמץ לשמור על ההישג, ולא ימהר ליפול.

עקיבא ממנצ'סטר: זה מה שאומרים ב'אהבה רבה', 'יותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל... ולעשות ולקיים...', איך נוכל אכן לזכות במעלות הגדולות האלה? 'כי בשם קדשך הגדול והגורא בטחוני', על ידי הבטחון שהתפילה שלנו אכן פועלת.

גדעון מבני ברק: למעשה, המקור לתחושה של שלוה ורוגע בכל תחום שהוא, נובע מאמונה. ראה את היונה שנח שלח מהתיבה לבדוק אם כלו המים, וחזרה כשעלה זית טרף בפייה. רש"י כתב שבזה היא בקשה לומר, 'יהיו מזונותי מרורים כזית בידי הקב"ה, ואל יהיו מתוקים כדבש על ידי בשר ודם'. שואל הדברי ישראל ממוז'זיץ: אכן, טוב יותר לקבל מידי הקב"ה, אבל למה דווקא עלה זית מר? וכי לא יכלה למצוא עלה רענן, מתוק וטעים?

אלא מה? זה היה עלה זית טרף. היונה אמנם רצתה לקבל מהקב"ה, אבל היתה לחוצה, ומרוב לחץ ודאגה טרפה את העלה הראשון שמצאה - עלה מר... אם היתה מאמינה שהקב"ה יכול להמציא לה מזונה ברוגע ובשלווה, היתה ממתנה מעט ומקבלת מהבורא מזון מתוק וטעים. גם אנו, מאמינים שה' מנהל את העולם ונותן לכל אחד את צרכיו, נתחזק בבטחון איתן שה' יכול להושיע אותנו והוא נמצא לצדנו כל הזמן, ואין כל טעם להילחץ. מי ששם את מבטחו בהשם ומתנהל ברוגע, זוכה שהישועה תבוא לו באופן מתוק.

שמיל שמעלקע

ממונרו: כל

העניין של

תיבת

קו

השגחה

פרטית לנשים

הקישו 4 בכניסה למערכת

GOOD NEWS!

Line in english השגחה פרטית

Press 3 in the main menu

שמעו ותחי נפשכם!

הצטרף גם אתה לרבות ששינו את חייהם, חייג:

מארץ ישראל - 400 / 300-11-30-02

מארה"ב - 646-58-52-979

מאנגליה - 44-330-3900-489

מבלגיה - 3233-696-766

בשר לו שנפתח
שלוחה באנגלית
שלוחה 3 בכניסה למערכת

יש לך
מכר
בחוו"ל?

קו השגחה פרטית

להתמודד. להתחזק. להשתנות.

לתגובות הערות: שלח 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשַּׁבָּת: 16:30

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:27

ר"ת: 18:02

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 426 1.11.2019 - ג' מרחשוון תש"פ

שְׁמַחְתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְבִבְאוֹת בְּנֵי

פְּרִשְׁתָּ - נֶזֶח

ע"י גמילות חסדים וזיכוי הרבים זוכים לזרע בר קיימא!

וְיֻלְדַּת נֶזֶח שְׁלֹשָׁה בָּנִים (ו,י)

כותב ה'ספורנו' מאז שהתחיל נח להוכיח את בני דורו זכה לבנים, כי בני אותו הדור כבר לא היו ממתנינים כל כך הרבה שנים לזרע של קיימא, (ונח היה כבר בן 500 שנה) כבודות הקודמים להם, אבל נח עדיין לא זכה לפרי בטן, ורק בזכות שהחל לעסוק ב'זיכוי הרבים' זכה ל'וילד נח שלשה בנים'.

'החתם סופר' כתב על הפסוק בתהילים (לז,כו): "כֹּל הַיּוֹם חוֹנֵן וּמְלוּוֶה וְזָרְעוֹ לְבָרָכָה". כי ע"י שהוא כל היום חונן ומלווה וגומל חסד עם הבריות, בשכר זה יקויים בו 'וְזָרְעוֹ לְבָרָכָה', שיזכה לבנים טובים וכשרים.

מסופר כי הרה"ק רבי ברוך מוּזִיכְלֵין זי"ע הזכיר את חתנו שהמתין לישועה לזרע של קיימא לפני הרה"ק הרבי ברוך העניך מאלכסנדר זי"ע, היה זה בשבת של פרשת נח. אמר לו רבי העניך, הנה כתוב בפרשת נח: "אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ" (ו,ט) ורש"י פירש: "למדך, שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים". ובהמשך כתוב: "וְיֻלְדַּת נֶזֶח שְׁלֹשָׁה בָּנִים אֶת שֵׁם אֶת חָם וְאֶת יֶפֶת" (ו,י), ולכאורה צריך ביאור, מדוע פירש רש"י מתחילה "תולדות נח" על המצוות והמעשים הטובים, בעת שלפי פשוטו של מקרא מדובר על לידת שלושת בניו, וסמך הפסוק לכך?

אלא בשמים ממעל, יש 'שערי תולדה' אשר משם נשפע לבני האדם 'זרע של קיימא' והוא עומד בסמוך לשער גמילות חסדים. ופעמים ששערי תולדה סגורים וקשה ביותר לפותחן, אז העצה היעוצה, להיכנס אל השער הסמוך ב'שער גמילות חסדים', ומשם אפשר בנקל לבקוע גם את 'שער התולדה' ולזכות לזרע קודש.

ואכן כך היה אצל נח, שהמתין חמש מאות שנה לזרע של קיימא, ועל כן עסק במצוות וגמילות חסדים, ומשם נפתח לו גם שער התולדה, ולזה כיוון רש"י 'עיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים', שעל ידי זה זכה ל'וילד נח שלשה בנים' כפשוטו ממש. ('באר הפרשה')

סגולה מפורסמת היא שאדם יקבל על עצמו ללמוד בקביעות בביאורו של האור החיים' הקדוש על התורה, ובכך יזכה לבנים זכרים צדיקים עוסקים בתורה ובמצוות. את הקשר בין הסגולה לבין לימוד בספרו של האור החיים', הסביר האדמו"ר מגור בעל הלב שמחה' כי ל'אור החיים' בעצמו לא היו ילדים, וממילא כל כוח ההולדה שלו טמון בספרו הקדוש. משום כך כל קטע וקטע בספר קדוש זה מסוגל לזרע קדוש.

מספר הדרשן הרב חיים זאיד שליט"א, מדוע נקרא בשם 'חיים':
אבי זכרונו לברכה, היה לו שתי בנות, אחיותי הגדולות והיקרות, אבל אבי רצה בן, כמו כל אבא ואמא, רוצים גם בן, מה עושים? מתפללים.. הולך אבא לקבל ברכה מגדול בישראל, והולך למרון קודש הקודשים מרן עובדיה יוסף זצוק"ל, ואומר לו רבי, יש לי שתי בנות, אני רוצה בן, אומר לו הרב עובדיה יוסף, יש סגולה, תלמד בספר אור החיים הקדוש, אבל לא סתם תלמד, תלמד במסירות נפש!, ואם תעשה כך תזכה לבן זכר, אבי זכרונו לברכה, פתח שיעור גדול ביום חמישי, שלוש שעות עם הרבה אנשים ולימד אותם אור החיים הקדוש, עם שתייה וכיבוד קל. והיה כך מלמד כל יום חמישי במסירות נפש. לאחר שנה וכמה חודשים נולדתי ביום הולדתו של האור החיים הקדוש, מכאן נובע השם שלי חיים, אז יש לי יומולדת בטו בתמוז ביום של האור החיים הקדוש.

וְהַמִּים גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל הָאָרֶץ וַיִּכְסּוּ כָּל הַהָרִים הַגְּבוְהִים (ז,יט)
ידוע כי התורה נמשלה למים (עיין תענית ז,א), ובזכות כח לימוד התורה יכול האדם להתגבר על היצר הרע, שנדמה לו כהר גבוה.

והגמרא בסוכה אומרת (בדף נב ע"א):
"דרש רבי יהודה, לעתיד לבא מביאו הקדוש ברוך הוא ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים, צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה. הללו בוכין והללו בוכין, צדיקים בוכין ואומרים היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה, ורשעים בוכין ואומרים היאך לא יכולנו לכבוש את חוט השערה הזה."

לאחר הקדמה זאת בס"ד נבין את הפסוק:

וְהַמִּים - זו התורה הקדושה שבזכותה הלימוד בה, יכול האדם לנצח את יצרו הרע.

גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל הָאָרֶץ- הארץ מסמל את הגשמיות, התאוות שבהן מפתה יצר הרע להכשיל את האדם, ובזכות כח המים, היינו התורה גובר האדם ומנצחו. כמו שכתוב: "בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו" (קידושין דף ל' ע"ב)

וַיִּכְסּוּ כָּל הַהָרִים הַגְּבוְהִים - ככל שהאדם לומר יותר תורה הוא מצליח 'לכסות על ההרים הגבוהים' שזהו רמז ליצר הרע. ונאמר הרים ברבים, כי יצר הרע בא לאדם בכל מני דרכים, פעם מתקיף אותו באדישות, פעם בגאווה, פעם בפיתויי תאוות.. לכן לאדם יש הרבה 'הרים גבוהים' להתגבר עליהם.

ואם תרצו לשאול למה כפל הפסוק **וְהַמִּים גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד ?**
בא לרמז על הנאמר במשנה באבות (ד,ד): **"מְאֹד מְאֹד הוּא שֶׁפֶל רוּחַ"**, שאדם לומד תורה צריך לעשות זאת בענווה, ושלא יתגאה על חוכמתו, ואז תורתו לשם שמים, ולא הולכת לסטרא אחרא. (עורך העלון)

הפתגם המפורסם שנלמד מפרשת נח

אומרים חז"ל במסכת עירובין (דף יח' ע"ב):
"מקצת שבחו של אדם אומרים בפניו וכולו שלא בפניו", מקצת שבחו בפניו, למדנו מהפסוק:
"כִּי אֶתְּךָ רֵאִיתִי צָדִיק לְפָנַי" (ז,א), כולו שלא בפניו שכתוב: "נֹחַ אִישׁ צָדִיק תָּמִים" (ו,ט). עד כאן דברי הגמרא.

ולכאורה קשה להבין את מסקנת הגמרא, כי כאשר דיבר ה' אל נח ישירות אמר לו רק מעלה אחת 'צָדִיק', ובתחילת הפרשה כאשר דיבר ה' על נח שלא בפניו, נאמר ב' מעלות: צָדִיק, תָּמִים.

אם כבר היה צריך להגיד שאומרים מחצית שבחו של אדם, ולא רק מקצת, שהרי שלא בפניו אמר ב' מעלות ובפניו אמר רק מעלה אחת.

אלא ביאר הרה"ק ה'מקור ברוך' זי"ע: כי טעות יש כאן, אף איש הוא מעלה גדולה... נמצא שבפניו אמר רק מעלה אחת – 'צָדִיק', ושלא בפניו שבחו בשלושה שבחים – 'אִישׁ צָדִיק תָּמִים' הרי שבפניו אמר רק מקצת. (באר הפרשה)

וַיִּקַּח שֵׁם וַיִּפֹּת אֶת הַשְּׁמָלָה וַיְשִׂימוּ עַל שִׁכְמָם שְׁנֵיהֶם וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיִת וַיִּכְסּוּ אֶת עֵרוֹת אֲבֵיהֶם (ט,כג)
רש"י: וַיִּקַּח שֵׁם וַיִּפֹּת – אין כתיב ויקחו אלא ויקח (סנהדרין ע) לימד על שם שנתאמץ במצוה יותר מיפת לכך זכו בניו לטלית של ציצית.

מעשה שהיה באחד מחסידינו של הרבי הקדוש, המהרי"ד מבעלזא זי"ע אשר צרה גדולה ונוראה תקפה את משפחתו. בנו יחידו אשר זכה לו אחר שנים והיה נער טוב ועלם חמודות, נפל ברשת היצר ובא לאביו בהודעה דרמטית: "אבא, החלטתי כי חפץ אני לישא לאשה את בת שכננו הגוי". אביו נתקף בהלם ובהלה ולא האמין למשמע אוזניו. הוא לא חשב פעמיים, וכשדמעות רותחות של צער ניגרות מעיניו על בנו האהוב והשקדן, צעק עליו בקולי קולות: "צא מביתי, אינך בני יותר". הבן ארז את מטלטליו ויצא מהבית. ההורים היו שבורים ורצוצים – היעלה על הדעת כי בנם היחיד אשר תמיד צעד בדרך העולה בית ה', אותו גידלו מקטנות, חמד לצאן לרעות בשדות זרים והולך לאבד את כל יהדותו. ככל שעבר הזמן, היו ההורים בצער גדול יותר וגעגועיהם לבנם יקירם גבר עוד יותר.

ערב אחד, יצא האב לטייל ברחובה של עיר והנה לתדהמתו רואה הוא את בנו יחידו זרוק ברחובות כשהוא רעב ללחם, ומחפש בין האשפתות דבר מה להשביע את רעבונו. האב לא יכל לעמוד בזה ורחמיו נכמרו על בנו. הוא ניגש אליו בדמעות ואמר לו: "בני יקירי, חזור אל ביתנו ואתן לך את כל אשר תחפוץ בעולם, מאומה לא אחסוך ממך, אך כל זאת בתנאי אחד – שתעזוב את רצונך להינשא לנכריה!". הבן הביט בעיניו הדומעות של אביו ואמר לו: "אמשיך להיות זרוק ברחובות ולרעוב ללחם, ובלבד שאנשא לה". האב לא ידע את נפשו מרוב צער – אף ההצעה הזו, אשר בא הוא לקראת בנו לא הועילה במאומה.

בצר לו, הלך הוא לשפוך את נפשו אצל רבו הקדוש המהרי"ד מבעלזא וסיפר לו את מצבו של בנו, וכי מבקש הוא עצה וישועה. שמע זאת הרבי וציוה עליו שיקרא לבנו שיבוא אליו. כששמע הבן כי הצדיק קורא לו, מהערצתו אל הרב הסכים הוא לחלות את פניו, אך הודיע בכל לשון כי אם יבקש ממנו הרבי שלא להינשא לנכריה – הוא לא מתכוון למלא זאת.

נכנס הבחור ביראת כבוד אל הצדיק ונישק את ידו. הצדיק פתח עמו בשיחה על שלומו ומצבו, ואף על מצב בריאותו ופרנסתו, כשהבחור עונה על כל שאלה לעניין. תוך כדי השיחה, הכריז הבחור לפני הצדיק ואמר: "ידע כבוד הרב כי מתכוון אני בקרוב להינשא לאשה נכריה", כשהוא בוחן את תגובת הרבי.

"יודע אתה שדבר זה הינו אסור, אך לא אמנע ממך זאת", השיב הצדיק, "אדרבה, אני אף אצווה על אביך שישתתף בחתונתך". הבחור היה בהלם – מדוע הצדיק לא מתנגד לכך בכל תוקף?! "אך דבר אחד כן אני מבקש ממך", חתם הצדיק ואמר, "והוא שתקבל על עצמך מרגע זה והלאה להקפיד במצות ציצית, ואף בשעת החתונה עם הגויה". "בשמחה", השיב הבחור. יצא הבחור מבית הצדיק והחל לקיים את הקבלה שקיבל – לבש ציצית בכל עת.

לבינתיים, שמע האב כי הצדיק לא ביטל לבנו את החתונה, אלא להיפך, מחייב הוא אף אותו להשתתף בחתונת בנו והיה כולו נרעש ונבהל, אך קיבל עליו את דברי רבו כקודש קודשים. והנה, הגיע יום החתונה. הכל התאספו באולם – גויים ערלים רבים מצד הכלה, ואף כמה יהודים מבני משפחתו מצד החתן שהסכימו לבוא ולכבדו, כשבניהם אף האב. החתונה התנהלה כחתונת גויים לכל דבר, כשהשמחה מתנהלת ברובה בשתיית משקאות חריפים וליצנות לרוב.

לפתע, באמצע החתונה, כשהיו רוב הגויים בחתונה שתויים ואף השקו את החתן לרוב, החל החתן לעשות מעשי שטות ואף הסיר את בגדי חתונתו העליונים, עד שלפתע ראו כל המשתתפים את הציצית שלבש תחת בגדיו בהוראת רבו. מיד כשראו זאת כל הרשעים הארורים החלו לשאוג על החתן, להכותו ולבזותו באומרים: "דימית אותנו ואת הכלה בכך שהבטחת לנו כי עזבת לגמרי את היהדות, והנה אף בשעת החתונה לבוש אתה בבגדי יהדותך בלא בושה". השמחה הגדולה שהיתה באירוע הפכה לקטטה, כשהחתן בורח מהמקום והחתונה בוטלה.

הודה הבחור לה' שהצילו מידם בזכות הציצית ושב לחיק היהדות ובנה בית לתפארת. גדולה מצוות הציצית שהמקיימה במסירות נפש זוכה לברכות גדולות ועצומות! (עלון 'עוב לחסות בה')

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מוזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.
לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רות.
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רות, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוזלה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

מוקדש לע"נ הרה"ג הרב יהודה צדקה זיע"א, הרב הגאון בן ציון אבא שאול זיע"א והרב הגאון עובדיה יוסף בן גורג'יה זיע"א

עונת שבת

עלון מס' 1093

להצלחת צבי בן יפה ורעייתו ובי"ב הי"ו	נח ד' בחשון תש"פ, ירושלים		לע"נ רפאל בן פורחה ז"ל
שלמה בן מרגלית זיווג הגון			לע"נ מזל בת שרה ע"ה
להצלחת מרים בת שרה תח"י	4:13	כניסת שבת	לע"נ אליהו בן מרים ז"ל
להצלחת אליהו כהן בן מזל הי"ו	5:26	יציאת שבת	לע"נ שמעון בן שמחה ז"ל
לרפואת והצלחת ר' יעקב בן תופחה הי"ו	6:05	רבינו תם	לע"נ חזקיה בן אסתר ז"ל
לרפואת הרב ידידיה ציון בן שרה הי"ו			לע"נ אידן מרים בת דוולת ע"ה

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים ה'ה בדרתיו (בראשית וט) ולהלן נאמר: "ויאמר אלהים לנח וכו' כי אותך ראיתי צדיק" לפני בידור הזה". ולא נאמר "צדיק תמים" כפי שנאמר כאן. וחז"ל (שחובין יח): למדו מכאן שאומרים מקצת שבחו של אדם בפניו וכלו שלא בפניו. ומרן רבינו יוסף קארו זצ"ל פרש עוד, כי הנה ידוע שנח חי בשתי תקופות גורליות, תקופה אחת "דור המבול" והתקופה השנייה "דור הפלגה". דור המבול היה משחת בעקר מבחינה מוסרית, כמו שנאמר: "כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ", ונאמר: "כי מלאה הארץ חמס מפניהם" (בראשית ויב-יג). ודרשו חז"ל (סנהדרין קח): "מכאן שלא נחתם גזר דינם אלא על הגזל". נמצא שהשחיתות של דור המבול התבטאה בעקר בדברים שבין אדם לחבירו. והנגוד לזה הוא תאר "צדיק", כמו שמצינו אצל יוסף שנקרא "צדיק" בגלל התגברותו על יצר-הרע. ולא נכשל באשת אדניו. וכמו כן תאר צדיק מסמל את העושה צדק ומשפט. (ובחולין קלד. עי ורש הצדיק. יכול בדין. והלא כבר נאמר ודל לא תהוד בייבו. אלא צדק משלך ותן לו). לעצמת זאת דור הפלגה היה משחת מבחינת האמונה, כמו שאמרו חז"ל (סנהדרין קט), אמרו: "נבנה מגדל ונעלה לרקיע ונלחם עמו בקרדמות", ויש שאמרו: "נעלה ונעבד שם עבודה זרה". והנגוד לזה התאר "תמים". כמו שנאמר: "תמים תהיה עם ה' אלהיך". (דברים יחג) לפיכך, כאשר הדברים נאמרים על תולדות חיי של נח באפן כללי, כמו שנאמר: "אלה תולדות נח", מספרת לנו התורה שבשתי התקופות הללו שחי בהם נח, נח עצמו היה יוצא מן הכלל, בידור המבול היה "צדיק", ובידור הפלגה היה "תמים", וזהו שדיק הפתוב כאן "בדרתיו". כלפי שני הדורות, של דור המבול ושל דור הפלגה, אבל להלן, תרי אין הדברים אמורים אלא לגבי דור המבול, לכך נאמר "כי אותך ראיתי צדיק" לפני "בידור הזה" (שם וט), שתאר "צדיק" הוא בנגוד למעשה השחיתות

ע סיפור השבוע

מוקדש לע"נ שמעון בן רחל ז"ל

החייט שנהיה לליצן והפך לבעל תשובה

שירים ופזמונים. מלבד זאת היה לו גם קול יפה ואשת הפריץ וילדיו מצאו, כי נוכחותו משעשעת למדי. הם לחצו, איפוא, על בעל האחוזה, שישג להם את החייט היהודי בתור "ליצן החצר" — כפי שזוה היה רגיל בימים ההם, בחצרותיהם של אצילים — גם אחרי שהוא יסיים את מלאכתו, מלאכת התפירה. החייט העני לא היה מסוגל לעמוד בנסיון וקיבל את ההצעה, שנראתה לו נדיבה למדי. צעד אחר צעד התרחק החייט מאורח החיים היהודי. עד שהוא נהיה כמו גוי כמעט, הן בהופעתו החיצונית והן בהתנהגותו. הוא התרגל חיש מהר לחיים גטולי דאגה, שהתנהלו בחצר הפריץ, ואם קרה פעם שמצפונו הציק לו, הוא הטביע את מחשבותיו בשתייה לשוכרה. "בעל הפונדק — המשיך הרב את סיפורו — הצטער מאוד בצערן של היהודי המסכן, שבתוקף הנסיבות התרחק כל כך מהיהדות. שנינו הבענו תקוה ותפילה, שהשם יאיר את עיני האיש והוא יחזור במהרה למוטב.

שואב "חומר" מהרב

"דקות ספורות לפני הדלקת הנרות באותו ערב שבת שביליתי בכפר ההוא, בא אדם לפונדק רכוב על סוסו. הוא היה לבוש כדרך האצילים, אולם אני הבחנתי מיד, כי זה מוכרח להיות החייט, שעל אודותיו סיפר לי הפונדקאי. לפתענתו הרבה, הוא הביע את רצונו לבלות אתנו את השבת.

"בראותו את המבש המופתע בעיני הפונדקאי, הסביר הליצן: "שמעתי שיש לך אורח חשוב לשבת, רב גדול, כך שהחלטתי להצטרף. אני רוצה לראות את התנהגותו של הרב, ולשאוב מכך חומר בידורי לתוכניות הבדחנות שלי..." "מסתבר, כי היה זה מסוכן למדי בשביל בעל הפונדק לסרב לבקשת ליצן החצר של הפריץ. הוא הסכים, איפוא, והמוקיון הצטרף אלינו, אולם מיד כשהתחלנו להתפלל ערבית, סר החיוך הי

בעיר לבוב (למברג) חי פעם חייט זקן. הוא היה חייט ככל החייטים ולא היה שום דבר מיוחד שיציין אותו, לטובה או לרעה, משאר האנשים. כאשר הוא נפטר בגיל מופלג, לא עורר גם מותו כל תשומת לב — על כל פנים לא מיד. אולם הלוייתו היתה בלתי רגילה: רבה הראשי של לבוב בא בכבודו ובעצמו, כדי לתת לנפטר את הכבוד האחרון והוא שעמד בראש מסע ההלויה עד בית העלמין. ומי זה שרואה את הרב הראשי יוצא להלויה והוא בעצמו לא ייצא? כיון שכך השתתפו בהלויה הו כל ראשי הקהילה והרבה מאד אנשים, דבר שקורא בלבוב רק לעיתים רחוקות, כאשר מלויים אחד מגדולי הרבנים, או הצדיקים הגדולים, לבית עולמם. לאיש מן המלויים הרבים לא היה ספק בכך, שהחייט הזקן שנפטר היה אדם בלתי רגיל. היה מי שחשב, שהוא ודאי נמנה על אחד מליו הי צדיקים הנסתרים, שהעולם קיים בזכותם. היי הודים, שהיו סקרנים לדעת מה מסתתר מאחרי אישיותו של החייט, קיוו כי התעלומה תפתר, כאשר הרב ישמיע דברי הספד על אישיותו של החייט הזקן. ואכן הם לא נחאכזבו, כי הרב אכן גילה להם את הסוד.

ליצן בחצר הפריץ

בדברו בפני הנאספים בהלויה, סיפר הרב הראשי של לבוב:

"לפני שנים רבות ביליתי פעם שבת בכפר קטן, שבו התאכסנתי בפונדק המקומי. בעל הפונדק, שהיה יהודי ירא-שמים, ספר לי מתוך צער על ליצן יהודי, החי בחצרו של הפריץ המקומי, בעל הכפר וכל האדמות שמסביב. ליצן זה היה פעם יהודי פשוט וירא שמים, חייט לפי מקצועו. כאשר הוא עבד בבית הפריץ, שהומין אצלו תפירת חליפות מספר, החל החייט לזלזל בשמירת המצוות. הוא היה אדם עליו מטבעו, ידע סיפורים משעשעים, בדיחות רבות וכל מיני

ביתר קלות את הסידורים הקשורים בשיבתו ליהדות.

«החיס הלך ללבוב, בדרך הוא אסף את כל הבגדים המפוארים והמדמים, שקיבל מהפריץ, שרף אותם ולבש בגדים פשוטים. הוא הלך לבית המדרש הגדול והגיע להסכם עם השמש לפיו יוכלא אותו. השמש כל בוקר בקיטון שמתחת לבימה, ושם, בגומתה החשוכה, הוא יבלה את כל היום בתפילה ואמירת תהילים, בלילה, לפני שהוא סוגר את בית המדרש, ישחרר אותו השמש מהכלא-מרצון ואז הוא יוכל לחלץ את עצמותיו, לשבור את רעבונו ולישון על הספסל באפלת בית המדרש. ביום ששי בערב ישחרר אותו השמש מוקדם יותר, כדי שיספיק ללכת הביתה ולבלות את השבת בתנאים נוחים יותר. «הסדר הזה פעל משך כמה שבועות. החיס התפלל בלב שבור, אמר תהילים בכוונה וסבל את אי-נוחותו של הקיטון. בשרו כחש מהצומות וכך חיכה לאות מן השמים, שהתשובה שלו נתקבלה.

«פעם אחת, היה זה ביום ששי אחר הצהריים, שכח השמש לשחרר אותו מ«מעצרו», שמתחת לבימה. לעת ערב הבחין החיס כיצד השתתק הכל בבית-המדרש, אחרי שכולם נפרדו איש מרעהו בברכת «שבת שלום». הוא חיכה וחיכה ואחר כך גוכח לדעת למגינת לבו, שהשמש כנראה שכח אותו. עתה היה החיס שבור יותר מתמיד. בודאי, חשב לעצמו, גם ה' שכח אותו... הוא בכה מרות ובקש שה' יקח את נפשו ויפדה אותו מצרות נוספות. בהיותו רעב ועייף מאוד, הוא נרדם וראה חלום נפלא. בחלומו והנה אדם אציל-מראה ניצב לפניו ובחיוך טוב על שפתיו אומר לו: «אני אליהו הנביא. באתי לאמר לך, שהתשובה שלך נתקבלה. תיכף יבוא השמש לשחרר אותך ושוב אין אתה צריך לצום יותר. מכאן ואילך אבוא אליך לילה לילה ואלמד אותך תורה. יתר על כן אגלה לך סתרי תורה כאלה, הידועים רק לצדיקים הגדולים ביותר. אתה יכול מעתה לעבוד את השם בשמחה וטוב ללב והקץ לפרשת היסורים. שבת שלום».

החיס התעורר בלב פועם והרגיש את עצמו מאושר, כפי שלא היה אף פעם קודם לכן. לא עברו אלא דקות ספורות והוא שמע את קול צעדיו של השמש.

אולי מעל פניו של הליצן, הוא השתתק ונהיה רציני למדי. ליד השולחן דיברתי על פרשת השבוע וכיון שזה היה חודש מרחשון, עמד בר מרכז השיחה שלי אברהם אבינו. הזכרתי בין השאר, כי תרח אבי אברהם, שהיה עובד עבודה זרה, כמו ישמעאל בן אברהם, חזרו בסופו של דבר שניהם בתשובה, כך שבעולם האמת הם יכולים להיות יחד בגן עדן עם אברהם אבינו. הסברתי, כי בכל שקשה ליתום להיות לבדו גלמוד בעולם הזה, הרבה יותר קשה לנשמה להיות מבודדת ומנוודה בעולם הבא. בן הדגשתי בדברי את כוחה וחשיבותה של התשובה ואת העובדה, שהשם מקבל בעלי תשובה בשמחה רבה וברצון, אפילו אנשים כמו תרח וישמעאל, שחיו חיי חטא, במשך שנים רבות. הודות לתשובה, אמרתי, עלו והתעלו האנשים הללו מתהום הניווט והחטא אל קירבת השכינה, בחברת אברהם אבינו.

«דברים היוצאים מן הלב, נכנסים אל הלב, — אמרו חכמינו זכרונם לברכה. דברי, שכוונו אל הליצן, לא היו כקול קורא במדבר. ראיתי, כי הוא נהיה רציני יותר ויותר ומשך כל זמן ה- ארוחה שקע בהרהורים.

בסעודה השלישית היו עיני הליצן מלאות דמעות ובלב שבור הוא הודה, כי קילקל את חייו במו ידיו.

«אחרי ההבדלה במוצאי שבת הוא נכנס לחדרי ובקשני לעזור לו לחזור בתשובה ולשקם את חייו ההרוסים. הוא אמר, כי יהיה מוכן לעשות כל דבר שאטיל עליו.

תענית מע"ש לע"ש

«אמרתי לו, כי אסור לו לשוב יותר אל ה- פריץ; כי עליו יהיה לשנות את כל אורח חייו; להתרחק במשך זמן מה מחברת אנשים, כשהוא מבלה את הזמן בתפילה והרהורי תשובה, הטלתי עליו לצום מדי יום, מערב שבת לערב שבת ולאכול רק פעם אחת ביום, בשעות הערב וגם אז רק כדי להחיות את גפשו בלחם ומים. זה יצטרך לעשות — אמרתי לו — כל עוד לא יתנו לו אות מן השמים, שהתשובה שלו נתקבלה. יעצתי ללכת ללבוב, העיר הגדולה, בה יוכל לבצע

לרפואת הנפש והגוף לגבריאלי נפתלי בן אביטל הי"ד

לרפואת שרה בת טוון הי"ד

לרפואת יהודית בת אילנה

לרפואת יצחק בן פורטונה מזל הי"ד

שוב ראיתי את החיט רכון על מלאכתו כשנר קטן מפיץ את אורו מסביב. בלילה השלישי לחצתי עליו בסמכות התורה ובגזירת רב ש- יגלה לי פשר התעלומה. בתשובה לכך, סיפר לי החיט כל מה שאירע לו מאז שנפגשנו בפונדק הכפרי ועד היום. הוא אמר לי גם, כי כל עוד הוא חי, שום יהודי מתושבי המקום לא ימות, כי כך אמר לו אליהו הנביא.

„למחרת היום נתתי הוראה לחברא קדישא לדווח לי על כל מקרה של לוייה בעיר. הם עשו כך ובכל מקרה התברר, לאחר חקירה נוספת, כי היה זה עובר, אורח או סוחר שבא לביקור לרגל עסקיו, שנפטר במקרה בהיותו בעיר, אך בשום מקרה לא יהודי מקומי. אולם היום, לצערנו הרב, שמעתי על פטירתו של החיט שלנו, זכותו תגן עלינו. הבה נזכור כולנו ונרשום על לוח לבנו את כוחה הגדול והבלתי מוגבל של התשובה. אשר כפי שראינו, החזירה את החיט למוטב והפכה אותו ליהודי קדוש, שאליהו הנביא גילה לו סודות נעלמים“ — סיים הרב את הספרו.

מהר מהר פתח השמש את הדלת ותוך בקשת סליחה ומחילה עזר לחיט לצאת ממתבואו. הוא סיפר לו, כי שכה לגמרי לשחרר אותו ואחרי שאכל והלך לישון בא אליו בחלום זקן נשוא פנים ואמר לו ללכת תיכף ומיד ולשחרר את החיט מכלאו. החיט מצידו הרגיע את השמש, ושניהם הלכו הביתה.

לאחר מכן פתח החיט בית מלאכה קטן והחל עובד במקצועו. לקוחותיו באו מהשכבות העניות ביותר והוא לקח מהם מעט מאוד כסף, כי גיהל אורח חיים פשוט ביותר והיה זקוק אך לכסף מועט.

„פעם, היה מאוחר בלילה — המשיך הרב את סיפורו — עברתי במקרה ליד ביתו הצנוע של החיט. התפלאתי לראות, כי הבית מואר באור יקרות. החלטתי לבקר את החיט ולתהות על קנקנו. משכנכנסתי, ראיתי גר קטן דולק והחיט תופר לאורו הקלוש. החלפנו מילים מספר יוצאתי. למחרת בלילה עברתי שוב ליד בית החיט. שוב ראיתי אור גדול, אולם כאשר נכנסתי,

הַמְדַבֵּר לְאָבִיו או לְאִמּוֹ בְּקִשְׁיוֹת וּבְעֲזוֹת וּבְדַרְךְ בְּזִיוֹן וּבְכַעַס נִכְנָס בְּגֵדֵי אָרוֹר מְקַלָּה אָבִיו וְאִמּוֹ. וְכֵן הַמְדַבֵּר לִיתּוֹם וְאֶלְמָנָה בְּקִשְׁי עוֹבֵר מְשׁוּם כָּל אֶלְמָנָה וְיִתּוֹם לֹא תִעֲנֶנּוּ. וְכִבֵּר אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְקִדּוֹנָם לְבִרְכָה (שבת יא.): תַּחַת יִשְׁמַעְאֵל וְלֹא תַחַת יִתּוֹמִים וְאֶלְמָנוֹת. וְאֶפְלוּ הָרַב הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לִיתּוֹמִים צָרִיךְ לְרַחֵם עֲלֵיהֶם וּלְנַהֵלָם וּלְיַסְרָם בְּנַחַת וּבְרַחֲמִים: | פלא יועץ

”ומכבדי אכבד” כבדהו בכניסה לביהכנ”ס בכריעה כבדהו ביציאה לביהכנ”ס בכריעה גדול שכרו של העושה כך ויבא על שכרו מאת השם יתברך וזה שער השמים מודים דרבנן: כשהחזן אומר מודים יאמרו כל הקהל בלחש “מודים דרבנן” ויכרעו ראשם לבד. חובה! וי”א שיכרע כל גופו וצריך להזהר לענות אמן ואח”כ יאמרו מודים.

אנו קהילת “כנים מאירות” קהילה ספרדית ירושלמית בשכונת “חומת שמואל” (הר חומה) ירושלים. אנו נמצאים בשלבי בניה מתקדמים ומחפשים נדיב לב לבנין בית הכנסת. בית הכנסת יקרא על שמו של הנדיב. בברכת התורה. הרב שי בר אשר 050-6229343.

הודעה חשובה: בכל יום מתקיים מניין ותיקין בביה"כ "אהבת חיים" ע"ש חכם מנחם מנשה זיע"א

* לזיכוי הרבים ניתן לשמוע את שיעורי מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל 054-8594315 ללחון 2

לרפואה והצלחה: שלמה בן רבקה, הרב יצחק אהרן בן פרחח, שלמה בן הלח, מולוק מרים בת מזל, דוולת רחל בת מולוק מרים, איתן בן בלוריה, מאיר בן רחל, ציון בן מזל, חבו חוה בת נזימה, ליאת מרגלית בת מרים

לדין ר' אבישם שכי בן אשה, אליהו בן שרה, דיעה בת יוכבד, שרה בת רחל, שמואל בן שרה, שמואל בן שרה, אריק בת איכל, ר' בכא כנענין בן אברהם לחטאן, אברהם בן שאני, יונה בנה בת נשאה, איצן בת זכור, דוד בן רחל, שלמה בן שמואל, אברהם בת מריאה, שמואל בן שלמה

לרפואת יגאל רבי בן מלכה הי"ד לרפואת שמחה בת שרה הי"ד לרפואת תמר אליס בת קרן הי"ד

העלון יוצא ע"י הקדן יחזומביה מאושר העורך צבי ד. הי"ד נייד: 050-6875601 | לע"נ עדנה בת מלכה ע"ה

- לרפואת מאיר בן רחמה
- לרפואת דוד בן מזל הי"ד
- לרפואת מיכה בן מסעודה
- לרפואת הילד יואל בן אביבה
- לרפואת משה בן זוהרה הי"ד
- לרפואת רפאל בן בולה הי"ד
- לרפואת זכריה בן מזל הי"ד
- לרפואת ברכה בת קלרה
- לרפואת שולמית בת יהודית

מאוצרות הפרשה

ויהי הגשם על הארץ (ז, יב)

וברש"י: ולהלן הוא אומר "ויהי המבול", אלא כשהורידן, הורידן ברחמים, שאם יחזרו יהיו גשמי ברכה, וכשלא חזרו היו למבול. עכ"ל. אמר רבי שלמה וולבה זצ"ל: כך הוא מידתו של הקב"ה, וכמו שאנו אומרים בתפילת "ונתנה תוקף" - 'עד יום מותו אחכה לו אם ישוב מיד אקבלו' - עד הרגע האחרון, אפילו לאחר שכבר התחילו המים לרדת - יכול עדיין לעשות תשובה.

בעצם היום הזה בא נח ושם וחס ויפת בני נח... לא התיבה (ז, יג) דבר פלא אנו רואים כשנתבונן בטעמי המקרא, שעל 'שם' אין טעם כלל ומחובר ל"חס", ולא נמצא כן בשום מקום בתורה שיהיו שני שמות מחוברים בטעם אחד. ועוד יש להוסיף שד' פעמים נזכרו בתנ"ך "שם חס ויפת", בפר' בראשית ובפר' נח ובדברי הימים. והנה מופיע תמיד תחת 'שם' טפחא, ותחת 'חס' מרכא או מונח, הרי שתמיד מופרש 'שם' מאחיו חס ויפת, וא"כ צ"ב מדוע כאן חברים יחד. בספר 'ברכת איש' להרב א"י שיין ר"מ תפארת ירושלים ארה"ב, ביאר: שהנה כל הימים היה 'חס' מתרחק מאחיו הצדיק ולא חפץ להיות בקרבתו, ואכן תמיד יופיע 'שם' כמופרד מ'חס'. אבל כעת בסוף שבעת הימים וכבר התחילו גשמים לירד, אזי מאבד כל בטחונו ואין לו על מה לסמוך וירא כעלה נדף, או אז מחפשו להתקרב ולהתחבר לאחיו הצדיק כדי שבזכותו וע"י

ינצל, ע"כ בפסוק זה שם וחס מחוברים!!! (מוסף ש"ק יתד נאמן)
ויום ולילה לא ישבתו (ח, כב) מובא בגמ' (סנהדרין נ"ח:): אמר ריש לקיש עובד כוכבים ששבת חייב מיתה, שנאמר "ויום ולילה לא ישבתו", דהיינו שאם עכו"ם שובת ממלאכתו יום שלם, ואפילו ביום שני או שלישי בשבוע הריהו חייב מיתה. הנה הקשו המפרשים, על מה שאמרו חז"ל (יומא כ"ח), שאברהם אבינו קיים את כל התורה, וכי איך שמר שבת מבלי שנצטווה על כך, הרי עבר בכך על הלאו של "יום ולילה לא ישבתו" שנאמר לבני נח - ואברהם בכללם. וי"ל שלפני מתן תורה היה הלילה נמשך אחר היום שלפניו, כמו שנאמר כאן "ויום ולילה לא ישבתו", יום ואח"כ לילה, ועל כן בן נח אינו חייב מיתה אלא אם כן שבת כל היום וכל הלילה שלאחריו, אבל אברהם אבינו שמר שבת כמו שיהיה לאחר מתן תורה, דהיינו שהיום הולך אחר הלילה שלפניו, ועשה מלאכה בלילה שלאחריו, וממילא לא עבר על האיסור של "יום ולילה לא ישבתו". (פנינים יפות)

ויקח שם ויפת את השמלה... ויכסו את ערות אביהם (ט, כג)
אמר מרן הגרא"ל שטינמן זצ"ל: ההבדל בין מצוה או כל דבר טוב שעושים בהתאמצות לגבי אם עושים בפחות התאמצות הוא כ"כ גדול כמו מאם לא עושים כלל מצוה למי שעושה, וכמו בהא דשם ויפת שלקחו את השמלה לכסות ערות אביהם דשם התאמץ יותר ולכן זכו בניו במצות ציצית שהיא שקולה כנגד תרי"ג מצות, ויפת זכה שבניו יקברו בימי מלחמת גוג ומגוג, ואם כי בודאי זה דבר גדול, מ"מ הא לגבי מצות ציצית שזה לנצח וכל מי שעושה המצוה כאילו קיים תרי"ג מצוות אין להשוות כלל, ע"כ שמעתי כמדומני מהרהגה"צ ר' אברהם יעקב גורדון זצ"ל משגיח בישיבת תורת חיים בבריסק. (ימלא פי תהלתך).

קץ כל בשר בא לפני (ו, יג)

הרה"ג הלל קופרמן שליט"א כותב בספרו הנפלא 'שוכי נפשי', כי שאל פעם את מרן ראש הישיבה, הגרא"ל שטינמן זצ"ל, על דברי רש"י המובאים בפרשה. רש"י כותב על הפסוק הנ"ל - "כל מקום שאתה מוצא זנות ועבודה זרה אנדרלמוסיא באה לעולם והורגת טובים ורעים". לכאורה משמע מלשון רש"י: 'והורגת טובים ורעים', שגם בדורו של נח היו עדין אנשים שלא היו ראויים להמחות במבול יחד עם שאר בני דורם, ובכל זאת הם מתו עם החוטאים. אם כן מדוע דוקא נח נצול מן הגזרה? במה היה עדיף נח על כל יתר האנשים הטובים שמתו במבול? הרב שטינמן השיב לו כמעט בלשון הזה: "אתם יודעים למה דוקא הוא נצול?! כי הוא היה איש נח! חן ונח הם אותן אותיות. חז"ל הרי דרשו במדרש 'אלה תולדת נח - נח לשמים ונח לבריות'. אכן, היו עוד אנשים טובים בדורו של נח, אבל הם לא היו נוחים כמוהו! "אתם מבינים זאת מסתמא", המשיך הרב שטינמן לומר, "ישנם הרבה אנשים קשים שכל הזמן מנסים לעשות מריבות על כל דבר, אנשים כאלו לא זכו להנצל מן המבול... נח זכה להנצל משום שהיה נח לבריות. כפי המבואר במדרש, הוא היה נח בדבורו, במעשיו ובהלכותו...".

אדם שהוא נח לבריות זוכה למצוא חן בעיני השם! משמעות הדבר של אדם נח, הוא ההולך בתום לב. אין הוא רוטן על שום אדם, אין לו טענות ואין לו קפידות. אינו שונא ואינו שנואי, מחפש להיטיב עם הבריות ובורח בכל מאורו ממחלוקות וקטטות. זהו 'נח לבריות'. וכבר אמרו חז"ל (אבות ג, א): "כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו"! (אצרתיהם אמלא)
ויבא נח... אל התבה מפני מי המבול (ז, ז) הלולין המפורסם ניצב מול ציבור אוהדיו. החוט הדק מתוח בחזקה בין שני הצדדים הגבוהים; המוט ליצוב שיווי המשקל נתון בידיו, והתהום העמוק פעור למטה - מזמין... "האם אתם מאמינים שאוכל לעשות זאת? שואל הלולין את אוהדיו שצופים בו מוקסמים?". "כן!" עולה שאגה מתוך הקהל. "האם אתם מאמינים שאוכל לצעוד על החוט כאשר אני נושא עימי כסא?" "כן!" נשמעת שאגה עוד יותר חזקה מתוך הקהל. "האם אתם באמת מאמינים" מוסיף הלולין לשלח את ההמון "שאוכל לצעוד על החוט כאשר אחד מתוכם יושב על כסא אותו אחזיק?" חשמל באוויר "כן!!!!" משמעת שאגה מחרישת אוזניים מתוך הקהל, "מי מוכן לשבת על הכסא?" שואל הלולין. שקט. דממה. כולם מאמינים שהלולין מסוגל לבצע את הלהטוט, אך אף אחד לא מוכן לשבת על הכסא! על הפסוק "ויבא נח... אל התבה מפני מי המבול" מביא רש"י מאמר חז"ל: "אף נח מקטני אמנה, היה מאמין ואינו מאמין שיבא המבול ולא נכנס לתיבה עד שדחקוהו המים". ההגדרה "מאמין ואינו מאמין" נשמעת כסותרת את עצמה מינה וביה, אך אין זה כך כלל וכלל. "אמונה" היא מילה אחת שאוצרת בקרבה אלפי דרגות שונות. אין ספק שנח היה מאמין - ורק מסיבה זו הוא בנה את התיבה במשך מאה ועשרים שנה, לקול הלעג של שכניו ומכריו. אך יחד עם זאת יש לאמונה דרגות אין סוף. גם מי שמאמין שהלולין יעבור את התהום עם כסא על האף - עדיין אינו מוכן להיות זה שישב עליו... (מוסף ש"ק י"ג)

גליון

303

פרשת נון תש"פ

אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צְדִיקָה (ו, ט)

שני פעמים 'נח נח', נח לבוראו, ונח לבריות, כדתנן (אבות ג, י): 'כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה ממנו' (פסיקתא זוטרטא-לקח טוב)

סיפר הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל: "את הסיפור הזה על ראש הישיבה מורנו ר' שמואל רוזובסקי זצוק"ל, סיפר לי מי שישב אצלו באותה שעה. בא אליו יהודי מירושלים, ואמר שהוא רוצה לשאול אותו פרטים על בחור אחד. אומר לו ר' שמואל: "בבקשה ידידי!". אותו אחד אמר שמציעים עבור בתו בחור מהישיבה בשם פלוני, והוא בא כעת להתעניין אצל הראש ישיבה. 19 שאלות הוא שאל אותנו... עד שהתברר לו שהוא מתמיד ושקדן וכו' וכו'. כך סיפר לי ההוא שנכח שם, תשע עשרה שאלות הוא שאל... לא משנה מה בדיוק היו השאלות... לאחר שהראש ישיבה ענה לו עליהן, ההוא גמר את שלו, מצידו הראיון נגמר... אז אומר לו ר' שמואל: "ידידי! עד עכשיו שאלת אותי, עכשיו אני רוצה לשאול אותך! הרי אתה בא לשאול על הבחור בשביל שידוך לבתך, תגיד באמת: אמנם את כל הפרטים האלה מאד חשוב לבתך לדעת, בסדר... אבל אני חושב שיש עוד דברים שהיא רוצה לדעת, ולמה אתה לא שואל על הדברים האלה?".

אומר לו האבא: "למשל מה?"

אומר לו ר' שמואל: "אתה לא שואל איך הוא מתנהג בחדר עם החברים? זה מה שאתה צריך לשאול! כי הרי הוא לא גר בחדר סגור לבד, הוא גר עם חברים, שלושה ארבעה חברים בחדר, ואם כן איך הוא מתנהג בחדר? האם הוא מסדר פעם את המיטה? הוא מצחצח פעם שיניים? וכשהוא מגיע מאוחר בערב [אחרי שהוא עמד למטה ודיבר שעתים דברים בטלים, והוא מגיע לישון מאוחר, ממש מנדד שינה מעיניו...], האם הוא חולץ את הנעליים בחוץ, לוקח אותן ביד ונכנס לחדר על קצות אצבעותיו, או שהוא הולך כמו 'קוזק' ומעיר את כל האגף? ואיך הוא מתנהג בחדר אוכל? האם הוא תמיד הראשון... הוא תמיד ראשון ולוקח תמיד מהצלחת המרכזית את המנה היפה בראש, כי הוא מרגיש את עצמו כהן... או שהוא משאיר את המנה היפה למישהו אחר? תגיד, הוא פעם ניגש לטבח או למבשל ואומר לו 'יישר כחך! תודה רבה, האוכל היה טעים!!'?? ואיך הוא נוהג בעוד ענין: יש

על השולחן קנקן מרכזי של שתיה, שותים ושותים ונגמר, איך הוא נוהג בזה, האם כשכלי השתיה מתרוקן - הוא קופץ, לוקח את הכלי הריק, הולך למטבח וממלא אותו שוב, או שהוא יושב בנחת, בסבלנות, ומחכה שיביאו והוא ימלא הראשון את הכוס? כן ככה זה! איך הוא מתנהג... זה מה שמאד מעניין! איך הוא מתנהג ואיך הוא מגיב על כל דבר - האם הוא לפעמים 'שובר', הוא עושה לעצמו פעם שבירת הרצון, או שכל דבר שלא מוצא חן בעיניו הוא מיד... אתה הרי רוצה שלבתך יהיה טוב אצלו!".

כך אומר לו ר' שמואל, כמו שהוא היה מדגיש בסברות - כך הוא הסביר והדגיש לאבא הזה... "שיהיה לה טוב אצלו, שהוא יהיה לה מאד טוב!..."

"וכי אתה חושב שכל מה שהוא יעשה לה לא יפריע לה בכלל, מכיוון שהוא הרי יודע את החילוקים בהיזק ראייה, הוא יודע את החילוקים בין ה'אבן האזל' לר' שמעון שקאפ, זה מאד חשוב לה... עד כדי כך שלא חשוב בכלל איך הוא יתנהג איתה!..."

הוסיף ר' משה מרדכי: "מה נהיה עם השידוך, אם נהיה או לא נהיה - אינני יודע. יתכן שלבסוף הוא נהיה, והם עדיין גוררים את החיים... גוררים את החיים!..."

[מתוך 'בעקבי הצאן']

כִּי מִלְאָהּ הָאָרֶץ זָחַם מִפְּנֵיהֶם (ו, יג)

לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל (רש"י)

סיפור מפי בעלת המעשה: "נולדתי לאמא מיוחדת במינה. אמא שתמיד היתה מסודרת ומאורגנת בצורה מדויקת להפליא. לכל דבר אצלה היה מקום מסודר, ותמיד היא הייתה כותבת במחברת או בפתק את המטלות והפעולות, שעליה לעשות ולסיים באותו יום ובאותו שבוע".

"והנה, לפני מספר חודשים הרגישה אימי כי היא מתקרבת אל נקודת הסיום של חייה. היא כבר לא הייתה צעירה, וכשראתה שמצבה הבריאותי מידרדר, הבינה, כי בקרוב עתידה היא לעזוב את הפרוזדור של העולם הזה, ולהגיע אל הטרקלין הגדול, הלא הוא העולם הבא. בשל כך ומפני היותה מסודרת, החלה לערוך קלסר גדול ומסודר, שבו היא

מהתרגשות ומיד רצנו לשלם את החוב לאותו שיעור כושר. אותה אישה הביטה בנו והודתה לנו באומרה: 'אכן, אמכם הייתה חייבת לי סכום זה, ועל אף שמצבי דחוק, לא מצאתי לנכון לפנות אליכם בשל מצבכם הריגישי לאחר פטירת אמכם'. היא אכן לקחה את הכסף ואנו סימנו 'וי' גדול בקלסר. ומאותו יום, הפסיקה אימי לבוא בחלום".

כמה חשוב לעבור את העולם הזה בלא להותיר חובות לאחרים. אין זה מובן מאליו שבבית דין של מעלה יתירו לבעל חוב להופיע בחלום ולבקש מקרובי משפחתו שישלמו את חובותיו, שכן גם לזה צריך זכויות! [פניני עין חמד']

בא... אַל הַתְּפִילָּה (ז, א)

מובא בשם הבעש"ט הק' זי"ע לבאר עפ"י הסוד ש'תיבת נח' הכוונה לתיבות התפילה. וביאור דבריו, שהרי העולם שבחוץ שוטף אותנו במבול דאגות - שאיפות רוחניות, דאגות גשמיות, בריאות, פרנסה, חינוך ילדים, זיווג לפלוני, צרתו של אלמוני, מבול של בעיות, התמודדויות ומצוקות... אמנם, כל זה הוא רק בחוץ, במרוץ היומיומי, אבל ניתנת לנו הזדמנות, מתנה יקרת ערך: 'בא אל התיבה' - יהודי יקר, הנך מוזמן להכיר את נפלאות תיבות התפילה, להיכנס לעולם הקסום של התפילה, של המילים המרגשות המרכיבות את התפילה. מתוך אותה תיבה, המבול שבחוץ מטופל היטב, יש בורא לעולם שמכוון ומסייע, פותר ומקדם, משפר ועוזר. כשאתה מחובר אל התפילה - תתחבר אליה בכל ישותך, תהיה בתוך התיבה בכל מהותך, כי עמה אתה מוגן, בעזרתה אתה נושע.

* * *

אולמות רחבי ידיים, מזוודות מתגלגלות במרוצה, המולה שוקקת וכריזות במגוון שפות - זהו הנוף המקדם את פני הבאים בשערי נמל התעופה בלוד. ככל שהצעדים מתקדמים לקראת אזור ההמראות, הופכת ההמולה לשוקקת יותר, עצבנית יותר, קולנית יותר... עם מעבר ביקורת הדרכונים ואחרי ה'דיוטי פרי', מגיעים לאולם בו ממתנים לפתיחת שערי המטוס. בבוקר אחד, לפני כ-12 שנים עמדה באולם זה נערה צנועה אחת, פניה בסידורה הקטן, מרחפת בתוך ענן משלה במרכז ההמולה השוקקת - הלא היא שקועה כעת בתפילה!

בין הממתנים לטיסה, נמנה גם הגאון רבי חיים זאיד שליט"א, שהיה אמור לטוס לצרפת. מישהו היסב את תשומת לבו לעובדה שעומדת בצד נערה השקועה בתפילה נלהבת, וכדאי להזכירה עם פתיחת שערי המטוס. ואכן, ברגע שהוכרז כי נפתחו שערי הטיסה לפריז, אותתו לה כי עליה לארוז את תיקה ולעלות לטיסה מס' 707, אלא שבדיוק אז הגיעה הנערה לתפילת שמונה עשרה, ונעמדה בקצה הטרמינל, מליטה פניה בסידורה הקטן, פוסעת 3 פסיעות לאחור ומתרכזת בתפילה... דקות בודדות חולפות,

מונה וכותבת את כל הדברים, שהיא מבקשת לסדר אחר פטירתה. ככה הייתה אימי, מסודרת עד יומה האחרון ועד הפרט האחרון. את הקלסר העבה הניחה למשמרת בארון הספרים וביקשה כי מיד לאחר פטירתה יענינו בו ויטפלו בכל האמור בו. לאחר זמן קצר מאוד, אכן התבקשה אימי לבית עולמה. לא היה לנו קל כלל ועיקר, אך היא ממש הכינה אותנו ליום זה. מיד אחר פטירתה פתח אבי את הקלסר שהותירה, וגילה בו בקשות ומטלות רבות אותם ביקשה שישלימו עבורה אחר פטירתה: לשלם למספר אנשים כסף, שלא קיבלו ממנה, ולומר לכמה אנשים אחרים דבר מסוים שרצתה שידעו ועוד מספר עניינים. אבי היקר התמסר בכל נפשו לעניין, כשהוא עובר מטלה אחר מטלה, ומסמן 'וי' בסיום השלמת הבקשה. אנחנו, הילדים התעניינו לדעת מה כתבה וביקשה אמא, אך כאשר ראינו שאבא לקח זאת על עצמו כדי לקיים את בקשת רעייתו, הסרנו זאת מליבנו ונתנו לו להסתדר עם כך לבד, מפני שסמכנו עליו".

"היה זה לאחר כחצי שנה מאז פטירתה של אימי. אחותי חלמה חלום מצמרר: בחלומה היא רואה את אמא ע"ה כשפניה מוארות באור זוהר. שלווה ורוגע ניכרים על פניה. אחותי פנתה אליה בהתרגשות ואמרה: 'אמא, אמא, מה שלומך? איך את מרגישה?'. אך אמא לא ענתה, אלא היא פשוט אמרה: 'לכי בבקשה לארון הספרים'. אחותי לא הבינה את פשר הבקשה, וחזרה על שאלתה: 'אמא, מה קורה איתך שם למעלה?'. אך אמא אמרה שוב: 'לכי בבקשה לארון הספרים', ונעלמה. אחותי התעוררה מהחלום בבהלה, החיזיון נראה כה ממשי ולכן הבינה כי מדובר בחלום אמת. היא ניגשה אליי וסיפרה לי ברגש את כל אשר ראתה בחלומה. הבנו יחד, שאין זה סתם, אלא ישנו פה מסר ובקשה מאמא המנסה להעביר לנו מעולם האמת. הלכנו לבית של אבא וסיפרנו לו על החלום, כשאנו שואלות אותו: 'אבא, אולי אתה יודע, מה מיוחד בארון הספרים, שאמא מבקשת ממנו לגשת אליו?'. אבא חשב קמעה ואמר: 'הדבר היחיד שקשור אליה הוא הקלסר שהותירה אחר פטירתה, אך אין מה לפתוח ולהביט בו, שהרי עברתי על כולו מיד אחר פטירתה וקיימתי את כל מה שביקשה בו, אך אם אתן לא רגועות, אתן יכולות לפתוח אותו ולבדוק'.

ברגש וברעדה פתחתי ביחד עם אחותי את הקלסר וראינו את כתב ידה של אמא, ימים ספורים לפני פטירתה, וראינו, כיצד היא מבקשת לשלם לכל מיני מקומות ואנשים חובות שלא הספיקה לשלם בחייה, כשליד כל אחד מהם סימן אבי 'וי' על כך ששילם זאת בעצמו. אלא, שלפתע ראינו שורה אחת, בה לא היה מסומן 'וי'. בשורה זו היה כתוב בכתב ידה של אימי: 'לשלם עבור שיעור כושר', כשלצד השורה כתבה אימי את הסכום הנדרש לשלם, ואף למי יש להעביר את התשלום". מיד רצנו להראות זאת לאבי, שקפץ ממקומו בבהלה ואמר: 'אוי, אכן שכחתי לטפל בזה, לכן לא סימנתי את זה בו', מפני שבאותו הזמן רציתי, שאתן תלכו לשלם זאת, ונעלמה בקשה זו מזיכרוני'. ליבנו הלים בפראות

במושב השמאלי? היא היתה שקועה בתפילה, ובפעם הראשונה המטוס יצא בלעדיה. נו, אבא אהוב שבשמים לא מותיר את בנותיו המתפללות מאחור - והוא סידר תקלה מסתורית שעיכבה את הטיסה, כדי שאותה נערה לא תינזק!" - הסביר הרב בחיך...

הדייל היה המום ונרגש כאחד. "עד כדי כך להתחבר לתפילה?!" - פרצה מפיו התמיהה, "עד כדי פספוס טיסה ולא להבחין כי מכריזים את השם ברמה?!" - תמה באוזני הרב. ואילו הרב סיבר את אוזנו של הדייל שלא חונך על ברכי התורה והמצוות, והסביר לו כי רגעי התפילה הם רגעי התחברות וקירבה יקרים עם בורא עולם, רגעים בהם העולם כולו עוצר מלכת... "אבא שבשמיים שומע את קול בניו ובנותיו", הסביר הרב בפשטות, "והוא אוהב את קולות התפילה העולים אליו מכל מקום, גם משדה התעופה. ואולי כל העיכוב מתקלה מסתורית לא מוסברת - לא נועד אלא למען אותה נערה מתפללת..."

הדבר פתח את סגור לבו של הדייל, והרב זאיד, הנמנה על בכירי המרצים בארגון 'ערכים', המשיך להסביר ללב היהודי הנרגש שנפתח לפתע. הוא סיפר לדייל על הקירבה הייחודית שיש לכל יהודי, בכל מצב ובכל מקום, עם אביו שבשמים. הוא תיאר בהתרגשות את הזכות הכבירה לפנות לאותו אבא ולהתפלל על החיים ועל כל מה שחשוב, ולנוכח הצימאון הרב של הדייל לשמוע עוד - הזמין אותו להצטרף לסמינר שייערך בעוד ימים ספורים, שם יוכל להרחיב את ידיעותיו בנושא המרתק... הטיסה הסתיימה בנחיתה רגועה ושלווה בפרוז המוארת, כשהרב והדייל מחליפים טלפונים לצורך המשך היכרות. נפשם נקשרה זה בזה, ואחרי מספר ימים - נפגשו שוב על המדשאות המלבלבות שבחזית המלון בו נערך הסמינר. הדייל שנכנס לסמינר מצא בו את התשובות לשאלות שהעסיקו אותו, והוקסם מיזפיה של היהדות - אותה לא הכיר עד עתה...

מדהים להיווכח עד כמה גדול כוח התפילה, לעכב טיסה באופן מסתורי כל כך ולהשיב לבו של יהודי לאביו שבשמים. כמה תפילה אחת בודדה יכולה לחולל, לשנות, להפוך סדרי עולם, לפעול עד אין קץ.

אך בזאת לא מסתיים הסיפור, ויש לו פרק המשך שנראה כלקוח מעולם הדמיון, אך כך בדיוק התרחש כפי שמעיד הרב זאיד באוזנו: תקופה חלפה, והדייל שכבר עשה צעדים משמעותיים בשמירת המצוות, התקשר אל הרב זאיד בערב אחד. "מציעים לי את נערה פלונית לשידוך", אמר, "ואני מבקש כי הרב יברר עליה לפני שנתקדם".

הרב זאיד הסכים, ובבירוריו, הופתע לשמוע את הצד השני של הסיפור, כשהכל פתאום מתחבר: אותה נערה שהתפללה והתעכבה וכמעט שאיחרה את הטיסה - היתה נערה שלא גדלה על ברכי התורה והמצוות, והדבר קרה זמן קצר מאוד אחרי ששבה בתשובה שלימה והכירה את

המטוס התמלא, כל הנוסעים כבר ישבו בכיסאותיהם ומיעוטם כבר חגרו חגורות לקראת ההמראה. אחד הדיילים דיווח על מושב ריק, הוא המושב הרשום לאותה נערה מתפללת. מישהו מצוות שדה התעופה קרא בשמה שוב ושוב במערכת הכריזה, אלא שהדבר לא הצליח לנתקה מהתפילה הנרגשת, היא כלל לא שמעה את הכרוז... חולפות עוד מספר דקות, שמה של הנערה הוכרז שוב ושוב במערכת הכריזה, אך היא לא באה, אף לא שמעה. הטייס נעל את הדלתות, התנתק מהשרוול, והכריז לקפל את השולחנות ולהדק חגורות. חוטמו של המטוס החל לנוע לאחור, חלונותיו הכהים החלו מתקדמים לעבר מסלול ההמראה... הנערה עדיין שקועה בתפילתה, אין לה מושג או קצה ידיעה כי המטוס יוצא לדרכו. הטייס התיישר על המסלול והחל מאיץ - - - 'אוי, עשן!' - צווח לפתע טייס המשנה לעבר הקברניט, שאך הניע ראשו לאחור ונרתע. עשן סמיך ואפורי החל עולה בתא הטייס, ושני הטייסים מיהרו ללחוץ על כל כפתורי החרום האפשריים. הם כיבו את המטוס מיד, ורק אחרי דקות לא קצרות נגרר המטוס באמצעות רכב ביטחון, בחזרה לחיקו החמים של שדה התעופה, שם הורדו ממנו הנוסעים והוחלפו בצוותים טכניים מקצועיים, שהחלו לסרוק ולבחון את כל מערכות המטוס.

בינתיים, הנערה סיימה את תפילתה, הביטה לרגע באולם הנוסעים והבינה כי הטיסה יצאה בלעדיה. היא ארזה את צרורה הקטן, וכבר עשתה דרכה לצאת אל משרדי החברה, לברר על הטיסה הבאה... בדיוק בשלב הזה הגיחו הנוסעים המאוכזבים מבטן המטוס, אינם מבינים על מה ולמה התרחשה תקלה מסתורית שכזו... הנערה כבר החלה לעשות את דרכה אל מחוץ לאולם ההמתנה, ולפתע הבחינה בהמולה שוקקת, ולא מעט מהפרצופים שהיו איתה באולם ההמתנה וכבר עלו על המטוס - שבו ונראו לפתע באולם ההמתנה... היא התפלאה וביררה, ונאמר לה כי עקב תקלה לא צפויה הטיסה טרם יצאה.

"המתני עימנו", - אמר לה אחד הנוסעים, "כי תוכלי להספיק לעלות על הטיסה לכשתצא, מי יודע מתי...". למעלה משעתיים נמשכה הבדיקה, במהלכה איש מהטכנאים המנוסים והמקצועיים לא הבין מניין חדר העשן לתא הטייס, עד שהיו כבר מי שחשדו שהטייסים בדו את הסיפור מליבם. המטוס שב ובדק, כל מערכותיו נבחנו היטב, ולסיום - התבקשו הנוסעים לשוב ולעלות על המטוס, כשאותה נערה ביניהם... כעת שב המטוס אל מסלול ההמראה, ובקלות חלקה האיץ על המסלול, המריא אל בין העננים ונעלם בשחקים. ציפור המתכת הענקית המריאה ללא כל תקלה, ובלי שום הסבר מנין נבע העשן קודם לכן.

לאחר שסיים לחלק שתיה לנוסעים, התיישב דייל לצידו של הרב זאיד, תוך שהוא תמה בקול לסיבת התקלה המסתורית שאיש לא הבין מנין נבעה... "זה פשוט!" - אמר הרב זאיד, "תקלות לא מתרחשות סתם כך. אסביר לך משהו. אתה רואה את הנערה שיושבת בטור השלישי

ואינו משגיח כלל על שום כוח ורצון בעולם. ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון יחיד ב"ה. כן יספיק הוא יתברך בידו שממילא יתבטלו מעליו כל הכוחות והרצונות שבעולם שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל, עכ"ל.

סיפר הגה"ח רבי **מנשה ישראל רייזמאן** שליט"א: זקני [אבי חמ] מאמריקה, רבי אליעזר דוד גאנצפריד, הינו מניצולי מחנה ההשמדה 'אשוויץ', וככל ניצולי המחנות נחקק על זרועו מספר בכתובת קעקע ע"י הנאצים ימ"ש. אלא שמלבד מספר זה, חקוק על זרועו מספר נוסף ועליו פס מחיקה. מאחורי 'מספר מחוק' זה מסתתר סיפור מדהים, ומעשה שהיה כך היה: כשהוא הגיע לאושוויץ הוא היה ילד בן 12. בכניסה למחנה עמד שם הרשע מנגלה ימ"ש ואמר 'מינה' ו'שמאלה'. לא היה שייך להתחכם או לברוח, הוא היה מודד בגובה והכריע, אם לשמאל - למות על 'קידוש השם', אם לימין - ללכת למחנות העבודה.

והנה מיודענו למרות שהיה רק ילד בן 12, בכל זאת שלח אותו הרשע לצד ימין למחנות העבודה. אלא שגם לאחר שהלכו לצד ימין למחנה העבודה, היה אותו רשע בא לבקר מידי כמה שבועות, לעשות סלקציה נוספת. ואז באחת מהסלקציות הסתכל עליו אותו הרשע, ושלח אותו לצד שמאל. כולם הבינו היטב מה כוונת ההליכה לצד שמאל, ראו את העשן מיתמר ועולה... כששלחו אותו לצד שמאל, עשה הילד חשבון: 'אם אני הולך למות - שווה לי לקחת סיכון, להתגנב לצד ימין. הכי גרוע - יהרגני, הרי בכל אופן זה מה שעומד לקרות'. ואכן ניצל את ההזדמנות כשלא ראו, וקפץ לצד ימין.

אלא שלאותו הרשע ימ"ש היה עוזר, והעוזר שם לבו לך, ניגש אליו, תפס אותו והחזירו לאותו רשע וסיפר לו שעבר לצד ימין. בדרכו אל הרשע אמר הילד לעצמו: 'אני עכשיו בידי השי"ת לבדו, אני אתבונן עכשיו שאין עוד מלבדו יתברך, כדברי ה'נפש החיים', אף אחד לא יכול לעשות לי כולם, רק זה שבידו נפש כל חי!'.
כך חשב כשעמד לפני הרשע, שכביכול החיים והמוות בידו. וכך עמד לפני הרשע, והעוזר סיפר לרשע שהוא קפץ ימינה, שוב הסתכל עליו הרשע ואמר לעוזר: "לא לא! הילד הזה שייך לצד ימין...". והיות שכבר נמחק המספר שלו, כי הגרמנים ימ"ש היו מאוד מסודרים, כששלחו אחד לצד שמאל, היו מוחקים את המספר שלו, שהוא כבר 'גברא קטילא'... ולכן המספר הראשון כבר היה בטל, לכן עשו לו מספר חדש, כי 'אליעזר דוד' הראשון נשרף, והשני חי וקיים...

המלחמה היתה לחיות עם 'אין עוד מלבדו', אפילו שכביכול הנשמות שלנו היו בידי אותו רשע, אפילו שראו לעין כל שיש רשע שמחליט ימינה ושמאלה, בכל זאת היה צריך להתחזק באמונה אמיתית ולומר באמונה שלימה 'בידו נפש כל חי'.
[ממשקה ישראל]

בוראה. אחד הדברים אליהם התחברה במיוחד היה נושא התפילה - כי כמה אושר וכמה התרגשות מעניקה העובדה שיש לך מישהו לפנות אליו, בכל עת ובכל שעה, ולספר את המציק והמעיק! מאז, היתה מתפללת בהתרגשות יתירה ובדבקות של ממש, בין היתר, על זיווגה המתעכב. תלאות החיים וגלגוליהם - מאז היתה נערה באווירה אחרת ובסביבה שונה - גרמו לכך שלא היה קל למצוא את זיווגה. על בעיה זו שפכה דמעות כמים בכל תפילה, ואין פלא כי לא מיהרה למטוס, בשעה שהיא מתפללת על צרכים חשובים בהרבה! והנה, הפלא ופלא, אותה נערה ששבה בתשובה והתפללה - היא זו שהוצעה לאותו דייל שחזר בתשובה בעקבות תפילתה! הדייל שהכיר את יופי היהדות, וקסם התפילה והנערה שכמעט הפסידה טיסה היתה לו לדמות מופת - הפכו לזוג מאושר!

הסיפור הזה, שכולו אמיתי ואומת מפי בעלי המעשה, מאיר את עינינו: שום טיסה לא בורחת, ושום משימה חשובה לא תוזנח, בגלל תפילה נרגשת. כשיהודי נכנס לתפילה, הוא 'נכנס' בכל מהותו אליה, ואם רק יחוש וירגיש כי ברגעי התפילה בעיותיו הגדולות והקטנות נפתרות ומצוקותיו השונות באות עכשיו על פתרון המלא - כי אז יראה זאת בעיניים!

לא פעם אנחנו ממהרים, מתפללים בחטף, חייבים להספיק כך וכך... לכולנו קורה, שהיום יום סוער, הדאגות מתרבות, ואנו מקצצים על חשבון התפילה. זה פשוט חשבון שגוי - הרי התפילה יכולה לפתור לך את כל הבעיות, יכולה לסדר את המשימות טוב בהרבה ממה שאתה צופה - אז לאן המהירות והחיפזון? למה לברוח מהפיתרון המובטח והאיכותי? הבה נתחבר, נתרגש, נעניק לתפילה את משקלה הראוי, ואבינו מלכנו שומע קול בכיות, בוודאי ישמע שוועתנו ויקבל תפילתנו ברחמים וברצון!

[לקראת שבת מלכתא-הרב אשר קובלסקי]

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ (ז, א)

פסוק זה מובא בפסוקי ה'זכרונות' בר"ה, ועניינו זכירת הבריות לרחמים. ולמרות שאצל הקב"ה לא שייך שכחה, מ"מ המושג 'זכרון' אצל הקב"ה הוא ההתעוררות להיטיב ולרחם על מי שנזכר לפניו.

ידועה ומפורסמת הסגולה הנוראה של מרן הגר"ח מוואלוז'ין זצ"ל, שיש דרך לגרום שהקב"ה יזכור את האדם ויגן עליו, וזה ע"י האמונה ש'אין עוד מלבדו', וכמו שכתב בספרו 'נפש החיים' (ש"ג פ"ב): ובאמת הוא ענין גדול וסגולה נפלאה להסיר ולבטל מעליו כל דינים ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו ולא יעשו שום רשע כלל. כשהאדם קובע בליבו לאמור: 'הלא ה' הוא האלוקים האמיתי ואין עוד מלבדו יתברך שום כוח בעולם, וכל העולמות כלל והכל מלא רק אחדותו הפשוט יתברך שמו'. ומבטל בליבו ביטול גמור

פְּנֵינִי קֹדֶשׁ

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

א ווארט אויף די פרשה

הקב"ה בכבודו ובעצמו יורד לסייע לאחדות דקדושה ולשבר אחדות דקליפה

וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם. ויאמר ה', הן עם אחד ושפה אחת לכולם, וזה החלם לעשות, ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות. הבה נרדה ונבלה שם שפתם וגו' (בראשית יא, ה-ז).

יש לפרש בהקדם דברי האלשיך הק' (פר' שופטים) על הפסוק (דברים כ, א): "כי תצא למלחמה על אויביך... לא תירא מהם כי ה' אלקיך עמך המעלך מארץ מצרים וגו' - כי תצא לשון יחיד... על ידי אחדותך תזכה [ש]יהיה ה' בעצמו עמך, ולא מלאך, כי אם 'המעלך מארץ מצרים' על ידי עצמו".

והרי שכשיש אחדות בקרב ישראל, הקב"ה בכבודו ובעצמו מצטרף אליהם, ומשפיע להם כל מיני ישועות.

והנה אמרו רז"ל (מסכת כלה פ"ו): "כינסו לצדיקים הנאה להם והנאה לעולם... כינסו לרשעים רעה להם ורעה לעולם", ומבואר מזה, דכשם שאחדות ישראל הוא דבר מעולה ביותר, כך אחדות הרשעים הוא דבר גרוע ביותר, וממילא כשם שבאחדות ישראל הקב"ה יורד אליהם לסייעם, כך גם באחדות הרשעים, הקב"ה בכבודו ובעצמו יורד אליהם כדי להפרידם ולמנוע מהם לבצע את זממם.

זהו שכתוב: "וירד ה'" בכבודו ובעצמו "לראות את העיר ואת המגדל... ויאמר ה' הן עם אחד ושפה אחת לכולם", שהם מאוחדים ומאוגדים, ולכן מוכרח אני בעצמי לירד ולהפרידם, כדי למנוע מהם לבצע את "כל אשר יזמו לעשות". כח האחדות דקדושה בקרב ישראל, מושפע עליהם בשלשת מועדי השנה, בפסח - כדמצינו שהפסח נאכל בחבורה (תנחומא פר' בא אות י; רמב"ם הלכות קרבן פסח פ"ב ה"ב), ונרמז בזה ענין אחדות ואהבת חברים ("ישמח ישראל" פר' בהעלותך אות ח), בשבועות - כאמרם ז"ל (ויקרא רבה ט, ט) "ויוחן שם ישראל נעשו כולם חנייה אחת", ובסוכות - כאמרם ז"ל (ויקרא רבה ל, יב) על מצות ארבעה מינים "אמר הקב"ה, יוקשרו כולם אגודה אחת והן מכפרין אלו על אלו", ועל כך אנו מתפללים: "והשיאנו ה' אלקינו את ברכת מועדיך", שברכת האחדות הטמונה במועדי השנה תלווה אותנו לכל ימות השנה.

(סעודה א' תשסז)

"איש האדמה" - כיון שנטיעת הכרם לא היתה לשם מצוה

ויחל נח איש האדמה ויטע כרם (בראשית ט, כ).

יש להבין פשר הכינוי "איש האדמה".

ויש לפרש בהקדם דברי השל"ה הק' (פר' בראשית תורה אור אות ג), שהתואר "אדם" יכול להתפרש למעליותא ולגרעיותא, למעליותא - מלשון "אֲדָמָה לְעֵלְיוֹן" (ישעי' יד, יד), לגרעיותא - על שם היותו "עפר מן האדמה" (בראשית ב, ז). כאשר האדם עוסק בתורה ובמצוות הריהו בבחינת "אדמה לעליון", וכאשר הוא עוסק בדברים גשמיים, אם הוא עוסק בהם לשם מצוה, הריהו גם כן בבחינת הנעלית של "אדמה לעליון", ואם הוא עוסק בהם שלא לשם מצוה, הריהו בבחינת "עפר מן האדמה".

זהו שכתוב: "ויחל נח... ויטע כרם", נטיעת הכרם לא היתה לשם קידוש והבדלה וכדו', אלא לשם תניה ושכרות, ובוה עשה עצמו חולין ("ויחל נח"), ולכן הוכתר בתואר "איש האדמה", כי במצב כזה התואר "אדם" הנתון לו הוא על שם היותו "עפר מן האדמה".

(קידושא רבה תשסה)

ביאור מחלוקת הדורשים לשבח והדורשים לגנאי

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו וגו' (בראשית ו, ט).

פירש רש"י: "יש מרבתינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום".

יש לפרש, דהנה הפסוק מעיד על נח שהיה "צדיק" ו"תמים". "צדיק" פירושו, שהיה מזוכך ומקודש בקדושת הברית, כמאמר הזוהר הק' (ח"א נט, ב): "כל מאן דנטיר האי ברית... איקרי צדיק", ו"תמים" מוסב על חינוך הצאצאים לילך בדרכי השי"ת, כמו שכתוב (משלי כ, ז): "מתהלך בתומו צדיק אשרי זרעו אחריו".

לפי זה יובן כי שתי הדיעות ברש"י נחלקו אם תיבת "בדורותיו" מוסב על "צדיק" או על "תמים": "יש מרבתינו דורשים אותו לשבח", שתיבת 'בדורותיו' מוסב על 'צדיק', ואם בדור שפל ונמוך כזה נשמר בשמירה מעולה בקדושת הברית, "כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר". "ויש שדורשים אותו לגנאי", שתיבת 'בדורותיו' מוסב על 'תמים', דהיינו, על חינוך הבנים, ובוה "אילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום", כי בתחום זה היה אברהם מצוין ומיוחד יותר מנח, כפי שהעיד עליו הקב"ה בעצמו (בראשית יח, ט): "כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו" וגו'.

(סעודה א' תשנד)

נח עבד את בוראו כדבעי - על ידי היותו מחובר תמיד עם השי"ת

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלקים התהלך נח

(בראשית ו, ט).

יש לפרש, בהקדם דברי הרבי ר' אלימלך זי"ע: "אם יתבודד אדם עצמו בחדר מיוחד, ויהיה סבור שזהו עיקר עבודתו... [אז] 'ואני לא אראנו' (ירמ' כג, כד), רק עיקר העבודה הוא שיתחבר אדם עצמו עם בני ישראל צדיקים וכשרים" (מאור ושמש פר' קדושים).

והנה, נח היה "צדיק תמים בדורותיו", דהיינו, בדור של רשעים, ולא היה לו עם מי להתחבר, ולכן עבד את בוראו ביחידות, ואם כן, לכאורה לא היה יכול לזכות לשלימות העבודה.

אמנם, העצה במצב כזה היא, להתבונן בכך שהשי"ת מלא כל הארץ כבודו, והוא נמצא עמו בכל אתר ואתר ובכל צעד ושעל, ונמצא שהוא אינו לבד, שהרי הוא מחובר לבוראו, וממילא יוכל לעבדו יתברך כראוי.

זהו שכתוב: "נח איש צדיק תמים היה בדורותיו" דור של רשעים, ומשום כך היתה חסרה לו ההתחברות עם שאר בני אדם, ולכן "את האלקים התהלך נח", שהיה חי תמיד עם ההכרה שאינו לבד, אלא הוא מחובר לבוראו, ועל ידי כך היה ביכולתו לעבוד את בוראו כדבעי.

(סעודה ב' תשלט)

על פרשת השבוע

התנהגות בני אדם משפיעה על שאר הנבראים לטוב ולמוטב

מסופר על הבעש"ט הק' זי"ע שהלך פעם בעיר, והתפלל שם תפלת מנחה בהתלהבות גדולה, והנה ראו דבר פלא, שכל הבהמות והחיות ששהו בקרבת מקום נעמדו על שתי רגליהם הנאחזות, והחלו להתפלל להשי"ת. ופירש בזה הבעש"ט את הפסוק (תהלים קמ"א): "תהלת ה' ידבר פי", ועל ידי זה "ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד", שתפלת האדם גורמת לך שגם שאר הנבראים יתפללו ויזמרו להשי"ת.

ונראה להביא ראיה לכך מהפסוק בפרשתנו (בראשית ו, יב): "וירא אלקים את הארץ והנה נשחתה כי בשר את דרכו על הארץ", ופירש רש"י: "אפילו בהמה חיה ועוף נוקקין לשאינן מינן".

ורואים מזה, שהשחתת בני האדם גרמה השחתה גם בקרב הבהמות ושאר הנבראים, ומדה טובה מרובה, שכאשר בני אדם עובדים את בוראם בתורה ותפילה הם גורמים בכך שינוי למעולותא גם בשאר הנבראים.

(סעודה ב' תשלט)

על הרה"ק ר' ישראל מרוזין זי"ע
לרגל יומא דהילוליה ג' מרחשון

פעם הגיע הרה"ק מרוזין זי"ע לשבות בעיר אחת, וכמה חסידים נכנסו להתלונן בפניו על ריזינער חסיד המתגורר בעיר, המתפלל בשעה מאוחרת ביותר, בתואנה ש"גם הרבי מתפלל בשעה מאוחרת", ויש להם ביינות גדולים מזה.

שלח הרבי לקרוא לחסיד זה, ואמר לו:

"משל למה הדבר דומה, לבעל ואשתו שהיה להם זמן קבוע לסעודה, פעם הגיע הבעל הביתה בזמן הקבוע, ואשתו לא הגישה לו את הסעודה כרגיל, כעבור זמן חשב הבעל לעצמו, שבזמנו האשה מכינה לו סעודה דשנה, הדורשת הכנה זמן רב, ולכן התאזר בסבלנות.

לאחר כמה שעות הגישה לו האשה תבשיל של גריסים, שהוא מאכל עניים שניתן להכינו בזמן מועט. התרעם הבעל ואמר לה: "הא תינח, אם היית מגישה לי מאכל צלי ומבושם שלוקח זמן רב להכינו, היה כדאי להתמין לך, אבל מאכל פשוט כזה, מדוע התעכבת מלהביאו?!"

אמר לו הרה"ק מרוזין: "כאשר יהודי מכין את עצמו כמה שעות לתפלה, ואחר כך מתפלל בהתלהבות ובכוונה גדולה ובלב טהור, אז אומרים בשמים שהיתה כדאי ההכנה של כמה שעות לתפלה מרוממת כזו, אבל תפלה כזו שאתה מתפלל, אין שום סיבה לאיחורה".

ענה החסיד לרבו: "המשל נכון רק כשאין שלום-בית בין האיש לאשה, אבל כשיש שלום-בית ביניהם, אזי כל מה שהאשה מגישה – אפילו בשעה מאוחרת – מקבל הבעל ברצון".

הרה"ק מרוזין התלהב מאד מתשובה זו, ואמר, שמן השמים הביאוהו לעיר זו כדי להוכיח חסיד זה כדי לשמוע תשובה נצחת זו.

(סעודה ג' פר' נשא תשן; שיחת קודש עם האדמו"ר מבוואן שליט"א – תמוז תשס)

פעם התבטא הרה"ק מרוזין זי"ע:

קודם ביאת המשיח תעמוד האמונה על חוט השערה, והעצה להתגבר על זה היא על ידי אסיפת חברים מקשיבים בכל שבת קודש ולדבר מצדיקים, ויהא זה לתועלת לחיזוק הדת והאמונה.

זהו שרמו יעקב אבינו לבניו (בראשית מט, א) "האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים", 'יקרא' הוא מלשון קרירות, 'באחרית הימים' היינו, בעקבתא דמשיחא, שאז תהיה קרירות גדולה בעיני אמונה, התרופה על זה תהיה 'האספו', להתאסף בשבת אחים בצוותא חדא, ולדבר מאמונת ה' ואמונת צדיקים.

(קביעת שיעור – קיץ תשנ)

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלקים התהלך נח (בראשית ו, ט).

פירש רש"י: "יש מרבתינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר. ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכולם".

מקור דברי רש"י הם בגמרא (סנהדרין קח, א): "בדורותיו, אמר רבי יוחנן, בדורותיו ולא בדורות אחרים (כדעת היה דורשים לגנאי), וריש לקיש אמר, בדורותיו כל שכן בדורות אחרים" (כדעת היה דורשים לשבח).

ונראה לפרש מחלוקתם, דהנה ישנם שני מיני צדיקים ומשפיעים בקרב בני ישראל. ישנם צדיקים ההולכים ממקום למקום לדרוש בפני קהל עם ישורון ולהוכיחם בדיבורי פיהם לתקן וליישר דרכיהם ואורחותיהם, וישנם צדיקים הממעטים בדיבור, ומקיימים מצוות ומעשים טובים בגלוי לעין כל באופן שאחרים יוכלו ללמוד מהם דרך סלולה בקיום המצוות, וכמו כן מכל צעד ושעל שלהם ניתן ללמוד איך להתנהג כדת של תורה.

אברהם אבינו ע"ה נקט כשתי הדרכים, והיה דרכו הן לפרסם את שמו ואלקותו יתברך בראש כל חוצות, כדאיתא במדרש (ליקוט רמז צה): "ויקרא שם בשם ה' א-ל-עולם, אל תיקרי 'ויקרא' אלא 'ויקריא', מלמד שהקריא אברהם אבינו שמו של הקב"ה לכל עובר ושב", והן לקיים תורה ומצוות בגלוי לעין כל, באופן שכל רואהו יוכל ללמוד הימנו דרך בעבודת ה', כמו שמצינו שמל את עצמו בפרהסיא ובאמצע היום כדי שילמדו אחרים ממנו, וכפי שפירשו בספרי קודש (תולדות אדם [אסטורבא] דף קח, ב) את מאמרם ז"ל (בבא בתרא טז, ב): "אבן טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו, שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא", שעבודת קדשו של אברהם אבינו היתה בבחינת "אבן טובה", שכל הזקוק לרפואה ברוחניות היה מתלמד הימנו איך לעבוד את בורא.

ואילו אצל נח איש צדיק מצינו מצד אחד ש"היה... מוכיח בהם ואומר להם, עשו תשובה, ואם לאו, הקב"ה מביא עליכם את המבול" (סנהדרין קח, א), ומצד שני מצינו "את האלקים התהלך נח", דהיינו, בהתבודדות רק עם אלקים" (שימח משה" פר' וירא).

אמנם אין זה סתירה, כי נח איש צדיק נקט רק בדרך הראשונה להוכיח לבני דורו בפה, אולם, בדרך השנייה לא בחר, ולכן עבד את בוראו בהצנע לכת באופן שאחרים לא היו יכולים ללמוד הימנו.

והנה במדרש (בראשית רבה י, ט) נחלקו רבי יוחנן וריש לקיש, רבי יוחנן המשיל את האבות הקדושים לרועה שהוא עומד ומביט בצאנו, וריש לקיש המשיל אותם לנשיא שהוא מהלך וזקנים לפניו".

ולפי האמור יש לומר, שרבי יוחנן וריש לקיש נסובו על שתי הבחינות האמורות בעבודת הצדיקים, רבי יוחנן מוסב על עבודת הצדיקים בפרהסיא באופן שאחרים יתלמדו מהם ממילא, כענין הרועה ההולך לפני הצאן, שהם הולכים אחריו ללא כל דיבור, ואילו ריש לקיש מוסב על עבודת הצדיקים לילך ממקום למקום ולהוכיח את ישראל, וזהו כענין "נשיא שהוא מהלך וזקנים לפניו", שהזקנים הולכים לפניו להודיע לכולם על בואו של הנשיא, וכך גם צדיקים אלו מפרסמים את שמו יתברך בכל אתר ואתר.

מענה יובן כי פלוגתתם של רבי יוחנן וריש לקיש אם לדרוש את נח לשבח או לגנאי תלוי במחלוקת רבי יוחנן וריש לקיש האמורה, כי רבי יוחנן התייחס למעלת האבות הקדושים בכך שעבדו את בוראם בפרהסיא, ובכך פעלו ללמד לאחרים דרכי עבודת השי"ת, ולכן הוא לשיטתיה דרש את נח לגנאי, כי נח עבד את בוראו בצנעא, וזהו גנאי בשבילו כי "אילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכולם", לפי שלא השכיל לעבוד את בוראו בגלוי כדי שבני דורו ילמדו הימנו.

ואילו ריש לקיש התייחס למעלת האבות הקדושים בכך שהלכו ממקום למקום ופרסמו אלקותו ית"ש בדיבורי פיהם, ולכן הוא לשיטתיה דרש את נח לשבח, כי גם הוא הלך מאיש לאיש להוכיחם בדיבור פיו ולהשיבם בתשובה, ורק בדורו - דור רשעים - לא הצליח לפעול, אבל בדור צדיקים בוודאי היה יכול לפעול בדיבורו לקרבם ולהעלותם לעילא ולעילא.

המורם מן האמור:

א. ההשפעה על בני ישראל תתכן על ידי תוכחה ופרסום אלקותו ית"ש בפה או על ידי עשיית מצוות ומעשים טובים בגלוי באופן שאחרים יתלמדו מזה.

ב. אברהם אבינו השפיע על בני דורו בשתי הדרכים, הן "ויקריא שם בשם ה'", והן בקיום מצוות בגלוי לעין כל.

ג. נח איש צדיק היה מתבודד עם קונו, וקיים המצוות בצנעא, אולם, הוכיח את בני דורו בפיו להשיבו בתשובה.

ד. רבי יוחנן מתייחס לקיום המצוות בפרהסיא, ולכן דרש את נח לגנאי, לפי שלא עשה כן, ואילו ריש לקיש מתייחס לתוכחה בפה, ולכן דרש את נח לשבח, כי היה מוכיח בשער, ובדור צדיקים היה בוודאי יכול להשפיע.

(קביעת שיעור לזמן החורף תשלג)

תודותינו וברכותינו לאלו שתרמו להוצאת הגיליון

הרה"ח ר' מנחם דוד גליק שליט"א
לרגל שמחת לידת בנו נ"י
למול טוב ובשעטור"מ

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' משה אברהם
ברה"ח ר' שלום רייזמן ז"ל

לעילוי נשמת העסקן הדגול
הרה"ח ר' אברהם יהודה
ב"ר ישעיה עקיבא פינר ז"ל

לעילוי נשמת האשה החשובה
מרת חיה סאסא ע"ה בת הרה"ח ר' אברהם ז"ל
נפטרה י' סיון תשע"ט
אשת הרה"ח ר' יעקב נחום לאנג שליט"א

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' ברוך ב"ר אברהם מרדכי ז"ל
מרת ביילא בת הר"ר אהרן זאב ע"ה
שוורץ

מספרי המגיד

"מתוך ההפיכה"

פרק ב' "מה מסתירים מהילדים?"

תקציר פר' א': רב חיים שלום פינקלשטיין קונה לבנו הבכור שלמה זלמן תפילין יקרות מאוד לקראת הבר מצוה, הוא מביא את התפילין לבית ומלמד אותו להניחם, לאחר מיכן הוא מספר לו על נסיעה לא צפויה לארה"ב יחד אמא ומבקש את עזרתו באחזקת הבית למושב שבועיים, כעבור שבוע שקט מגלה שלמה זלמן כי קשה לו עם השעמום, הוא קם באמצע הלילה ומחפש את התפילין היקרות שאבא קונה לו, תוהה למה הן כה יקרות ורוצה לפתוח כדי לראות את הפרשיות היקרות, אבל מבין שבכך יקלקל ונסוג מהתוכנית, הוא לובשן ופושטן כמה פעמים. לאחר מיכן תוך כדי שמחזיק למגירה הוא מגלה את שעון האיירוסין של אביו, משנת תרד"ץ, בזה הוא עולה על סוד משונה שהוריו היו מאורסים במשך 15 וחצי שנים, אך יתכן הדבר ועל מה ולמה זה אירע? דבר זה גורם לו שלא יוכל לישון עד לסמוך לנץ החמה.

ירושלים, י"ד לחודש אלול תשכ"ו

בפעם הראשונה לאחר שש שנות יקיות בשמירת זמנים בלי פספוס, איחר שלמה זלמן לקום לתפילה, הילדים היו אחראים וקמו בזמן, הם סידרו את הבית ואת עצמם ויצאו ללימודים בלי הכוונתו.

כשהקיץ משנתו גילה לתדהמתו שהשעה היא 10:15 והוא היה בוש בעצמו על האיחור הגדול, הוא רץ לראות מה קורה עם אחיו ואחיותיו, האם באשמתו נותרו בבית, לשמחתו הרבה גילה כי יצאו מהבית, לכל הפחות לא תהיה האשמה תלויה בו, הוא הלך להתפלל ביחידות בבית כנסת הגר"א הליטאי שמעולם לא דרכה כף רגלו שם, בשל הבושה להתפלל בבית המדרש שלו בשעה כה מאוחרת, אך לא הלך ל'חידר' בשל הבושה הגדולה לבוא כה מאוחר, הוא יתרץ מחר לרבי שלו שהיו לו נדודי שינה קשים שגרמו לו שלא ירדם עד לפנות בקר ולפיך היה אנוס גמור.

הוא ניצל את היום החופשי לחיפוש אחרי איזשהו רמז לחידה הנעלמה אותה גילה אתמול, הפעם לא פסח על פינה אחת מהבית כולל חדר השינה, לאחר חיפושים ממושכים גילה באחת המגירות נסתרת נוספת ומתחת לאלבומים שכוחים וזנוחים מונחת הייתה מחברת עבה מכורכת נעולה בהטבעה מיוחדת עליה היה כתוב "בחדר"ג" בכתב רש"י גדול ומודגש, מילה זו הפחידה אותו מאוד, הוא ידע היטב את משמעותה, שכלו החד קלט כי במחברת זו יש את הפתרון לחידה שהטרידה אותו כל ליל אמש, זה דרבן אותו מאוד לפתוח ולקרוא מספר דפים שיתנו לו איזשהו רמז קל, אך המילה המפחידה "בחדר"ג" מנעה ממנו לעשות כן.

עתה ידע כי אין לו סיכוי לגלות את הסוד הגדול בלי עזרת הוריו, הוא הרגיש עצמו במיצר, מצד אחד החידה המשונה בערה בכל עצמותיו, הוא חייב לדעת את התשובה עליה, יש פה סוד שלא ניתן לו מנוחה לרגע, הוא חש עצמו חייב לפצח אותה, אחרת לא יוכל לחיות במנוחה, אבל מאיך הסתבך בחזירה לתחום פרטי ביותר "רשות ההורים" מעולם לא העז להיכנס ל"קודש הקדשים" זה בלי רשות הוריו, אף שלא היה מנעול על החדר, לא העלה מחשבה כזו בליבו, כי זוהי רשות נפרדת מהבית. גם אחיו ואחיותיו היו מחונכים על עקרונות המושג היסודי הנ"ל. אך יבוא להוריו ויספר להם על פלישה גסה לרשות הפרטית שלהם?! היה אסור לו לחפש במקומות כאלו, זה לא נועד בשבילו.

אבל דבר זה לא עזר לו להירגע אלא להיפך, הסקרנות בערה בתוכו יותר ויותר כאש, מאיימת לשורפו בלהבה, מרגע גילוי המחברת התעבה המתח בתוכו, מרגע לרגע התעצמה החידה והלכה והביאה אותו לידי בלבול עצום. קושיא נוראה הציקה לו, מאימתי מחזיקים הורים מחברת סודית עם אזהרת בחדר"ג? היתכן דבר כזה בבית הגון??

מאימתי מסתירים מהילדים דברים?! דבר זה לא נתפס בשכלו. חוברת עבה במגירה נסתרת ביותר עם אזהרה כה חמורה, מעידה כאלף עדים שמכילה חומר סודי רב, ברור שהיה להוריו איזשהו עניין לכתוב חוברת זו, אבל מה העניין לכתוב ואחרי כן להסתיר זאת? האם לא יותר טוב שלא כותבים בכלל והדבר כלל אינו קיים, הלא אין דבר יותר טוב ממילה שמעולם לא נכתבה.

אך מצד שני, הוריו מצאו עניין לכתוב את הסוד, כנראה שהיה חשוב להם להעלות זאת עלי כתב, אבל למה כתבו עליה את המילה המרתיעה ביותר "בחדר"ג? האומרת לכל מי שינסה להציץ בלי רשותם: מי שיפתח את המחברת בלי רשות יעבור על החרם הנורא של רבינו גרשום ז"ל, לא לפתוח מכתב שנשלח לאחד בלא רשותו [גם בלי להשיג הודעה זו, אין רשות לאיש לפתוח מכתב של מישהו בלא רשותו, אך כאשר שמים את ההודעה, היא זועקת שבעתים: אל תנסה לקרוא, זה סוד שמור לבעלים שכתבו].

"למה מחביאים סודות בבית? האם כך נוהג בית נורמלי שמנהלים בתוכו חיים חשאיים?! התגנבה לפתע בקרבו מחשבה ממש מרדנית ואפיקורסית ומאד לא בריאה לנפש נער מתבגר.

לפתע זרעי המרדנות החלו לנבוט בתוכו וזה גרם לו להתקומם על המצב.

אך אפשר לחיות בבית מלא סודות? מה מסתירים מאתנו? למה אצל כל חברי הטובים הבית חלק ורגיל, אין לי כל ספק שהכל גלוי ונקי ואילו אנחנו צריכים להלך על קצה הבהונות? חש שלמה זלמן התמרמרות בלתי מוכרת בתוכו (למרות שאף אחד מחבריו לא דיבר עמו מעולם על אפשרות כזאת הבין בשכלו שאין כזה בית שמנהלים אותו אפוף מסתורין).

מספרי המגיד

אך היצר הטוב שעומד בקרוב להיות בן בית אצלו חש שעליו לסייע במלחמה, הוא לא נותן ליצר הרע לגבור עליו בלי להילחם.

דמותם הטהורה של הוריו צפו כעת בדמיונו, כביכול מביטים בו בתוכחה עצומה: איך אתה חושד בנו כאילו אנו מנהלים בבית סודות לא טהורים? עלך להבין שלפעמים יש לאנשים (מכל מגזרי החיים) קטעים מסוימים ששייכים רק אליהם והם אינם חייבים לחשוף עצמם כזקיף בצריח, מותר להורך לשמור על פרטיותם, הם לא חייבים לספר לילדים כל פרט ומאורע שעבר עליהם משך חייהם, גם אתה יקירנו עלול הנך לעבור כל מיני ניסיונות בחיים (אין כמעט מי שנמלט מכך) גם אתה לא תשמח לשתף את ילדך בכל מה שיעבור עליך, ישנם חלקים שהם בבחינת "טאבו" שלא נכנסים אליהם.

מחשבה חדשה זו השקיטה במעט את רוחו הסוערת, אבל הסוד הנצור השפיע עליו מאד לרעה, זה שחשף לפתע פינה נסתרת שעליו כעת לשמור עליה בסודיות עצומה גרמה לו להמון תסכול, הוא כבר לא היה ילד שמח וצוהל שמשוחרר מכל לחצים, הוא חש שלפתע הזקין בכמה עשרות שנים בשל המחשבות הטורדניות.

אחיו הצעירים חשו בשינוי שבלט מאד בשטח, מילדים לא יכלו להכיל שלפתע אחיהם הגדול מתהלך עם "פני תשעה באב"

שושי אחותו הצעירה בת ה-10 וחצי הייתה הקרובה אליו מכל יתר האחים, תמיד הייתה זו שדאגה לשלומה וסיפרה לו את כל סודותיה וחוויותיה, עתה הייתה הראשונה שניסתה לדובב אותו על ומה ולמה פניו כה זעופות, אבל שלמה זלמן סתם את פיו, כדי לא לגלות לה את הסוד שגילה בבית, כי סוד זה אסור לעבור אליה, הוא מדי מפחיד וקשה.

הוא גמגם לה כי יש לו בזמן האחרון נדודי שינה קשים שמשבשים את כל המצב רוח שלו, הוא נכנס לפחד עצום שאולי יש לו איזו מחלה קשה שמשבשת את היכולת לישון, חשש זה מפחיד אותו מאד ולכן מצב רוחו עכור.

(מחלה זו מוכרת בטרמינולוגיה הרפואית בשם "אינסומניה" (INSOMANIA) מחלה קשה שפוגעת בתפקוד השינה במוח, היא גורמת לשיבוש מרכז הבקרה על השינה, כתוצאה מכך יכול החולה להיות ער שעות רבות בכל לילה, כשכמעט איננו עוצם עין לצורך זה ישנה מעבדת שינה שמנסה למגר את המחלה, נ.ב. קראתי באיזה בולטין רפואי מקרה קיצוני של חולה סיני הסובל ממחלה זו כמה עשרות שנים, הוא מנמנם במשך היום פה ושם, אבל אינו ישן שינה רגילה עשרות שנים, הוא התרגל למצב חיים זה ומתפקד איכשהו, אם כי יש לו חולשות גדולות וגופו עייף מאד כתוצאה מחוסר חילופי החומרים שמתרחשים בעת השינה)

למרות ששלמה זלמן היה ילד שהאמת מורגלת על לשונו, חש כי הפעם עליו לשנות ואין זה שקר גס, כי באמת הוא סובל מאד מנדודי שינה, הוא לא רצה לספר לה על שעון היד שמצא במגירה וכן על המחברת העבה שמצא במקום נסתר שכנראה מכיל סודות מחיי המשפחה ועליהם ישנה אזהרה חמורה "בחדר ג'".

שלמה זלמן חיכה בצפיה דרוכה לשוב הוריו לבית, הוא חש צורך עז לשוחח איתם על העניין, הוא לא יכול להותיר את הסוד הזה עלום בפניו, אך עליו למצוא את הדרך הנכונה, איך להביא אותם לספר לו על כך ואין לו כל דרך לעת עתה.

המשך הפרולוג (ח'ב) -אור לכ'ג שבט תש"ב.

תקציר ח'א של הפרולוג. רב משה יוסף הויזמן מתחבט קשות בשאלה היכן לערוך את נישואי בתו הבכורה צארטיל, הוא שואל את החברותא שלו ומקבל ממנו מוסר על עצם המחשבה לערוך שמחה באמצע מלחמת העולם שעה שכל הגולה בוערת, הוא מחליט להפנות את השאלה למו"צ שלו רב וולוויל מינצברג, לאחר סדר הלימוד הוא פוגש אדם מסתורי חומק מהחצר שלו ומבין כי הלה שלח לו מכתב ואכן הוא מגלה את המכתב שמזהיר מפני חתנו, הוא מציע לו לערוך מעקב אחריו בשעת בוקר מוקדמת ולגלות להיכן פניו מועדות, דבר שגורם לו המון פחד מפני הבאות.

רב משה יוסף הויזמן נכנס לביתו חמוץ פנים כלימון, המכתב בכיסו שורף אותו מבפנים, אבל הוא חושב שכרגע עליו להעלים את המידע מאשתו ציפורה, מה שפחות לדעת בריא יותר, הוא לא יכול להאמין לשמץ דיבה רעה על חתנו האהוב חיים שלום, רק אתמול אמר לו פלפול עצום ליישב קושית מהר"ט אלגאזי בבכורות בשלושה דרכים, כמה בחורים בני גילו יודעים בכלל את דברי המהר"ט אלגאזי (אם בכלל למדו את המסכת) לא כ"ש ליישב את דבריו בג' דרכים, אם הוא אינו שקוע בלימוד בעומק העיני הוא לא יוכל לומר לו כאלו מהלכים נפלאים, ואת רב משה יוסף הויזמן אי אפשר למרוח עם מיישעלאך.

ב'ה הוא עצמו סיים כמה וכמה פעמים את הש"ס ונהירים לו האותיות הקטנות היטב, יש לו יד ורגל בחוכמת הפלפול, כיאה לבוגר הקלויז הגדול של רדומסק, בנעוריו היה בכיר החבורה והתחרה עם גדולי העיליים שם בהצלחה מרובה, עד ליום זה הוא קובע את רוב שעות היום ללימוד, רק שעות בודדות מתעסק הוא בבית המסחר לאריגים שיש לו בקצה רחוב מלכי ישראל, רוב היום יושבת בו אשתו ציפורה, הוא רק מנהל את הפנקסים (בוכהאלטעריי) בשל חושו המתמטי.

אחרי כאלו פלפולים אי אפשר להטיל מום בקדשים, רוצה הוא להסיר מעליו את המחשבות הטורדניות, אבל הוא מגלה שזה אינו אפשרי תולעת הספק ניקרה בתוכו בלא הרף, מה יש לבן אדם (ויהיה קנאי גדול) להטיל בבחור שלו שיקוצים?! האם יש לו סכסוך אישי עם מישהו שאינו יכול לראות באושרו? ו...אולי יש בו איזו שהיא נגיעה קלה של "תולעת הפזילה" למחוזות איומים, הרי בימים טרופים אלו שומעים מפעם לפעם על קרבן חדש מהישוב הישן שנפל בידי הסטרא אחרא שמנסה לכבוש חלקות

מספורי המגיד

טובות מבין בחוריה המצוינים של ירושלים ת'ו ומי חסין מפניהם? האם אין שמועות חזקות על עשרות בחורים משיבות עין חיים' וחיי עולם' שעורקו לצד הנגיד רח"ל? עדיף לתפוס את התולעת הזו ולסלקה בהתחלה לפני שנגעה בפרי וחדרה לעומק.

הוא התנצל בפני רעייתו כי עליו למהר לדבר עם המו"צ שלהם הגה"צ רבי וועלוועל מינצברג שליט"א, בעניין קביעת זמן השמחה שלהם, הוא סיפר לה על הביקורת העצומה שהביע בפניו, חברו ר' אלימלך פישמן, על קביעת חתונה בשעה טרופה זו כשמשרפות הכבשנים עובדות בתפוקה מלאה: "איך ימלא לבך לאכול את העוף המאודה שלך, שעה שאחזק הקדושים הי"ד מתאדים בכבשנים (שנקראו בשם קרימיטוריום)? קך הציג בפני את השאלה בצורה הכי מחודדת שרק ניתן להעלות, בכך הוציא לי את כל החשק לערוך את השמחה" שח לרעייתו בצער רב.

ציפורה התמלאה בזעם רב. "קל לצדיק שלך לדבר, האם היה מוכן לעכב כל קך הרבה זמן מועד נישואים כפי שעשינו אנו?! הבת הגדולה שלו בלהה כעת רק בת 12 אין הוא חש בצער של מי שכבר מקושר בקשרי שידוכים זמן כה רב, מצב לא בריא לכל הדעות, צארטיל שלנו כלה זה 4 שנים, היכן נשמע כדבר הזה? אמת עברנו באמצע דירה, עזבנו את אמשינוב בשל המלחמה העולמית שעמדה בפתח, אבל ב"ה אנו כבר מתגוררים בירושלים מספר שנים, צארטיל גדלה מאז בעוד מספר שנים, בלי עין הרע היא פורחת ובשלה לחלוטין כיום לנהל בית יהודי כשר, למה שימנעו מאתנו לחוג את שמחתנו?!

"חלילה וחס לחשוד ברב אלימלך היקר שאינו מפרגן לנו שמחה, הוא העלה שאלה ברמה העקרונית: "האם מן הראוי לעשות שמחה בשעה טרופה כל קך, כשעשרות אלפי יהודים מתאדים מדי יום במחנות ההשמדה, סכום הנפטרים בשנה אחת בפולין כולה לפני שפרצה המלחמה פחות בהרבה מהנספים ביום אחד במחנות אושוויץ מיידאנק ובירקנאו וכו".

עתה הצליחה ציפורה לקלוט את עומק הבעיה והסכימה בלב שלם כי זוהי שאלה טובה שצריכים להפנות אל רבם המו"צ שבקי ומחודד בעניינים כאלו, בס"ד יתן להם הדרכה והנחייה נכונה, מה שלא יאמר יתן להם פתחון פה ומענה לשון לכל המתעניינים.

בשעת לילה מאוחרת ניצב רב משה יוסף בפני רבו שכבר היה ישיש אך מלא רוח חיים, למרות השעה המאוחרת לא ניכרו עליו כל אותות עייפות, הוא לא ידע במה לפתוח תחילה? הוא חקך זמן רב במה להתחיל, בעריכת החתונה או אולי להתחיל עם הפתק המוזר ששורף את לבו כל העת, הוא חייב להירגע לדעת שהכל לזות שפתיים של איזה בטלן מושחת שאינו יכול לישון רגוע כשטוב לשני.

לאחר היסוסים רבים סיפר לרב את הסיפור המקומם, הוא הראהו את הפתק כשידיו רותתות מרוב זעם, רב וועלוועל בדק את הפתק בעיון וחשב על קך מספר דקות. לאחר מיכן שאל אותו: נראה שבאת אלי בשביל דבר נוסף, האם אני צודק?

"אכן כן, יש לי עוד שאלה מאד חשובה, רק התלבטתי על סדר המקרים, לבסוף החלטתי ללכת מהסוף אל ההתחלה".

"הבה נשמע את שאלתך השניה גם כן, אולי מכוח השניה נדע לשפוט על הראשונה"

רב משה יוסף סיפר לו על רצונו העז לחתן את בתו הבכירה צארטיל עם חתנו העילוי חיים שלום פינקלשטיין שכבר מאורס לה זה ארבע שנים עוד מאמשינוב בתחילת שנת תרח"צ, באותם ימים היו שניהם צעירים מאד, אלא שהיה לו עניין גדול לקשור את גורל בתו עם העילוי המיוחד שהיה מקורב אליו ורצה בו עד מאד, כעת הגיעו שניהם לבגרות, בתו מתקרבת לשנת ה-19 ואילו הבחור כבר בן 18 ומחצה ובחוגים החסידיים זה הגיל המתאים. אלא שחברו רב אלימלך פישמן העלה בפניו שאלה קשה, אם בימים טרופים כאלו מותר לבנות בנין של שמחה?

עתה ששמע רב וועלוועל את שני השאלות שלמעשה כרוכות זו בזו, הסתובב בחדרו כרבע שעה, הוא פסע את ד' אמות החדר אין ספור פעמים, כשידו הימנית אווזת בקצה זקנו (אות שהוא שקוע בעומק העיון) לאחר רבע שעה אמר לרב משה יוסף.

"תשמע לעצתי היטב, אם לא היית מזדרז לחתן את בתך, הייתי אומר לך להסיח מעט את דעת מהפתק הפשקווילי, מהסיבה הפשוטה, מי שכוונותיו טהורות לחלוטין אינו "מכה רעהו בסתר" לא מתגנבים באישון לילה מסתירים את הפנים ומגנבים פתק שלא חותמים עליו שם, קך נוהג גנב שבא לחתור באפילה וכוונותיו אינן טהורות, אדם יר"ש שיש לו לעורר במקום שיש לעורר, עליו לאזור עוז ואומץ, לבוא אל מי שצריך לעוררו ולדבר עמו גלויות בצורה עדינה, לא להנחית עליו מכה אנושה בלי הכנות, עצם הגישה לדעתי פסולה לחלוטין, ברם עתה, שהיך מעוניין לחתן את בתך זה קובע לדורי דורות, חשוב לך לדעת בדיוק מי הוא חתנך כשיש רינון כל שהוא, למרות שהייתה לו עד עתה חזקת כשרות ואני רוצה להאמין שעדיין עומד בחזקתו, אך למיחש מיבעי, לפיך לפני שאתה קובע מועד ותוהה אם זה נכון מבחינה מוסרית ואנושית, עלך לדעת, עם מי אתה הולך לשולחן".

"האם זה אומר שעלי לעקוב אחרי חתני האהוב, ירחם ה'" רטטו כתפיו של רב משה יוסף מבכי שעצר בכל כוחותיו שלא יפרוץ החוצה.

"עדיף לעקוב כעת מאשר להתעלם, מי יודע אם לא תמררט את שערוותך אח"כ, עלך לעשות זאת בזהירות מרבית, שלא יחוש כלל בכך, קך תוכל לדעת, אם יש אמת בדבר, או שאלו טענות של איזה שונא שאינו יכול לפרגן כפי שהעלית בדעתך".

מספורי המגיד

רב משה יצא מבית רב וועלויל בלב כבד מאד, לא לפני שקיבל ממנו ברכה חמה שבעזרת ה' תצא האמת לחוץ והיא תהיה טובה לכולם.

כשחזר לביתו המתינה ציפורה רעייתו עם ספר התהילים בידה, הדפים היו רטובים מדמעות, ניכר היה עליה כי אינה רגועה, לבה הערני אמר לה שהסיפור אינו פשוט כלל לפיך כדרכה של יהודיה כשרה המפלט לכל הוא בספר תהילים. רב משה יוסף רמז לה שהמו"צ שמע את השאלה בעיון אך אין לו עדיין דעה ברורה בעניין.

"זאת אומרת שבעצם החתונה מתעכבת" יצאה צווחה צרודה מפיה. הבינה יתירה שלה קלטה שהסיפור מסתבך, כל ההכנות תתעכבנה עד לסיום המלחמה, מי יודע עוד כמה שנים תתמשך המלחמה הארוכה וכמה צרות יעברו על עם ישראל עד שיוכלו לחשוב על עריכת שמחה, בינתיים צארטיל בכורתם תתבגר לה ותעכב שורה של ילדים נוספים בדרכם אל האושר ה' ירחם, עתה חשה את השבר קרוב ומוחשי אליה יותר. רב משה יוסף ניסה להרגיעה, אך לא עלתה בידו.

אותו לילה לא ישן רב משה יוסף, הוא התהפך בשנתו ודמיין את הדברים הכי גרועים שרק יכול להיות, כל גופו היה שטוף זיעה עד שהשכיבה הפכה לסיוט, הוא קם אל חדר לימודו לשקוע בלימוד, אין מפלט במצב כזה רק בלימוד דף גמרא קשה עם מפרשים.

בשעה 3:40 לפנות בוקר התלבש רב משה יוסף בבגדיו, הפעם העדיף לקחת במקום את כובע הפלוש את הקוטשמע (כובע פרווה) שכבר לא לבש שנים, הוא עטה על פניו צעיף שחור כרעול פנים לטשטש את מראהו, הוא יצא לכיוון מאה שערים 5 הייתה שם איזו גומחה עמוקה שיכלה להכיל אותו בלי שיהיה ניכר שהוא עומד וצופה מהצד, הוא המתין כמעט שעה ואין קול ואין עונה, בסביבות 4:50 נפתחה דלת בית משפחת פינקלשטיין, הוא ראה את חיים שלום חומק מהבית במהירות, אבל אוי וועה להיכן הוא הולך? לכיון רחוב 'שבטי ישראל' האם זה לא הכיוון ההפוך שלו בכל יום? הרי מקום הלימוד נמצא בשכונת 'עץ חיים' בצד השני של העיר, קרוב ליציאה מירושלים? מה יש לו לעשות במקום שאליו הוא הולך? אך כעת אין זמן לשאלות, עליו לעקוב אחריו, הוא ניסה לדלוק אחריו בזהירות בלי שייחשף, אך הדבר לא היה קל.

חתנו שהיה צעיר וגמיש מאד, הלך במהירות שלא הייתה מביישת ציטה מיומנת היוצאת למרדף אחרי זברה שמנמנה, ארוחת בקר טובה שלא מצויה תמיד, רב משה יוסף נגרד אחריו לאחור, הוא רואה את חתנו כבר עובר את רחוב שבטי ישראל ומשם נכנס לשכונת "מוסררה" שהיא מקום ישימון וצייה, רק עניים מרודים חיו בה וחלקם ה' ישמור משפחות פשע, שכאן יהיה מקום הלימוד שלו? "וועה איז צו מיר" (אבוי לי) נחרד רב משה יוסף למראה עיניו.

כל גופו של רב משה יוסף התקשח עד שחש כאילו לומבגו (ובעברית "מתנת") והוא כאב הגב התחתון) אוחז בו ומצמית את כל אבריו.

מה הוא עושה כאן? האם הוא עבר לכאן ללמוד? עד לרגע זה ידע כי הוא לומד בשכונת עץ חיים, שם קבע את לימודיו לפני תקופה יחד עם החברותא שלו אפרים זלמן, כששניהם שומעים שיעורים יומיים בעיון גדול במסכת בבא בתרא מפי מורם ורבים הגאון הגדול רבי משה כהן שליט"א, לא נראה שרק בדיוק היום הלך לכאן במקום לשיכון עץ חיים, מה יש לו לעשות בשכונת מוסררה!?

מאיך הציקה לו קושיא עצומה שלא חשב עליה עד לרגע זה, אם חיים שלום לומד כאן, אז גם אפרים זלמן לומד עמו, למה לא אמר לו אפרים זלמן מילה אחת שמקום הלימוד הועתק לשכונת מוסררה, והקושי היותר גדול שמציק לו כעת, למה אותו אלמוני ראה למסור על חתנו ולא על בנו בכורו אפרים זלמן וכי זה שאפרים זלמן הולך למקום שאינו ראוי לפנות בוקר אינו מספיק סיבה להתריע על כך, מפני מה התריע על חיים שלום ולא על אפרים זלמן. משהו מוזר שאין לו על ק הסבר ולמה לא ראה את אפרים זלמן הרי שניהם לומדים יחד למה הוא לא הגיע לכאן?

הוא עמד מרחוק וראה את חיים שלום שלו מתקרב לאיזה בית שהיה חצי מבונה, מוציא מפתח מאורך ומשונה בצורתו מכיסו מתאימו אל הדלת ונעלם. רב משה יוסף המתין מספר דקות עד שהעז להתקרב לבנין, הוא ראה את שם הרחוב "חולדה הנביאה" בית מס' 5 הוא ידע היטב, שם הרחוב יחוקק על לוח לבו עד שידע בבירור שהכל תקין עם חתנו. לבו אמר לו שהמצב אינו פשוט, אך מאיך, אי אפשר לעשות כלום, בלי להזדקק לחוכמתו של מו"ר המו"צ, מרגע זה ידע שמה שהיה ברור עד עתה, כבר אינו ברור כלל וכלל. [מה המשך העלילה שתהיה סוערת עד גבה גלי? את זה נדע רק כשנגיע לאמצע הסיפור].

~~~~~

"המרכז לערבות הדדית" (ע"ר)

גליון מס': 66. פרשת: נח. ב' חשוון ה'תש"פ.

העלון מוקדש לרפוא"ש בדרכי נעם: בת ציון אביגיל בת סימה יוכבד תח"ו

זמני שבת קודש: נח.

כניסה יציאה ר"ת	18:02	17:25	16:35	ירושלים:
	17:58	17:22	16:32	תל אביב:
	17:58	17:22	16:32	חיפה:
	18:01	17:25	16:35	בית שמש:

הזמנים עפ"י לוח אור החיים.

סיפור לשבת . הרב עובדיה יוסף.

לדאוג במסירות - גם לבעלי החיים. פניני אוה"ח .

גם במצוות - צריך לדאוג לכיסוי. עלי עין .

חודה של פרשה:

חידה נושאת פרסים . עמ' - 4. גם המבוגרים מוזמנים.

ב"ה **גַּבְרֵי חַיִּים**
דַּרְכֵי חַיִּים
בנשיאות הרב אייל עמרמי שליט"א

להשאלת:

גמרות שוטנשטיין, וספרי טוש"ע.

רח' נחום פינת מלכי-ישראל, שכונת גאולה.

לפרטים:

פלי: 054-844-86-83

או בקו המידע:

079-53-23-549

הקומה העליונה מיועדת לנח ולמשפחתו, הקומה האמצעית מיועדת לבעלי החיים, והקומה התחתונה לזבל.

התיבה, שבנה נח, אורכה כ- 150 מטר ורוחבה כ- 25 מטר, והיא אמורה להכיל את כל הסוגים של בעלי החיים הקיימים בעולם! כלום לא הקשה נח- איך יתכן, איך יגיעו כל סוגי בעלי החיים לתיבה הזו?!

" אדם צריך להתחיל ולהתאמץ לעשות כל מה שבידיו לעשות - מה יקרה בסוף? "

נח לא הקשה ולא תהה. נח עשה את דבר ה' באמונה, וכל סוגי החיות שבעולם- שהם רבים ומגוונים יותר משאנחנו מעלים על דעתינו- כולם נכנסו לאותו שטח קטן מוגדר.

יש כאן שיעור חשוב מאוד עבורינו: כאשר יש על אדם ציווי, הוא צריך לעשות את כל אשר ביכולתו, כדי לבצע את הציווי, גם אם יכולתו בעניין מוגבלת מאוד. את השאר יעשה אלוקים. אדם צריך להתחיל ולהתאמץ לעשות כל מה שבידיו לעשות. מה יקרה בסוף? את זה צריך להשאיר לבורא העולם.

הדבר נכון גם לגבי עינינים גשמיים. יש אנשים שמתאמצים מאוד ומשקיעים את הנשמה ולא מצליחים. לעומתם, יש כאלה שכמעט לא נוקפים אצבע, ומצליחים.

הדרך הנכונה היא לעשות מה שצריך, ואת השאר להשאיר לבורא העולם, שהכול בידיו והכול מאיתו.

(ע"פ שיחתו של הרב יצחק פנגר שליט"א)

*שפת שלום ומאור
לכל קרן ישראל*

מוקדש להצלחת ידידנו ר' אייל אליהו בן אילנה הי"ו ורעייתו תח"י, וכל משפחתם, לפרנסה בשפע ובנקל, בריאות, ונחת מכל יוצאי חלציהם.

מבט מהפרשה: הסתכלות לחיים מפרשת השבוע.

ההתחלה - וההמשך.

אחד הדורות הידועים ביותר לשימחה בהיסטוריה האנושית, הוא דור המבול.

מדובר בתקופה של בסביבות 1500 שנה מבריאת העולם (המבול היה בשנת 1656 לבריאה). בני האדם הרשיעו דרכם, ולא נמנעו משום דבר חטא. בין השאר, עברו על איסורי עריות ועל גזל.

צדיק אחד היה בדור, שהחליט ללכת נגד הזרם. מדובר כמובן, בנח. נח לא נסחף אחר ההתנהלות המושחתת והמופקרת של בני דורו. נח לא אמר לעצמו "כולם עושים כך, אין סיבה שאני אהיה שונה. מה, כולם טועים וכולם רשעים?!" נח המשיך לדבוק באמת, מבלי לנטות ממנה, על אף שכולם נהגו אחרת.

אלוקים ציווה על נח לבנות תיבה. נח נטע עצי אורן, קצץ אותם ושייף, והכין קרשים לבניית התיבה. כל הפעולות האלו נעשו כדי למשוך תשומת לב. האנשים שאלו את נח לפשר מעשיו- "מה זה- הפכת לנגר? מה, אתה בונה תיבה? למה תיבה פתאום באמצע החיים?"

נח ענה להם על תמיהתם, וסיפר להם שעתיד לבוא מבול על העולם, וייספו בו כולם אם לא ישובו ממעשיהם הרעים.

הקב"ה מצווה על נח לבנות תיבה באורך של כ- 150 מטר (300 אמה), ברוחב של כ- 25 מטר, ובגובה של כ- 15 מטר. בתיבה יש שלוש קומות.

אוצ"ק פרישת ינחי

סדר הלימוד מוקדש לע"ג האיש הכשר:

ר' רחמים בן פנינה ז"ל.

יום פקודתו ו' בחשוון.

באפשרותך להקדיש את הלימוד להצלחתך, או להבדיל לע"ג יקירך, חייג עכשיו: 052-7100-955.

סיפור לשבת:

הרב עובדיה יוסף (ע"פ קונטרס עיטורי תורה)

שיר ערש לתינוק.

בנו הרב משה יוסף, שהוא ומשפחתו זכו להתגורר בעשרים שנים האחרונות בבית הרב ולטפל בו, סיפר כי באחד הימים רעייתו הניחה מכשיר בייביסיטר במטבח על מנת לשמוע את התינוק הישן בחדר. היא יצאה לכמה דקות מהבית והרב זצ"ל ישב ולמד.

התינוק החל לבכות והרב שמע את הבכי דרך המכשיר וקם אליו להרגיע אותו.

תוך כדי נכנסה האם למטבח והנה היא שומעת את הרב בחדרו של הילד שר לו שיר ערש, נכנסה אל החדר והיא מוצאת את הרב עומד ליד המיטה והתינוק בזרועותיו. היא הקשיבה למילים שהרב שר, והתברר לה כי הוא ממשיך בלימודו כאשר הוא אומר את המילים של הגמרא במנגינה רכה, והתינוק רדום בזרועותיו.

מי ירחם על העגונות?

סיפר בנו הרב דוד יוסף שליט"א: כארבע עשרה שנים לפני פטירתו, אמרו לרב שהוא צריך לעשות צנתור. הוא אמר שהוא צריך לחזור הביתה לשלוש שעות, ואחר כך יעשה את הניתוח. שאלוהו: "למה עוד שלוש שעות?" אמר: "אני באמצע פסק על עגונה, אם אני נכנס לבית החולים, מי אמר שאני יצא? מי ירחם על העגונה?"

כשהיה רב העיר תל אביב, הוא לא סמך על קודמיו בתפקיד והחל עורך ביקורות באטליזים שבועי, לעודד את המשגיחים להקפיד על ההלכה.

בירור המציאות לעומק.

פעם נצנצה רוח הקודש אצל מרן. בוקר אחד נתערר לבדוק כיצד מולחים את רגלי הבהמות שבאטליזים. הוא זימן אליו את ראש מחלקת הכשרות ושאל אותו כיצד הם מולחים את הרגליים.

השיבו הלה שישנה אישה אחת צדיקה שיוצאת בכל פעם, אוספת את הרגליים מכל האטליזים, מולחתן בביתה ואחר כך מחזירתן לאטליזים.

זימן אליו מרן את אותה אישה צדקת ואמר לה: "בתי, כיצד את מולחת את רגלי הבקר?" השיבתו כיצד היא נוהגת, ושהכל על פי הדין, כי היא הייתה בקיאה בענייני מליחה.

בכל זאת לא הרפה מרן זצ"ל ושאל: "מנין את אוספת את רגלי הבקר?" השיבתו: "אני עוברת לכל אורך שוק הכרמל, אוספת את הרגליים ורושמת אצלי כמה רגליים קיבלתי מכל איטליז. לאחר מכן אני מחזירה לכל אחד לפי המספר שרשמתי".

שאלה מרן: "האם את לוקחת רגליים מכל האטליזים?"

השיבתו: "בודאי! אפילו מהאטליזים הלא כשרים אני לוקחת!"

מיד הבינו כל השומעים, כי אותה אישה בתמימותה הכשילה בטעות את הרבים, כי הייתה מערבת רגליים של טריפה עם רגליים כשרות ואיש לא ידע מכך, עד שבדק זאת מרן לעומק.

בזמן שהייתי אברך ועוד לפני שהייתה לי חתימת זקן, הבאתי לרב חוברת על מנהגי ליל ראש השנה, ובה מקורות שאספתי על מנהגי האכילה שאוכלים בליל ראש השנה לסימנא טבא, ובקשתי מהרב אם יאות לכתוב לי הסכמה לחוברת.

הרב ביקש ממני שאגיע ללשכתו בשבוע הבא. כמצוות הרב נהגתי, אולם דא עקא שבאותו היום בשבוע היה אירוע פוליטי מסוכן ומורכב שהציבור החרדי היה מעורב בו, וצוותי טלוויזיה רבים התאספו בלשכתו של הרב ממתנינים לבוא ולמוצא פיו. משום כך, העוזרים של הרב אמרו לי שאין כל סיכוי שאוכל לדבר עם הרב, ובטח לא בלחץ הזה של התקשורת, ומי יודע אם בכלל הרב התייחס לחוברת.

בצר לי עזבתי את לשכת הרב, אלא שבועדי יוצא מן הבניין בדיוק הרב נכנס. בשעת רצון זו הצגתי את עצמי, הרב נעצר, ועמו כל הפמליה שלוותה את הרב כמו גם צוותי הטלוויזיה שהתכוננו לבואו, אולם הרב התעלם מכל הסובב ואמר לי שהוא עבר על החוברת שכתבתי אולם הוא שכח את החוברת בביתו, ולכן ביקש ממני לסור לביתו בשעות אחר הצהריים כדי לקבל את החוברת ואת מכתב ההסכמה.

בתוך כל ההמולה של התקשורת והעוזרים, הרב לא שכח את מה שקבע איתי, הקדיש לי את זמנו - בחור רגיל מן השורה המבקש הסכמה על חוברת של כמה מנהגים - ולא עזבני עד אשר וידא שאני יודע היכן הוא גר ושאיגע בשעה שנקבעה על ידו.

הגעתי בשעה שנקבעה. אשתו של הרב, הרבנית מרגלית ז"ל הכניסה אותי לחדרו של הרב וקראה לו "הרב עובדיה, הרב עובדיה - יש לך אורחים", מידת הכבוד שרכשה הרבנית אל הרב גם היא מן הדברים הצריכים לימוד.

הרב, שהיה שקוע בכתיבה, הזמין אותי לשבת, ולאחר שסיים הביא לי את מכתב ההסכמה לחוברת. ואף הוסיף ובירכני בחום, שאגדל בתורה וכו'.

אם שכח לשאול גם בברכת שמע קולינו, וחתם "ברוך אתה ה'", ומיד נזכר, יאמר "למדני חקיך", וחוזר ושואל טל ומטר, ומסיים שנית "כי אתה שומע תפלת כל פה" וכו'.

אם חתם שומע תפלה, ואחר כך נזכר שלא שאל טל ומטר, יאמר שם קודם ברכת רצה, "ותן טל ומטר לברכה".

אם אמר תיבת רצה, חוזר ל"ברך עלינו", וממשיך תקע בשופר ויתר הברכות על הסדר. וכן הדין אם נזכר באמצע מוזים, או באמצע אלהי נצור, שחוזר לברך עלינו. אבל אם סיים פסוק יהיו לרצון האחרון, אף על פי שעדיין לא פסע שלש פסיעות לאחוריו, חוזר לראש התפלה.

אם מסופק מה הזכיר יכול לומר ב'שמע קולנו' כדן שוכח, ואם הגיע כבר לאחר ברכת שמע קולנו, תוך שלושים יום יש לתלות שלא הזכיר וחוזר כדן שוכח, ולאחר שלושים יום לא חוזר שחזקה עליו שאמר כהוגן. (ובש"ץ קבוע די ב 18 יום מפני שמזכיר גם בחזרת הש"ץ)

שבת שלום ומבורך ושפע גשמי ברכה

מוקדש להצלחת רפאל בן יעל ברוחניות ובגשמיות. (להקדשה חייגו: 052-7100-955)

שבת כהלכתה:

הלכות שבת.

הלכות ברך עלינו

אם טעה ולא שאל טל ומטר, אם נזכר בסיום ברכת השנים, לפני שיזכיר "השם", חוזר ואומר ותן טל ומטר לברכה וכו', ומסיים על הסדר.

אם לא נזכר עד שחתם ברוך אתה ה' מברך השנים, לפני שיתחיל ברכת תקע בשופר, יאמר שם בין ברכה לברכה "ותן טל ומטר לברכה", וימשיך ברכת תקע בשופר וכו'.

אם לא נזכר עד שהתחיל תקע בשופר גדול, ימשיך בתפלתו עד ברכת שמע קולינו, ולפני שיאמר "כי אתה שומע תפלת כל פה", יאמר שם: "ותן טל ומטר לברכה". (ואם הוא בתענית שצריך לומר ענו, יאמר תחלה ותן טל ומטר לברכה)

לבריאות והצלחה:

אסתר הדסה בת אילנה.	דוד ראובן בן נלי נעכא.
נועה בת אסתר הדסה.	רבקה אפרת בת שרה.
אליה שאול בן מיטל.	אברהם בן דליה.
אייל אליהו בן אילנה.	יוסף אברהם בן טובה.
סימה יוכבד בת רות סולטנה יהודית.	יעל בת בתיה.
שירלי בת דינה.	נועה בת מזל פורטונה, - לזיווג הגון
ליאון בן אסתר.	דניאל בן מהין, אסתר בת יעל. - לרפוא"ש, וזש"ק

לע"נ:

יהודה אריה בן ר' צבי דוד ומינה.	מורנו ורבנו הגאון הגדול
אברהם בכר חי בן שמחה אבלין.	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה.
דניאל בן סעדה.	יהודה בן אסתר.
יוסף בן משה וליאה.	ברוך פרג' בן יצחק ומרים.
	עזת אסתר בת מרים.
	בוריה בוריס בן ספירה.

ת.נ.צ.ב.ה.

בן פורת עלי עין:
עין הרע במקורות חז"ל.

כיסוי תמורת כיסוי

שבת שלום אחים יקרים

פרשתנו עוסקת במספר אירועים שקבעו חותם בהיסטוריה, זה מתחיל במבול ומסיים באנשי דור הפלגה, אך בין לבין יש לנו סיפור קטן עם ברכה לדורות וכך מספרת לנו התורה:

אחר שנח יצא מהתיבה החל בנטיעת כרם, ונעשה נס ובאותו היום שזרע גדל העצ והצמיח ענבים, והספיק נח באותו היום אף לסחוט את הענבים ולהכין 'יין' וכששתה מהיין נגרם לו בזיון (לפי אחד הפירושים).

וממשיך הפסוק ואומר "ויקה שם ויפת את השמלה וישימו על שכם שניהם וילכו אחורנית" וכו' ופניהם אחורנית " וערות אביהם "לא ראו" - באו שם ויפת, וכיסו את הגורם לביזיון אביהם.

בזכות זה קיבלו הם מאביהם - 'נח' ברכות רבות ועצמות, שאת פירותיהן רואים אנו עד היום, גם באומות העולם, ולעומתם 'חם' האח שלהם שהמשיך בבזיון אביו קיבל קללה שאף אותה אנו רואים גם בדורות האחרונים.

וכשאנו רוצים ללמוד ממעשיהם אף להנהגתנו עם שאר האנשים, כדאי שנתבונן איך בדיוק הם עשו זאת - "ופניהם אחורנית".

- לפעמים אנו מושיטים יד לעזרה לאדם מסוים הנצרך לכך, איש איש וצרכיו, איש איש והכוחות שהקב"ה נתן לו כדי לעזור, צריכים אנו ללמוד מהפסוק הזה "לא להסתכל" - לצנזר בעיניים את החולשה של השני, ולדאוג שתתקבל בליבו ההרגשה שאין אנו מודעים לחולשותיו, וכביכול לא ראינו אותם.

וכעין זה אנו מוצאים במפרשים שמפני מה זכה 'שם' למצוות טלית ו'יפת' זכה לקבורה, שמצוות טלית יש בה גם סגולה שמכסה ומגינה על האדם מפני עין רעה וכן קבורה זה סוג של כיסוי, וכל זה בזכות שכיסו את אביהם, מידה כנגד מידה אתם כיסתם את בזיון אביכם ה' יכסה אתכם מכל עין הרע ומרעין בישין. וכן לכל עם ישראל, אמן.

שבת שלום ומבורכת

כסיעתא דשמיא

מכניס חסוק?

איכויקם הבייז או בהצומה באופן כאלו?

מכניס? מכניס?

אהוואא עיין הוה העופנה ע"פ מקורו חז"ל

חייג: 052-7100-955

והעז"ה נהבשר בהשורה טובה

ילד חוזר הביתה ושאל את אביו:

למדנו על גן עדן, אדם וחווה. אבל לא אמרו לנו מי היתה חממת

של אדם. ענה האב: זה גן עדן אין חממת!

(ניתן לשלוח בדיחות למערכת ולשמח את עם ישראל.)

פניני אור החיים:

מתורתו של רבנו הק' ר' חיים בן עטר זיע"א

השכר המיוחד שקיבל נח על הטיפול בבעלי חיים

'ויזכר אלקים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתכה'

בפרשת השבוע מסופר על הטיפול המסור שנתן נח לבעלי חיים שהיו איתו בתיבה, לכל אחד מהם הוא הכין את האוכל המיוחד שהוא אוהב, וגם הקפיד לתת להם לכל אחד בשעה שהוא רגיל לאכול שלא יצטרכו להמתין, עד שאמרו חכמינו שפעם אחת איחר ולא נתן לאריה את האוכל בשעה המדוייקת, והאריה נתן לו הכשה ברגליו.

ומקשה רבינו האור החיים הקדוש על המילים 'ויזכור אלוקים את נח ואת כל החיה', שאם הקדוש ברוך הוא זכר את נח בעצמו, מה צורך עוד בזכרון החיה והבהמה???

ומתרץ רבינו הקדוש, שהפסוק בא ללמדנו, שהכתוב זכר את נח וריחם עליו, רק בזכות שהוא טרח עם החיה והבהמה בתיבה.

דבר נוסף, הגמרא אומרת שלאדם הראשון ובניו היה אסור לשחוט ולאכול בשר של בעלי חיים, ורק לנח ובניו הותר לאכול בשר.

ולכאורה מדוע דווקא זכה נח להיתר זה???

אלא היות שנח טיפל בבעלי חיים במסירות, זכה מידה כנגד מידה, שהותר לו לאכול את בשרם.

ועליו נאמר 'יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך', שבזכות 'יגיע כפיך' שהיה לנח, זכה לשכר של 'כי תאכל' שהותר לו לאכול את הבשר שלהם.

ונמצא זוכה לשכר גם בעולם הזה וגם בעולם הבא, וזהו כפל הלשון אשריך וטוב לך - אשריך, בעולם הזה, וטוב לך, לעולם הבא.

[אור החיים נח פרק ח פסוק א, פרק ט פסוק ג]

מוקדש לע"נ דודתנו היקרה **מת נעימה בת מנשה ואסתר** ע"ה במלאות שנה לפטירתה.

בקיצעה:

חידוש קצר לשולחן השבת.

"אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ ...

אֵת הָאֱלֹקִים

הַתְּהַלְּךְ נֹחַ"

(פרק ו' פס' ט')

בנח נאמר "התהלך", ואילו באברהם נאמר "אשר התהלכתי לפניו" (כד, מ) מה פשר ההבדל?

במדרש רבה מובא משל המסביר את ההבדל:

אבא הלך בדרך עם שני בניו - אחד גדול ואחד קטן, לקטן אמר "החזק את ידי", ולגדול אמר "לך לפנינו".

שאל הבן הגדול את אביו "למה אני לא אחזיק את ידך?" ענה לו אביו - "אחייך קטן, ועלול ליפול במכשולי הדרך לכן אני נותן לך יד, אך אתה גדול ויכול להסתדר בלי ליפול לכן לך לפנינו".

וכך הוא הנמשל, נח אף על פי שהיה צדיק היה צריך שמירה שלא יכשל באמונתו, לכן "את האלוקים התהלך נח" - הקב"ה שמר עליו ממכשול.

אך אברהם אבינו שהיה חזק באמונתו נאמר לו "אשר התהלכתי לפניו", פירוש שאין צורך לחשוש ממכשול וכך גם משמע מלשון רש"י הקדוש שאומר "נח היה צריך סעד לתומכו אבל אברהם היה מתחזק ומהלך בצדקו מאיליו".

(מיד מלכים)

חידה של פרשה:

חידה לפרשה עפ"י רש"י והפסוקים.
בעריכת הרב ישראל בראורין שליט"א.

בין הפותרים נכונה תערך הגרלה על:

שובר בשווי 100 ₪
לרכישת כובע לְכַד
ברשת ברון חובעים.

פתרונות ניתן לשלוח עד ליום רביעי.

במייל: ALONHLH@gmail.com או בטלפון: 02-5-696-515.

בעמדות "נדרים פלוס": באמצעות "שלח הודעה".

יש להשאיר תשובה מלאה בצירוף שם הפותר, והיכן קיבלתם את העלון.

זהו זה!!!

ברדת הנמכר לארץ זום.
בהשגזות הבורא לא רע, כי טוב נשם.
באותו עניין כך גם אם הגואל האגה לבנה.
מה קשר אלו אמרים שלב אזור שלב,
למקלט הצלה שינוז בנה.

פתרון החידה לפרשת האזינו:

(דברים פרק ל"ב פסוק מ"א רש"י)

"אשיב נקם: למדו רבותינו באגדה מתוך לשון המקרא שאמר "ותאחז במשפט ידי" - לא כמדת בשר ודם מידת הקב"ה מידת בשר ודם זורק חץ ואינו יכול להשיבו, והקב"ה זורק חיציו ויש בידו להשיבם כאילו אוחזם בידו, שהרי ברק הוא חצו, שנאמר כאן: "ברק חרבי ותאחז במשפט ידי" והמשפט לשון פורענות ע"כ ע"ש

הזוכה:
זבולון
ברדיצ'בסקי
הי"ו.

החידה מפרשת האזינו:

אם בן אנוש כך יפעל.
והעסק יצא חיש לחלל.
אין שום תקווה להשיב הגלגל.
אך ביד הבורא הכל בשליטה ונשלט.
אף לאחר זמן ישיב לכן את הנמלט.
כעת נתור אחר פתרון מלא ומפורט.

זיכוי
הרבים
הסכום de
כוס
קפה

קורא יקר!

אם גם אתה נהנה
מקריאת העלון בשבת
קודש, בוא לקחת חלק
בהרחבת התפוצה

שיים לב!

בתרומה סמלית של
5 שקלים
בלבד

נוכל להניח את העלון
על שולחן השבת של
עוד כ- 20 משפחות!

חייג עכשיו:

052-7100-955

ושמך יוזכר לברכה בעלון
ויועבר לתפילה בכולל מוצ"ש

כ"כ ניתן לתרום

בעמדות נדרים פלוס בבתי הכנסת
או בנדרים פון טל: 03-763-0585
שלוחה 6500 - המרכז לערבות הדדית

"לא יהא אדם בעל שחוק ומהתלות,
ולא עצב ואונן, אלא שמח... וציוו שלא
יהא אדם פרוץ מצחוק ולא עצב
ומתאבל, אלא מקבל את כל אדם
בסבר פנים יפות"

(הדרכה מהרמב"ם לכניית נפש בריאה ומאוזנת - הלכות דעות פרק ב')

נהנים מהעלון? רוצים לקבל אותו מידי שבוע
ישירות לתיבת המייל שלכם?

ALONHLH@GMAIL.COM

והעלון בעז"ה אצלכם במייל מידי שבוע.

תגובות / הארות / הערות / הצעות ליעול,
יתקבלו בברכה במייל זה או בקו המערכת:
02-5-696-515. שלוחה 3.

העלון יוצא לאור בסיעתא דשמיא ע"י: "המרכז לערבות הדדית" 580646396 (ע"ר). רח' חנה 1. ירושלים. הדפסה והפצה: ניתן לתרום בכל עמדות נדרים פלוס.

טלפון: 052-7100-955 / 02-5-696-515. מייל: HLA580646396@gmail.com

לתרומות: בנק דיסקונט-11 סניף:64, מ"ח:155024.

שלוחה:6500

mediabar99@gmail.com

{ אז נדברו }

פרשת נח תש"פ | גליון מספר 438 | לסדר: "זירח ד' את ריח הניחוח"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והערות:

a8447168@gmail.com

חודש טוב ומבורך לכל בית
ישראל!

להשתתפות

בהוצאות העלון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

”

ותרם התיבה!!! כשמתרוממים בתוך התיבה... אז מתחילים לשוט..

והנה שוב חזרנו לישיבה... כעת מתחילים זמן חורף... **בחור יקר: תשמע לי...** מהניסיון הרב שצברתי למעלה מעשר שנים בתור בחור בישיבה גדולה... אני אומר לך: **זמן חורף הוא הזמן הכי גישמאק...** הוא הזמן הכי פורה... הכי הרבה שטייגן... וגם הכי מהר נכנסים לשוונג...

אבל!!! מצד שני!!! היום יומיים שלוש הראשונים של זמן חורף הם דווקא הימים הכי קשים!!!! **עוד יותר** מכל תחילת זמן אחר... (אגב... לא חייב... אם חלילה לא קשה לך... אל תתאמץ בכח...)

ולמה ??? כי סוף סוף... זמן חורף הוא הזמן הכי ארוך!!! ואם ביום יומיים הראשונים של כל תחילת הזמן קשה לי... אז מה בדרך כלל הנחמה שלי? שהנה... זה לא עוד הרבה זמן... זה לא לתתתמיד... הנה... עוד מעט החגים... עוד מעט ל"ג בעומר ומתחילים היציאות... דא עקא שבתחילת זמן חורף זה... זה לא עובד!! אין כזו נחמה... כי זמן חורף זה באמת "לתתתמיד..." אתה נכנס מעכשיו לשגרה ארוכה שנמשכת עד ר"ח ניסן... אין לאיפה לברוח... אין איזה מירון בעוד שבועיים... ואין איזה חגים ברקע... ולכן היום יומיים הראשונים של זמן חורף הם הכי שוברים... **אבל אל תשכח!!! למה??? למה זה שובר??? רק בגלל שביום יומיים הראשונים אתה באמת מסייג...** אתה עדיין מתעקש להישאר עם שתי רגלים בחוץ... ולכן אתה עסוק כל הזמן בלחפש פתח מילוט... ללא הצלחה... **לכן עצה טובה קמ"ל:** תלחש לעצמך באוזן... מוישלה אל דאגה!!! הולך להיות לי פה טוב! לא!!! אין צורך לחפש איזה חג באופק!!! זה בסדר... זמן חורף הוא זמן מתוק... תוך יומיים שלוש... אני פתאום נכנס לסוגיה... נכנס לעניינים... ולא רוצה לצאת מהישיבה אפילו אם יציעו לי... **שלא תטעה: זמן חורף זה לא זמן אלול!!!** יש הבדל שמים וארץ ביניהם!!! זמן אלול הוא זמן באמת קשה!! הוא תחילת שנה... יש הרבה בחורים חדשים וזרים... בדרך כלל גם יש כל מיני שינויים... אם זה ר"מ אחר... ואם זה חדרים אחרים... וזה דברים שצריך להסתגל אליהם... וזה בהחלט קשה... ולכן בתחילת זמן אלול באמת זקוקים לנחמה שאוטוטו נגמר הזמן שזה מה שממתיק את הגלולה... אבל בתחילת זמן חורף לא צריך את זה!!! כי זמן חורף הוא גישמאק... רק אל תתנגד להיכנס לשוונג... אל תפחד לחשוב שעוד יומיים שלוש יהיה לך פה טוב וח"ו לא תרצה לחזור הבייתה... כי נכון שברגעים אלו אתה לא מרגיש ככה וזה אפילו לא בכיוון... אבל תסכים איתי שזה לא עבירה... זה לא עבירה להיות מרוצה בטעות ולרצות פתאום להשאר פה... אז תנוח דעתך... זה מה שהולך בעזה"ש להיות **אם רק לא תתנגד** בכל מחיר... כן... יש כאלו שמתנגדים... יש כאלו שמרוב בהלה שהתחיל הזמן הארוך הזה... אז הם נועצים שתי רגלים במפתן הישיבה ולא מעיזים לקפוץ למים... לא מעיזים להתמקם... הם מתחלחלים מעצם המחשבה שאני עלול להתמקם ולהתברג... ולכן הם כל הזמן עסוקים בלהכין לעצמם אירועים משפחתיים ותחנות יציאה כדי להבטיח שאני פה לא תקוע... ואז... כתוצאה מזה הם באמת לא מצליחים להיכנס לשוונג... כי הם לא נותנים לזה לקרות... לכן אל תתנגד!! מה איכפת לך להיות מרוצה??? אם לא תהיה מרוצה... נדבר אז... אבל עכשיו תן לזה לקרות... תן צא'נס

סו"ס אנו נמצאים בפרשת נח וכידוע יש הרבה מכה משותף בין ישיבה לתיבת נח...

תיבת נח הייתה נראית מחסן מגושם וכבד שתקוע באותו מקום בלי לזוז!!! אבל מתי אותה תיבת נח התחילה לזוז??? מתי התיבה הפסיקה להיות תקועה??? **ברגע שהיא התחילה להתרומם!!!** כן... התיבת נח של הישיבה זה משהו שנראה מאוד כבד ותקוע באותו מקום... יש בחורים שמאוד מפריע להם למה המסגרת של הישיבה לא קלילה... למה הכל כזה כבד... כן ידידי... אתה רוצה להרגיש קלילה!!! תכנס לישיבה ותתחיל להתרומם... תתחיל להתרומם מהמבול של השטחיות והשפלות שהרחוב מציב... תתחיל להיות מרומם יותר... ברגע שתתחיל להתרומם מעל המים... אז פתאום תרגיש שהתיבה היא לא כ"כ כבדה ותקועה... אתה פתאום שהיא שטה... זורמת מעל פני המים... כן... פעם קינאת בכל האלו... הקלילים האלו... הזורמים האלו... אלה שנמצאים מחוץ לתיבת נח... אלה שפתוחים וזורמים עם כל המושגים החדשים והלא תקועים כמוך בתוך תיבת נח... **אבל עכשיו!!!** אחרי שכבר התרוממת בתוך תיבת נח... כעת אתה מוזמן לפתוח את חלון התיבה ולהציץ מהרוממות שלך ולבדוק מה קרה איתם... אתה יודע מה תגלה מחלון התיבה??? אף הוא ראה **גולגולת אחת שצפה** על פני המים!!! כן... היא צפה... היא ממש זורמת... אבל היא גולגולת!!! יש כאן בן אדם ריקני... חסר כן תוכן... חסר משמעות... שהוא בהחלט צף... בהחלט קליל... זורם... אבל גולגולת חלולה ללא תוכן וללא רוח חיים ממשי!!! תיבת נח בסה"כ שמרה עליך שתוכל גם אתה לצוף על פני המים... אבל לא בתור גולגולת!!! אלא שתולים בבית ה' בחצרות תיבת נח יפריחו... מתוך בית ה'... מתוך החיים המרוממים והמלאי תוכן של בית המדרש... משם תהיה קליל... משם תשוט על פני המים... לא מבחוח... לא ברחוב... כי מי שמנסה להיות קליל ברחוב... המבול של הלכלוך של זורנו מנפץ את עוללנו אל הסלע... ועושה ממנו סמרטוט וגולגולת שצפה על פני המים... **בא... בא אל התיבה...** תפסיק לחשוב שהתיבה הזו כבדה כמו שאתה חושב... היא כבידה רק בגלל שאתה עדיין לא הפלגתה ועדיין לא מספיק התרוממת בה... ברגע שרק תתורם... ותרם התיבה מעל פני המים... אתה תראה איזה חיים תנסים ומליאי חיוניות יש דווקא בתוך הבית מדרש ולא בשום מקום אחר... תבדוק את זה!!!

“

אריה, אתה בועט?! צא הרגע מהתיבה.

יש לציין שתיבת נח היתה קופסא חנוקה ואטומה... שממש לא נתנה חשק להיכנס בתוכה... תאמין לי שאם אני הייתי בדור המבול ונח היה מציע לי להיכנס לסויר בתיבה שהוא בנה לתפארת. הייתי מסרב באדיבות... ואם הוא היה מוסיף להציע לי... מה דעתך להצטרף להפלגה תיירותית לאורך י"ב חודש בתיבה הזו... אני ממש לא הייתי מתלהב מהרעיון...

אז זהו!! שתיבת נח הסגורה והחנוקה לא משכנעת... **מתי?** כשיש לך עולם שלם מבחוץ... אבל ברגע ש"וימח את כל היקום" והמקום היחיד שנוותר לפליטה זה תיבת נח **ומבחוץ אין כלום!!!** כאן זה כבר נשמע אחרת לגמרי... כאן עוג מלך הבשן רץ על ארבע בשביל לזכות להיאחז בתיבה ולהינצל...

לא תמיד כיף לנו בתוך התיבת נח החרדית והשמורה... עם כל הרצון הטוב להנעים לנו את השהות בתיבת נח... לא תמיד זה מתאפשר... סוף סוף בדורנו זה אנחנו נמצאים בעיצומו של מבול של יצרים ותאוות ורדידות ושפלות. וברגע שזה השפראח של העולם... אתה חייב לברוח לתיבת נח בכל מחיר ולא בטוח שהתיבת נח הזו תוכל לספק לך את תחליף מלא למה שהיה יכול להיות לך בחוץ... **אבל!!** ברגע שרק נקלוט **שמבחוץ אין כלום!!!** יש מבול שממחה את כל היקום והכל נאבד ומתכלה ולא נשאר ממנו כלום... זה כבר עולם אחר לגמרי!!! כן... אני יודע שלא הכי נחמד להיות בתוך התיבה... אני מבין שלא יוכלו לספק לי כאן את כל מה שהייתי רוצה ברחוב... אבל אני פה על תקן של פליטה!!! זה עיר מקלט... ממילא אין לי הרבה ציפיות... אני בסה"כ רוצה לתפוס מחסה ולינצל ממי המבול...

כל התלונות שלנו בתוך המערכת החרדית... למה לא מספקים אינטרנט חרדי ייחודי... ולמה לא מאפשרים לנו ולמה חוסמים אותנו וכו' וכו'? הכל נכון!! זה באמת מעצבן!! **השאלה היא: האם אנחנו קוראים את המפה נכון??** גם האריה שבעט בנח שאיחר להביא לו אוכל... הוא בסה"כ צדק... למה אתה מגיע מאוחר לתת לי אוכל... אבל אריה מתוק שלי... עם כל הכבוד לך... יש לך תלונות?? בבקשה... אני פותח לך את דלת התיבה. צא אתה משוחרר... צא לתווה ובוהו... צא למבול... צא לכיליון תבין שאתה נמצא פה במצב חירום!!! אתה לא בבית... אתה פליט... אתה אוד מוצל ממים... תגיד תודה שזכית להיות האריה היחיד בעולם שנשארת לפליטה... ואל תתלונן שחסר לך פה את כל התנאים שהתרגלת אליהם... **בקיצור: הכל עניין של פרופורציה!!** הכל תלוי בקריאת המפה בצורה הנכונה!!! אם אתה חושב שלחיות חרדי שמור בדור שלנו ולגדל ילדים טהורים זה דבר מובן מאליו... אם באמת נראה לך שזה מובן מאליו... אז לא נותר לך אלא לבעוט בתיבת נח... לבעוט במערכת השמרנית... ולזעוק מרה למה לא מאפשרים לך ולמה הממסד כל הזמן מצר את צעדיך... אז זהו!!! שהגיע הזמן שתציץ רגע דרך חלון התיבה ותגלה שמשוהו קרה לעולם. יש מבול!!! אתה יודע מה זה מבול?? מבול זה אומר שאם אתה שולח את הילד שלך לרחוב הוא לא צריך לקפוץ לכביש בשביל שתחילה יקרה לו משהו... כי זה מים... והמים של המבול מגיעים אליו לבד... הרוח הרדודה והלא נקיה של הדור שלנו חודרת אליו מעצמה... הוא לא צריך להיכנס לסכנה... הסכנה כבר זוהרת אליו... ברגע שרק תקלוט את זה... ברגע שתקלוט שאנחנו נמצאים כעת בעיצומו של מבול... אז תבין שהדרך היחידה לשרוד זה רק להיכנס לתוך תיבת נח ולהודות לנח כל יום מחדש על האכסניה ועל ההצלה שהוא מציל אותך ואת צאצאך... **לא!!! לא מגיע לנח בעיטות**... תסתכל מחלון התיבה... תראה מה קורה לאלו שבעטו בו רגע לפני שהתחיל המבול... תראה את הנוער הקלוקל שמגיע מהמשפחות שלא השכילו להתבצר בתיבת נח... ואז תתחיל להעריך באיזה ספינת הצלה אתה נמצא... דוק ולא תשכח...

(זה המסר לדור המבוגר... ולדור היותר צעיר בעמוד 1...)

מי הוא החתן תורה ומי השושבינים...??

בשמחת תורה האחרון הגעתי עם הילד שלי לבית הכנסת... ופתאום!! פתאום נזכרתי במשבר ישן נושן שהיה לי בתור ילד... כל שנה מחדש בשמחת תורה היה לי משבר... המשבר שלי היה לא פחות ולא יותר: מול אבא שלי!!! מה היה המשבר???

ס"ס שמחת תורה זה יום כזה מעניין... רוקדים... ומתחזנים... ויש קידוש... וקוגלים... וכל אחד מהמתפללים מבטא את עצמו ונותן את חלקו כדי להרבות את השמחה... ואבא שלי?? שום דבר!!! שום עקשן הוא לא יודע לעשות... **רק ללמוד תורה!!!** הנה... אבא של יענקי... הוא מארגן את כל המעגלים... והוא תמיד מארגן את הרכבת של הילדים... והוא תמיד צועק צאן קדשים ממממהההה... ואבא שלי?? לא!!! לא יודע לעשות את זה... **אבא שלי יודע רק ללמוד תורה... הלאה...** אבא של מוטי הוא זה שעושה את החזנות ב"מי אדיר כה'..." והוא גם השליח ציבור בתפילת גשם... אבל אבא שלי?? לא יודע לעשות את זה!! אבא שלי רוקד פשוט... אבא שלי גם לא יודע לשיר יותר מידי בקול. ולא יודע לארגן מעגלים... **אבא שלי יודע רק ללמוד תורה!!!** ואז הגיע הקידוש... ואבא של ראובן- החבר שלי... הוא המומחה לקוגלים... הוא יודע להפוך את הקוגל במיומנות... ולחתוך אותו בצורה מקצועית... כל הילדים עומדים לידו ורואים איך הוא עושה את זה... ואבא שלי?? שום דבר!!! אבא שלי בכלל לא יודע לחתוך קוגלים... **אבא שלי יודע רק דבר אחד: ללמוד תורה!!!** טוב... אבא שלי לא יודע לחתוך קוגלים... אבל לפחות הוא היה מביא את הקוגל לבית כנסת... כן... אבא של חבר שלי פנחס... הוא גם לא יודע לחתוך קוגלים... אבל לפחות יש לו רכב והוא הביא את הקוגל והשתיה עם הרכב שלו... ואבא שלי?? איפה... אין לאבא שלי רכב וגם לא רישיון... והוא גם לא יודע להתעסק עם קוגלים וגם לא עם הערינג... **אבא שלי יודע רק דבר אחד: לשבת וללמוד!!!** אפילו לרקוד קאדאצ'ק הוא לא יודע... אבא של קובי רוקד קאדאצ'ק מול הספרי תורה וכולם מוחאים כפים ואיזה עקשן... **ואבא שלי לא יודע... רק דבר אחד: ללמוד תורה...** אבא שלי לא בעל קורא ולא גבאי... לא בעל תוקע... והוא גם לא קיבל לא חתן בראשית ולא חתן תורה וגם לא כל הנערים... אבא שלי יודע רק דבר אחד!! ללמוד תורה וללמוד וללמוד!!! בשבילי זה היה משבר כל שנה מחדש... אבא שלי לא מספיק חברמן. רוב המתפללים פה בבית הכנסת הם חברמנים... יש כאלו שמארגנים את הריקודים ואת הקידוש ואת הדיקוים ואת השירה ואת המחזאות כפיים... ואבא שלי יודע רק ללמוד!

אין לי קצת זמן... קצת הרבה זמן... קצת הרבה הרבה זמן עד שגדלתי והבנתי...

שאבא שלי לא עושה פה כלום כ"כ... כ"כ... כ"כ... כי אבא שלי הוא **החתן בעצמו!!!!** בחתונה יש הרבה שחקנים ראשיים... יש תזמורת ויש מלצרים ויש מחותנים ויש שושבינים... כל אחד יש תפקיד... יש איש אחד אנונימי שלא עושה כלום... **הלא הוא החתן בעצמו!!!** כי כולם מסתובבים סביבו... כולם פה בשבילו... כן... אבא שלי האברך השקט שקד לו במעגלים הרוחקים בבית הכנסת... הוא החתן הגדול!! הוא מייצג את התורה בעצמה... וכל החברמנים שארגנו את הריקודים ואת הקוגל ואת הערינג... הם השחקנים שסביב החתן בעצמו... **מה קרה שזכרתי בזה בדיוק השנה???** כי השנה ב"ה זכיתי להגיע עם הילד שלי לבית הכנסת לשמחת תורה... ואז פתאום נזכרתי ואמרת לי עצמי: לילד שלי לא תהיה את הבעיה שלי!!! אבא של הילד שלי הוא חברמן גדול... הוא יודע לארגן ריקודים... יודע להשמיע את קולו ברמה... אם יצטרכו אני גם יידע איכשהו להפוך את הקוגל... הילד שלי ככל הנראה לא יסבול מרגשי נחיתות שאבא שלו לא יודע לעשות כלום חוץ מללמוד... אבל לחשתי לבני ואמרת לי: בני היקר... הפסדת בגדול!!! יש לך אמנם אבא חברמן... אבל הוא לא החתן!!! הוא רק אחד מהשושבינים החברמנים... אבל אתה רואה שמה בסוף המעגל את האברך הצנום הזה... שמה שמה... רחוק... האברך הזה שאף אחד לא מסתכל לכיוון שלו... האברך הזה שלא יודע לארגן מעגלים ולא מרעים בקולו האדיר... אבל האברך הזה יושב ועמל בתורה בהתמדה... אז הנה... הוא החתן!!! הוא לא יודע לעשות כלום חוץ מללמוד!!! הוא לא יודע להוציא אז נדברו... הוא לא יודע לעשות רעש ובלגן כמו אז נדברו... אבל הוא החתן תורה האמיתי שלנו!!! בא... בא בני היקר... בא נרקוד מולו...

כן... לילד שלי כבר לא יהיה את המשברים שלי בתור ילד קטן ש... שלא ידעתי להעריך מה זה חשיבות של אברך בן תורה שלא יודע לעשות כלום חוץ מללמוד!!!

האמת היא שיתכן שטוב שכן... טוב שהילד שלי לא יתמודד בסוג המשברים שלי בתור ילד... כי מי יודע אם בדור השטחי שלנו יש אפשרות בכלל לקלוט כאלו מסרים פנימיים... בשלמא אני... אני עוד שייך לדור אחד לפני כן... אז ב"ה הצלחתי לכה"פ ביום מן הימים לזהות מי הם החתנים האמיתיים של התורה... אבל בחור ישיבה בן עליה בשיעור ב' ישיבה גדולה... שהוא עדין והקול שלו לא חזק והוא לא הצליח לרקוד מאחורי הס"ת בהתלהבות גדולה... האם הוא מסוגל להבין שלא על זה נפל דבר?? האם אתה מסוגל לקלוט שלמרות שהכמה חברמנים האלו ארגנו את השירה ורקעו ברגלים... זה עדיין לא עושה אותם יותר מחבורים לתורה... ויותר שקועים בלימוד ממך?? אתה מסוגל להבין שהקנארים הגדולים שעושים הרבה רעש... גם אם זה סביב ספרי התורה זה לא אומר כלום?? אני כמעט ולא הצלחתי להבין את זה בתור בחור... אז אתה?? בדור העוד יותר רדוד ושטחי?? אבל אין לך ברירה!!! אתה מוכרח להבין את זה!! כי זו האמת!!! אז אולי טוב שאני קצת יותר חברמן ויודע לעשות קצת רעש וצלצולים... לפחות לילד שלי לא יהיה את הטעויות שלי... אולי במשך הזמן אני גם אלמד להפוך קצת קוגלים ואולי גם לנהוג ברכבים... כדי שהילד שלי ירגיש לא עניינים שיש לו אבא חברמן "שכאילו מבין עניין" (חה חה חה... כאילו שזה נקרא להבין עניין...) וככה אני לא אצטרך להמתין בסבלנות כמו אבא שלי... שרק בגיל שלושים הבן שלי יתחיל להעריך את מה שבאמת חשוב לאבא שלו... אין לי סבלנות לחכות כמו אבא שלי...

המאמר הזה מוקדש בין היתר עבור אותה אשת אברך בן עליה שנדחפה בעזרת הנשים והשתוקקה בכל לב לראות את בעלה מפוז ומכרז בכל עוז מול ספרי התורה... והיא קצת התאכזבה לראות שהוא ניצב לו אי שם בצידי המעגלים... צריך לדעת שהחתן תורה האמיתי הוא אחד כזה שהספר תורה קורץ לו מרחוק ואף אחד לא שם לב!!! החתן תורה האמיתי הוא אחד כזה שהוא והספר תורה מדברים בקודים... יש להם קשר אישי וקרוב מידי בשביל שכל אחד יוכל לחזות בסנטימנטים הרגשיים העמוקים שיש ביניהם...

עמוסי בטן!!!

מה הם "מעמיסים" שם???

ברשותך קורא יקר: אני רוצה לנתח יחד איתך איזה נושא בעבודת ה'...

ובכן: לפני כמה שנים התבקשתי ממש בדחיפות לשמש כאוזן קשבת לאיזה בחור... והודיעו לי שזה פשוט פיקוח נפש... טוב... לא יכולתי להתחמק... הוא הגיע והתחיל לפטפט איתי... דא עקא שלא היה לי מינימום של סבלנות אליו!!!! אפילו לא טיפה... כי אני עסוק... ויש לי את החיים שלי ואת הטרדות שלי... והוא מטרטר לי פה ומספר לי כל מיני סיפורים שלא מעניינים אותי בגרוש... (תבין... אם מדובר היה באיזה מצוקה מסוימת שהוא מגיע ומתייעץ איתי... נו... זה עוד נסבל... אבל כאן מדובר בבחור שלא היה צריך כלום חוץ מאוזן קשבת... שאני פשוט אשב ואקשיב ואקשיב...) היה לי מאוד קשה לקיים את המצוה הזו!!! אבל בשביל זה אני עוייבד ה' שעושה מה שצריך... ואם זה כעת רצון ה'... אז מידי כמה ימים הוא שוב דפק בדלת... ואני נאנח... ונושם נשימה עמוקה ופותח את הדלת... והוא מתחיל לפטפט ואני יושב מולו כמו איזה מואשם ומחייך מידי פעם... מהנהן בראש... משחק את המשחק כאילו אני מתעניין... ותכלס... כל הזמן אני אחוז בדבקות בה'!!! כי כל רגע כמעט יוצאים לי קרנים... אז אני כל הזמן מכווין לעשות רצון אלוהי חפצתי... ואז לאחר ארבעים דקות שהוא מדבר ומדבר ואני כל רגע מייחד לשם מצוה... סו"ס נגמר הסבל... סו"ס הוא גמר לספר את כל הסיפורים שלו... הוא יצא מהבית שלי... ואז הגיע הסיפוק הגדול... אה... זכיתי במשך ארבעים דקות תמימות לעשות רצון ה' מתוך התגברות... אה... אשרי שזכיתי...

הרגשתי שעשיתי משהו גדול... כי באמת זה היה מאוד קשה לי...

עד כאן החלק הראשון של הסיפור!!! עד כאן בסדר???

קעת נעבור לחלק השני... עברו כמה חודשים... ואותו בחור ממשיך להגיע כל כמה ימים לפטפט איתי... ותנחש מה קרה?? **לא תאמין מה קרה...** לאט לאט עם הזמן התחלתי באמת להתיידד איתו... סו"ס צברתי איתו כמה שעות... והתקדם בינינו איזה קשר אמיתי... פתאום נהיה לי מעניין איתו... פתאום באמת נהיה איכפת לי ממנו... והתענייני באמת מה עובר עליו... וכשהוא הגיע לא הרגשתי איך עובר הזמן... ובשלב מסוים אפילו הייתי מחכה שהוא יגיע... כי באמת נהיה לי נחמד איתו... **ואז!!!!**

תנחש מה קרה??? רוצה שאני אתן לך רמז: מה קורה לאברך שמפטפט ארבעים דקות באמצע סדר א'?? הוא מרגיש דפוק... מרגיש ריקנות... מרגיש בזבוז זמן... פתאום גם אני התחלתי להרגיש דפוק. תקשיב... במקום לשבת וללמוד... סתם פטפטי עכשיו ארבעים דקות... יש לציין: שלפני כמה

חודשים לא הרגשתי בזבוז זמן!!! ממש ממש לא!!! כי אז... כשהוא היה מגיע... הרי הייתי יושב על גחלים... ועשיתי את זה נטו לשם שמים... וכל רגע מחדש הייתי עסוק בכוונה טהורה לשם מצות חסד... אז ממש לא הרגשתי ריקנות... רק מה?? סוף סוף התקדמתי עם החסד הגדול הזה. וסו"ס כבר באמת התחברתי לעניין והתחלתי באמת להיות אוזן קשבת לו מעומק לב... ובדיוק עכשיו התחלתי להרגיש ריקנות!!!

אתה מבין פה את האבסורד???

בתקופה הראשונה שדברתי עם אותו בחור וישבתי על גחלים... ודברתי איתו רק בגלל שזה רצונו יתברך... הרגשתי דבקות כאילו אני כעת יושב בבית מדרש ועוסק בתורת ה'... אבל מאידך למצוה הזו היה חסרון אחד גדול!!!! שדווקא מרוב שזה הגיע אצלי נטו ממקום של מצוה ורצון ה'... אז ישבתי איתו כמי שכפאו שד... וממילא אתה מבין לבד שההפקט של התועלת היה בהתאם... כי לא באמת תקשרתי איתו... לא באמת נתתי לו את התחושה שאני מתעניין בו... כי סו"ס לא באמת הייתי איתו... הייתי בעיקר עם הרבש"ע... בקיצור: הדבקות בה' הייתה מושלמת!!!! אבל תכלס... המצוה באופן פרקטי פחות הביאה לתועלת המתבקשת... (סו"ס המצוה הגדולה פה היא שהבחור יקבל את האוזן קשבת שלי... ותכלס הוא לא באמת קיבל את זה... כי באמת לא כ"כ הייתי איתו...-- מרוב שהייתי עם הרבש"ע ועם המצוה שבזה) לעומת זאת!!!! כמה חודשים לאחמ"כ... שכבר באמת התחלתי להתחבר ולהתיידד ולתקשר עם אותו בחור... עד שסוף סוף התחלתי באמת להועיל... עד שהבחור באמת התחיל לקבל את האוזן קשבת שלי... **הרי במקביל!!!!** בד בבד!!!! ככל שקיימתי את הבין אדם לחבירו יותר טוב!!!! ככה התנתקתי מהבין אדם למקום שבזה!!! ואתה מבין לבד שזה הרי הולך ביחד!!!! ככל שנהיה לי יותר מעניין עם אותו בחור... ככה התחלתי באמת לפטפט איתו... מה הפלא שלאחר שיחה איתו... פתאום הרגשתי ריקנות כמו כל אחד שמפטפט חצי סדר א' לחינם... ואז התחלתי לחשוב לעצמי... רגע... מה אתה רוצה שאני אעשה עכשיו?? שאני אחזור אחורה?? שאני שוב אתנתק רגשית מהבחור הזה ומכל החוויות שהוא משתף אותי... ושוב אני אשב מולו כמי שכפאו שד... ואז אני שוב ארגיש סיפוק אדיר שאני עושה רצון ה' בזה שאני מקשיב לו... אבל מצד שני!! הרי ברגע שזה יקרה אני שוב פחות אעזור לו... פחות אועיל לו... פחות אהיה איתו... והרי רצון ה' שאני כן אהיה מחובר אליו רגשית... **אז מה יותר טוב???**

הבנת את השאלה?? הסיטואציה הזו שאני מתאר... זה קונפליקט מאוד מאוד מוכר... שכל אברך וכן עליה אמור לפגוש אותו בהמון המון סיטואציות בעבודת ה'... **והכי הכי: בתחום של הבית היהודי!!!!**

כידוע חיי הנישואין בנויים על שיתוף... והשיתוף הזה הוא הרצון ה' הכי נשגב שיכול להיות... ומה זה השיתוף של חיי הנישואין?? שמצד אחד האשה שותפה עם כל הרמ"ח והשס"ה בתורה של בעלה ובהתרוממות הרוחנית שלו... אבל במקביל... גם הבעל צריך להיות שותף בכל הרמ"ח והשס"ה בכל ההתמודדויות והקשיים שעוברים על אשתו במשך היום... והנה הבעל מגיע הבייתה ואשתו מתחילה לספר את כל הסיפורים... **וכעת אני רוצה להעמיד לפנך שני סוגים של עובדי ה'...**

בעל אחד שרף קדוש!! הראש שלו מונח רק בלימוד ובעבודת ה'... וכשאשתו מתחילה לספר לו על החבלי כביסה הוא מתחיל לפהק. וכשהיא מדברת על הבגד החדש שהיא קנתה לילד הוא כמעט נרדם... אבל לא!!! סו"ס בשביל זה הוא עוייבד ה' והיות ורצון ה' להקשיב לגברת ולתת לה תחושה של התעניינות... אז הוא מחזיק חזק את העיניים ומקשיב לה... יש לציין שהסיפורים של אשתו ממש ממש לא מעניינים אותו... אבל זה רצון ה'... אז בגברת נפש הוא יושב על קוצים ומקשיב ומקשיב... והאמת היא שהוא לא כ"כ מרוכז כי זה בכלל לא מעניין אותו... אז הוא מהנהן בראש... הוא מנסה לנחש מתי הוא אמור לצחוק ומתי צריך להשמיע נימה של השתתפות בצער... וב"ה הוא מצליח לשחק את המשחק!!! אשתו מרגישה באמת שהוא מקשיב ומשתתף... וברגעים קצת קשים שכבר אין לו כח לשבת ולהקשיב לנושאים שכ"כ לא מעניינים אותו... אז הוא מחזק את עצמו בציטוטים ובמאמרי חז"ל על גודל העניין לעזור בבית שהיא מחינת מטרוניתא דהוא מרכבה לספירת מלכות וכו' וכו'... בקיצור: זה במקרה הטוב מה שחולף לו בראש כשהיא מספרת לו על האוטובוס שלא הגיע... (וביינו לבין עצמנו... לא צריך להיות שרף קדוש בשביל להגיע לתיאור הזה... כי באופן טבעי אנתנו גברים... ויש הרבה מאוד תחומים שמעניינים את האשה ואותו זה מעניין "קדחת"... אבל בשביל זה אני עוייבד ה'... והיות ויש חובה קדושה לפרגן בבית ולהקשיב ולשמע ולהיות אוזן קשבת אז אני יושב ויושב ומשתעמם ומהנהן בראש... וכל רגע שאני עושה את זה אני ממש יכול לפעול ישועות בגברות נפש)

זו אופציה אחת של עובד ה'!!!! האופציה השנייה היא:

שהיות ואני עבד ה' ואני יודע שרצון ה' לעזור בבית ולהיות אוזן קשבת... אז אני מחליט להכניס את עצמי לעניין עם כל הרמ"ח והשס"ה ולהתחיל **באמת באמת** להתעניין ולהתחבר רגשית לכל סיטואציה שיש בבית... ואם נניח הגברת יוצאת כל יום לעבודה בהוראה... אז אני באמת נכנס עמוק עמוק לכל ההווי של הבית ספר והמערכת והשעת חלון והזמני נסיעות והמתחים והלחץ מול המנהלת וכל הפיצ'פקס. וברגע שנכנסתי עם כל הנשמה לנושא הזה... זה כבר נהפך להיות חלק ממני... חלק בלתי נפרד **מהאגו האישי שלי**. ואז!!!! ברגע שהרבנית חוזרת הבייתה ואני יושב ומקשיב לכל החוויות שעברו עליה... אני לא כזה צדיק יסוד עולם שיושב פה על גחלים וכל רגע מייחד יחודים לעשות רצון ה' בזה שאני כאילו מקשיב וכאילו מתעניין בסיפורים שלא מעניינים אותי בגרוש... אלא אדרבה!!! אני יושב ומקשיב בסקרנות הכי גדולה כי זה באמת באמת מעניין אותי **ועכשיו: אני שואל**

מה יותר רצון ה'?? מי יותר משלים את כוונת היצירה???

האם האברך הצדיק והקדוש והנורא שכל ערב יושב ארבעים דקות ומקשיב בבית תוך כדי יחודים בזיווגי המידות בין קודשא בריך הוא ושכינתיה... או אברך שבאמת באמת מקשיב מה קרה לאשתו במשך היום בעבודה... והוא באמת נעלב יחד איתה על מה שהמנהלת אמרה לה... והוא באמת שמח מאוד יחד איתה על השינוי במערכת שיש לה מחר יום קצר... **תגיד לי: מי יותר צדיק?? מי יותר עוייבד??**

תסלח לי: אבל אני חושב שבדיק!!!! אבל בדיוק על זה נאמר המשפט: **ראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה!!!!** על פניו... שטחית וחיצונית ברור שהאברך הקדוש שכל כולו דבקות בה'... מרשים ונראה הרבה יותר צדיק וקדוש... **אבל מי ביקש ממך את הצדקות הזו???** מי ביקש ממך להיות עד כדי כך מנותק... ואז להיאלץ להיות עד שעמום?? מי אמר שזה טוב?? הקב"ה לא מחפש צדקות כזו... אדרבה... הקב"ה רוצה שבאמת באמת תכניס את עצמך עם כל הרמ"ח והשס"ה לכל התכנים שיש בבית כדי להיות שותף אמיתי איתה במה שקורה פה...

תקשיב כלל חשוב מאוד בסוגיה של דבקות בה': הדבקות הכי **חלשה** והכי שטחית בעבודת ה' זה הדבקות שנעשית בעצימת עיניים עם גארטל!!! **אתה יודע למה?? מסיבה פשוטה מאוד:** כי אם אתה צריך לעצום עיניים בשביל הדבקות... זה רק הוכחה שהדבקות שלך היא כעת ברמה מאוד מאוד בסיסית וימנימלית... ולכן אתה חייב כל הזמן לעצום את העיניים חזק חזק בשביל שהדבקות לא תברח לך בין הריסים... אם אתה צריך להיות עם כובע וחליפה ועם טלית ותפילין בשביל לשמור על הדבקות... זה אומר שבשניה שאתה תוריד את הטלית והגראטל הדבקות תתעופף ותיעלם... אם זה המצב של הדבקות... אז זה הדבקה מאוד חלשה... זו הדבקה שמאוד קל לפרק אותה... ולכן אדרבה!!!! הדבקות הכי אמיתית והכי עמוקה היא דווקא הדבקות שמגיעה מחיבור פנימי עמוק עמוק!!!! ששום נתון סביבתי וחיצוני לא יכול להזיז אותה... ולכן הבעל דבקות הגדול ביותר זה דווקא אחד כזה שלא אמורים לראות עליו כלום... כי ככל שרואים עליו דבקות חיצונית זה רק מוכיח עד כמה הדבקות היא הדבקה חיצונית ולא חלק מההווה שלו...

(רק לשבר את האוזן... אני אתן לך דוגמא ממש צדדית... אל תתפס עליה... בימים הנוראים אני לפעמים אוסף כסף לצדקה עבור הקופה השכונתית... אני עומד עם הבסטה והנה... מרחוק מגיע איזה יהודי לתרום כסף... ואני כבר מרחוק יכול לזהות כמה כסף הוא הולך לתת... **איך אני יודע??** אם הוא מתקרב אלי עם פיצוץ שכל כולו כוונות ויחודים לשם מצוות צדקה... והוא עוד מחזיק את הכסף בשתי ידיים... אני כבר יודע שאין מה להתלבט... מדובר בעשרות אגו'... **ולמה???** כי מי שרוצה לתת סכום באמת יפה של 300 שקל יותר... הדבקות שלו לא מתבטאת בעצימת עיניים... הדבקות שלו מתבטאת בחשבון **טני ועניני** האם אני יכול להרשות לעצמי לתת את הסכום הזה... האברך הזה ברעגים אלו מתקשר לחשבון בנק או לאשה

כדי לברר מה המצב בחשבון והטלפון הטכני הזה הוא הדבקות הכי אמיתית במעשה הצדקה... והדבקות הזו לא נעשית בעצימת עיניים כי היא מחשבה מאוד טכנית של--- של דבקות!!!! מתי אפשר לעצום את העיניים?? כשמדובר בעשרות אגו'... כשאתה לא מוציא מהכיס כמעט כלום... כאן אתה צריך באמת לעצום עיניים בשביל לא לשכוח שזה צדקה... אם לא תעצום עיניים אז איך תדע שנתת צדקה... (הרי בכיס זה לא מורגש) אבל כשנותנים באמת סכום מכובד של צדקה... כאן לא צריך לעצום עיניים בדבקות... הדבקות מורגשת היטב היטב בכיס... ולא צריך עזרה בשביל להרגיש אותה...

אבל המסר היותר חשוב שצריך להוציא מאכאן הוא כך:

עיקר הדבקות הנדרשת מאיתנו בעבודת ה'... זה להכניס את עצמי עם כל הרמ"ח והשס"ה למצוה או ללימוד... עד שזה יהפך להיות חלק ממני! כן... הדבקות האידיאלית ביותר מצידו זה עצם זה שהצלחתי בשעתו להביא את עצמי לאכפתיות אמיתית לאותו בחור שבאמת היה אכפת לי ממנו ורציתי לעזור לו... דווקא הדבקות הראשונית שכל הזמן הייתי עסוק בלשם שמים שבזה... זה הדבקות הפחות אידיאלית!! (זה גם מה שהנפש החיים אומר בייחס ללימוד התורה... בן אדם שלומד גמ' וכל רגע הוא מפסיק באמצע הסוגיה לדבקות בה' שציוונו ללמוד תורה... זה דבקות לא אידיאלית... הדבקות היותר טובה שהוא יתחבר כ"כ לסוגיה שהיא תהיה חלק ממנו והוא כ"כ יהיה שקוע בה שהוא יתקשה להפסיק מלימודו להתפלל כמו שקי"ל: אין עומדין להתפלל מתוך דין וכי'...)

בקידוש לבנה עם ישראל נקראים **"עמוסי בטן..."** מה פירוש עמוסי בטן???

עמוס בטן זה זה אדם מאוד מאוד שמן... בקיצור: עם ישראל נמשלים לאנשים שמנים... **מה הקשר???** העניין הוא **ככה:** אדם שיש לו שומנים בבטן... לכאורה הוא אף פעם לא רעב... למה?? כי כמו שהגמל אף פעם לא צמא כי יש לו מים בדבשת... ככה אדם שיש לו שומנים שהולכים איתו לכל מקום... הם אמורים להשביע אותו כל הזמן... **אה... אני צודק???** **ממש לא!!** **למה לא???** כי... כי... כי זה לא עובד ככה... אצל גמל כן... אבל אצל בן אדם לא... כולנו יודעים שהשומנים נהפכים לחלק מהגוף שלנו... והגוף עצמו לא יכול להשביע את הגוף מיניה וביה... צריך להכניס משהו **מבחוץ ל--תוך הגוף...** נכון?? אז זהו!! בדיוק זה עם ישראל... יהודי מתחיל ללמוד שלוש שעות... בראשית הדרך השלוש שעות לימוד האלו הם כמו אוכל... אחרי שלוש שעות לימוד הוא שבע מהלימוד. (ולפעמים זה אפילו יותר מידי והוא כמעט מקיא) אבל עם הזמן שהוא התרגל ללמוד שלוש שעות ביום... בשלב מסוים השלוש שעות האלו נהפכות להיות חלק ממנו... ונדבקות אליו כמו שומנים לגוף... השלוש שעות לימוד האלו כבר לא משביעים אותו... זה כבר לא ממלא אותו כי... כי זה חלק ממנו (בדיוק כמו ששומנים לא יכולים להשביע בן אדם...)

ואותו עמל בתורה לאחר שלוש שעות של עמל בתורה הוא מרגיש... אוי... לא למדתי היום כלום... מה... מה לא למדתי?? מה אתה משקר?? אני ראיתי אותך לומד שלוש שעות?? כן... אבל זה השומנים שלי... השלוש שעות האלו הם כבר חלק ממני... אני כבר לא שבע מזה... אני חייב עוד ארבע שעות לימוד בשביל לשבוע... וכן

הלאה וכן הלאה... זה הפשט עמוסי בטן!!!! הגדלות של יהודי שהוא כל הזמן מסגל לעצמו מצוות ומעשים טובים... עד שזה נהפך להיות חלק ממנו... עד כדי כך שזה כמו שומנים שהם חלק מהגוף שהם כבר לא משביעים אותו... הוא לא מרגיש סיפוק איתם... הוא חייב עוד ועוד מצוות... ואז גם למצוות האלו הוא מתרגל... הם גם נהיים כמו שומנים והוא משמין ומשמין ומשמין במצוות... ובכל זאת ממשיך לאכול עוד ועוד מצוות... **עכשיו רק תבין לראשונה מה פשר התופעה המוזרה הזו** שדווקא גדולי עולם... אלו שכל החיים שלהם מלאים וגדושים בתורה ומצוות... **דווקא הם** תמיד מסתובבים בתחושה ש... שאני לא עושה כלום... ואין לי שום זכויות... ותמיד ההתבטאויות האלו מגיעות דווקא מהצדיק הגדול ביותר שהוא מרגיש הכי דל ורש במצוות יותר מהיהודי הפשוט ביותר... אז תמיד חשבתי לעצמי שזה סוג של רמאות עצמית... (שכלל שאתה יותר צדיק ככה אתה אמור להגיע למסקנה שאתה יותר רשע...) **אבל לא!!! ממש לא!!! יש פה משהו שמגיע ממקום אמיתי:** ככל שאדם גדול יותר ועושה מצוות ומעשים טובים עם כל הנשמה... זה נהפך להיות חלק ממנו... זה נהפך להיות כמו שומנים שהם חלק מהגוף שלו... והם כבר לא משביעים אותו... על משקל הסיפור שסיפרתי שכל זמן שעזרתי לאותו בחור והרגשתי על קוצים... ידעתי שאני עושה מצווה נורא גדולה... ודווקא כשבאמת התחלתי להתחבר למצווה הזו ולעשות אותה מתוך חיבור פנימי... דווקא אז תחושת הסיפוק של מצוה עזבה אותי... בחור ישיבה שאין לו חשק ללמוד והוא מתאמץ מאוד ללמוד עוד חמש דקות ועוד חמש דקות... הוא לעולם לא ירגיש בטלן... כי מי כמוהו לומד ושוב פעם לומד ועוד חמש דקות לומד... מי מרגיש בטלן?? מרן הרב אלישיב שכ"כ אהב ללמוד... והלימוד נהפך להיות חלק ממנו והוא כבר שמונה שעות לומד ולא שם לב בכלל שעובר הזמן... הוא פתאום נזכר שיש מצוה כזו שצריך ללמוד ולעמול בתורה... ואז הוא נחרד שהוא בקושי לומד... אני אף פעם לא סבלתי מ"הבעיה הזו..."

הבנת את הרעיון??? ממילא אדרבה ואדרבה... הצל"ש הגדול ביותר בדבקות בה'... שתכניס את עצמך לתוך הטיורדא דמצוה עד כדי כך... שתשכח שזה מצווה... שתצטרך להזכיר לעצמך שזה מצווה... ואז באמת תזכיר לעצמך! כי צריך לזכור שזה מצווה!!! סו"ס צריך יחוד המעשה... **ויש הרבה שטועים בזה:** כי בדרך כלל... תחושת ההתעלות והסיפוק הגדול בלימוד או בקיום מצווה... זה דווקא בהתחלה כשזה הלך קשה ולא מובן מאליו... וב"ה עכשיו זה נכנס לשוונג... וממילא אני פחות מרגיש עבוייידה... אז יש כאלו שמנסים להתרפק ולחזור אחורה לתחושות המרוממות האלו... לא! צריך לדעת שזה נסיגה!! כאן העבודה שלך לשנן לעצמך ולזכור שאני כעת מקיים מצווה... ואדרבה... הסיפוק שפעם הרגשתי נבע מזה שזה עדיין לא היה חלק ממני... אבל עכשיו שזה חלק ממני... אני אשמור את הסיפוק הזה למשימה הבאה בעבודת ה'... לא לנסות לחזור אחורה בשביל רגשות גרידא....

"למען לא נבוש..." - מושגים בסיסיים בהלכה.

לשמור על הבריאות...

כן... החורף בפתח... וצריך להיערך ולהתלבש בהתאם... להתחיל לשמור על עצמו מהתקררות וכל מיהושי החורף... שעליהם נאמר: הכל בידי שמים חוץ מצינים ופחים...

יש כאלו שחושבים שלשמור על הבריאות זו המלצה נחמדה שמוניעה מהסתבת הדואגת... כן... חבל לי עליך. למה שתהיה מקורר... למה שתשכב במיטה עם חום... בא... תשמור על הבריאות כדי שתהיה לי בריא... **אבל צריך לדעת שזה לא נכון!!!** לפעמים יש לזה השלכות הלכתיות מובהקות!!! לדוגמא... רק לשבר את האוזן... בשולחן ערוך חו"מ בהלכות שותפין יש הלכה ששני שותפים שיש להם עסק משותף והם עובדים בשיתוף פעולה ומתחלקים ברווחים... מה קורה אם אחד מהם התקרר והצטנן ועכשיו הוא שוכב במיטה שלושה ימים... ותכל'ס... באותם שלושה ימים רק אחד מהשותפים עבד והשני נשאר בבית במיטה קורא עיתון... מה הדין??? האם הרווחים של שלושה ימים האלו מתחלקים ביניהם או לא??? **אז זה לא פשוט!!!** זה תלוי במחלוקת בין השו"ע לרמ"א... זה לשון השו"ע (ח"מ סי' קצ"ב): אם בפשיעה כגון שהלך בשלג בחורף, או בחום בימות החמה וכיוצא בכו' וכו'... עכ"פ לפי הרמ"א אם אחד מהשותפין הצטנן בפשיעה... לא מגיע לו רווחים על אותם ימים!!!!

זאת אומרת: זה לא צחוק!!! היום כל מי שמצטנן הולך לרופא... הרופא בודק שהגרונן שלו אדום ומיד מוציא חופשת מחלה... וזה בכלל לא פשוט... רגע רגע... כן... הגרון שלך באמת אדום... השאלה למה הוא אדום?? האם בפשיעה או באונס?? תספר לנו למה הצטננת? אה... שכחת ללכת עם מעיל?? שכחת לקנות סוודר? לא הקדפת על כללים מינימליים של זהירות מול צינים ופחים? אם ככה לא בטוח שמגיע לך החורים על חופשת מחלה... (אל תקח אותי להלכה למעשה... אבל ברמה העקרונית צריך לדעת שיש כזה שיקול) עכ"פ כמובן שמהדין הזה אפשר ללמוד גם מוסר השכל כללי לשלימות העבודה בעבודת ה'... אם חלילה וחס במשך החורף יהיו לך כמה ימים שאתה תהיה מוצנן ותשכב במיטה קודח מחום ח"ו... אז בשעת מעשה לא יבואו אליך בתביעה למה אתה לא לומד או למה אתה לא מתפלל מספיק בכונה... כי נעבאך אתה לא מרגיש טוב... אבל כן יבואו אליך בתביעה ביחס לעכשיו!! אדוני... ידעת שהגיע החורף... ידעת שמתחיל להיות קר... ידעת שצריך לשמור על הבריאות... אז למה פשעת בבריאות וגרמת לעצמך שבוע ימים של ביטול תורה הזה?? לא תוכל להצהיר בשבוע הזה על עצמך שאתה בגדר "חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשה" כי לא בטוח שאתה אונס... יתכן שאתה פושע... לכן צריך לקחת את הנושא של הזהירות מצינים ופחים ברצינות ולא רק בתור המלצה... אלא בתור רצינות ואחריות לשליחותו בתפקידו בעולם...

תכל'ס... בשבוע הבא מתחילים לומר סליחות בה"ב... שחלק מהראשונים סוברים שהעניין של הסליחות האלו זה פשוט להתפלל על החורף... שיהיה חורף בריא!! (כמובן לאו דווקא שהחורף יהיה בריא... אלא שאנחנו נהיה בריאים בחורף...) כן... פעם לעבור את החורף בשלום ובבריאות זה לא היה דבר מובן מאלי... ובעצם... גם היום זה לא מובן מאלי... גם היום צריך רחמי שמים שהחורף יעבור בבריאות גופא... ואם רבותינו תקנו על זה את הסליחות של בה"ב... אז אולי זה חלק מחובת ההשתדלות שלנו להתפלל שנוכה לעבור את החורף בבריאות. יתן ה' ונוכה לעבור את החורף מתוך בריות גופא ונהורא מעליא וישמע בכתנו קול התורה בלילות.

מה קרה שהעמי ארצות התחילו לכבד את הכהן הרש...??

אבא שלנו... ר' עמרם כהנא הוא התלמיד חכם של כל האזור... הוא כמעט הכהן היחיד פה בכל האזור... אנחנו גרים באזור נידח בארץ ישראל. במקום שממנו... אבל דווקא בגלל זה אבא הכהן ועוד כמה לויים לקחו על עצמם את השליחות הלא פשוטה לבא לכזה מקום בשביל השליחות שלנו בתור שבט הלוי- יורו משפטך ליעקב ומשפטך לישראל... זה לא קל... אין מינימום של הערכה... מדובר באנשים שאינם בני תורה... ובכל זאת מידי כמה ימים אבא הכהן עם עוד כמה לויים מכתתים את הרגלים מכפר לכפר כדי לחזק את ענייני הכשרות ולבדוק את המקוואות ואת השחיטה ולנסות להכניס עוד קצת יידישקייט... ויש ב"ה הצלחות... אבל מי שהם כבר מצליחים הם שולחים אותו מכאן... שילך להתגורר בעיר של יראים ושלימים... עכ"פ אחד מהכפרים שאבא מבקר בהם מידי פעם זה הישוב "ערב"... בישוב הזה מתגוררים יהודים מאוד פשוטים... (ריב"ז התגורר שם 18 שנה והם שאלו אותו רק שתי שאלות בהלכות שבת... שעל שניהם הוא ענה בחריפות: חוששני לו מחסאת...) הם אנשים שלא יודעים להעריך תורה... הם בעיקר מעריכים את הכסף ואת הביזנס... ממילא אצלם הכהן והלוי נמצאים בתחתית הרשימה... כי כהן ולוי הם הרי אנשים שאין להם חלק בארץ... ממילא הם אנשים שהכי פחות מבינים בכסף... וכמעט אין להם אחזות וקרקעות... ממילא כל פעם שאני מצטרף עם אבא לסבב של שיעורי תורה באותו ישוב... הלב של מתפלץ!!! אני רואה איך שהם מזלזלים בו!! עושים לו טובה שהם מקשיבים לשיעורי תורה שהוא מנסה להפריש אותם מהאיסורים חמורים... טפשים שכמותכם... תבואו פעם לבית המקדש בזמן המשמרה שלנו ותראו איזה כבוד נותנים שם לאבא... איזה תלמיד חכם חשוב שהוא... איזה אבן יקרה נמצאת אצלכם ואתה לא יודעים להעריך אותה... אבל לך תסביר את זה לעמי ארצות... אבא גם מוסר להם שיעורים בהלכות תרומות ומעשרות... ומסביר להם שאת התרומה אתם צריכים להעביר לי... ואת המעשר ראשון לידידי הלוי... והם מצידם כבר חושבים שכל הסיבה שאבא מסר להם את השיעור הזה... זה בשביל הטובת הנאה שהם יתנו לו תרומה גדולה... לך תסביר לעמי ארצות האלה... שברגע שאבא מקבל מהם תרומה גדולה הוא מיד מדליק אש ושוף אותה כדין תרומה טמאה!!! לך תסביר להם שהוא רוצה להציל אותם מסיבת בידי שמים שזה העונש למי שאוכל טבל או זר שאוכל תרומה גדולה.

עכ"פ כ"כ קשה לי בתור בן לראות את ביזיון כבוד התורה... איך מתייחסים לאבא שלי... אז אני הפסקתי להגיע למקום הזה... אבא שלי ממשיך להגיע... ממשיך בקנאות בשליחותו הקדושה של יורו משפטך וכו'...

והנה!!! לאחר כמה שנים טובות שלא דרכת בישוב הזה... שוב הצטרפתי לאבא למסע החיזוקים בישוב הזה... ולמרהבה ההפתעה פתאום ראיתי שכל הייחס שם השתנה מן הקצה אל הקצה... האנשים שם מתייחסים לאבא מאוד בכבוד... פתאום הם מושיבים אותו במזרח... ונותנים לו את כל הכבוד הראוי... זה היה לי מאוד מוזר... משום מה... לפי דפוס ההתנהגות זה לא היה נראה שהם חזרו בתשובה... זה לא היה נראה שהם הפסיקו להיות עמי ארצות... אז מה קרה שפתאום הם כ"כ מכבדים את אבא שלי המוכיח בשער שלהם??? דבר אחד אני רואה... שאבא צוחק... אבא יושב שם במזרח וכל פעם שנותנים לו כבוד הוא כמעט מתגלגל מצחוק... נגשתי לאבא ושאלתי אותו מה... מה הסיפור?? מה קרה שכולם פתאום מכבדים אותך...??? אבא צחק ואמר לי... מה... אתה לא סבין לבד...??? שכחת שעוד עשר שנים מגיע שנת היובל!!! הרי כל פעם שמגיעה שנת היובל... הרי אחד מ"ד מתנות כהונה **זה שדה אחוזה שלא נפדתה ע"י הבעלים!!!** מי שהקדיש שדה אחוזה יכול לפדות אותה עד היובל... אם הוא לא פדה אותה הרי ביובל היא ניתנת לכהנים... **ולאיהו!!!** לאיזה כהנים היא ניתנת??? **אז תקשיב טוב טוב:** המשמרה שבדין חל התאריך שלה לשרת בבית המקדש **בדין** בשבוע של ראש השנה שבו מתחילה שנת היובל... היא המשמרה שזוכה בכככל השדות שהצטברו במשך כל ה-49 שנים האלו... (ובשביל זה שמואל הנביא ודוד המלך ישבו על המדוכה הזו ביות ברמה ובגאונות עצומה ובלתי נתפסת הם הצליחו **תוך לילה אחד** לסדר בחישוב גאוני שבכל שנת יובל משמרה אחרת היא זו שיחול השבת שלה בדין בר"ה של היובל... כדי שאף משמרה לא תקופס... כדי שלטוח על שערים וארבע יובלות כל כ"ד המשמרות יזכו שדות האחוזה... רק תחשוב איזה גאונות ואיזה חישובים צריך לעשות... בשביל לחשבן את כל השבתות של **האלפיים ארבע מאות שנים** קדימה... ואת כל זה עוד לעשות בלילה אחד... תוך כדי שדוד המלך נרדף ע"י שאול המלך ביות ברמה... ואכמ"ל) עכ"פ... היובל הנוכחי מתקרב!!! והפעם זה התור שלנו!!! **של משמרת שכיניהו!!!** זאת אומרת: נכון שעכשיו עדיין אין לנו כסף... ואנחנו הרי כהנים שאין לנו חלק ונחלה בארץ... אבל היות ובעוד עשר שנים יגיע יובל... ואז בבת אחת המשמרה שלנו כולה הולכת להתעשר בנכסים משמעותיים ביותר... אז אלה שספק זה כל החיים שלהם... הם כבר מתחילים לרחרח לעשות רווחים סביבנו... סביב משמרת שכיניהו שהם הולכים להיות בעלי קרקעות בשנים הקרובות... **צחק אבא ואמר:** הבעלי בתים פה... הרי אתם מעניין רק כסף!!! הם כבר מעודכנים שאני כבר לא כזה יהודי פשוט כמו שאני!!! כי עוד מעט אני הולך להיות בעל קרקעות!!! אז זהו... כל הייחס אלי השתנה במאה שמונים מעלות... אני פתאום חכם... אני פתאום מביין... כל משפט שאני אומר מתייחסים אליו ברצינות... אבא צוחק וצוחק... אתה רואה? הבעלי בתים האלו כבר הושיבו אותי במזרח... למה?? כי בעוד עשר שנים אני אולי אהיה עשיר... (לחשוב שלאחר מאה ועשרים אני בודאי הולך להיות מיליארדר זה רחוק מידי להם... אבל הכמה שקלים שיהיה לי אולי בעוד כמה שנים... זה אצלם כל החיים) אבל אבא לא מזלזל בכבוד הזה... אבא החליט ללכת על הגל הזה!!! אם הם כבר מעריכים ומכבדים יותר... אז אפשר להשפיע יותר... להכניס בהם עוד קצת יידישקייט... לעשות עוד שיעורי תורה... לגרום שיהיה קצת יותר אכפת להם מקיום תורה ומצוות...

והגיע התור של אחותנו הקטנה להיכנס לשידוכים... לפני עשר שנים התחתן אחינו הגדול... ולאבא לא היה שום דבר מה לתת לו... אבל השבוע האחרון התארכה אחותי הקטנה ועדיין אין לאבא כסף!!! אבל הפעם המנגינה היא קצת שונה!!! כי החתן הוא אמנם גם כהן... אבל הוא מגיע ממשמרת מלכיה... הם לא הולכים לקבל שום דבר ביובל הקרוב... כי התור שלהם ביובל כבר היה לפני מאתיים חמישים שנה (ברשימת המשמרות שבדברי הימים הם ארבע משמרות לפני שכיניהו... ממילא תעשה חשבון... היובל שלהם כבר היה לפני 250 שנה...) ממילא אבא ישב איתם על ענייני כספים... ואמר להם: נכון לעכשיו אין לי כלום!!! אבל היות והחתן הוא תלמיד חכם אמיתי שרואה את הנוגד... אזי בעוד שמונה שנים אי"ה כל המשמרה שלנו תקבל מאות אלפי דונמים שהצטברו במשך היובל... וזה יתחלק בין כל המשמרה... ואז אני מוכן להקצות לחתני היקר כמה וכמה מרגשים עם כל הלב ובהרחבה... נכון אמנם שזה דבר שלא בא לעולם... אבל ההתחייבות בשידוכים הם אף פעם לא הרבה יותר רציניות מזה... והשידוך נסגר בשעתו"ס... אבא היה מאושר מאוד... הוא זכה לקבל חתן תלמיד חכם גדול מאוד... ועוד להתחייב בשבילו... כעת אנחנו מחכים מתי תגיע שנת היובל... עם הזמן משהו שם גם התעורר לחיים בישוב ערב... יש שם פתאום אהבת תורה... ומרוב אהבה לאבא שלנו שהשיב אותם תחת כנפי השכינה... יש שם איזה בעל אחזה גדולה שמרוב אהבה הוא החליט ששנתיים לפני היובל הוא יקדיש שדה אחוזה שלהם ולו בשביל שהמשמרה של אבא תזכה ביותר קרקעות ואז האחוזים של אבא בחלוקה יגדלו עוד קצת... כבר בשביל זה שווה לו לעשות את הצעד הזה...

טוב לחסות בה'

657

הדלקת נרות: 16:31
 יציאת השבת: 17:21
 רבינו תם: 18:57
 הומנים לפי "אור החיים" - ת"א
 ד' בחשון תשע"פ

מה עצר את המבול?

נח התש"פ

המבול יורד כבר שנה שלימה, כשמידת הדין מכלה כל שטח פנוי בעולם ומרוקנת אותו מכל הטומאה הרבה שהיתה בו עד עתה. עד אשר מעידה התורה: "ויזכור אלוקים את נח... ויעבר ה' רוח על הארץ וישוכו המים". שואלים רבותינו: מה היא אותה זכירה שזכר ה' שהביאה להרגעת מידת הדין ולסיום המבול, אשר היה האסון הגדול בתבל?... מהו הדבר שאם עושה אותו האדם מבטל הוא את מידת הדין מכל העולם כולו?... עונים רבותינו ואומרים כי זכר ה' את כל החסד הרב שעשה נח בתיבה, כשהוא מוותר על חייו האישיים על מנת להאכיל ולדאוג לבעלי החיים שבתיבה. כל אחד ומאכלו, כל אחד בשעתו. 'אתה מעביר במידותיך ומוותר על חייך בשביל האחר', אמר ה', 'אף אני אעביר על מידותיי ואעצור את מידת הדין והמבול'.

מסופר על איש האלוקים הקדוש, רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל, המכונה ה'בבא סאלי' אשר היה נוהג בכל ליל ר"ח לנסוע אל עיר הקודש ירושלים ולערוך שם תפילה מיוחדת בשילוב סעודת ראש חודש עם כל הכוונות הראויות. והנה, ערב ראש חודש אחד, התכונן הבבא סאלי הקדוש עם כל בני ביתו ליציאה השגרתית אל ירושלים. רעייתו הצדקת כבר הכינה את סעודת ראש חודש ואף ארזה אותה לקראת היציאה. למטה, בכניסה לבית בנתיבות כבר המתין הרכב כמה דקות לנסיעה הארוכה, ואף בני הבית הכינו את כל הדברים הנדרשים ליציאת הרב למקום מרחקים. והנה, רגעים ספורים טרם היציאה, דופק יהודי על מפתן ביתו של הצדיק. "שלום, באתי לקבל ברכה", הוא ביקש בענוה. "מצטערים", הודיעו לו בני הבית, "אך כל מי שמכיר את קבלת הקהל של הצדיק יודע כי בערב ראש חודש אין הצדיק מקבל קהל, עקב יציאתו לתפילה וסעודת ראש חודש בירושלים". עננה של צער התפשטה על פניו של היהודי, שהוסיף להתחנן, "בבקשה, הגעתי במיוחד מהעיר חיפה הצפונית, עד הנה - נתיבות הדרומית. יצאתי בשעת בוקר מוקדמת ובמשך שעות עברתי מאוטובוס לאוטובוס, עד שהגעתי כעת, כמעט קרוב לשקיעה. אנא, מבקש אני רק ברכה קצרה".

בני ביתו של הרב ריחמו על היהודי, והסכימו להכניסו באופן חד פעמי, לרגעים ספורים. היהודי הודה להם מקרב לב ונכנס אל חדרו של הבבא סאלי. "רבנו, כבר שנים שלי ולאשתי אין ילדים. אנא, כבוד הרב, הגעתי במיוחד מחיפה הצפונית בכדי שהרב יברך אותנו שנוכה לזרע קודש של קיימא", הוא ביקש בחמלה. הבבא סאלי שכבר היה מוכן ליציאה, עצר לפתע את הכל, ואמר לו: "בוא, שב בשולחן בבקשה". היהודי ניגש לשולחן והמתין להוראות הצדיק. פנה הבבא סאלי לאשתו וביקש: "אנא הרבנית, הגישו לנו מנה ראשונה לסעודה". הרבנית היתה המומה מהבקשה, שהרי כבר עומדים הם לצאת לירושלים, ולמה יבקש הרב להתעכב ולהגיש לו סעודה. גם בני ביתו של הרב תמהו מאד על העניין, אך מי הוא זה היכול להתרעם כנגד איש האלוקים ומחשבותיו. בהתבטלות גמורה ניגשה היא אל המטבח והגישה מהמטעמים שהיו מוכנים באותה עת. הרב פנה אל היהודי וביקש ממנו ליטול ידיים. הם נטלו ידיים, בירכו בכוונה וניגשו לסעודה. תלמידיו של הרב היו בטוחים כי הרב יערוך סעודה זריזה ויצא לדרך, אך הרב ישב ברוגע ובשמחה, שר שירים, אמר משניות ומזג כוס 'עארק' ליהודי. "האם ניסית לערוך תפילות או סגולות בכדי לזכות בילדים?", שאל הצדיק, והיהודי ענה: "אין סגולה, תפילה או קבר צדיק שלא ניסינו, אך הכל עלה בתוהו". בינתיים, בני הבית לא ידעו את נפשם מרוב פליאה - וכי שכח הרב שהם צריכים לצאת לירושלים, כמידת חודש בחודשו? - ההמשך המדהים בעמוד 3 -

לרפואה פרנסה
והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל, מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורשל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. רחל ובעלה וב"ב וצאצאיהם. אסתר בת מזל. ויקי ויהודה יעיש ובנותיו. משה שמואל בן זלדה. ירון שמעון בן שושנה, חן בת זלדה רבקה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה.

לעילוי נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה. הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור, מ"ס מרים בת גליה. מלכה בת אסתר, מזל בת דוד ובת שבע. אברהם בן אלה. רות בת נוסרת. ישעיהו בן יצחק. יצחק בן עליזה. אפרים בן רחל. ר' שמעון בן סאסי סופיה, זוהרה טימסטית בת מרים. שמעון בן זוהרה. יוסף בן אנגלינה. רחמים בן צ'חלה. יריב בן גאולה. שליה בת שרה. אוסנת בתיה (אבלין) בת תקוה. יוסף חיים בן סלחה. שרה רדה בת סאלם. עזרא בן פרחת. שלום סאלם בן שמעון. רותי בן צדוק. דוד בן מלכה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. מרים בת לובה. שלום בן מנחם שמריהו. מנשה בן יקוט. יוסף בן נג'יה. נעמה בת חביבה. פרחת בת טובה. ז'לקין בת מרגלית. אהובה בת טובה. שולמית בת חתון. ברוך בן גורג'יה. יפה בת ויקטוריה. שרון שיריין ספיר ספאחי בת לאה.

העלון מוקדש לעילוי נשמת האבא הגדול, והסבא היקר והאהוב ר' אברהם דהרי זצ"ל בן מורי שלום ובתיה זצ"ל תהא מנוחתו בגן עדן עם כל נשמות הצדיקים אמני!

פלאי פלאות מגנזי קדם
1. אדם שאוכל או שותה, ומיד לאחר
מכן קם ממקומו ללא שהייה – מביא על
עצמו חולאים קשים ורעים.
על כן, בגמר האכילה יש לשבת ולהמתין
כשיעור ברכה אחרונה של אותו מאכל.
לדוגמא: אדם שאכל לחם, מהרגע שסיים
ישהה בישיבה לפות כ-4-3 דקות.
כך מביאים חז"ל במסכת שבת: "חמשה

אכילה מסוכנת

דברים קרובים למיתה יותר מן החיים:
אכל ועמד מיד, שתה ועמד מיד", והבן
איש חי במקום כתב ששיעור ההמתנה הינו
כפי שיעור ברכה אחרונה של אותו מאכל.
2. כתב הישבילי אמונה: "רוב החולאים
המתחדשים על האדם הם עקב ריבוי
האכילה ושתיה וריפון ההתעמלות, שעל
ידי כך יוולדו מותרות בגוף".
והוסיף הדעת שלום' שכל המרבה
באכילה, הרי הוא מקצר את חייו. ואכילה
מופרזת אחר רעב גורמת למחלות.
- 'הפלא ופלא' 5707894-03-

האם מותר להשתמש בחסה רגילה
הנמכרת בשוק, ללא ביקורת מיוחדת
על נושא התולעים?
1) בגמרא (פסחים כד.) מבואר, שעל כל
אכילת תולעת חייבים 5 לאוין שבתורה.
והגאון רבי חיים בנבנישתי (כנסת הגדולה, י"ד
פד) כתב אודות החסה שבמקומות אלו
מצויים בהם תולעים הרבה, וצריך בדיקה
יפה, מפני שהתולעים הם דקים וקטנים
מאד, ומראיהם כמראה הירק עצמו,
ומקודם הייתי אוכל מהחסה למצות
מרור בפסח ע"י בדיקה יפה, ועתה
מקורב, משכתי ידי מכל וכל, שלא
לאכול חסה, אלא רק מהקלח בבדיקה.
וכתב הגאון הבן איש חי (צו כז), כי
עקרת הבית צריכה להזהר מאד
בבדיקת עלי החסה שמצויים בהם
תולעים, מפני שכל בני הבית סומכים
עליה בזה, ואם היא מקילה בבדיקה,
הקולר תלוי בצוארה, ואפשר שתתחייב
מלקיות הרבה יותר משערות ראשה, ה'
ירחם ויציל.

מנחת ילדים מ. פוקס עלות והצרכות אהוריא

תבקש סליחה מיד!

2. בקשו אתם סליחה מאלו שסביבכם.
אם אתם, המבוגרים, רגילים לבקש סליחה כשאתם שוגים, גם
ממבוגרים אחרים וגם מהם, מהילדים, הילדים יגדלו ככאלו
בדיוק. זה דבר שמחלחל. אם הילד שלכם לא מוכן לבקש
סליחה, בדקו בעצמכם, אולי גם לכם יש אותה בעיה.
3) ספרו סיפורים על גדולי ישראל.
הרבו לספר לילדיכם סיפורים בזכות הסליחה והכפרה. ספרו על
גדולים שנהגו בכבוד ותמיד ביקשו סליחה אם שגו, ספרו על
סבים וסבתות. הילד יישמע שחשוב כל כך
להתנצל, ויקנה את הדרך הנאה הזו.
4) אל תתערבו במריבות ילדיכם.
ודאי שלא תעמידו ילד אחד מול אחיו ותצוו
עליו לבקש מהאח סליחה על סמך מה
שהאח מספר. לעיתים קרובות זה שבוכה
הוא לאו דווקא הנפגע. לא פעם הנפגע הוא
זה שדחף, כי הוא דחף בגלל משהו שקרה
קודם. אינכם יכולים מי פגע במי.

בצרננייה השכונתית מצאתי את הילדה בת ה-8 מושיטה יד
לעבר השוקולד שעל המדף. אמה החזיקה את החפיסה ולא
נתנה לה לקחת. "קודם תבקשי סליחה על מה שעשית קודם,
אחר כך תקבלי, שמעת?!", היא צוותה.
הילדה הסכימה לוותר על השוקולד, העיקר שלא לבקש
סליחה. כן, קשה לבקש סליחה, קשה מאוד. קשה לנו,
המבוגרים, וקשה לילדים שלנו, הקטנים.
איך בכל זאת נוכל ללמד ילד לבקש סליחה מבלי לבלוע
את הלשון ומבלי להיכנס למבוכה? –
כלל 1) האם המילה חשובה או המעשה?
זכרו שלא תמיד המילה "סליחה" היא
החשובה. אם הילד שלפני רגע הפיל על
הרצפה את הלחמנייה שלו ברוגז כי הוא לא
רצה את האוכל שהכנת לו, עכשיו במקום
לבקש סליחה הוא אוסף את הכל מהרצפה,
אל תכריחי אותו לבקש סליחה. המעשה
שלו הוכיח כי הוא חוזר בו.

אם תכריחו אחד מהם לבקש סליחה מהשני – תפגעו בו מאוד
אם לא היה אשם, ועכשיו הוא יצפה שאתם תבקשו ממנו סליחה.
כל עוד אינכם יודעים מי עשה למי, אל תכריחו לבקש מחילה.
5) נתחו מצבים יחד עם ילדיכם. אין חכם כבעל הניסיון.
אתם הולכים עם ילדיכם ברחוב ורואים תופעה של ילד שפוגע
באחר ולא מבקש סליחה. דברו על כך עם הילדים ברמה שאינה
לשון הרע, נצלו את המקרה להסברים ולהקניית הבנה וקוו
שהילדים שלכם יבינו את המסר לחייהם.

הורים רבים טועים ומצפים למילה. הילד מרגיש שהוא
במלחמה, ומתחיל להילחם גם מצדו. כך מתלקחת האיש
ומתלקחת, וכשמתפרצת מריבה, אף אחד לא יוצא ממנה
בשלום ובחיוך. מה שחשוב זו הכוונה, המילה המדויקת
חשובה פחות.
אל תכריחו ילד לבקש סליחה, זה לא יעזור לכם. הוא יתעקש
ולא יבקש. תוכלו להכריח אותו להחזיר חפץ שלקח, אבל לא
תצליחו לשכנעו לומר בפיו דבר שלא מוצא לנכון לאומרו.

מה עצר את המבול?

תלך ב'

22 ז' 27

– המשך מעמוד 1 –

כששמע הרב שהיהודי ניסה את כל הסגולות, שב הוא אל הסעודה והמשיך לשורר וללמוד בעורגה. או אז, לאחר זמן ממושך פנה הרב אל הרבנית ואמר: "מנה שניה בבקשה".

"מנה שניה?!", נדהמה הרבנית, וכמעט שעמדה להתלונן בפני הרב על הדבר, אלא שברגע האחרון עצרה את עצמה והגישה להם מנה שניה.

הרב כיבד את היהודי לטעום מהמנה השניה, והמשיך לשורר שירים ולספר בדברי התורה הקדושה.

הנהג שהמתין למטה לא ידע את נפשו מרוב בלבול: "מה קורה הפעם? האם הרב מבטל את הנסיעה?".

לאחר זמן ממושך, פנה הרב לרבנית וביקש: "קינוח בבקשה".

מתוחה ומבולבלת הגישה הרבנית קינוח, כשהרב והיהודי המשיכו לסעוד ולהודות לה'.

והנה, בסיומה של הסעודה הארוכה, קם הצדיק ממקומו ואמר ליהודי: "מזל טוב!, בעזרת ה' בשנה הבאה בתקופה זו תזכו לבן אי"ה".

שמח היהודי שמחה עצומה מאין כמוה, והודה לרב אין ספור פעמים.

מיד פנה הבבא סאלי אל בני ביתו ואמר: "כעת, הבה ונזדרז לצאת אל ירושלים". מיד ירדו כולם עם כל הסעודה והכלים ונכנסו לרכב.

מתח שרר ברכב, והכל היו סקרנים לדעת מדוע התעכב הצדיק זמן רב ושינה ממנהגו שלא לקבל קהל.

כשהרגיש זאת פנה הצדיק יושבי הרכב ואמר: "בואו ואסביר לכם את אשר אירע היום. כשהגיע היהודי ממרחקים, ונסע שעות כדי להגיע הנה, ידעתי שאין לדחותו.

אלא שראיתי כי ע"פ הטבע אינו יכול להביא ילדים לעולם, וכי עליו להישאר ערירי כל ימי חייו.

ביקשתי מה' שיאיר לי כיצד תוכל להגיע לישועתו, וגילו לי מהשמיים כי ישנו מפתח אחד שיכול לפתוח את כל השערים ולבטל את מידת הדין.

המפתח הזה הוא העברת המידות וקבלת ביזיונות באהבה.

על כן, ביקשתי לערוך סעודה מתוך נחת ושלוחה, שעל ידי כך תעמדו בניסיון גדול מאד של העברת המידות, שהרי כולכם חיכיתם זמן רב והמתנתם בקוצר רוח.

ההבלגה שלכם עם השתיקה הממושכת ללא עצבים וכעס – גרמה לשעת רצון גדולה בשמיים, אשר כל אשר אבקש באותו רגע יתקבל.

מיד כשהגיע הקינוח וראיתי שאתם עומדים בניסיון ומתגברים שלא לרטון, ביקשתי שיזכה בפרי בטן, וראיתי שאכן התקבלה התפילה בזכות העברת המידות.

שלמרות שהיהודי ניסה את כל הסגולות והישועות, אין גדולה בשמיים יותר ממפתח ההבלגה והעברת המידות – הפותח את כל השערים".

כמה פעמים גבר ממתין לאשתו ברכב ומחכה שתרד מהר בכדי שישפיקו להגיע לחופה, אך האשה מתעכבת שוב ושוב.

אם היה יודע אותו גבר כי באותו רגע מנסים אותו בשמיים בניסיון החזק ביותר הפותח את כל השערים – היה ממתין הוא באהבה, ויודע כי כעת מבטלים מעליו את כל מידת הדין, על מנת לזכות אותו בישועות מעל הטבע, כנגד מידת הדין.

"ויזכור אלוקים את נח", אומרים רבותינו, כי זכר ה' את העברת מידותיו וויתור על חייו האישיים למען הזולת.

לפי שכאשר רואה מידת הדין העברת המידות למען האחר, הרי שהיא מסכימה לעורר רחמים על האדם, על כן כותב הפסוק: "ויזכור אלוקים (מידת הדין) את נח", שאף מידת הדין בעצמה שראתה את

החסד שעשה נח בכל רגע משעות היממה – הסכימה שיפסיק המבול ויתחדש העולם.

על כך, כותב הגאון בעל החת"ס סופר זצ"ל דבר מבהיל ונורא, והוא כי על ידי שאדם מקבל על עצמו לעשות חסד מסוים עם הזולת בקביעות – זוכה הוא לבנים. ואם הוא כבר בעל בנים – זוכה לבנים כשרים וצדיקים.

ורמז לכך מהפסוק (תהילים לז, כו): "כל היום חונן ומלוה, וזרעו לברכה" – כי על ידי שהאדם כל היום חונן ומלוה, וגומל חסדים עם הבריות, בשכר זה יזכה שיתקיים בו זרעו לברכה, שיזכה לבנים כשרים וטובים".

לכן, הגמילות חסד וההטבה עם הבריות בזמן המבול, ואף לפני המבול שהיה מנסה בכל היום לעורר את הדור לחזור בתשובה – היא זו שזיכתה אותו לילדים.

וכן כותב ה'ספרונו' בפרשתנו שעל ידי שעסק בחסד רוחני של זיכוי הרבים לקרב את הדור ולהצילם שלא ימותו במבול – בעבור זה זכה לילדים למרות היותו מבוגר בן 500 שנה!.

על כך אמר מרן הרב שטיינמן זצ"ל: "מחסד וויתור – לעולם לא מפסידים", אלא רק מעוררים רחמים מהשמיים.

מספרים כי שנה אחת, בשבת פרשת 'נח' ניגש הרבי מזיכלין זיע"א אל האדמו"ר מאלכסנדר וביקש ממנו שיברך את חתנו שיזכה לפרי בטן אחר שנים שלא זכה. באותו רגע אמר האדמו"ר כי הנה כתוב בפרשה: "אלה תולדות נח", ומסביר רש"י שתולדות האדם הם מעשיו הטובים, ואילו בהמשך כתוב: "ויולד נח שלושה בנים...", ומדוע לא פירש רש"י כפשט הדברים שתולדות נח היו שלושת בניו, אלא אמר שמעשיו הם התולדות?..

ללמדך, אמר האדמו"ר שפעמים שכל השערים בשמיים סגורים ואף שערי תולדה, והעצה היעוצה לפותחם היא על ידי תולדות מעשים טובים שהחסד והעברת המידות הם המעשים הטובים המביאים את התולדות.

שאחר שתולדותיו היו מעשים טובים, אזי זכה אח"כ לשלושה בנים.

אומרת הגמרא (ב"ב ט): "אמר רבי יהושע בן לוי: כל הרגיל לעשות צדקה עושר, בעלי אגדה. בעלי חכמה". וכן כתב ה"חתם סופר" כי אשה המקפדת בצדקה בבית, ברכב, בעבודה – מי ששותק ומעביר על מידותיו – מבטל את זוכה לבנים בעלי חכמה, בעלי עושר, בעלי אגדה. בעלי חכמה. וכן כתב ה"חתם סופר" כי אשה המקפדת בצדקה בבית, ברכב, בעבודה – מי ששותק ומעביר על מידותיו – מבטל את כל הגזירות וזוכה לישועות!

איך נמצא חן בעיני ה'?

מרתון ז'אן הרפיה

בסוף פרשת בראשית: "וניחם ה' כי עשה את האדם, ויתעצב אל ליבו" – בורא העולם רואה כי למרות שעל כל בריאת העולם אמר הוא 'כי טוב', ובבריאת האדם אמר 'כי טוב מאד', הרי שבני האדם בחרו בדרך לא טובה ועשו כל מעשה רע ותועבה, עד אשר הגיעו לקלקול והשחתת העולם. לכך מצטער ה' מאד שברא את בני האדם, ומחליט הוא למחות את כל היקום אשר בארץ. אלא שמיד אחר כך כותבת התורה: "ונח מצא חן בעיני ה'" – היה אדם אחד בלבד, שהיה היחיד בדור שזכה שה' אמר כי הוא מוצא חן בעיניו. התורה אינה מפרשת מה הסיבה והטעם שדוקא נח מצא חן בעיני ה'. ואם נאמר בגלל שהלך בדרך ה'?!... הרי כותבים רבותינו (אור החיים הקדוש ועוד) במקום כי וודאי שהיו עוד צדיקים באותו הדור, ומדוע זכה דוקא נח למציאת חן?...

זצ"ל, שנפטר לא מכבר. בגילו המתבגר החל לחוש בעיניו, והרגיש כי הוא מתחיל לאבד את ראייתו. אחר בדיקה רפואית הציעו לו הרופאים לעבור טיפול רפואי שיבריא אותו וישיב לו את חוש הראיה כמקדם. להפתעת בני משפחתו, סירב הרב לידר לעבור את הטיפול, ואמר: "הרי זו הזדמנות פז, מתנה משמים! כעת העיניים לא יראו ובכך לא אכשל בשמירתן. היש לך ברכה גדולה מזו?!...".

נפעמו ילדיו, אך בכל זאת התקשו לראות את ראייתו הנחלשת. הם פנו לרבה של העיר בני ברק, הגאון רבי משה לייב לנדא זצ"ל, שמייהר לביתו של הרב לידר ופסק כי חובת ההשתדלות מחייבת אותו לעבור את הטיפול. כדי להוסיף ולשכנעו, ציידו הרב לנדא בסגולת מתנה: לספור מדי יום את חוטי הציצית, חוט אחר חוט, שמונה בכל כנף, ובסך הכל 32 חוטים, כי זו סגולה לבריאות העיניים. הרב לידר החל לעשות סגולה זו, ולימים העיד כי מאז ראייתו שבה והתחזקה לאין ערוך!". מדהים! יהודי קדוש בגיל המתקרב לתשעים, חרד כל כך לקדושת עיניו עד שהיה כדאי לו לאבד את כח ראייתו ובלבד לשמור על קדושת עיניו. לכן אומרים חז"ל כי הקב"ה שונא זקן מנאף שאינו שומר על עיניו!.

מספרים כי פעם אחת שהה הגאון הקדוש מנאסויד זצ"ל בקרון הרכבת, ולפתע עלתה לרכבת זקנה אחת והחליטה להתקרב לעברו ורצתה לשבת סמוך אליו. הרבי שראה כי הרכבת ריקה וכי רק שניהם בקרון, פתח תכף ומיד את פתח האיוורור העליון של הרכבת, עלה אליו, למרות גילו המופלג, וקפץ מגג הרכבת אל הרחוב במסירות נפש ובסיכון חייו. כששמעו על כך תלמידיו שאלוהו: "יסביר לנו הרב, וכי בגלל זקנה שכזו הרב חושש?...". או אז השיב להם הצדיק ואמר: "אינני ירא ממנה, אלא ירא אני מהאלוקים שאסר עליי יחוד וראיה אסורה עם כל אשה שבעולם, ולכן ברחתי מכל צד של איסור".

על כך כותב ה'בית ישראל' זצ"ל כי כאשר התעורר נח מיינו וגילה את הדברים הנוראים שעשה לו בנו חם, קילל אותו נח בקללה נמרצת: "ויאמר – ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו", ומדוע?... הכל בגלל שמעיד הפסוק: "וירא חם אבי כנען את ערות אביו", בעבור שטינף עצמו בראיה אסורה, נתקלל בקללות קשות וחמורות לכל הדורות. סיפר הרב מרדכי אליהו זצ"ל, כי פעם כשישב עם ה'בבא סאלי' בעת שמחה, שאל את הצדיק: "מאיפה הכח של הרב, שעד כדי כך מרפא חולים ופוקד עקרות?!", אם תאמר לי זכות אבות, גם לי יש זכות אבות. ואם תאמר לי לימוד תורה, גם אני לומד תורה. ואם כבודו יאמר לי שטובל במקווה כל יום, גם אני טובל במקווה". בבא סאלי זיע"א, חייך וענה לו: "את השמירת עיניים שלי אין לך. מעולם לא ראיתי דבר שהוא לא כשר, ובזכות שמירת העיניים יש לי את הכוחות האלה". בדורנו שהניסיונות קשים כל התגברות אחת מביאה לאדם ברכה ושפע רב, ויכול לבק כל בקשה בשעת רצון שכזו!.

על כך עונה הרבי הקדוש, בעל ה'בית אברהם' זצ"ל ואומר: "ונח מצא חן בעיני ה'" – על ידי ששמר על עיניו מלהסתכל בדבר שאינו ראוי לראות. שהרי בדור המבול 'השחית כל בשר את דרכו על הארץ', והיו כולם פרוצים בכל ענייני הצניעות, אך נח היה נשאר נאמן לאלוקיו ושומר על עיניו וקדושתו, ובעבור זה, כותב הצדיק, כאשר החליט ה' לכלות את כל העולם, היחיד שמצא חן בעיני ה' היה נח, עקב שמירת עיניו – שכל אדם השומר על עיניו וקדושתו, זוכה למציאת חן בעיני ה'. לכן נאמר על נח: "איש צדיק תמים", שכל העומד בניסיון הצניעות והקדושה זוכה להיחשב בשמיים כצדיק. מסופר כי בתקופה האחרונה לחייו של המשפיע הגה"צ רבי שמואל אהרן לידר

לתגובות: 052-715 1858
 רחוב משה בריל 9, ת"א, מעפ' אחיאל
 daniel777achiel@gmail.com

העלון מודפס בחסות **דפוס אפי**
מה יהיה השם הנפוץ ביותר לעתיד לבוא, כשתבוא הגאולה?
 תודה
 משה יהיה השם הנפוץ ביותר לעתיד לבוא, כשתבוא הגאולה?
 משה יהיה השם הנפוץ ביותר לעתיד לבוא, כשתבוא הגאולה?
 משה יהיה השם הנפוץ ביותר לעתיד לבוא, כשתבוא הגאולה?

ההקדשה המרכזית
 העלון מוקדש לבריאות, היצלחה, פרנסה: יונה בת יהודית, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, אבשלום בן ויולט, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, ניסים רוקח וב"ב, יוסף בן חיים בן זהבית, תפארת אסתר בת רותי, מאיר בן שרה. לע"נ: אמיר מאיר בן מרים, יונתן בן פרחיה.

העלון מוקדש לע"נ משה הכהן בן נחמה

רוצים פרסום תורני?
רוצים להנציח את יקירכם? זה המקום...
 התודה והברכה למזכה הרבים אפרים גבסו ה"ו העוזר רבות בזיכוי הרבים בעלון!

העלון מוקדש לע"נ חסר בת מלכה ויוסף ענבל"ע בע" בתשרי תשע"ז ת.נ.צ.ב.ה.

פניני בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

נח

גליון מס' 557

יציאת שבת: י"ם 17:37, ת"א 17:28

כניסת שבת: י"ם 16:14, ת"א 16:29

נלמד מהפרשה

רבי אליעזר דוד גאנצפריד מאמריקה, סיפר דבר נורא: הוא היה ילד בן 12 באושוויץ, וחוקק על ידו מספר אחד, ועליו פס מחיקה, ושוב כתוב עוד מספר על ידו.

ומעשה שהיה כך היה: כשהגיעו לאושוויץ, עמד שם הרשע מנגלה ימ"ש ואמר 'ימינה' ו'שמאלה'. לא היה שייך להתחכם או לברוח, הוא היה מודד בגובה והכריע, אם לשמאל - למות על קידוש השם, או לימין ללכת למחנות העבודה. ואותו שלח לצד ימין למחנות העבודה.

גם לאחר שהלכו לצד ימין, היה הרשע בא לבקר מדי כמה שבועות, לעשות סלקציה נוספת. ואז באחת מהסלקציות הסתכל עליו אותו הרשע, ושלח אותו לצד שמאל.

כולם הבינו היטב מה כוונת ההליכה לצד שמאל, ראו את העשן מיתמר ועולה... כששלחו אותנו לצד שמאל, עשה הילד חשבון: אם אני הולך למות - שווה לי לקחת סיכון, להתגנב לצד ימין. הכי גרוע - יהרגני, הרי בכל אופן המצב כך. ואכן ניצל את ההזדמנות כשלא ראו, וקפץ לצד ימין.

לאותו הרשע ימ"ש היה עוזר, והעוזר שם לבו לכך, ניגש אליו, תפס אותו והחזירו לאותו רשע וסיפר לו שעבר לצד ימין. בדרכו אל הרשע אמר לעצמו: 'אני עכשיו בידי השי"ת לבדו, אני אתבונן עכשיו שאין עוד מלבדו יתברך, כדברי הנפש החיים, אף אחד לא יכול לעשות לי כלום, רק בידו נפש כל חי!'. כך חשב כשעמד לפני הרשע, שכביכול החיים והמוות בידו. וכך עמד לפני הרשע, והעוזר סיפר לרשע שהוא קפץ ימינה, שוב הסתכל עליו הרשע ואמר לעוזר: "לא לא! הילד הזה שייך לצד ימין..."

והיות שכבר נמחק המספר שלו, כי הגרמנים ימ"ש היו מאוד מסודרים, כששלחו אחד לצד שמאל, היו מוחקים את המספר שלו, שהוא כבר גברא קטילא, ולכן המספר הראשון כבר היה בטל, לכן עשו לו מספר חדש, כי אליעזר דוד הראשון נשרף, והשני חי וקיים... "המלחמה לחיות עם 'אין עוד מלבדו', אפילו שכביכול הנשמות שלנו היו בידי אותו רשע, אפילו שראו לעין כל שיש רשע שמחליט ימינה ושמאלה - היה צריך לומר באמונה שלמה 'בידו נפש כל חי'".

יש לטרוח בקיום המצוות

"שנים שנים באו אל נח אל התיבה זכר ונקבה"

מי שמתבונן בפסוקים רואה דבר מעניין. על בעלי החיים הטמאים שהם בדרך כלל בעלי החיים הטורפים. כתוב שנים שנים באו אל נח אל התיבה וחכמינו דרשו "באו" - מאליהם. ואמנם בעלי החיים הטהורים שנח היה צריך להקריב מהם קורבנות לא באו מאליהם. הוא היה צריך לחפש אחריהם ולהביאם לתיבה כדכתיב "מכל הבהמה הטהורה" תקח לך" שבעה שבעה איש ואשתו" ומדוע דוקא בבעלי החיים הטהורים צריך לטרוח ולחפש אחריהם? אלא מכאן יש ללמוד שכל מה שקשור לעבודת ה' כקורבנות וכיצא בו צריך לבוא בטירחה ובעמל ויגיעה. ואף צריך לשלם על קיום המצוות. וכך עושה דוד בבואו לקנות את מקום המקדש, ארונה היבوسی מציע לדוד את הכל במתנה, עונה לו דוד שהוא לא רוצה קורבנות בחינם ובודאי לא יקח את מקום המקדש בחינם - "ויאמר המלך אל ארונה לא. כי קנה אקנה מאיתך במחיר. ולא אעלה לה' אלוקי עולות חינם.

ואיתא בזוהר הקדוש שחביבה מצוה שאדם משלם עבורה דמים יותר ממצוה שאינו משלם עליה דמים.

דוקא משום שעמלנו על הממון והוא יקר לנו, הרי בנתינתנו אותו בעבור המצוה חשים אנו ומוכיחים אנו כמה היא יקרה ואהובה, ומתקשרים שבעתיים אל הדבר שעלה לנו בדמים, ששילמנו עבורו. ולפום צערא אגרא, המצוה מתייקרת בעינינו בכפל כפליים. אמת, גם אם זכינו בה בחינם - עשינו מצוה אבל אם שילמנו עבורה - הפכנוה לעבודת ה'.

וכן כותב רבי חיים ויטאל על האר"י הקדוש שאמר שאין לקיים מצוות בחינם. והיה מקפיד על תשלום למוכר האתרוגים או כל מצוה אחרת והיה רגיל להניח ארנק כסף לפני המוכר ואומר לו "קח כפי המגיע לך".

ואומרים בשם החזון איש, שאם היה מצוה לקחת אתרוג עם בלטלאך (עלים) לא היו מוצאים בקלות אתרוג לא נקי, אבל כיון שיש הידור לקחת נקי קשה למצוא אותו. צריך לשלם עליו דמים יקרים כי מצוה באה בעמל ויגיעה. מסופר על האדמו"ר מויזניץ שפעם נודע לו כי דודו שוהה בבית החולים בקלויזנבורג. אמר האדמו"ר לבנו בוא ניסע באוטובוס לקיים מצוות ביקור חולים, אמר הבן לאביו בית החולים קרוב מאד ומדוע צריך לנסוע באוטובוס? הסביר לו האבא, "בעד מצווה צריך לשלם" ואכן עלו לאוטובוס נסעו שתי תחנות לפתע ביקש אביו לרדת אמר הבן כדאי לנסוע עוד תחנה אחת, בה יורדים ממש סמוך למקום, אמר לו אביו ידעתי בני ידעתי כי אפשר לנסוע עוד תחנה, אבל למצוות צריך להתאמץ...

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

עיכוב פתאומי שחולל מהפכה...

המטוס, כשאותה נערה ביניהם... כעת שב המטוס אל מסלול ההמראה, ובקלות חלקה האיץ על המסלול, המריא אל בין העננים ונעלם בשחקים. ציפור המתכת הענקית המריאה ללא כל תקלה, ובלי שום הסבר מנין נבע העשן קודם לכן. לאחר שסיים לחלק שתיה לנוסעים, התיישב דייל לצידו של הרב זאיד, תוך שהוא תמיה בקול לסיבת התקלה המסתורית שאיש לא הבין מנין נבעה... 'זה פשוט!' - אמר הרב זאיד, 'תקלות לא מתרחשות סתם כך. אסביר לך משהו. אתה רואה את הנערה שיושבת בטור השלישי במושב השמאלי? היא היתה שקועה בתפילה, ובפעם הראשונה המטוס יצא בלעדית. נו, אבא אהוב שבשמים לא מותר את בנותי המתפללות מאחור - והוא סידר תקלה מסתורית שעייבה את הטיסה, כדי שאותה נערה לא תינזק!' - הסביר הרב בחיוך... הדייל היה המום ונגרש כאחד. 'עד כדי כך להתחבר לתפילה?!' - פרצה מפיו התמיהה, 'עד כדי פספוס טיסה ולא להבחין כי מכריזים את השם ברמה?!' - תמה באוזני הרב. ואילו הרב סיבר את אוזנו של הדייל שלא חונך על ברכי התורה והמצוות, והסביר לו כי רגעי התפילה הם רגעי התחברות וקירבה יקרים עם בורא עולם, רגעים בהם העולם כולו עוצר מלכת... 'אבא שבשמיים שומע את קול בניו ובנותיו, הסביר הרב בפשטות, ' והוא אוהב את קולות התפילה העולים אליו מכל מקום, גם משדה התעופה. ומי יודע, הוסיף בקריצה, 'אולי כל העיכוב מתקלה מסתורית לא מוסברת - לא נועד אלא למען אותה נערה מתפללת...'. הדבר פתח את סגור לבו של הדייל, והרב זאיד, הנמנה על בכירי המרצים בארגון 'ערכים', המשיך להסביר ללב היהודי הנרגש שנפתח לפתע. הוא סיפר לדייל על הקירבה הייחודית שיש לכל יהודי, בכל מצב ובכל מקום, עם אביו שבשמים. הוא תיאר בהתרגשות את הזכות הכבירה לפנות לאותו אבא ולהתפלל על החיים ועל כל מה שחשוב, ולנוכח הצימאון הרב של הדייל לשמוע עוד - הזמין אותו להצטרף לסמינר שייערך בעוד ימים ספורים, שם יוכל להרחיב את ידיעותיו בנושא המרתק... הטיסה הסתיימה בנחיתה רגועה ושלווה בפריז המוארת, כשהרב והדייל מחליפים טלפונים לצורך המשך היכרות. נפשם נקשרה זה בזה, ואחרי מספר ימים - נפגשו שוב על המדשאות המבלבלות שבחזית המלון בו נערך הסמינר. הדייל שנכנס לסמינר מצא בו את התשובות לשאלות שהעסיקו אותו, והוקסם מיופיה של היהדות - אותה לא הכיר עד עתה... מדהים להיווכח עד כמה גדול כח התפילה, לעכב טיסה באופן מסתורי כל כך ולהשיב לבו של דייל לאביו שבשמים. כמה תפילה אחת בודדה יכולה לחולל, לשנות, להפוך סדרי עולם, לפעול עד אין קץ. אך בזאת לא מסתיים הסיפור, ויש לו פרק המשך שנראה כלקוח מהאגדות, אך כך בדיוק התרחש כפי שמעיד הרב זאיד באוזנו: תקופה חלפה, והדייל שכבר עשה צעדים משמעותיים בשמירת המצוות, התקשר אל הרב בערב אחד. 'מציעים לי את נערה פלונית לשידוך', אמר, 'ואני מבקש כי הרב יברר עליה לפני שנצא לדרך.' הרב זאיד הסכים, ובבירוריו, הופתע לשמוע את הצד השני של הסיפור, כשהכל פתאום מתחבר: אותה נערה שהתפללה והתעכבה וכמעט שאיחרה את הטיסה - היתה נערה שלא גדלה על ברכי התורה והמצוות, והדבר קרה זמן קצר מאוד אחרי ששבה בתשובה שלימה והכירה את בוראה. אחד הדברים אליהם התחברה במיוחד היה נושא התפילה - כי כמה אושר וכמה התרגשות מעניקה העובדה שיש לך מישהו

אולמות רחבי ידיים, מזוודות מתגלגלות במרוצה, המולה שוקקת וכריזות במגוון שפות - זהו הנוף המקדם את פני הבאים בשערי נמל התעופה בלוד. ככל שהצעדים מתקדמים לקראת איזור ההמראות, הופכת ההמולה לשוקקת יותר, עצבנית יותר, קולנית יותר... עם מעבר ביקורת הדרכונים ואחרי ה'דיוטי פרי', מגיעים לאולם בו ממתינים לפתיחת שערי המטוס.

בבוקר אחד, לפני כ-12 שנים, עמדה בו נערה צנועה אחת, פניה בסידורה הקטן, מרחפת בתוך ענן משלה במרכז ההמולה השוקקת - הלא היא שקועה כעת בתפילה! בין הממתנים לטיסה, נמנה גם הגאון רבי חיים זאיד שליט"א, שהיה אמור לטוס לצרפת. מישהו היסב את תשומת לבו לעובדה שעומדת בצד נערה השקועה בתפילה נלהבת, וכדאי להזכירה עם פתיחת שערי המטוס. ואכן, ברגע שהוכרז כי נפתחו שערי טיסה מס' 770 לפריז, אותתו לה כי עליה לארוז את תיקה ולעלות לטיסה, אלא שבדיוק אז הגיעה הנערה לתפילת שמונה עשרה, ונעמדה בקצה הטרמינל, מליטה פניה בסידורה הקטן, פוסעת 3 פסיעות לאחור ומתרכזת בתפילה... דקות בודדות חולפות, המטוס התמלא, כל הנוסעים כבר ישבו בכסאותיהם ומיעוטם כבר חגרו חגורות לקראת ההמראה. אחד הדיילים דיווח על מושב ריק, הוא המושב הרשום לאותה נערה מתפללת. מישהו מצוות שדה התעופה קרא בשמה שוב ושוב במערכת הכריזה, אלא שהדבר לא הצליח לנתקה מהתפילה הנרגשת, היא כלל לא שמעה את הכרוז... חולפות עוד מספר דקות, שמה של הנערה הוכרז שוב ושוב במערכת הכריזה, אך היא לא באה, אף לא שמעה. הטייס נעל את הדלתות, התנתק מהשרוול, והכריז לקפל את השולחנות ולהדק חגורות. חוטמו של המטוס החל לנוע לאחור, חלונותיו הכהים החלו מתקדמים לעבר מסלול ההמראה... הנערה עדיין שקועה בתפילתה, אין לה מושג או קצה ידיעה כי המטוס יוצא לדרך. הטייס התיישר על המסלול והחל מאיץ - - - 'אוי, עשן!' - - - צווח לפתע טייס המשנה לעבר הקברניט, שאך הניע ראשו לאחור ונרתע. עשן סמיך ואפרורי החל עולה בתא הטייס, ושני הטייסים מיהרו ללחוץ על כל כפתורי החרום האפשריים. הם כיבו את המטוס מיד, ורק אחרי דקות לא קצרות נגרר המטוס באמצעות רכב ביטחון, בחזרה לחיקו החמים של שדה התעופה, שם הורדו ממנו הנוסעים והוחלפו בצוותים טכניים מקצועיים, שהחלו לסרוק ולבחון את כל מערכות המטוס. בינתיים, הנערה סיימה את תפילתה, הביטה לרגע באולם הנוסעים והבינה כי הטיסה יצאה בלעדית. היא ארזה את צרורה הקטן, וכבר עשתה דרכה לצאת אל משרדי החברה, לברר על הטיסה הבאה... בדיוק בשלב הזה הגיחו הנוסעים המאוכזבים מבטן המטוס, אינם מבינים על מה ולמה התרחשה תקלה מסתורית שכזו... הנערה כבר החלה לעשות את דרכה אל מחוץ לאולם ההמתנה, ולפתע הבחינה בהמולה שוקקת, ולא מעט מהפרצופים שהיו איתה באולם ההמתנה וכבר עלו על המטוס - שבו ונראו לפתע באולם ההמתנה... היא התפלאה וביררה, ונאמר לה כי עקב תקלה לא צפויה הטיסה טרם יצאה. 'המתיני עימנו, - אמר לה אחד הנוסעים, ' כי תוכלי להספיק לעלות על הטיסה לכשתצא, מי יודע מתי...'. למעלה משעתיים נמשכה הבדיקה, במהלכה איש מהטכנאים המנוסים והמקצועיים לא הבין מנין חדר העשן לתא הטייס, עד שהיו כבר מי שחשדו שהטייסים בדו את הסיפור מליבם. המטוס שב ונבדק, כל מערכותיו נבחנו היטב, ולסיום - התבקשו הנוסעים לשוב ולעלות על

פרפראות לתורה

“בא אל התבה”

אחד הרגעים המרוממים ביותר בלוח זמנו של יהודי, הינם רגעי ההתרפקות והקירבה עם אבינו שבשמים. שלוש פעמים ביום כזכות קבועה פלוס כרטיס חופשי להשתמש בתפילה בכל עת, עומדים לימינו לסייענו, ניצבים עימנו בכל תהלוכות יומנו, ובעזרתם אנו עוברים את ההתמודדויות והמכשולים, המהמורות וגם רגעי השמחה העוברים עלינו ביום יום. עד לפני רגע, היו כאן דאגות ומצוקות, משימות ומטלות. היינו צריכים להספיק כך וכך, ולקנות מוצרים אלה ואלה, ולעבור אצל רופא פלוני ולסדר סידור אלמוני. מאות דאגות גדולות וקטנות המצטברות על שכלנו, וכולן מעסיקות אותנו, טורדות את מנוחתנו, לוקחות לנו את ישוב הדעת. ואז, מגיע הרגע הגדול. יהודי נכנס לבית הכנסת, ובבת אחת - מתנתק, ניתוק מלא ומוחלט. הוא מותיר את הדאגות והמטלות בחוץ, ונכנס לרחף בתוך ענן אצילי וקסום, יקר והדור, של קרבה וקשר עם אביו שבשמים. העולם שמאחוריו נעצר, ההטרדות המרובות מתבטלות, והוא נכנס לתוך אוירה אחרת, גבוהה ומרוממת. ושם - אנו יודעים שאנו בידיים טובות, קרובים ולוחשים על אוזנו של אבא אוהב, שממתין לשמוע מה יש לנו לומר. יש לו את כל הכח שבעולם לסדר, ולפתור, ולשפר, ולסייע, ולקדם, ולרפא, ולעשות הכל כולל הכל. עכשיו - אנחנו מדברים אתו, עם אותו אבא בעל היכולות כולו, ומה לנו להיות מודאגים כשאנו מדברים עם פותר הבעיות הטוב בעולם? את הסוד הזה גילה הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, בפרשת שבוע זה, העוסקת ב'תיבת נח', אותה הוא מפרש על תיבות התפילה. העולם שבחוץ שוטף אותנו במבול דאגות - שאיפות ורונות, דאגות גשמיות, בריאות, פרנסה, חינוך ילדים, זיווג לפלוני, צרתו של אלמוני, מבול של בעיות, התמודדויות ומצוקות... אבל כל זה בחוץ, במירוץ היומיומי. ואז ניתנת לנו הזדמנות, מתנה יקרת ערך: 'בא אל התבה' - יהודי יקר, הינך מוזמן להכיר את נפלאות תיבות התפילה, להיכנס לעולמה הקסום של תיבת התפילה, של המילים המרגשות המרכיבות את התפילה. מתוך אותה תיבה, המבול שבחוץ מטופל היטב, יש בורא לעולם שמכוון ומסייע, פותר ומקדם, משפר ועוזר. כשאתה מחובר אל התפילה - תתחבר אליה בכל יישותך, תהיה בתוך התיבה בכל מהותך, כי עמה אתה מוגן, בעזרתה אתה נושע. לכן, תפילה במרוצה, במהירות, בחיפזון, עם הנייד ביד - הופכת לאיבוד אחת המתנות החשובות שיש לנו. הרי אנו זכאים להיכנס לעולם קסום של תפילה רגועה ונינוחה נטולת דאגות, הרי יש לנו את כרטיס הכניסה לעולם בו אין בעיות ומצוקות והכל נינוח ורגוע ומטופל היטב - וכי לא חבל לאבד זאת בידיים ולהעדיף את המניין המהיר, את התפילה בדילוגים, או להגיב בטלפון דווקא עכשיו - ולהישאר מחוברים לעולם שבחוץ?!

זהו אחד המסרים שכדאי לקחת עימנו מפרשת השבוע, להצטייד בו בכל עת. בתוככי סערות מזדמנות, בעמקי בעיות, בבורות ומהמורות, במבול של דאגות - תיבות התפילה היקרות הן מפלט עבורנו, בהן נוכל לשפוך שיחנו, בעזרתן נוכל לפרוק דאגותינו ולהיוושע. עוד הרבה לפני בוא החורף, נהג הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל להיערך לקראתו, משום 'ונשמרתם' ומשום נסיונו רב השנים מול צינת החורף. כבר מהיותו ילד נחשב לרגיש במיוחד לקור, כל רוח צוננת היתה יכולה להכניסו למצב מצונן לימים ארוכים, ואמו המסורה עטפה אותו בצעיפים ושמיכות, מעילים ופרוות, בבקשה להגן עליו מפני הצינה... גם כשהתבגר, הרגישות לקור לא השתנתה. בארון מיוחד בביתו, נשמרו צעיפים ומעילים, כובעים וכפפות, מעילים וסוודרים. כבר בשלהי אלול הורד ציוד החורף מהמדף, ורבי יחזקאל נערך והתלבש, התכסה וכמעט נאטם, מפני הקור השורר בחוצות. לא שההיערכות הגינה עליו לחלוטין, אך אם סיים את החורף בכמה הצטננויות בודדות, היה כמעט יוצא בריקוד של הודאה... בשנת תרפ"ח, קיבל הרב אברמסקי הזמנה לעלות לארץ ישראל, ולכהן כרבה של פתח תקוה. הוא הגיש בקשה להשתחרר מרוסיה, אך השלטונות לא ראו זאת בעין יפה, ובשנת תר"צ נשפט בעוון מרד ונשלח לעבודות פרך בסיביר הרחוקה והקפואה. ימים אחדים לפני צאתו לסיביר, הבין כי אין באפשרותו להצטייד כראוי לקראת הקור הנורא השורר בה, שכן הרשויות אינן מאפשרות לשאת ציוד כה רב. ברגע כה קשה, כשהדאגה מפני הקור הנורא מרסמת בלבו והוא אובד עצות, החליט לשאת תפילה חרישית ונרגשת, ולפנות למי שיכול להגן באמת מפני הקור הנורא... הוא נשא עיניו למרומים ואמר בפשטות: 'הלא חז"ל אומרים, שהכל בידי שמים חוץ מצינים ופחים' - כלומר, שהכל נקבע בידי שמים חוץ מהצטננויות וחום... והלא אני' - אמר רבי יחזקאל - 'רגיש במיוחד לצינה, עשוי לחלות בסיביר מהקור, ואין לי כל דרך להתגונן מזה... אין ברירה, הוסיף ונשא עיניו למרומים, 'אין לי אלא לשאת עיניי לשמים ולבקש את עזרתך בורא עולם, כי תעזור לי להתמודד מול הקור הנורא. אם השלטונות לא מאפשרים לי לקחת עמי את המעילים והצעיפים, אם אני כה רגיש לקור ואין לי איך להתמודד מולו - אבקש ממך, בורא עולם אבי הרחום, להגן ולשמור עלי מכל קור וצינה, להציל אותי מהצטננות המסוכנת בקור הסיבירי המקפיא... רבי יחזקאל יצא לסיביר, נטול כל הגנה מהכפור. הוא עבד בידיים חשופות תחת שלג זלעפות, התרוצץ כשרק בגד דק לעורו מול רוחות עזות, עמד בשמירה שעות ארוכות כשהטמפרטורה צנחה כמה עשרות מעלות מתחת לאפס. בכל יום ויום, נטול תנאי הגנה כלשהם, ראה לנגד עיניו כיצד התפילה עוטפת אותו בחום, רק היא המגינה עליו, רק היא שומרת אותו מהקור. ובתום שנתיים מאסר ועבודת פרך בסיביר הקפואה, התברר שלא הצטנן בשנתיים הללו אפילו פעם אחת! הסיפור, המובא בספר הזיכרון לדמותו של הרב אברמסקי זצ"ל, מוכיח כי כשיהודי נשען אך ורק על התפילה, כשהוא מבין שהוא חסר יכולות ונטול עצות להתמודד ורק התפילה היא העומדת בעדו - תפילה כזו מחולל מהפכות, משנה סדרי עולם, וגם דברים הנראים מעבר לגדרי הטבע - הופכים לפשוטים וקלים לביצוע... אם אנו מתמודדים עם קשיים, נאלצים להחזיק מעמד מול מהמורות, נתקלים במחסומים הנראים בלתי עבירים - צריך רק לשאת עיניים השמימה ולהתפלל, ולהישען על התפילה, להאמין בה ובכוחה בלבד. אנו מתכנסים עם הבעיות שלנו לתוככי תיבות התפילה מתוך אמונה כי היא תפתור אותן, ולכן - לא נוכל להתפלל כשיד אחת וחמישים אחוזי ריכוז מופנים לטלפון הנייד, לדאגות שאנו חושבים שנפתור בכוחות עצמנו - הרי אנו נשענים רק על התפילה! הבה נאמץ את התפילה, נתחזק בה בכל ליבנו. אבינו מלכנו, פתח שערי שמים לתפילתנו, ושמע קול זעקתנו!

לתפילה, הוא 'נכנס' בכל מהותו אליה, ואם רק יחוש וירגיש כי ברגעי התפילה בעיותיו הגדולות והקטנות נפתרות ומצוקותיו השונות באות עכשיו על פתרון המלא - כי אז יראה זאת בעיניים! לא פעם אנחנו ממחרים, מתפללים בחטף, חייבים להספיק כך וכך... לכולנו קורה, שהיום יום סוער, הדאגות מתרבות, ואנו מקצצים על חשבון התפילה. זה פשוט חשבון שגוי - הרי התפילה יכולה לפתור לך את כל הבעיות, יכולה לסדר את המשימות טוב בהרבה ממה שאתה צופה - אז לאן המהירות והחיפזון? למה לברוח מהפיתרון המובטח והאיכותי? הבה נתחבר, נתרגש, נעניק לתפילה את משקלה הראוי, ואבינו מלכנו שומע קול בכיות, בוודאי ישמע שוועתנו ויקבל תפילתו ברחמים וברצון!

לפנות אליו, בכל עת ובכל שעה, ולספר את המציק והמעיק! מאז, היתה מתפללת בהתרגשות יתירה ובדבקות של ממש, בין היתר - על זיווגה המתעכב. תלאות החיים וגלגוליהם - מאז היתה נערה באוירה אחרת ובסביבה שונה, גרמו לכך שלא היה קל למצוא את זיווגה. על בעיה זו שפכה דמעות כמים בכל תפילה, ואין פלא כי לא מיהרה למטוס, בשעה שהיא מתפללת על צרכים חשובים בהרבה! והנה, הפלא ופלא, אותה נערה ששבה בתשובה והתפללה - היא זו שהוצעה לאותו דייל שחזר בתשובה בעקבות תפילתה! הדייל שהכיר את יופי היהדות וקסם התפילה והנערה שכמעט הפסידה טיסה והיתה לו לדמות מופת - הפכו לזוג מאושר! הסיפור הזה, שכולו אמיתי ואומת מפי בעלי המעשה, מאיר את עינינו: שום טיסה לא בורחת, ושום משימה חשובה לא תזנח, בגלל תפילה נרגשת. כשיהודי נכנס

קול תודה

עלון ההתחזקות החודשי בענייני השבח והתודה לבורא עולם

מאמר של הודיה

תודה על הגשם הנפלא!

בחודש חשון אנו מתחילים לבקש על הגשמים. זוהי הזדמנות נפלאה להתבונן בחסד הטמון במתנה מיוחדת זו.

ברכת הגשמים

בשנה בה חסרו גשמים, ומשום כך חשים שמחה מיוחדת עם ירידתם, תקנו חכמים לכל אחד להודות עליהם.

מי שיש לו קרקע חקלאית הזקוקה לגשם, מברך "שהחיינו" (אם אין לו שותף בשדה) או "הטוב והמטיב" (אם יש לו שותף). מי שאין לו שדה, כאשר רואה את הגשם יורד, מודה לה' בברכה בנוסח זה:

"מודים אֲנַחְנוּ לָךְ, ה' אֱ-לֹהֵינוּ, לְקִינוּ וְאֶ-לֹקֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ, עַל כָּל טוֹב וְטוֹבָה שֶׁהוֹרַדְתָּ לָנוּ. וְאֵלֹהֵינוּ מֵלֵא שִׁירָה כַּיָּס, וְלוֹשֹׁנוּ רָנָה כְּהַמּוֹן גִּלְיָו, וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שָׁבַח כְּמִרְבֵּי רִקְעֵי, וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כְּשֶׁמֶשׁ וְכִזְרוֹ, וְיָדֵינוּ פְּרוּשׁוֹת כְּשָׂרֵי שָׁמַיִם, וְנִרְגְּלֵינוּ קָלוֹת כְּאֵילוֹת - אֵין

אֲנַחְנוּ מְסַפְּקִים לְהוֹדוֹת לָךְ, ה' אֱ-לֹהֵינוּ, וּלְבָרֵךְ אֶת שִׁמְךָ מִלְכְּנוּ, עַל אַחַת מֵאֲלֵף אֲלָפִים וְרֹב רֵבִי רַבּוֹת פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת, נְסִים וְנִפְלְאוֹת שְׁעִשִׂית עִמָּנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ. מִלְּפָנִים מִמְצָרִים גָּאֲלָתָנוּ, ה' אֱ-לֹהֵינוּ, מִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ, בְּרַעַב זָנַתָּנוּ וּבְשַׁבַּע כָּלִלְתָּנוּ, מִחֹרֵב הַצִּלְתָּנוּ, מִדְּבַר מִלְטָתָנוּ, וּמִחֲלָיִם רָעִים וְרָבִים דָּלִיתָנוּ. עַד הֵנָּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ וְלֹא עֲזָבוּנוּ חֶסֶדְךָ. עַל כֵּן אֲבָרִים שְׁפַלְגַת בְּנוּ, וְרוּחַ וְנִשְׁמָה שֶׁנִּפְחַת בְּאִפֵּינוּ, וְלוֹשֹׁן אֲשֶׁר שָׁמַת בְּפִינוּ, הֵן הֵם יוֹדוּ וְיִבְרְכוּ וְיִשְׁבַּחוּ וְיִפְאָרוּ אֶת שִׁמְךָ מִלְכְּנוּ תָּמִיד. בְּרוּךְ אַתָּה ה' קֵל רַב הַהוֹדָאוֹת"

מתי מברכים?

- א. בגשם הראשון, אם לא ירדו גשמים עד י"ז בחשון.
- ב. אם היתה הפסקה, שלא ירדו גשמים בימות החורף במשך ארבעים יום. או שהחקלאים היו במצוקה מחמת עצירת הגשמים.
- ג. בארץ ישראל, בגשם הראשון היורד לאחר סוכות, גם אם הגשם יורד לפני י"ז בחשון, ראוי להודות לה' בלא הזכרת שם ומלכות (ביה"ל סימן רכ"א).

דיני הברכה:

פנינים של הודיה

מסופר על הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל, שהיה דבוק בהודיה ובהכרת הטוב לה' כל חייו בכל אורחותיו. אחד מנכדיו סיפר, שאירע פעם שהיה בביתו של ר' מילר בלי שהוא ידע מכך. הרב ישב בחדרו המיוחד ולמד כהרגלו. לפתע יצא מחדרו, נכנס לחדר האכילה, והתיישב ליד קערה של תפוחים שהיתה מונחת על השולחן. הגביה תפוח, והריחו בנשימה ארוכה וממושכת, ואז התחיל לדבר באידיש אל הקב"ה אהובו. פתח ואמר: "איי, טאטע אין הימל (אבי שבשמים), כל כך טרחת טרחת - והכל בשבילי... לעשות דבר כה מחוכם, בצבע כה מהודר, (ואז שהה קצת כדי שיעור הסתכלות), וגם הוספת בו ריח כה מעולה בדיוק כפי מה שראוי להנות ממנו, (ונשם מריחו כמה פעמים), ועשית כל כך הכנות כדי שגיע אלי, וגם נתת לי עיניים וידיים ולשון ושיניים, וכולם יהנו מזה... והכל בחסד חינום כי אתה אוהב אותי, ואני אוהב אותך כל כך על זה..." וכה המשיך בדיבורים כאלו, ואז בירך ברכת 'בורא פרי העץ' בהתלהבות, ולעס חתיכה במתנות, ואז המשיך ואמר: "איי, טאטע אין הימל, ממש אזוי ווי מיר האבען גערעדט אזוי איז..." (איי, אבי שבשמים, ממש כמו שדיברנו - כך היא המציאות).

כתב הרה"ק מראפשיץ זיע"א בספרו הק' "זרע קודש" (פר' בשלח) על הפסוק (שמות טו, ב): "ויהי לי לישועה": "אמרו רבותינו ז"ל (מגילה י'), 'כל מקום שנאמר ויהי הוא לשון צער, ואנו משבחים אותו יתברך שמו, שהצער בעצמו שהיה לנו, היה לישועה...'"

כתב השל"ה הק' (שער האותיות, הלל ו): "יותן שבח והודיה להשם יתברך על כל טובה וטובה שבאה לו, הן טובות הנשמה, דהיינו שנתווסף לו עיון שכלי, הן טובות הגוף, הן טובות הממון, אפילו אם הוא מועט יהיה בעיניו רב. ומכל שכן אם השפיע לו השם יתברך השפעה מרובה, שיפאר וישבח וכו'. גם אם משפיע לו ה' יתברך איזה פורענויות, יחשוב שאלוקים חשבה לטובה, ויפאר וירומם, ומחויב להלל כמו שלמדו רז"ל (ברכות ס) מפסוק (תהילים נו, יא) 'בה' אהלל דבר באלוקים אהלל דבר' וכבר הארכתיו בזה."

מסופר על המשגיח הגה"צ דב יפה זצ"ל, שכשהיה מדבר על הכרת הטוב וההודיה להקב"ה, היה חוזר ומשתמש במשל מן החיים: כשאתם מתארחים, ובעלת הבית מגישה צלחת עם דגים, אתם טועמים ומחמיאים: 'הדגים כה טעימים'. איך תגיב המארחת? באופן טבעי היא מיד תציע מנה נוספת. כך, להבדיל, "המארח" הגדול שלנו בעולם, הקב"ה משפיע עלינו ברב רחמיו שפע, טובה וברכה. נלמד להודות, והוא, ברחמיו, יוסיף ויתן מיד עוד ועוד. אמרתם תודה כי נהניתם? קבלו עוד מנה!

מברכים כנ"ל, כאשר ירדו כמות גשמים עד שישי שכבה של מים על האדמה הגורמת לבועות לעלות מלמטה לקראת טיפות הגשם היורדות מלמעלה. את הברכה ניתן לברך כל אותו יום עד השקיעה, לאחר מכן יש לאמרה בלא שם ומלכות [ההלכות מהספר 'פלגי מים' לר' שריה דבליצקי זצ"ל].

טובת הגשמים והמים

ר' אביגדור מילר זצ"ל היה מעורר: כשמודים להשי"ת על מתנת הגשם, לא מספיק לחשוב רק על כלליות החסד, אלא יש להתבונן בכל פרטי פרטיו. למשל, יש לשים לב לכך שהמים

היורדים מן השמים הם זכים, נקיים וראויים לשתיה. הרי מים אלו הם המים המלוחים שהיו בים, והמים הטרופים שהשתמשו בהם כבר - ועכשיו הקב"ה סידר שהם מגיעים אלינו, נקיים וטהורים.

אדם ההולך בתוך גשם שוטף, יכול לחשוב כמה הגשם מטריד, כמה היה יותר נעים עכשיו, אם היה מזג אוויר נוח יותר. לעומת זאת, באפשרותו להתרומם ולשים לב לטוב שמשפיע עלינו ה' ולאהבתו המסתתרת מאחורי כל טיפה וטיפה.

ניתן לחשוב על כל השפע של הפירות, הירקות והתבואה שגדלים עכשיו באמצעות הגשם, יחד עם כל הדברים הטובים, המועילים והמהנים, שהמים הללו מעניקים לעולם.

נתאר לעצמנו אדם המגיע הביתה ורואה ששלחו לו מתנה - משלוח גדול של צרכי הבית בשפע רב, כשהוא נכנס הביתה במקום להודות, הוא פוער את פיו:

"אוי כמה שהקופסאות מפריעות לסדר הטוב של הבית..."

כשיורד גשם, עלינו להתעורר לחוש ולהרגיש, שכל טיפה וטיפה נשלחה באהבה רבה מן השמים לטובתנו.

יהי רצון שנזכה לגשמי נדבות במועד, ונדע להודות עליהם כהלכתם. ■

סיפורים של הודיה

סיפורי ישועות בזכות התודה מתוך הקו "קול תודה"

להתמקד בטוב

יום בהיר אחד נסעתי חזרה לביתי ממקום עבודתי, נסיעה שאורכה כשעה לערך. היה זה בשעות הבוקר, הכבישים היו יחסית ריקים והנסיעה החליקה בנעימות. עד שלפתע - חשכו עיני, או ליתר דיוק, נפל לבי בקרבי מרב פחד - הנוף הנשקף בעיני היה כפול! כביש מעל כביש, מכונית מעל מכונית, וכן על זה הדרך... שפשפתי את עיניי בתמהון, ניסיתי למקד את ראייתי, אך לשווא! פחד פחדים!

סביב זה, מהרהר מה לעשות. איך נכנסתי לזה, ואיך אני יוצא מזה. ועוד ועוד דאגות ומחשבות שליליות למיניהן.

אל מול הנוף הכפול והראייה המשובשת, כמו שמעתי את קולו של ה' מדבר אלי:

תמקד את ראייתך! תתבונן כמה טוב מקיף אותך! בית, משפחה, ילדים טובים ובריאים, קורת גג, לחם לאכול ובגד ללבוש, תורה, מצוות, ובלי סוף חסדים טובות...

לפתע התעוררתי להבין, כיצד השתבשה ראייתי בתקופה האחרונה, וכל מחשבותי בלכתי בדרך ובשכבי ובקומי, היתה אך ורק על הקושי, ולא מיקדתי מבטי כלל על הטוב האינסופי שסביבי.

זהו. הבנתי, והחלטתי שמהיום אתחזק בעניין ואתחיל להודות. וכמו שאומרים "הבא להטיר מסייעים בידו": עוד באותו ערב שוחחתי עם חבר שסיפר לי על יוזמה של אמירת תודה דקה ביום. הרגשתי חיוך משמים. הצטרפתי לעניין אמירת התודה, וכיום, זמן רב לאחר מכן, אני יכול לומר בודאות שהסיפור הזה היווה עבורי נקודת זינוק לחיים מאושרים וטובים יותר, תודה לה'!

נזכרתי שקראתי תקופה קודם לכן, סיפור דומה על תופעה שכזו שהסתיימה בתוצאות איומות של איבוד הראיה, מה שהוסיף עוד יותר לבהלה שאחזתני. ואז - הבהיקה בלבי הבנה: הרי אין ייסורים ללא חטא, אם כן, ודאי הקב"ה רוצה לעורר אותי לתקן משהו. עשיתי חשבון שזה חייב להיות קשור לעיניים, לראייה. החלטתי לתרום סכום כסף לצדקה אם אזכה להבין מה עליי לתקן. ממש מיד לאחר מכן, הקב"ה שלח לי הארה - הבנתי את המסר! ובין רגע, הראייה חזרה לי לתקנה - הפלא ופלא, תודה לה'! ובכן, זאת היתה התובנה שעלתה בי: באותה תקופה הייתי נתון בצער ובעוגמת נפש רבה על ענייני המשכנתא שחזרה, ועל שבנוסף גם חשבון הבנק הוגבל - דבר שהיווה קושי אדיר בכל ההתנהלות הכלכלית. הייתי במחשבותי כל היום

72 תודות

תודה, אני ראייתי והבטתי בכם. התפעלתי מאוד מהעניין, ובעיקר מאיך שזה שימח את כולכם. החלטתי גם אני לעשות כמותכם. היו לכן שלי צרות איומות מבית ומבחוץ. ישבתי ואמרת תודה. ממש סמוך לך, העניינים הסתדרו בצורה מדהימה. תודה לכם!"

חייכתי. ואכן, מאז הבוקר הוא, התודה הפכה אצלנו ל"בת-בית", והוותר בעברנו "נשק סודי" להתמודדות עם כל קשיי התקופה. ב"ה זכינו לישועה ולרפואה שלמה. ה' יעזור לכל חולי ישראל בתוך כל עמ"י, שנזכה יחד להודות לה' בגאולה השלמה מתוך בריאות ושמחה.

כאשר אחרי כל תודה אנחנו אומרים את הפסוק "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו".

התודות התחילו בגמגום קל: "תודה שיקרנו החולה נושם בכוחות עצמו... תודה על העיניים, תודה על הרגליים שמתפקדות..." ולאחר זמן לא רב, התודות החלו לגלוש מפינו ברצף, כאילו מאליהן.

מרב ריכוז והבאה, לא חשנו כיצד הזמן עובר. גם לא ממש שמנו לב, שהיה רופא שנכנס לחדר, הביט בנו ויצא לאחר דקות ספורות.

לאחר כארבעים דקות של תודות האווירה היתה שונה לחלוטין. החולה נרדם על מיטתו (לאחר שסבל מנדודי שינה באופן קבוע!), ואני הרגשתי שמחה ואופטימיות שמזמן לא חוויתי.

כשבוע לאחר מכן ניגש אלי אחד מרופאי הצוות, שאינו שומר תורה ומצוות, טפח על שכמי ואמר לי:

"אני חייב לך תודה גדולה!"

"לי? תודה?" התפלאתי.

"כן, אני לא יודע אם שמת לב, אבל ביום ההוא שעמדתם ליד מיטתו של החולה, ואמרתם הרבה

הידיעה, על מחלתו הקשה של אחד מבני משפחתנו, הכתה בנו כרעם ביום בהיר. לא ארצה להלאות אותכם בכל הפרטים, הבדיקות המרובות, שלל הרופאים שחיוו דעתם, הדאגה המכרסמת, לילות שהיו כימים... התקופה שעברנו לא היתה פשוטה כלל, ואני לא מאחל זאת לאף אחד מישראל.

היה זה באחד מהביקורים שביקר אותנו אחי הבכור. הוא הגיע לחדרון הקטן בבית החולים בשעות הבוקר המאוחרות. באותו בוקר עברנו בדיקה קשה מאוד, שלאחריה הרופאים הרגישו "אחריות" לשטוח בפנינו את העובדות המרות והכואבות.

מה אומר, הרגשתי את הייאוש מחלחל בי. אחי הכניס רוח חדשה לחדר. תמיד הוא יודע כיצד להסתכל על הדברים ממבט אחר. הוא הסביר לי, שגם עכשיו, כן ממש עכשיו, יש כל כך הרבה דברים להודות לה. ובואו ונפתח בהודיה ברגע זה.

האסרטיביות שלו, החיוניות והמרחץ האופייני לו, לא הותירו לי הרבה ברירות.

בהדרכתו של אחי, פתחנו בסבב של 72 תודות לה,

יצור בעמוד 1: היושע וייסמן 054-8441131 | ניתן לתרום לארגון גם בקו הצדקה של קהילות: 073.2757000 (קוד 8856) וכן במכשירי קהילות בבתי הכנסת (בחיפוש: "לעולם אודך") כמו "כניתן לתרום בטל: 055.6789852

פנקס ההודיה החיה

80 עמודים בעיצוב חדש ומרהיב

לרישום חסדי ה'

כולל מדורים ותכנים חדשים,

"אשר יצר" מבואר ו"נשמת כל חי"

הנחה לכמויות

ניתן להשיג בטל: 055.6789852 או במוקדים ברחבי הארץ: 079.5420539 שלוחה 22

קבלי על עצמך לפחות דקה אחת ביום של הודיה לה', מסר/י שם לישועה וקבלי/י שם אחר לתפילה. לגברים: 055.6708883 | לנשים: 077.3137119 שלוחה 1

ארגון "לעולם אודך" 055-6789852 | KT6171190@gmail.com | טלמסר מידע ותא-קולי לגברים: 077-2519672 | לנשים: 077-3137119

פרשת נח

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

שבת ד' חשון התש"פ

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:35	17:25	18:02
16:32	17:22	17:58
16:32	17:22	17:58
16:35	17:25	18:01

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעבד דהאן ב" 050-4194600

כלל גדול בתורת נפש האדם הרושם הראשון נחרט בו עמוק

הרב מאיר אלפסי סיפר:
פעם עבדה בביתי עוזרת ממוצא רוסי, ומכיוון שידעתי שהרב **משה בן טוב** זצ"ל אינו מסכים שגויים יכנסו לבית, בדקתי פעמים רבות שהיא אכן יהודיה, ורק משנתברר הדבר **מעל לכל ספק** אפשרתי לה לעבוד בביתי. בתקופה ההיא, הבאתי לרב בן טוב את מזוונות הבית, הרב הסתכל עליי ואמר: "היה בבית שלך גוי!" אמרתי לרב: "כבוד הרב, אנחנו מקפידים שלא יכנסו גויים לבית, ולא ידוע לי על שום גוי שנכנס לדירתנו!"
אולם הרב חזר ואמר: "**היה גוי בבית!**" כשהזרתי לביתי סיפרתי לאשתי על דברי הרב, והיא קראה מיד את העוורת לביורור. האשה סיפרה לה שבנה הגיע מרוסיה לבקר אותה, ביחד עם אשתו שהינה לצערנו גויה. השניים השאירו אצלה את בנם- שהוא כמובן גוי, עד שסיימו את הביקור בירושלים. ילד זה היה בביתי, וזה מה שראה הרב במזוונות...

אין שום שכו על מצוות בעולם הזה, אלא רק עזרה לקיים מצוות נוספות.

לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

לצ"נ: מו"א צט"ר חיים בן שמחה ז"ל

אהבתו הגדולה את המצוות, היה מחזר רבנו בן ציון אבא שאול זצ"ל אחר מצוות נדירות, כגון כתיבת ספר תורה, שילוח הקן, זרוע לחיים וקביה ופדייון פטר חמור. יום אחד חילק רבנו **מיני מתיקה** לכל תלמידי הישיבה, והסביר כי מבא באכילה הזו את שמחתו העצומה על שזכה להשיב היום ארנק שאבד מבעליו וקיים בזה מצוות עשה דאורייתא של "השב תשיבם".
נכנס פעם לשיעור כשהוא שמח מאו וניגש למקומו בריקוד, סיפר: ישבתי היום בדין תורה כשאחד משני הצדדים היה גדול בתורה, אף על פי כן **לא נשאתי לו פנים** וזכיתי לקיים מצוות "ולא תגורו מפני איש". רבנו היה אומר: סימן ליראת שמים דקדוק במצוות!"

לא בתי ספר השכילו אותנו- מהחיים השכלנו"

היהודי שפנה לרבנו **משה לוי** זצ"ל בשאלה הלכתית, לא התכוון כלל לעזרה כלשהי. כל שרצה - הוא לקבל תשובה **ניצד לנהוג עפי ההלכה** וזאת השאלה: לוויית כסף מבן משפחתי, צמוד לדולר. מחוסר ידיעה לא עשיתי היתר עסקה כדי לשלם את הפרשי עליית הדולר. כיצד עלי לנהוג עתה הוא שואל, כדי לא להיכשל חלילה בריבית?

רבנו, לאחר שהציע מספר דרכים, התמקד בפתרון העיקרי והנכון ביותר: כדאי שתפרע את ההלוואה מידית, ותלווה המחודש עפ"י היתר עסקה ולהגדיל את הרווח שלהם לפיצוי על הזמן שהלף. ובכן, נפתרה הבעיה. שאלה הלכתית - **ותשובה בצידה**... אלא שהייתה עוד בעיה "קטנה": לשואל אין את האפשרות לפתור את ההלוואה... גם לכך מצא רבינו תשובה פשוטה:

"אני אלווה לך את הכסף למספר ימים, תפרע את ההלוואה, תחזור ותיקח מחדש את ההלוואה כפי שהצעתי והכול יבוא על מקומו בשלום..." הנה, כך עונים תשובה הלכתית בשלמות!

היה אברך שהיה צריך לתת גט, ובכל פעם ברגע האחרון הוא הצליח להתחמק ולא לתת את הגט לאשתו. והדינים היו חסרי אונים. הביאו אותו לרב **מרדכי אליהו** זצ"ל, שהיה אז צעיר. הרב הפך את האדם הזה לחברו, היה לוקח אותו הביתה, והוא היה אוכל אצל הרב ומתקלה אצלו, עד שאחרי כמה חודשים **הביא מעצמו את הגט** לאישה. מאז שהרב זצ"ל נפל לשכב, לפני כשנתיים, אני ודיינים אחרים כמוני נשארו יתומים, אין מי שיפתור בעבורנו את הבעיות הסבוכות.
הרב **בצלאל זולפי** זצ"ל שהיה הרב של ירושלים והיה אב בית דין הרבה שנים, סיפר שכל זוג שהוא לא ידע איך לפסוק בענייניו - היה שולח לרבי מרדכי אליהו.

בוקר אחד בהגיע הגר" מועלם זצ"ל לשיעור ביקש מתלמידיו כי לא יטריחו עליו יתר על המידה היות ולא ישן כל הלילה. משתמהו תלמידיו מדוע לא ישן? הסביר, כי בבואו **בליה בשעה מאוחרת** לביתו ניסה לפתוח את דלת ביתו אך לא הצליח. והבין כי זוגתו תחיל **שכתה** להוציא את המפתח מבפנים. ובכדי לא להעירה עמד כל הלילה בחוץ...

נקודה פתוחה
בימי החתם סופר זצ"ל יצאה גזירה מאת שר החינוך ההונגרי ולפיה **חל איסור** על לימוד התורה בישיבות. ראש הקהל, ועימו נכבדי העדה, ביקשו להיפגש עם השר, אך הוא סירב לקבלם, כי שונא המשלחת לפגישה הגורלית, התדפקו על דלת ביתו של החתם סופר כדי לבקש ממנו שיאציל עליהם מברכותיו ועצותיו. ולבסוף הזהירים לבל יכשלו בשום איסור. חברי המשלחת התפלאו על דבריו אלה של החתם סופר. וכי הם מתכוננים לעבור על איסור כלשהו? מה פשר הציווי הזה? והנה, הם מגיעים לבית השר והוא מצווה את משרתיו לכבדם בספל קפה עם חלב. מששמעו שהכיבוד כולל חלב, חלפה תזוית של רעד בליבם ודברי הנבואה של החתם סופר, עלו ובאו בזיכרונם. היהודים מתנצלים בפני השר על שהם מנועים מלהתכבד בספלי הקפה, בשל האיסור לשתות חלב עכו"ם. השר מגלה עניין בנושא ארשת ניצחון נראתה על פני המארח. חשש זה שהעליתם בדבריכם קיים רק בגוי המחזיק במינים רבים של בהמות, אולם בחווה שלי יש רק פרות. הם מחזיטים לעמוד על דעתם בעקשנות, ומנסים להסביר לשר שחלב של נוכרי **יש בו איסור בכל מקרה**, ולכן אין הם רוצים לטעום מהכיבוד.
הוא מצווה להביא לפניו את המשרת. 'אמרי נא לי, מאיזו בהמה הבאת את החלב הזה? לפליאתו של בעל הבית ולתדהמתו, מתחילה המשרת לגמגם... 'החלב הוא של פרה, אבל יש כאן גם... 'מה יש כאן גם? אמרי מיד! אמרה בקול רועד. 'כאשר הודעת לי לפני שעה על האורחים המגיעים אליך לארוחת הבוקר, וביקשת שאחלוב במהירות את אחת הפרות ואכין ספלי קפה, עשיתי ככל אשר ציוויתני, ואף מזגתי כבר את החלב לתוך הקנקן שהיה אמור לעלות על שולחנך. ובדיוק אז, דקות ספורות לפני תחילת הסעודה, נשפך מרוב החיפזון מעט מן החלב שבקנקן. הייתי אובדת עצות, ולא ידעתי מה לעשות. לפתע עלה בליבי רעיון. עליתי במהירות לביתו של סגנך המתגורר ממול, **והמחזיק בחווה שלו גמלים**, וביקשתי ממנו שימלא את הכד בחלב של גמלה... אני מתחננת על נפשי ומבקשת שתחוס עלי, אדוני השר, כי אלמלא הייתי בטוחה שחלב גמלה טעים יותר מחלב פרה, לא הייתי עושה מה שעשיתי מששמע השר את דברי המשרת לא יכול היה שלא להביע את **התפעלותו מחוכמתה של תורת ישראל**, והודיע לחברי המשלחת ששליחותם הוכתרה בהצלחה... עתה נוכחתי לדעת שמשא אמת ותורתו אמת. ואני מבטל את הגזירה! (העורך)

על האדם לדעת שהצלחתו בכל מעשיו תלויה אך ורק ביד ה'.

רבי שלמה מזוועהיל זיע"א היה אחד מבאי ביתו של הרב, שהיה ישן בביתו תקופה מסויימת, ביקש מהרב שיעירהו בשעה מסויימת.

הפטיר הרב לעומתו שאינו יכול להיענות לו לבקשתו, אם כי היה רוצה בוודאי לעזור לו. והסביר לו טעם הדבר: כי בעת שמעירים אדם, ברגע הראשון לפחות, **גורמים צער למתעורר**, לנתקו מהשינה, ואין הוא יכול לגרום צער ליהודי ואפילו לרגע אחד.

המבקש ענה שהכל ברצונו ובהסכמתו, ואדרבה, ניהא ליה בכך שיעיר אותו. אולם הרבי לא נאות ולא הועילו כל ההפצרות וההסברים - כי אין הוא מוכן בשום פנים **שגרמא של צער**, באיזה צד שהוא יצא על ידו.

האדמו"ר רבי אברהם-יעקב

מסדיגורה זצ"ל עלה לארץ-ישראל בקיץ של שנת תרצ"ז. בליל ראש-השנה תרצ"ט, החג הראשון שעשה על אדמת הארץ, התרגש מאוד כשאמר את הקידוש, וקרא בטעות: "זמן שמחתנו". **מיד תיקן ואמר:** "יום תרועה, מקרא-קודש", כפי שראוי לומר.

לאחר נטילת ידיים וברכת 'המוציא' שוחחו עמו המסובים על הטעות שאירעה לו. אמר להם הצדיק: "לאמתו של דבר, פליטת-הפה שקרתה לי אינה טעות גדולה כל-כך. וכי יש ליהודי שמחה גדולה יותר מלחגוג את ראש-השנה בפעם הראשונה על אדמת **ארץ-ישראל**".

קשה עורף זה ההולך בשרירות ליבו.

"ושמרו... את השבת" לרגע אחד

מחנה עבודה, בימי הזעם הרבה מאות אלפים ורבות מישראל הובילו לעבודת פרך לחודשים ולשנים על ידי רשעי העמים לפי פקודת הצר הצורר. הם נאלצו לעבוד **בין בשבת בין בחול**.

אלפי יהודים, אשר תמיד משמרים שבת קודש כהלכתו, והיו תמיד נזהרים מכל נדנדוד איסור או מוקצה בשבת, הוכרחו להפוך בשבת ולעבוד כל מיני עבודות קשות, והם היו בצער גדול על שחיללו שבת קודש. גם אני נאלצתי לעבוד עבודת פרך כזאת במשך חודשים רבים.

פעם אחת עבדנו עבודה קשה ביום שבת קודש, והיינו באמצע השדה כמאתיים יהודים וחפרנו בקרקע ככלי חפירה. **פתאום צעקתי בקול מר:** אהוי! אחי! התדעו שהיום שבת קודש?! על כן נניח לרגע אחד את כלי החפירה לקיימו: "ושמרו בני ישראל את השבת"! כל הנוכחים שמעו בקולי וכן עשו, יחד יעמי הניחו את כלי החפירה על הארץ, ואז שמרנו כולנו יחד באמת ובלב שלם את שבת קודש לרגע אחד... אם יבוא מאן דהו ויבקש מצידו שיעשו עימו פעולה שיש בה גם כדי גרימת צער. לנו אנשים פשוטים אין שום בעיה, הרי הוא הסכים, הוא אפילו ביקש.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

"אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלקים התהלך נח" (בראשית ו, ט-י).

פירש רש"י (ד"ה בדרותיו והוא על פי הגמרא שנהרין קח ע"א, מחלוקת רבי יוחנן ורבי לקיש): "יש מרבתינו דורשים את נח לשבת, אם היה צדיק בדור המבול, כל שכן שהיה יותר צדיק אם היה בדורו של אברהם אבינו, כיון שהיה לו ממי ללמוד ללכת בדרך הטובה. ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום".

רבים מן המפרשים מתקשים, אם ישנה אפשרות לדרוש את נח לזכות, מדוע בכל זאת דרשו אותו לגנאי?

אלא, אחד מההסברים הוא שהדחף שדחף את נח להיות צדיק זה בגלל שראה את קלקול הדור, אך זה לא נבע מחמת עצם הדבר שדבקו בה' וקיום המצוות זהו הדבר הטוב ביותר והדרך הנכונה, ובהקשר פתחים (דברים ל, יט).

נח חשש שאם לא יהיה ירא שמים, הוא עלול להיות מושחת כשאר אנשי דורו, ולכן יש שדורשים אותו לגנאי, לפי שעבודת ה' צריכה להיות מתוך רצון פנימי להיות דבוקים בו יתברך, לפי שכך ציוונו וזהו הדבר הטוב ביותר עבורנו. ולא עובדים את ה' בגלל שיש קלקול ברחוב וכדי לא להיות כמוהם.

***

כל מערכת חייו של עטרת ראשנו, מורנו ורבינו, מרן רבינו **עובדיה יוסף זצוק"ל** (שהשבוע - ג' חשוון שלוש שנים להסתלקותו), הייתה ללמוד תורה וללמוד בעם ישראל בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה, לצאת למרחקים ולזכות את הרבים, **פי אדם לעמל יולד** (איוב ה, ז), לעמל ר"ת ללמוד על מנת ללמד, זוהי התכלית שלשמה נוצר האדם בעולם. וכדברי הנפש החיים בהקדמתו שהאדם לא לענימו נברא, אלא רק להועיל לאחרים בכל אשר ימצא בכוחו לעשות. ואין תועלת יותר גדולה מאשר להועיל לחבירו ברוחניות וללמודו תורה ומצוות.

יהי רצון שנוזה ללכת בדרך של מרן זצוק"ל ונרומם את כל בית ישראל לקראת גאולת ישראל השלימה, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

ללא המשך העבודה יכול הכל **לעבור כהרף עין** ושינת לילה אחד יכולה לשכח מאיתו דברים רבים אשר הקנה לעצמו, ולכן רואים אנו מה שפחות מכירים את הבורא יותר מתרחקת הבריאה מתכליתה, ומכיון שכך, ברור הדבר שכל אחד צריך להשתדל תמיד **לחדש בכל רגע** את הכרתו בבוראו הכרת שכל והכרת לב

רבי מנחם-מנדל מוורקי זצ"ל אמר: מהגאוה עצמה אפשר ללמוד שלא התגאות, שכן הגאוה אינה נמצאת אצל הגדולים בלבד, אלא היא קיימת גם אצל **הנחותים ביותר**.

טבל רבי **משה מנדל** זצ"ל את כל גופו באישו של נהר דינור, והתקדש בקדושה עליונה ונשגבה. ובגין כך זכה לדרגותיו הרוחניות הנשגבות. הבריות עמדו נפעמות למראה פניו המאירות, שהוד של קדושה חופף עליהם. היתה בו חיוניות ורעננות נעורים כשל תינוק שלא טעם טעם חטא, ונראה היה בעליל כי **צלם אלוקים שורה עליו**. במשך כיוכל שנים,

מאז נחלה, הפריש והבדיל את עצמו מהדברים שיש להם זיקה לענייני העולם הזה, גופו הזדקך והיטהר למעלות עליונות. גדולי צדיקי הדור ענו אחריו "מקודש מקודש", הוא הוכר כעמוד הקודש והטהרה בדורנו. ממיו לא הוציא עיניו מעבר **לארבע אמותיו**, מבטו לא שוטט מעולם סביבותיו. ראה רק את מה שהיה צריך לראות, ולכן זכה **לכוח ראייה רוחני**.

מעשה ברבי מאיר שמחה

מדווינסק זצוק"ל שישב בבית הכנסת לפני תפילת מעריב, והיה שם "מגיד שיעור" שאמר את שיעורו בין מנחה למעריב. ביני וביני נכנס אורח ת"ח ונעמד בצדי ביהכ"נ והקשיב לשיעור באמצע הוא **הקשה קושיה** על ה"מגיד שיעור".

עד שה"מגיד שיעור" התבייש ולא ידע מה להשיב, השתתק ולא יכל להמשיך. מיד התערב הגאון ר' מאיר שמחה והגיב בקול: מי שאינו יודע **בין מינו לשמאלו** מכניס אפו לכאן?!

כדי לא לבייש את הרב.

יצר האדם רע מנעוריו,

וכוונתו להכשילו ולהוליכו מדחי אל דחי ח"ו

רבי מאיר מפרימישלן היה מקרב עניים ומרחיק עשירים.

שאלוהו מקורביו: הלא מצינו במסכת עירובין, שרבי יהודה הנשיא היה מכבד עשירים, ולמה רבנו עוין את העשירים ומרחיקם?

השיב רבי מאיר: מאמרם של חז"ל: "רבי **מכבד עשירים**" יש לפרשו כך:

רבי מטאטא

את העשירים מביתו...

והייתם לי סגולה מכל העמים"

(שמות יט, ה). אהבת הקב"ה לעם-ישראל היא כעניין של "סגולה", למעלה מן ההיגיון והטעם.

"סגולה" היא מלשון 'סגול'. כשם שה'סגול' בכל דרך שאתה מהפכו **נשאר עומד בצורתו**, אף

כנסת ישראל כך - על כל הטלטולים והזעזועים יישארו בני-ישראל יהודים, בבחינת "נצח ישראל לא ישקר".

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיר, דינה בת רובי, יוסף דהאן בן שמחה, לאור בן אלנה,

ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיה, שולמית חיה בת אסתר, שעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבז, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אורית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בוגנים, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלכסנדר בן וזרה אלעזר בן רינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורח מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סבא, אואסינה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

כל העלונים: hamaor.net

"סעודה רביעית"

"סעודת דוד המלך, "סעודה הנאכלת במוציא שבת. מכונה כך משום שהיא מלווה את יציאתה של שבת ה"מלכה": "אמר רבי חנינא, לעולם יסוד **אדם פולחן** במוציא שבת, אף על פי שאינו צריך אלא לכזית" והיא הסעודה הרביעית במוציא שבת הנקראת "מלוה מלכה".

מלוה מלכה", על שום מה? בידינו הסבר רש"י כי: שבת ללוות ביציאתו דרך כבוד, כאדם המלוה את המלך בצאתו את העיר.

מזמינים אתכם להנות
מהשרות והמהירות

בשמחות

0.60
אגו'
להזמנת חתונה*

הזמנות
לחתן ולכלה
חינם

אפשרות
למשלוח
עד הבית

ניתן לקבל
קטלוג
הזמנות במייל

* לא כולל גרפיקה
מעל 1000 הזמנות סטנדרטיות

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום
טל' 02-5337722 | דוא"ל g5337722@gmail.com

רחוב אהלי יוסף 5 (פינת בר אילן) ירושלים | שעות פתיחה: א'-ה' 10:00-19:00 / יום ו' 10:00-12:00